
KÖPRÜLÜ KÜT.
251
M. ASIM BY.

❁ جدول خطا وصواب ❁

صحیفه	سطر	خطا	صواب
۰۱۹	۰۳	بدأ	بدء
۰۱۹	۰۸	بدأ	بدء
۰۱۹	۱۲	بدأ	بدء
۰۲۲	۰۸	ومستغنی ❁ اله	ومستغنیٔ اله
۰۲۲	۱۰	مقدرتیده	مقدوریتده
۰۲۵	۰٤	عزینده	عزتنده
۰٤۷	۰۵	واحد وعشر کبی	واحد وعشره کبی
۰۵۰	۱۱	(وقل	و(قل
۰۵٤	۰٦	(وسبح	و(سبح
۰۵۹	۰٤	ضعفندن	ضعفدن
۰٦۲	۰٦	کلام کبی	کلامی کبی
۰٦۹	۱٦	اثری قوای	اثر قوای
۰۷۰	۱۳	صائبه	صابئه
۰۷۰	۲٤	صائبه	صابئه
۰۷۱	۲٤	مصنف	مصنفك
۰۷٤	۱۷	مبتدأ	مبدأ
۰۷٤	۲۰	معلوم	معدوم
۰۷۵	۱٤	جهنمك	جهنمینك
۰۷٦	۰۸	بتعداعنی	تبعداعنی
۰۷۸	۰۹	جسم ❁ آخر ایله	❁ جسم آخر ایله
۰۸۰	۲٤	ثم یهودانه	ثم ابواه یهودانه
۰۸۰	۲٤	ویمجانه	ویمجسانه
۰۸۵	۱٦	ناظرة	ناضرة

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٠٨٧	٠٦	(لن ترانی یوردی	(لن ترانی) یوردی
٠٩٢	٢٥	تسئلونه	تسئلون
٠٩٥	٠٤	لایمان	للایمان
٠٩٥	١٨	اضلام	اضلال
٠٩٦	٠٤	ایلدك	ایلمدك
٠٩٨	٠٦	ذاهل	ذاهب
٠٩٨	٢٠	اثباتدن	اتباندن
٠٩٨	٢٣	رسل یاریاضات	رسل ریاضات
١٠٠	٢١	یبخذوا	یتخذوا
١٠١	٠١	صابه	صابئه
١٠١	٢٣	(ولا یعصون	و(لایعصون
١٠٣	٢٤	بناء	نبأ
١١٣	١٤	صعودوخبر	صعودخبر
١١٤	٠١	معاصیدر	معاصیدن
١١٤	١٩	زنوبك	ذنوبك
١١٧	٠٨	خصاصا	خصوصا
١١٩	١٢	من ربك امری)	من ربك) امری
١٢١	١٠	ایدیلر	ایلدیلر
١٢٢	١٤	عریته	عریتته
١٢٢	١٦	وكذاب	كذاب
١٢٣	٢٢	حضرت سمایه	حضرت عیسی سمایه
١٢٦	١٦	اوبالا	اذیالا
١٢٧	٢٢	لم یفعل	لم یفضل
١٣٢	١٨	اجتماع	اجماع
١٣٥	١٦	وسعدابن	وسعدبن
١٣٨	١٥	(وفضل	و(فضل
١٣٩	٠٦	تعریض	تحریض
١٤٠	٢٢	سندا	مسندا
١٤٠	٢٢	بیهمدانی	بهمدانی
١٤١	٠٩	یؤذون الله	یؤذون الله ورسوله
١٤٣	١٩	دین	دیین
١٤٦	٠٦	عنده	عندنده
١٤٧	٠٤	معرفتدن	معرفتدن
١٤٧	١٣	بغتته	بغتة بصر
١٤٨	٠٣	بین اظهر العلماء	بین العلماء
١٥٤	١٤	قلبمیدر	عقلمیدر
١٥٧	١١	مانافیدر	مانافیه‌در
١٥٨	٠٨	حتی حضر	حتی اذا حضر
١٦١	١١	ویریلوركه رمزیته	ویریلوركه تخصیص
٠٠٠	٠٠		بعد التعمیم برمزیته
١٦٨	٠٩	(ولاامان	و(لا امان
١٦٩	٠٣	(ومن ترك	و(من ترك
١٦٩	١٠	كفرا واعنادا	كفرا وعنادا
١٦٩	٢١	وماجعلناك	وما جعلنا
١٧١	٠٢	آمنوا)	آمنوا آمنوا)
١٧٢	٠٥	بوكلاملره‌ینه	بوكلاملرینه
١٧٢	٢٤	وبحب الاستقبال	وبحسب الاستقبال
١٧٣	٢٢	بومسئله‌دن	بومسئله‌ده

صحیفه	سطر	خطا	صواب
۱۷٤	۲٥	پس حجتی	پس حجبی
۱۷٥	۲٤	یبانین	یبانین
۱۷۷	۱۷	سامئبه	سائلبه
۱۸۱	۰۸	اوچ اولکی یه	اوچ اولکی
۱۸٤	۰۷	مفضلده	منفصلده
۱۸٤	۱۱	اوزره ❊ سبق	اوزره سبق
۱۸۹	۰۹	مرمومه	مرقومه
۱۸۰	۱٥	یصرف من السوء	یصرف عنه من السوء
۱۹۳	۰٦	له ثم	له نم
۱۹۳	۰۷	ثم كنومة	نم كنودة
۱۹۳	۰۷	لایوفطه	لایوقظه
۱۹۳	۱۰	فتختلف	فیختلف
۱۹۷	۰٦	و(رضوان	و(و رضوان
۱۹۸	۰۲	لن تزول	لن یزول
۱۹۸	۰٤	وفیما انفقة	وفیما اذا انفقة
۱۹۹	۱۷	یعلمون	یعلمون
۱۰٥	۰٦	یعفو	یعفوا
۲۰٥	۰۷	و یعفو	و یعف
۲۰۷	۰۱	وشفاعة	ولاشفاعة
۲۰۷	۰۳	ثبوتنك	نبوینك
۲۰۷	۱۳	وطول❊وقوف	وطول وقوف
۲۱٦	۱٥	برشئ	برشئ
۲۱۷	۱۱	سنعاره	استعاره
۲۱۸	۱۰	اذاصلح	اذاصلحت

بسم الله الرحمن الرحيم

سبحان من توحد فى ذاته القديم ❊ سبحان من تفرد فى وصفه القويم
سبحان خالق خلق اللوح والقلم ❊ ثم الشئون قدر بالمنهج الحكيم
الواجب الوجود محال له العديل ❊ الدائم القديم برئ عن العديم
هذا الوجود لمعة جوناء جوده ❊ هذا الشهود قطعة احسانه العميم
صلى على محمد المصطفى الذى ❊ تخمير خلقه لعلى خلق عظيم
سلطانه تنور كالشمس فى السماء ❊ برهانه تقرر كالطود فى الاديم
والال والصحابة ما ارتاحت النسم ❊ باللطف فى الربيع اذا نسم النسيم

اما بعد صورت مقدمهٔ آتیه ده بیان اولندیغی اوزره ❊ جملهٔ علوم شریفه ❊ وجملهٔ فنون منیفه دن ❊ علم کلام ایله معلم اولان علم توحید وصفات اهم واقدم اولدیغی ❊ ارباب هدایه هویدا واصحاب نهایه ناء عن الانهادر ❊ بنابرین بو عبد کمترین ❊ یعنی درماندهٔ اواصر قواصم السید احمد عاصم ❊ جعله الله تعالى من عصبة المعاصم ❊ جمله دن اوفر ❊ اول علم على الشان معتبر ❊ وفن مثمرة الافنان مفتخر ایله ❊ توغل واشتغال ودوحهٔ دائحهٔ ابحاث فائضهٔ الفائحه سندن ❊ دودست باصرهٔ

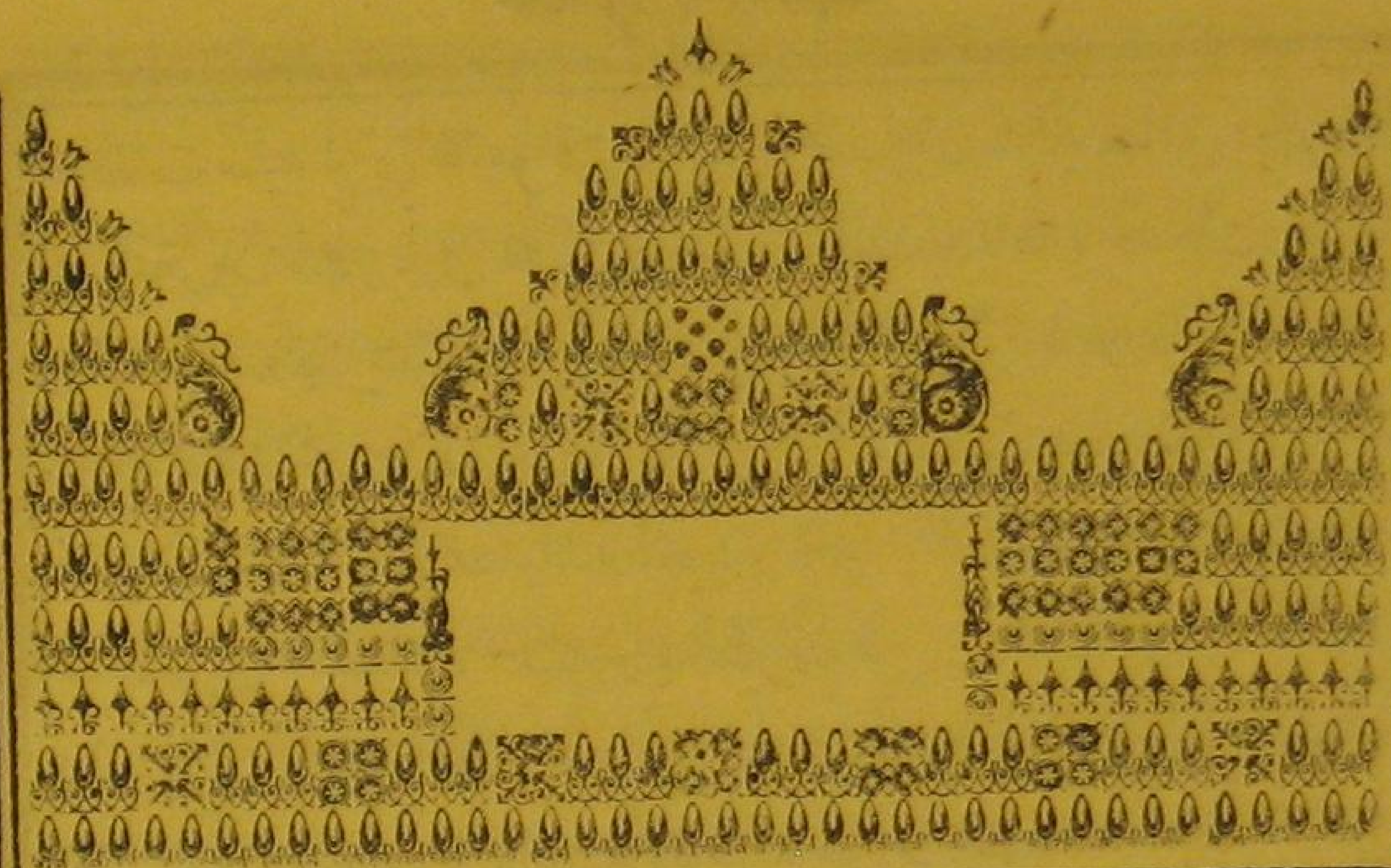
امعانله ❊ اجتنای ثمار مفهوم ومأل اید وب ❊ اول نهجهٔ ذات البهجه اوزره اشبو بيك ايكيوزاون بش سنه‌سی ❊ ماه رمضان مغفرت فیضانده بعد الافطار ❊ فطرتی فطانتله مایه دار ❊ اولان بعض محصلین صلاح آثار ایله ❊ اسوة العلماء المحققین قدوة الفضلاء المدققین سراج الملة والدین ❊ علی بن عثمان الاوشی ❊ علیه الرحمة ماهر الغداة وکر العشی حضرتلرینك ❊ متحفل کافهٔ اصول دینیه ❊ ومتکفل عامهٔ عقائد یقینیه اولوب ❊ وبین الطلاب (امالی) اسمیله شهرتیاب اولان منظومهٔ فاخرهٔ پربها ❊ ونشیدهٔ ذاخرهٔ بی بهالری که ❊ هر مصراعی چاك افکن کریبان باب قصر خورنق ❊ وهر بیتی بیت معمور اطلاقنه احق والیقدر ❊ مدارسه ومذاکره سنه ابتدار اولنوب ❊ کرچه اول متن متینك ❊ شرح وتبیینی بابنده ❊ افاضل عدیدهٔ عدیمة الاقران اعمال بنان بیان ❊ واشغال قوای قویة الارکان ایلمشلر ❊ لکن بسیط پر انبساط بسط وعیاننده کمیت خامهٔ فضائل عنوانلرینه ارخای عنان ❊ یعنی هر مذهبك براهین وادله سنی ❊ کماهی ثبت صحیفهٔ اتقان ایلمدکلرندن بشقه لهجهٔ عربیه اوزره اولمغین ❊ مائدهٔ فائده‌لری جمله یه ارزیده وسماط عائده‌لری ❊ پیشاپیش همکنانه کسترانیده اولمامغله ذکر اولنان طلاب معالی اکتسابدن ❊ بعض نباهت نصابلری بو زمین اوزره کوهرپاش طلاب اولدیلرکه ❊ هر فرقه نك مسلك مختاری یعنی عقیدهٔ منعقد الاعتبارلری ❊ بالادلة والبراهین ❊ توضیح وتبیین ومعتقد ومعتمدمز اولان اهل سنت مذهب مهذبی ❊ مقرون ابطال مذاهب مخالفین اولدیغی حالده ❊ تلویح وتعیین اولنه رق ❊ سبك ترکی اوزره برشرح معتدل تحریر اولنسه ❊ فی ذاته اثر جلیل ❊ واجله واقله یه شامل المنفعه اولمغله ❊ موجب اجر جزیل ❊ ومستوجب ذکر جمیل اوله جغی بی نیاز تفصیلدر ❊ واقعا مرقوملرك بو مضمون اصابت

متضمنده ❊ مسوق اولان كلام كمال اثمارى دلنشين ❊ ومهيج شوق
خاطر فتور اكين اولمغله ❊ يارئ بارئ بيچون ❊ و ياورئ داور ربع
مسكون ايله ❊ لواى فوز التواى كتيبهٔ مسلمين ❊ سر بسپهر نصرت
واعلام خيبت انجام دشمن بدآيين ❊ رو بزمين خزى وهزيمت اولوب
اولوجهله ساحة الصفاء خاطر عاطر حضرت پادشاه دين ❊ مانند
كلشنسراى فردوس برين ❊ منشرح ومسرور ❊ وقلوب جملهٔ مؤمنين
مظهر كشايش فرحت وحبور اولمق ❊ تفألى علاوهٔ هيجان جذبهٔ
عاشقانه ❊ وسلسله جنبان قبس ذى سلم قلب صادقانهمز اولمغله همان
مستمداً من المستعان وفق المنا ❊ شرح واملاسنه وضع قلم ابتدا اولنوب
اسلوب مطلوب ❊ ومنهج مرغوب اوزره ❊ توفيق رب منعامله
قرين حسن ختام و (مرج المعالى فى شرح الامالى) ايله بنام اولدقدن
صكره ❊ دأب بهين عبد ديرين اولديغى اوزره ❊ مايهٔ تقبل واعتبار
ووايهٔ تباهى وافتخار اوله جغندن بشقه ❊ طرف جامع الشرف
شاهيلرينه وسيلهٔ جلب دعا ❊ وذريعهٔ تخليد ذكر وثناى شهنشاهيلرى
اولمق مرام بيراسيله ❊ حالا صبح ومسا ❊ موائد فوائد شامله سى
عروق واعصاب جهان وجهانيانه ❊ مانند جان سارى ❊ ومرافق
مرافد كامله سى حياض رياض حواصل اهل ايمانه ❊ مثال آب روان
جارى اولمغله ❊ بهمه آن ❊ غوطه خوار يم بى كنار لطف واحسان
وسرتاپا مغمور لجهٔ ايثار وانعام بى پايانلرى اولديغمز حسبيله دوام ايام
عمر وشوكت ❊ وقيام هنكام فر وسلطنتلرى خدمت دعاى خلوص
احتوالرى اساناً وجناناً ❊ ذمت جمع كثرت اسلامه لازم ❊ وفرداً فرداً
عهدهٔ هر شخصه واجب ومتحتم اولان اميرالمؤمنين ❊ وامام المسلمين
بحد الحق ❊ خليفة الله على الخلق ❊ ولى نعم عالم ❊ سرى سروات امم
پادشاه اسلام ❊ شهنشاه انام ❊ ظل وارف اله ❊ شاه دل آكاه باانتباه

اسوهٔ سلالهٔ سليلهٔ عثمانى ❊ نخبهٔ خاندان نبيلهٔ خاقانى ❊ فلك قدرت
ملك خصلت ❊ شهاب ضمير ❊ عطارد تدبير ❊ قمر پيكر ❊ زهره منظر
بيضا ضيا ❊ مشترى سيما ❊ بهرام صولت ❊ كيوان مكانت ❊ فرازندهٔ
رايات سرورى ❊ فروزندهٔ مشكوة دين پيغمبرى ❊ نير خير سپهر
سلطنت ❊ قطب دوائر فلك خلافت ❊ باعث اسايش عالم ❊ مورث
آرامش امم ❊ معنئ مشكل (انا جعلناك خليفة فى الارض) منطوق
مجسم (ورفعنا بعضكم فوق بعض) غرهٔ غراى ناصيهٔ فرمانروايى
درهٔ يكتاى اكليل جهانكشايى ❊ قبلة الحاجات ❊ كعبة المناجات
كهف الامان دردمندان ❊ معقل المعاذ مستمندان ❊ صباح العيد ايام
سعد واقبال ❊ نوروز خجسته بروز موسم مجد واجلال ❊ صباى
مهب مرحمت ❊ ضياى مشرق معدلت ❊ محصن اركان دين احمدى
مرصن بنيان شرع محمدى ❊ سلطان البرين والبحرين ❊ خادم
الحرمين المحترمين ❊ السلطان ابن السلطان السلطان (سليم) خان
ابن السلطان مصطفى خان ❊ لازال الدهر مغتنما بوجوده الاكرم
الاكمل ❊ ومابرح الخلق متنعما بجوده الاعم الاشمل ❊ الى وقوف
حد الزمان ❊ وقطوع طالع الامكان حضرتلرينك ❊ اسم سامئ
مسعد ترسم ملوكانه ❊ ونام نامئ منقبتوسم خسروانه لرى ❊ اشبو
وجيزهٔ ناچيز ضارعانه ❊ فرق مفخرتنه تاج پرابتهاج ❊ ومنار فر ورواج
قيلنمشدر ❊ حضرت مؤسس كارخانهٔ كون ومكان ❊ ومسدس
كاشانهٔ عالم امكان ❊ جل ذاته عن نسبة الجهة واضافة الزمان
اول شهريار كردون تخت ❊ تاجدار فريدون بخت ❊ خدايكان
فرخنده جناب ❊ خداوند همايون القاب ❊ تميمهٔ بازوى ملت بيضا
تعويذ كردن شريعت سمحا ❊ كوكب خجستهٔ طالع زايچهٔ بختيارى
نجم الشرف ميمنت لامع تدوير كامكارى ❊ طرازندهٔ تاج ودبهيم

فرماننده هفت اقلیم ❊ زیبندهٔ حدیقهٔ لطف واحسان ❊ آرایش
دهندهٔ نهالستان ابهت وعنوان ❊ قلزم بیکران رویت ورشاد ❊ عمان
ذکا وزهانت خداداد ❊ کامل وعارف ❊ کان جواهر معارف وعوارف
دانندهٔ مقادیر ارباب دانش ومقال ❊ رسانندهٔ رواتب اصحاب فضل
وکمال ❊ لمعه پاش جهان دانایی ❊ روشنی بخش دیدهٔ بینایی ❊ موج
کوه افکن دریای سخا ❊ نور ظلمت شکن بیضای عطا ❊ روح جسد
اسلامیان ❊ سر الاسرار افئدهٔ اهل ایمان ❊ مرتب اسباب غزو
وجهاد ❊ مجهز مهمات اجناد وغا اعیاد ❊ باسط العدل والانصاف
کاشط الضیم والاعتساف حضرتلرینک ❊ مدی الایام واللیال ❊ سرو
طوبی سایهٔ ذات همایون بیهمال خدیویلرین ❊ پیرایندهٔ روضهٔ شان
وشوکت ❊ وپایندهٔ پالیز علو وعظمت ❊ وآفتاب عالم آرای قلب
منورلرین ❊ همواره دائر مدار سرور وشادمانی ❊ وماهتاب جهان
پیرای خاطر ضیا گسترلرین ❊ سائر منازل حبور وحضور وکامرانی
ایلدیکی حالده ❊ لوامع احکام معدلت اتسام شاهانه لرین ❊ ظلام انداز
ظلم وعدوان ❊ وسواطع اوامر نصفت ارتسام پادشاهانه لرین ❊ روشنا
ساز شئون واحوال زیردستان ایدوب ❊ دولت علیهٔ ابدی القرار
خاقانیلرین ❊ قاطبهٔ دول اوزره غالبیت مطلقه ایله ❊ دمبدم حائز فوز
ونصرت ❊ وسلطنت سنیهٔ سرمدی الاستقرار سلیمانیلرین ❊ فلک
الافلاک آسا ❊ عامهٔ ملک وملل اوزره محیط ومستولی اولمغله
جمله سنی زیردائرهٔ انقیادنده ❊ سرفروبردهٔ مرکز تسلیم وطواعیت
وظل ظلیل رأفت وعنایت رحیمانه لرنده ❊ زمرهٔ مسلمین
آسوده ومرفه البال ❊ ومصون تابش اکدار وملال ❊ خصوصا
فرقهٔ علما ❊ وزمرهٔ هنرمندان وعرفا ❊ هبوب نسایم عنبر شمائم
عواطف کریمانه لریله ❊ اکشوده دل وخوشحال ❊ وارکان
صداقت بنیان دولت علیه ❊ وخول وخدم مخالصت اقتران

سلطنت سنیه لرین ❊ موافق رضای همایون ❊ ومطابق دلخواه
اصابتمقرون شهریاری ❊ آرای صائبه وسدیده ❊ وخدمات رضیه
ومفیده به مظهریتله ❊ نائل مطالب ومباغی ❊ وفائز رفاه ورفاغی ایلیوب
ساحهٔ ممالک محروسهٔ خدیوانه لرین ❊ مکنسهٔ حسن تدبیر ایله ❊
خس وخاشاک بغی وعصیاندن تطهیر ❊ وصفحهٔ کشور راحتنما نوسهٔ
ملکانه لرین ❊ مصقلهٔ شمشیر جهانگیر ایله ❊ زنک وکدرهٔ تمرد وطغیاندن
تجلیه وتنویر ایلیه آمین ❊ جعل الله عونه وصونه ملازما لحضرته
فی کل اللیل والنهار ❊ ولطفه وتوفیقه منادما لخدمته حتی ینال کل
مایتمناه علی وجه الیسار ❊ وجعل اعداد عمره واقباله قاصیا عن بلوغ
الاحصاء ❊ واوتاد مجده واجلاله مرتبطا بطناب الخیمة الخضراء
وادام دعة الاسلام ❊ بادامة ذاته ذی العز والاحترام ❊ وانام عیون
الانام ❊ بایقاظ سیف سطوته الحسام ❊ وجمع فی جنوده اسباب
الانتصار ❊ فشتت شمل العداة باسوء الخزی واشوه الخسار ❊
واقر قریبا عینه بمشاهدة جمال الاجتذال عن اختذال
اعداء الدین ❊ واسر سمعه بتسلسل احادیث البشر
من الشمال والیمین ❊ علی الفتح المبین آمین ❊ بمکانة
من نزل فی حقه عند ذی العرش مکین

وتيرۀ مقدمۀ كتاب اولمق اوزره علم توحيدك شرفى ❊ وفرقۀ ناجيه
اولان اهل سنت وجماعت مذهبنك شيخين مكرمينى اولان (ابومنصور
ماتريدى) و (ابوالحسن الاشعرى) بينلرنده اولان اختلافاتك ذكر
وبيانى ❊ ملايم وجدان اولمغله ❊ على طريق الاجمال ❊ ثبت صحيفۀ مقال
قيلندى معلوم اوله كه (علامۀ تفتازانى) عليه الرحمه حضرتلرينك
كشيدۀ سلك سطور ايلديكى اوزره ❊ كيفيت عمله متعلق اولان احكام
شرعيه به ❊ فرعيۀ عمليه اطلاق اولنور ❊ اعتقاده متعلق اولانه اصليه
واعتقاديه اطلاق اولنور ❊ وقسم اوله متعلق اولان علمه ❊ علم شرايع
واحكام دينور ❊ زيرا احكام شرعيه ❊ انجق جهت شرعدن مستفاد
اولور ❊ قسم ثانى يه متعلق اولانه ❊ علم توحيد وصفات دينور ❊ زيرا
مباحث توحيد وصفات ❊ علم مزبورك اشهر مباحثى واشرف
مقاصديدر صدور اسلاميه كه (صحابۀ كرام) وتابعين ذوى الاحترامدر
صحبت نبوى بركاتى ❊ وزمان سعادته قربيت حيثيتى ايله ❊ صفوت
عقايدلرى اولديغندن بشقه ❊ وقايع مسائلك واختلافاتك قلتى ❊
واقتضا ايدن مشكلاتك حل وكشفنده ❊ خلفاى راشدين وضبط
وحفظلرى وامور دينيه ده آراء صائبه لرى مقطوع اولان ثقات كاملينه
مراجعتك سهولتى اولمغله ❊ ذكر اولنان علم شرايع ❊ وعلم توحيدك

تدوينلرندن مستغنى اولوب ❊ لكن قرن مرقوم انقضاسندن صكره
تدريجله بين المسلمين ❊ فتن كونا كون حدوث ❊ وائمۀ دين اوزره
بغات وطغاتك غلبه سى ظهور ايتمكله ❊ اختلاف آراء وتشعب
اهوا وبدع ومحدثات ❊ يوما فيوما بروز ❊ وفتاوى وواقعات
متكثر ❊ ومهمات دينيه ده ❊ علماى كزينه ❊ مراجعت متزاحم
اولمغله ❊ مجتهدين عظام ❊ آيات واحاديث وآثاره نظر واستدلال
واجتهاد واستنباط احكامه اشتغال ايتمكله ❊ استنباط ايلدكلرى
احكامى ضبط وتيسير ايچون قواعد واصول ضابطه سنه اخذ
وبالمناسبه ابواب وفصول وضع ❊ وهر حكمك ادله وجهات
ادله سنى ❊ واصطلاحات مخصوصه واوضاع منصوصه سنى
تبيين ايله ❊ فن خاص اولمق اوزره ❊ شيرازه بند تلفيق اولوب ❊ ادلۀ
تفصيليه سندن احكام عمليه معرفتنى مفيد اولان فنه ❊ علم فقه
وافادۀ احكام ياننده ❊ اجمالا ادله احوالنك معرفتنى مفيد اولان فنه
اصول فقه ❊ وادلۀ يقينيه دن معرفت عقايدى مفيد اولان فنه
علم كلام ❊ تسميه ايلديلر ❊ زيرا علم مزبورك ❊ عنوان
مباحثى الكلام كذا وكذا اولديغندن بشقه ❊ اكثر مباحثى
مسئلۀ كلام ❊ يعنى كلام الهى مخلوقيدر دكليدر ❊ مبحثى اولوب
وتحقيق شرعيات ❊ والزام خصومده كلامه قدرتى مورث
وسائل ومجيب ❊ ومعلم ومتعلم طرفلرندن ادارۀ كلامه مدار
تحقق ❊ وعلوم سائره دن ازيد ❊ نزاع وخلافى مشتمل اولمق حسبيله
مخالفينه كلامه ❊ وكلاملرين رد وابطاله ❊ احتياجه باعث
اولمغله ❊ علم كلام ايله ❊ تسميه اولندى ❊ وچونكه ذكر
اولنديغى وجه اوزره ❊ تدريجى اختلافات ظهور
وبر مقتضاى هوا ❊ هر خلافده بر طائفه عقد وفاق ايدرك
سَتَفْتَرِقُ اُمَّتِى ثَلٰثًا وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِى النَّارِ اِلَّا وَاحِدَةً

قَبلَ وَمَن هُم قَالَ الَّذِينَ هُم عَلَى مَا اَنَا عَلَيهِ وَاَصحَابِي
حديث شريفی اوزره ❊ امت محمد عقايد جهتيله ❊ يتمش اوچ فرقه
اولوب ❊ اهل سنت وجماعتدن ماعداسی ❊ موجب دخول نيران
اولەجق انواع هذيانه ابتدار ايلديلر ❊ اشاعره كه حضرت
رسول اللهك واصحاب كرامنك اعتقادلری اوزره در ❊ فرقۀ ناجيه
اولوب ماعدا يتمش ايكی فرقه ❊ مخالفت اوزره اولملريله هالكه در
محمد شهرستانی عليه الرحمة ❊ ملل نحل نام كتابنده بسط ايلديكی
اوزره ❊ ذكر اولنان يتمش ايكی فرقه نك اصولی يدیدر
اولكبسی معتزله در ❊ وجه تسميه بودركه سركرده لری اولان
واصل بن عطا نام كسنه ❊ حسن بصری عليه الرحمه حضرتلرينك
مجلسنه متردد اولمغله ❊ بركون خلال محاوراتده مرتكب كبيره يه
مؤمن ❊ وكافر ❊ اطلاق اولنمز ديوب ❊ كفر وايمان بيننده
برمنزله اثبات ايتدكله ❊ حسن بصری عليه الرحمة بزدن اعتزال
ايلدی بيورمغله ❊ مزبور وتوابعی ❊ معتزله ايله ملقب اولديلر
وحق تعالی اوزرينه مطيعه ثواب ❊ وعاصی يه عقابك ❊ وجوبنه
وصفات قديمه نك نفينه ❊ ذاهب اولملريله ❊ كندی ملتلرينه
اهل توحيد واهل عدل اطلاق ايلديلر ❊ وقدری انكار ايتملريله انلره
قدريه دخی ديرلر ❊ فرقۀ ثانيه شيعه در ❊ ثالثه خوارجدر ❊ رابعه
مرجئه در ❊ خامسه نجاريه در ❊ سادسه جبريه در ❊ سابعه
مشبهه در ❊ فرقۀ اولی معتزله دركه آنفا ذكر اولنديغی اوزره
رئيسلری واصل بن عطادر ❊ بعض مسائل اعتقادده ❊ توابعلری
بيننده تشاجر اختلافاتله ❊ يكرمی فرقه اولديلر ❊ فرقۀ اولی
واصليه دركه ذكر اولندی ❊ ثانيه هذيليه دركه ابو الهذيل
ابن العلاف توابعيدر ❊ ثالثه نظاميه دركه ابراهيم بن بشار النظام
كسنه توابعيدر ❊ رابعه حائطيه دركه محمد بن حائط توابعيدر

خامسه بشريه دركه بشر بن المعتمر اتباعيدر ❊ سادسه معمريه دركه
معمر بن عباد السلمی توابعيدر ❊ سابعه مرداريه دركه مردار
صورتنده مزدار ايله ملقب عيسی بن صبح اتباعيدر ❊ ثامنه ثماميه دركه
ثمامه ابن اشرف النميری توابعيدر ❊ تاسعه هشاميه دركه هشام
بن عمرو الفوطی اتباعيدر ❊ عاشره جاحظيه دركه عمر بن الجاحظ
اصحابيدر ❊ حادی عشر خياطيه دركه ابو الحسن ابن ابی عمرو
الخياط اتباعيدر ❊ ثانی عشر كعبيه دركه ابو القاسم بن محمد الكعبی
اتباعيدر ❊ ثالث عشر جبائيه دركه محمد بن عبد الوهاب الجبائی
اتباعيدر ❊ رابع عشر بهشميه دركه ابو هاشم بن عبد السلام
اتباعيدر ❊ خامس عشر عمرويه دركه عمرو بن عبيد اتباعيدر
سادس عشر اسواريه دركه اسوار نام كسنه اتباعيدر ❊ سابع عشر
اسكافيه دركه ابو جعفر الاسكافی اتباعيدر ❊ ثامن عشر جعفريه دركه
جعفر بن بشر اتباعيدر ❊ تاسع عشر صالحيه دركه صالح نام
برشخص اتباعيدر ❊ عشرين حدبيه دركه حدب نام كسنه توابعيدر
فرقۀ ثانيه كه شيعه در ❊ حضرت رسول اللهدن صكره ❊ نص جلی
ياخود نص خفی ايله امام ❊ حضرت علی بن ابی طالبدر ديرلر ❊ بونلرك
اصوللری اوچدر ❊ اول غلاة شيعه دركه اون سكز فرقه اولديلر
ثانی زيديه ❊ ثالث اماميه در ❊ مجموعی يكرمی فرقه در ❊ فرقۀ اولی
سبائيه دركه عبد الله بن سبا اتباعيدر ❊ ثانی كامليه دركه ابو كامل
اتباعيدر ❊ ثالث علبائيه دركه علباء بن زراع الاسدی اتباعيدر
رابع مغيريه دركه مغيرة بن سعيد العجلی اتباعيدر ❊ خامس
منصوريه دركه ابو منصور العجلی اتباعيدر ❊ سادس خطابيه دركه
ابو الخطاب محمد الاسدی اتباعيدر ❊ سابع هشاميه دركه هشام بن
الحكم اتباعيدر ❊ ثامن نعمانيه دركه محمد بن النعمان اتباعيدر ❊ تاسع
يونسيه دركه يونس بن عبد الرحمن اتباعيدر ❊ عاشر نصيريه دركه

نصير نام كسنه اتباعيدر ❊ حادى عشر جناحيه دركه ذوالجناحين
اتباعيدر ❊ ثانى عشر غرابيه دركه محمدك على يه مشابهتى ❊ غرابك
غرابه مشابهتى كبيدر ديرلر ❊ ثالث عشر رزاميه دركه رزام بن شاقوا
اتباعيدر ❊ رابع عشر زراريه دركه زرار اتباعيدر ❊ خامس عشر
مفوضه دركه حق تعالى خلق دنيايى ❊ محمده تفويض ايلدى ديرلر
سادس عشر بدائيه دركه حق تعالى يه بدا اسناد ايدرلر ❊ يعنى
حق جل وعلا ❊ بر نسنه اراده ايلدكدن صكره ❊ رجوع وندامت
ايدر ديرلر ❊ سابع عشر بنانيه دركه بنان بن سمعان اتباعيدر
ثامن عشر ❊ اسمعيليه دركه يدى لقبله ملقبلردر ❊ باطنيه وقرامطه
وحرميه وسبعيه وبابكيه ومحمره واسمعيليه در ❊ امامتى جعفر صادق
حضرتلرينك بيوك اوغلى اسمعيله اثبات ايتديلر ❊ تاسع عشر
زيديه دركه زيد بن على بن حسين بن على ❊ امامتنه ذاهب
اولديلر ❊ حالا يمن اهاليسى بو مذهب اوزره در ❊ وكوناكون
مخالفتلرى وار ❊ وبو زيديه طائفه سى اوچ فرقه در ❊ اول
جاروديه دركه ابو جارود تابعدر ❊ ثانى سليمانيه دركه سليمان
بن جريره اتباعيدر ❊ ثالث صالحيه دركه حسن بن صالحه تابعدر
پس بو اوچ فرقه ايله شيعه يكرمى بر فرقه اولور ❊ يكرمى ايكنجى
اماميه در ❊ فرقۀ ثالثه خوارجدر ❊ امام بالحق اوزرينه خروج
ايدنه ❊ خارجى اطلاق اولنور ❊ بونلرده يدى فرقه در ❊ وهر فرقه نك
شعبه لرى اولمغله ❊ مجموعى يكرمى فرقه اولمشدر ❊ فرقۀ رابعه
مرجئه دركه عملى رتبه ده ❊ نيتدن واعتقاددن ❊ تأخير ايدرلر
ارجا تأخير معناسنه اولمغله ❊ مرجئه ايله تسميه اولنديلر
وبو فرقه بش فرقه يه منشعبلردر ❊ فرقۀ خامسه جبريه دركه
عباددن فعلى حقيقة نفى ايدوب ❊ جملۀ افعالى جناب عزته
اسناد ايدرلر ❊ فرقۀ سادسه نجاريه در ❊ بونلر حسن بن محمد بن النجار

نام بر كسنه توابعيدر ❊ خلق افعالده ❊ واستطاعت فعل ايله اولديغنده
اهل سنته متابعلردر ❊ لكن نفى صفات وجوديه ده ❊ وحدوث
كلامده ❊ ونفى رؤيتده مخالفلردر ❊ فرقۀ سابعه مشبهه دركه
حضرت حقى ❊ مخلوقاته تشبيه ايدرلر ❊ پس ذكر اولنان فرق
هالكه مجموعى ❊ يتمش ايكى اولدى ❊ بونلرك تفصيل مذاهب باطله لرى
ذكر اولنان ملل ونحل نام كتابده مبسوطدر ❊ پس بو فرقه لرك
اكثرى ❊ دلائل سمعيه يه راضى اولميوب ❊ خصوصا
معتزله طائفه سى ❊ اكثر اصول فلاسفه يه تشبثله ❊ محض عقلى
وفلسفه يى ❊ اصول عقائده خلط ❊ وبين الناس مذهبلرين
اشاعه ايتمكله ❊ هرج ومرج عقائده باعث اولوب ❊ تاكه
شيخ ابو الحسن الاشعرى ❊ اشبو منظومه خلالنده ❊ وما ان
فعل اصلح ❊ بيتى شرحنده ❊ ذكر اولنديغى اوزره ❊ استاذى
اولان ابو على الجبائى يى مبهوت ايلمكله ❊ مذهبنى ترك وفراغت
وتلامذه وتوابعيله ❊ كتاب وسنت وجماعت مقتضاسى ادله
وبراهينله ❊ اول طائفه نك مذهبلرين ابطاله ❊ صرف غيرت
كذلك ابو منصور ماتريدى عليه الرحمه ❊ امام اعظم ❊ وهمام اقدم
حضرتلرينك ❊ فقه اكبر ❊ وسائر اثر انورلرندن بالاستفاده
عقائد حقه يى ❊ سيم ناب كبى ❊ ظاهره اخراج ايدوب ❊ بعده
خلفاى عباسيه عصرنده ❊ ابو نصر فارابى ❊ كتب فلاسفه يى
يونانيدن عربى يه ترجمه ايدوب ❊ اسلاميون فلسفه يه خوض
وملازمت ❊ وشريعته مخالف اولان مذهبلرى ❊ ابطاله مبادرت
ومذهب حقه نصرت ❊ لاسيما متأخريندن ❊ امام الحرمين
وامام فخر رازى ❊ وسائر اعلام امت ❊ عقائد اهل سنه يى
ضرب دست براهينله ❊ ايدئ مخالفيندن ❊ نزع واستخلاص ايتمكله
مظهر شاباش عوام وخواص اولمشلردر ❊ بو جهتله علم كلام

اساس احكام شرعيه ٭ ومدار علوم دينيه ٭ و بالجمله مسائلی
عقائد اسلاميه ٭ وغايتی سعادات اخرويه اولوب ٭ لكن
ذكر اولنديغی اوزره ٭ باشی غوغالی بر علم عزيز اولمغله ٭ بعض
متورعين سلف ٭ اشتغالنه رضا داده اولميوب ٭ لكن عدم
رضاسی ٭ علت قابليت ٭ علت فاعليه دن مقدم قاعده سی اوزره
قاصرين ومتقصرينه نسبت اولوب حتی ٭ عَلَيْكُمْ بِعَقَائِدِ الْعَجَائِزِ
كلامی دخی ٭ اولمقوله اشخاصه خطابدر ٭ يوخسه نهاد سليمنده
جوهر استعداد وطبع مستقيمنده ٭ مايهٔ فيض خداداد مركوز اولوب
قوای متميزه سی ٭ مرصوص اولان ٭ طلاب علومه واجب
اولديغنه ٭ عامهٔ علما اتفاق ايلديلر ٭ حتی فقهای عظام اجماع
ايلديلركه هر مسافهٔ سه روزه ده ٭ ازالهٔ شبهه والزام معاندين
وارشاد مسترشدين ايلمكه مقتدر ٭ برذاتك وجودی لازم
اولوب ٭ وقتك امامنه ذكر اولنديغی اوزره هر مسافهٔ سه روزه يی
بو صفتله متصف عالمدن اخلا ايلمك حرامدر ٭ نته كيم هر نصف
مرحله محلی ٭ ظواهر احكام شريعته عالم ٭ ذاتدن اخلا ايلمك
حرامدر ٭ خلاصه علم عقائد اصل واجبات ٭ ومبنای مشروعات
اولمغله ٭ اجل علوم اولمق ملابسه سی ٭ اعتنا واهتمامه شايان
وكمال خواهش ورغبت طلبهٔ كرامه جسباندر ٭ وخفی
اولميه كه ٭ ذكر اولنان حديث شريف منطوقی اوزره ٭ فرقهٔ
ناجيه اهل سنت وجماعتدر ٭ وانلر شيخ ابو منصور ماتريدی
وشيخ ابو الحسن الأشعری توابعيدر ٭ حنفيه عقايدده ماتريدی يه
تابعدر ٭ زيرا مشار اليه اصول وفروعده ٭ امام اعظم حضرتلرينك
مذهبی اوزره در ٭ ومالكيه وشافعيه وحنابله عقايدده ٭ اشعری
مذهبنده در ٭ مخالفينه مقابل ذكر اولندقده اشاعره ايله تعبير
اولنور ٭ وماتريديه ايله اشعری میاننده ٭ بعض مسائلده

اختلاف واردر ٭ تاج الدين ابن السبكی سبكنه كوره ٭ همان
اون اوچ مسئله ده ٭ اختلاف ايلديلر ٭ انلركده بعضيسی لفظيدر
حقيقتسنده دخی ٭ بدعت وضلالته نسبت اولنه جق ماده يوقدر
خادمی عليه الرحمة طريقت شرحنده ٭ يتمش اوچ كونه اختلافات
ثبت ايدوب لكن بعضيسی بعضيسنه راجع ٭ واكثری نزاع لفظی
اولوب وبعضی دخی جمهور كلامی اولمغله ٭ ينه مومی اليه سبكی زاده
قولنه راجعدر ٭ اختلافات مذكوره نك اولكيسی ٭ جمهور
ماتريديه ديديلركه ٭ وجوب معرفت الهی عقليدر ٭ شرعی
دكلدر (٢) ناسه رسول بعث اولنمسه ده اوزرلرينه معرفت
الهی واجبدر (٣) صانع عالم صفاتيله ٭ حق معرفتله
بيلنور (٤) وجود واجب فی التحقيق ٭ ذاتك عينيدر (٥) بعض
امورك حسن وقبحی ٭ عقله ادراك اولنور (٦) صفات افعالك
مجموعی صفت ذاتيهٔ حقيقيه يه كه ٭ تكوين صفتيدر راجعدر
وتكوين عدمدن وجوده اخراجك مبدئيدر ٭ وفعليه ذاتيه كبی
حقيقيه در ٭ اعتباريه دكلدر ٭ ذات باری ايله قائمه قديمه در (٧)
واجب الوجودك هر بر صفت ذاتيه سی ٭ وفعليه سی ٭ ممكنه
دكلدر (٨) صفات افعال كه خالق ٭ وباری ٭ ورازق ٭ وامثالها
مفهوماتيدر ٭ قدرتك غيريدر (٩) تكوين مكونك غيريدر (١٠)
بقا صفت زائده دكلدر (١١) سمع وبصر صفتلری ٭ مسموع
ومبصره ٭ علمك غيريدر (١٢) مشموم ومذوق وملموسی ادراك
شان الهيده علمك غيری ٭ صفت دكلدر (١٣) افعال الهی
حكم ومصالحله معللدر (١٤) اراده رضا ومحبتی مستلزم دكلدر
(١٥) حق جل وعلا ازلده متكلمدر مكلم دكلدر (١٦) بعض
قرأن بعضندن اعظمدر (١٧) معدومه خطاب ازلی ٭ تعلق
ايتمز (١٨) اشيانك وجودی ايجاد ايله در ٭ كن خطابی ايله

دکلدر * پزدودی علیه الرحمه مجموعیله دردیدی (١٩) ایمان زائد
وناقص اولماز (٢٠) ایمانده استثناء * یعنی ان شاء الله کلمه سنی
ترکیب * حالا واستقبالا جائز دکلدر (٢١) حالا شقی اولان سعید
وسعید اولان * شقی اولور (٢٢) هر موجوده * سماعك تعلقی جائز
دکلدر * هر موجوده رؤیتك تعلقی * جائز ایسه ده (٢٣) حضرت
موسی علی نبینا وعلیه السلام * کلام نفسی یی استماع ایتمیوب
بلکه حروف واصواتدن مرکب کلام * استماع ایلدی (٢٤)
تکلیف مالا یطاق جائز دکلدر (٢٥) مطیعی تعذیب * وکافری
تنعیم * ومؤمنی نارده * وکافری جنتده تخلید * حکمته مخالف
وشیئی موضعنك غیری یه وضع اولمغله * عقلا جائز دکلدر (٢٦)
حق سبحانه وتعالی منامده مرئی اولماز * لکن اکثر حنفیه
خلافنه ذاهب اولوب * شیخك کلامنی تأویل ایلدیلر (٢٧)
رؤیا خیال باطل دکلدر * بلکه نوع مشاهدهٔ روحانیه‌در
(٢٨) استطاعت طاعت * بعینها استطاعت معصیتدر
زیرا قدرت واحده علی سبیل البدل ضدینه صالحدر (٢٩) علم
واحد مخلوق * ایکی معلومه دخی زیاده‌یه تعلق ایدر (٣٠) انبیای
عظامك رسالتلری * موتله منقطع اولماز (٣١) حضرت رسول الله
علیه الصلوة والسلام احکام شرعیه ده * وحی ایله * ورأیله
واجتهاد ایله عمل بیوردیلر (٣٢) مقلدك ایمانی صحیحدر * هر نقدر
استدلالی ترکله عاصی اولورلر ایسه ده (٣٣) ایمان استدلالیده
جمیع مسائل اعتقادیه ایچون * دلیل عقلی لازم دکلدر * بلکه
قول رسوله اعتقاد کفایت ایدر * وفیه تأمل (٣٤) اسم مسمانك
عینیدر (٣٥) حکمت اول نسنه درکه کندی ایچون عاقبت
حمیده اوله * سفه بونك ضدیدر * یوخسه فاعلك قصدینه
وضدینه واقع * وفاعلك منفعتی ومضرتی اولان اشیا دکلدر

(٣٦) عبدك فعلنه کسب اطلاق اولنور * خلق اطلاق
اولنمز (٣٧) فعل الهی خلقدر * کسب دکلدر (٣٨) فعل اسمی
افعال الهی یه * وافعال عباده * بطریق الحقیقة والمجاز
اطلاق اولنور (٣٩) بغیر آلة واقع اولان ایجاد خلقدر * مع الالة
کسبدر (٤٠) شیئی * حواس خمسه نك بریله ادراك * علم دکلدر
بلکه انلر علمه آلتلردر (٤١) ذکورت شرط نبوتدر (٤٢) عقیب
ضربده واقع اولان الم * وعقیب کسرده واقع اولان انکسار * فعل
عبده متعلق دکلدر (٤٣) نظر صحیحك افاده سی * مجموع خلق
وکسبله در * یالکز خلقله دکلدر (٤٤) عبدك قدرتی
فعلنده مؤثردر * غیر مؤثر دکلدر (٤٥) علل واسباب * اظهار
آثار ایلدکلری ماده لرده * قوی وطبایع کبی * حقیقی مؤثردر
عادی دکلدر (٤٦) ایکی قادرك قدرتلری بیننده * مقدور
واحدك وقوعی * جائزدر (٤٧) ارواح جسم وجسمانی
دکلدر * ماده دن مجرده اولان اموردر (٤٨) قبل البعثه
بعض احکامك معرفتی جائزدر * حق تعالی علم خلق ایتمکله یاخود
کسبك مدخلی اولمیه رق * تصدیق رسولك وجوبی وکذبك
حرمتی کبی * یاخود نظر وترتیب مقدماتله (٤٩) صفات الهی
بر بقا ایله باقیدرکه * اول بقاده نفس صفت سنیه در (٥٠) مماثلت
جمیع اوصافده * مشارکتله تحقق ایدر (٥١) مماثلت جنسدر
انواعی اولان مشابهت و* مضاهات و* مساواته شامل اولور (٥٢)
متشابهات اجمالا مأول اولوب * تفصیلی حضرت حقه تفویض
اولنور (٥٣) متشابهاتك حکمی عالم دنیاده * رجای معرفت
مرادك انقطاعیدر (٥٤) قضا وقدر ارادهٔ ازلیه نك غیریدر
(٥٥) پیغمبر غیبی بیلور دینلرك * کفرینه ذاهب اولدیلر (٥٦)
هر مجتهد مصیب دکلدر * وحق بردر (٥٧) دلیل لفظی یقین

افاده ايدر * عند عدم المانع * اكر معناى واحد اوزره متواتر
اولورسه (٥٨) محبت استحماد معناسنه در * مطلق اراده
معناسنه دكلدر * بو جهتله طاعتك غيرى يه تعلق ايلمز
(٥٩) كافر دنياده منعم اولور (٦٠) كافر فروعله مكلف
دكلدر (٦١) انبياى عظام عمدا صغائردن * ومطلقا * كبائردن
معصوملردر (٦٢) مفضولك امامتى صحيحدر (٦٣) موت بنيهٔ
حيوانك فساديدر * يوقسه حيات شانندن اولانك * عدم حياتى دكلدر
ياخود برعرضدر كه * حق تعالى حيوانده خلق ايدر (٦٤) اعراض
ايچون بقا يوقدر (٦٥) توبهٔ يأس مقبولدر (٦٦) حسنى ياخود قبحى
سقوطى قبول ايليان حكمك * نسخى جائز دكلدر * ايمانك وجوبى
وكفرك حرمتى كبى (٦٧) حسن وقبح عقلله * ادراك اولنان محللرده
امر ونهيك مدلوليدر (٦٨) اقرار ايمانك جزئيدر * بعضيلر عندنده
شرطدر (٦٩) شاهق جبلده نشأت ايدوب دعوت واصل اولميان
كمسنه اوزرينه * بالاستدلال * صانع عالمك وجود ووحدتنه
وما لاينبغى ايله متصف اولمديغنه * ايمان واجب اولور (٧٠) عقلك
بعض شرعياتى ادراكده * مدخلى واردر * هر نقدر حكمنده مدخلى
يوغيسه ده (٧١) توضيحده ذكر اولنديغى اوزره * حال اثبات
ايلمديلر (٧٢) ارسال رسل واجبدر لايق معناسنه (٧٣) استطاعت
فعله مقارندر انتهى * واقعا ذكر اولنان اختلافاتك اكثرى
بربرينه راجعدر * واكثرى منازعهٔ لفظيه در * ومعلوم اوله كه
اشبو منظومه بحر وافرك ضرب اولندندر كه عروض وضربى
مقطوف * واجزاى سائره سى عصب ايله مزحوفدر
قطف * سبب خفيفك ماقبلنى اسكاندنصكره * حذف ايتمكدر
مفاعلتن فعولن اولور * عصب خامس * مفاعلتن اولان لامى
اسكاندر مفاعيلن اولور * نته كه * اذا لم تستطع شيئا فدعه

وجاوزه الى ما تستطيع * بيتى بو منوال اوزره در * حرزجيده ده
مسطوردر * ومن الله العون

يَقُولُ العَبْدُ فِى بَدْءِ الأَمَالِى * لِتَوْحِيدٍ بِنَظْمٍ كَاللَّآلِى

يقول فعل مستقبلدر * العبد فاعليدر * حرف تعريف كوفيون
عندنده مضاف اليهدن عوضدر * عبدالله تقديرنده در كه مراد
نفس ناظمدر * بصريون عندنده * معهوده اشارتى متضمن
اولمقده * اضافت مشابه سنده اولمغله * نعو يضدن مستغنيدر
فى بدأ الامالى يقول كلمه سنه متعلق ظرفدر بدأ ابتدا معناسنه در
لكن ابتدانك مفهومى كلفتى متضمندر * حمل واحتمال كبى
امالى جمع املادر * عن ظهر الغيب يعنى من غير استعانة الكتاب
تحرير وكتابت معناسنه در * وبعضيلر امالى اشبو منظومه نك
اسميدر ديديلر * لكن غير موجهدر * وبعضيلر بدأ الامالى
اسم منظومه در ديديلر * لتوحيد كلمه سنده لام عاقبت ايچوندر
فى معناسنه مستعار اولمق دخى ممكندر * بعضيلر يقول فعلنه تعليق
ايلديلر * مآل كلام لكونه معتقدا بالتوحيد * يتصفه بالعدم
وصفات الكمال ديمك اولور * ياخود لام تعليليه يه حمل اولنور
كويا كه * سياق كلامه ياخود سائل مقدرك * لاى شئ يقول سؤالنه
جوابى متضمن تعليل اولمش اولور * على التقادير بدء كلمه سنه
تعلق نامرضيدر * زيرا ابتداء توحيد ايله اولميوب بلكه قدم
وصفات كمالدن بحثيله در * لكن جمله دن انسبى امالى قولنه
تعليق ايلمكدر * زيرا توحيددن مراد علم توحيددركه * علم كلامله
مشتهردر * مؤلفا لتوحيد تقديريله حال اولمق دخى ممكندر * بنظم
بدء كلمه سنه متعلقدر * يقول كلمه سنه ده تعلق جائزدر * لكن قرينت
حسبيله اول احق * بلكه امالى يه تعليقى دخى اليقدر * نظم لغتده

اینجویی ایلدکه دیزمکه دینور * اصطلاحده مرتبة المعانی
ومتناسقة الدلالات اولان * کلماتی عقلك مقتضاسی اوزره * جمع
وتألیف ایلمکدن عبارتدر * کاللآلی کاف حرف جردر * یاخود مثل
معناسنه در * لآلی جمع لؤلؤدر * اینجو معناسنه کاف مدخولیله
نظم کلمه سنك صفتیدر * لکن مضاف تقدیرینه محتاجدر * زیرا مراد
نظم کلامی نظم لآلی یه تشبیهدر * تقدیر کلام یتکلم العبد فی ابتدأ
ما املاه بنظم کائن کنظم اللآلی * او بنظم مثل نظم اللآلی * لعلم
التوحید الموسوم بالکلام دیمك اولور * ناظم علیه الرحمه
نظمنی حسن وبهاء * وصفوت وضیایی محتوی * ولطافت ومطبوعیتی
منطوی اولمق جهتیله * نظم لآلی یه تشبیه ایلمشدر * ومفهوم
عبودیتده لازمهٔ ذمت مخلوق اولان * تذلل وخضاعت
اظهارندن بشقه * ربوبیت حق سبحانه وتعالایی * اعترافی متضمن
اولمغله * ناظم کندی نفسنی عنوان عبودیتله توصیف ایلدی
* بیت * لاتدعنی الایا عبدیا * فانه اشرف اسمائیا * مدلولی
اوزره * عبد اسمی اشرف اسماء مؤمنیندر * نته که ﴿ سبحان الذی
اسری بعبده ﴾ آیت کریمه سنده * آنکله افضل نوع انسانی
اولان * حضرت رسول بیدانی معبر بیورلدی * خفی اولمیه که خاصهٔ
عبودیت انبیاء علیهم التحایا * خاصهٔ رسالتلرندن اشرفدر * زیرا
عبودیتله خلقدن حقه منصرف * ورسالتله حقدن خلقه منعطف
اولورلر * بناء علیه کلمهٔ شهادتده * عبد عنوانی رسول اوزره تقدیم
اولندی * بعدذا توحید کلمه سی * وحدتدن تفعیلدر * صانع عالم
حق سبحانه وتعالی * ذاتا وصفاتا واحد حقیقی اولوب * یعنی
شریك ونظیردن منزه اولدیغنی قلبله تصدیق * ولسانله اقرار
ایلمکدن عبارتدر * بو جهتله وحدت * صفات سلبیه جمله سندن
اولور * وتوحیدك اوچ مرتبه سی واردر * مرتبهٔ اولی توحید

ذاتدرکه * مقام استهلاك * وفنا فی الله در * مرجعی لاموجود
فی الحقیقة الا الله مفهومیدر * مرتبهٔ ثانیه * توحید صفاتدرکه
جملهٔ قدرت مخلوقاتی * قدرت شاملهٔ ربانیه ده مستغرق بیلمك
وعامهٔ علومی علم کامل سبحانیده * مضمحل بلکه قاطبهٔ کمالاتی
عکوس انوار کمال یزدانیدن * بر لمعه کورمکدر * مرتبهٔ ثالثه
توحید افعالدرکه * علم الیقین یاخود * عین الیقین * یاخود
حق الیقین ایله * وجود وظهورده * حق سبحانه وتعالیدن غیری
مؤثر اولمدیغنی اذعان * وتحقیق ایلمکدن عبارتدر * قالدیکه
وحدانیت خدای بیهمتایی اثبات صددنده * امام رازیدن نقل
اولندیغی اوزره * متکلمینك سرد ایلدکلری براهین عقلیه
یکرمی یه قریبدر * اشهری ﴿ لوکان فیهما آلهة الا الله لفسدتا ﴾
نص شریفنك موجب اشارتی اوزره برهان تمانعدر * یعنی صانع
عالم ایکی فرض اولنسه * افعالده مختلف اولورلر * یاخود متفق
اولورلر * اختلاف صورتی فساد عالمی * یعنی سموات وارضینك
اشبو نظام محسوس بدیعدن * خروجنی یاخود * عدم تکوّنی
یاخود اجتماع اضدادی مستلزمدر * مثلا بریسی * زیدك حرکتنی
ودیکری * آن مرادده سکونتی * اراده ایلسه * الوهیت حسبیله
قدرتلری مؤثر اولمغله * اجتماع ضدینی مستلزم اولورلر * وصورت
اتفاقده * بینلرنده مخالفتك * یا صحت وامکانی اولور * یاخود اولماز
صورت اولی محالدر * زیرا تخالف مستحیلدر * صورت ثانی عجزی
مستلزمدر * عجز ایسه امارهٔ حدوث اولمغله * شان الهیده محالدر
صورت دیکر * صانع عالم * ایکی فرض اولنسه * احدهما یا تدبیرنده
کافی اولور * یاخود اولماز * صورت کفایت اولده * صانع ثانی ضایع
وزائد اولمق اقتضا ایدر * بو ایسه نقیصه در * ناقص ایسه صانع
اولمیه جغی کامله عیاندر * صورت کفایت ثانیده * صانع اول ضایع

ومعطل اولور ٭ صورت آخر صانع عالم ایکی فرض اولنسه ٭ تأثیر
قدرتده ٭ یا هر بری آخره محتاج ٭ یاخود مستغنی ٭ یاخود
احدهما محتاج ٭ آخر مستغنی اولور ٭ صورت اولده ٭ ایکیسنکده
حسب الاحتیاج نقصانلری لازم کلور ٭ نقصان ایسه ٭ شان الوهیته
منافیدر ٭ صورت ثانی یه کوره ٭ هر بری مستغنی عنه اولمغله
ایکیسنکده اله اولمامسی لازم کلور ٭ زیرا اله محتاج الیه ٭ ومستغنی به
اولمغله ٭ مستغنی عنه اولماز ٭ صورت ثالثده ٭ محتاج ناقص
ومستغنی ٭ اله اولمق لازم کلور ٭ و بیضاوی مرحومك تقریری
بو کونه درکه ٭ صانع عالم ایکی فرض اولنسه ٭ جمیع ممکنات
هر برینه نسبتله مقدریتده مساوی اولور ٭ زیرا علت مقدوریت
امکاندر ٭ امکان ایسه جمیع ممکنات بیننده وصف مشترك اولمغله
ممکناتدن برشی موجود اولمامق اقتضا ایدر ٭ زیرا موجود اوله جق
شیئك وجودنده ٭ یا صانعین مفروضیندن بریسی ٭ مؤثر اولماز
یاخود بریسی مؤثر اولوب آخر مؤثر اولماز ٭ ایکی صورتده
دخی ترجیح بلا مرجح لازم کلور ٭ صورت اولده ظاهردر ٭ زیرا
ممکنك وجود وعدم طرفلرندن برینی که مفروضمزده عدم
طرفیدر ٭ بلا مرجح ترجیح لازم اولور ٭ وصورت ثانیده لزومنك
وجهی بودر که ٭ ذکر اولنان ممکن واقعك ٭ ایکی صانعدن
هر برینه نسبتی ٭ مساوی اولمغله ٭ احدهمانك تأثیریله بولنمسی
لا محاله ترجیح بلا مرجحدر ٭ ترجیح بلا مرجح ایسه باطلدر
واکر هر بری مؤثر اولور ایسه ٭ ایکی مؤثر مستقلك بالشخص
اثر واحد اوزره تواردی لازم کلور ٭ بو ایسه محال اولمغله
صانعین فرضی صورتنده ٭ ممکناتدن برشیئك وجودی ممکن اولماز
ملزوم ایسه ٭ لازم کبی باطل اولمغله ٭ صانعك وحدانیتی ثابتدر
صورت دیکر ٭ صانع عالم ایکی فرض اولنسه ٭ احدهما زیدك

قیامنی اراده ایلدیکی صورتده ٭ آخر ایچون زیدك قعودی
ممکن اولورسه ٭ وقوعنی فرض ایده رز ٭ زیرا ممکنك وقوعنی
فرض ٭ محال دکلدر ٭ ایمدی ایکیسنکده مرادی حاصل
اولورسه ٭ زید آن واحدده ٭ قائم وقاعد اولمق اقتضا ایدر
بو ایسه اجتماع نقیضین اولمغله محالدر ٭ واکر یالکز برینك
مرادی حاصل اولور ایسه ٭ آخرك عجزی لازم کلور ٭ آخرك
عجزی ازلی اولمق محالدر ٭ زیرا عجز وجودی صحیح وممکن اولان
نسنه دن معقول اولور ٭ ازلده مخلوقك وجودی ایسه ٭ محالدر
پس عجز ازلی محال اولدی ٭ عجزی حادث اولمقده محالدر
زیرا عجز ازلده قادر اولوب ٭ بعده قدرتنك زوالیله ٭ متحقق اولور
بو ایسه قدیمك زوالنی مقتضیدر ٭ واکر آخر ایچون ٭ زیدك
قعودینی اراده ممکن اولمزسه ٭ ارادهٔ احدهما ٭ ارادهٔ آخره مانع
اولمغله ٭ عجزی لازم کلور ٭ عاجز ایسه اله اولماز ٭ قالدیکه آیت
مرقومه ده مذکور اولان ٭ فیهما کلمه سی قرینه سیله مراد
تأثیر اولمغله ٭ نفی تعدد صانع بابنده ٭ حجت وملازمت قطعیه در
سعد الدین مرحومك حجت اقناعیه ٭ وملازمهٔ عادیه در کلامی
موجب منطوق اوزره در ٭ بو تقریر اوزره حضرت واجب الوجود
خالق جملهٔ موجود ٭ واحد حقیقی اولوب ٭ شریك ونظیردن
منزه اولدیغی ثابت اولمشدر ٭ کذلك حکمای الهیونك دخی
وحدانیت خالق بیچون وچرایی ٭ اثبات معرضنده ٭ سرد وایراد
ایلدکاری براهین ٭ اون عدده یقیندر ٭ غایتی متکلمون طریقهٔ انیه
اوزره ٭ معلوله علته استدلال ٭ وحکما وتیرهٔ لمیه اوزره
علتدن معلوله انتقال ایلدیلر ٭ زیرا انلر ٭ وجودك وجوب وامکان
جهتنه نظر ایله ٭ واجبك ذاتنه ٭ بعده وجوب وامکانك لوازمنه
نظر ایله ٭ صفاتنه ٭ وصفاتندن صدور افعالی کیفیتنه ٭ استدلال

ایلدیلر ❊ ابن سینا اشاراتده بومنهجی ترجیح ایتمشدر ❊ و وحدانیت
ذات احدیته دال اولان ❊ دلائل نقلیه ایله قرآن کریم مشحوندر
﴿ قل هو الله احد ❊ والهکم اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم ﴾
وامثالها وقالدیکه ❊ اهل لغت عندنده احد و واحد ❊ لفظلرندن
هربری یکدیکر معناسنه در ❊ لکن عند التحقیق موقع استعماللری
مغایردر ❊ زیرا احد ایله من جمیع الوجوه ❊ واحدی مراد ایدرلر
زیرا احدیت عدد یا اوترکیبا اوتحلیلیا انحاء تعددک جمله سندن
عاریه بساطت صرفه در ❊ احد مطلق متکثر ❊ و برشیئله مشترك
اولمیوب ❊ کیفیات وکمیات ❊ والوان واوضاع کبی ❊ اعراضی یوقدر
وکندوسنه برنوع مجانس ❊ و برفرد مماثل اولماز ❊ حسا وعقلا تجزی
وانقسام قبول ایلمز ❊ اجسام مختلفة الطبایع ❊ واجزای لایتجزی
واجسام صغیرهٔ صلبه ❊ وهیولی وصورت کبی ❊ اجزای خارجیه
وجنس وفصل کبی ❊ اجزای ذهنیه دن مبرادر ❊ پس احد عنوانی
انجق برشیئه ❊ مماثل ومشابه ومشارك اولمیان ❊ فرد بسیطه اطلاق
اولنور ❊ اولدخی ذات مقدسهٔ معینهٔ الهیه در ❊ اما واحد
انتفاء تعدد عدد یدن عبارتدر ❊ پس زید واحد اولور احد
اولماز ❊ قالدیکه حق جل وعلی بو وجهله احد ❊ هم واحد در
نهایت احدیتی اعتباری ❊ و واحدیتی اعتبارینك غیریدر ❊ زیرا مرتبهٔ
احدیتده ❊ وجود حق سبحانه وتعالی ❊ جمیع سلوب واضافات
واعتبارات وصفاتدن ❊ بالتجرد اعتبار اولنور ❊ بو اعتبارك متعلق
بطون ذات ربانی ❊ واولیت وازلیت سبحانیدر ❊ مرتبهٔ
واحدیتده ❊ جمیع صفات واعتبارات غیر متناهیه ایله اتصاف
اعتبار اولنور ❊ بو اعتبارك متعلق ❊ ظهور ذات وآخریت وابدیت
صمدانیدر ❊ پس مرتبهٔ احدیت کثرت نسبیهٔ وجودیه نك انقطاع
واستهلاکی مقامیدر ❊ مرتبهٔ واحدیتده کثرت عینیه ❊ هر نقدر

منتفی اولذیسه ده ❊ ینه متعقل اولور ❊ وجمیع تعینات وجودیهٔ غیر
متناهیه ❊ بو نسبت متعقله نك مظاهریدر ❊ ایمدی جهت احدیتله
وجود حق مطلق ❊ سبحانه وتعالایه علم تعلق ❊ بیرون حوزهٔ
امکاندر ❊ زیرا حجاب عزتنده محتجبدر ❊ پس بو اعتبار ایله
معرفتنه خوض وانهماك ❊ وطلبنه تشوق وتمنی ❊ آرزوی محال
اولور ❊ نته که حق جل وعلی لسان رحمتله ﴿ ویحذرکم الله نفسه
والله رؤف بالعباد ﴾ بیورمشدر

إِلٰهُ الْخَلْقِ مَوْلَانَا قَدِيمٌ ❊ وَمَوْصُوفٌ بِأَوْصَافِ الْكَمَالِ

اله قولی مبتدادر ❊ الخلق مصدر بمعنی المفعول مضاف الیهیدر
اضافت لامیه در ❊ حرف تعریف استغراقه محمولدر ❊ اله جمیع
المخلوقات سبکنده در ❊ بعضیلر جنسیته حمل ایلدی ❊ ولام جنس
بو محللرده استغراقی افاده ایدر ❊ زیرا جنسیتده تقریر اولنسه
ترجیح بلا مرجح لازم کلور ❊ مولانا ❊ عطف بیاندر ❊ یاخود
صفتدر ❊ مولی الفاظ مشترکه دندر ❊ ولی کلمه سندن مشتقدر
وزنی مفعلدر فعلی دکلدر ❊ معتق ومعتق وسید ومربی وقریب
ومتصرف فی الامور وناصر ومحبوب معنالرینه در ❊ مولانا جلال
الدوانی ❊ نصاب شرحنده اون درت معناسنی بیان ایتمشدر
متکلم مع الغیر ضمیرینه مضافدر ❊ قدیم خبر وموصوف عطفدر
یاخود اله کلمه سی ❊ مبتدای محذوفه خبردر ❊ مبتداء هو ضمیریدر
معهودیت ❊ یاخود محلیت دلالتیله ❊ حق سبحانه وتعالایه راجعدر
مولانا وقدیم لفظلری دخی خبرلردر ❊ وموصوف قدیم اوزرینه
معطوفدر ❊ باوصاف جار ومجرور موصوفه متعلقدر ❊ اوصاف
وصفك جمعیدر ❊ الکمال مضاف الیهیدر ❊ مفهوم بیت بودرکه
جملهٔ مخلوقك خالق معبودی قدیمدر ❊ وجودی کندیدندر

غيريدن دكلدر ❊ وكافهٔ صفات كماله موصوفدر ❊ معلوم اوله كه اله
لفظى ❊ فعال وزنى اوزره در ❊ مفعول معناسنه در ❊ امام مأموم
معناسنه اولديغى كبى ❊ عبد معناسنه اولان ❊ لامك فتحيله اله دن
مأخوذ اولديغنه كوره ❊ اله الخلق معبود الخلق ديمك اولور ❊ بعضيلره
كوره لامك كسريله ❊ اله دن مأخوذ در ❊ تحير ودهش معناسنه
زيرا اوهام مخلوقات ❊ معرفت ذات الهيده ❊ متحير ومتدهشلردر
بعضيلر عندنده ❊ بنه لامك كسريله ❊ اله دن مأخوذ در ❊ دام
وثبت معناسنه ❊ بعضيلر ديديلر كه ❊ لامك كسريله اله دن مأخوذدر
سكن معناسنه ❊ زيرا قلوب ذكريله مطمئن ❊ وارواح معرفتنه
ساكن اولورلر ❊ بعضيلر عندنده لامك فتحيله ❊ اله دن مأخوذ در
رجع اليه ❊ واعتمد عليه معناسنه ❊ زيرا هر حالده مرجع ومعتمد
خلايق ذات الهيدر ❊ بعضيلر ديديلر كه ❊ فتح لامله اله دن
مأخوذ در ❊ ارتفع معناسنه ❊ زيرا ذات بارى ❊ ممكناته مشابهت
ومحدثاته مناسبتدن رفيع وعاليتردر ❊ بعضيلر لامك كسريله وله لفظندن
مأخوذ در ❊ تحير معناسنه ديدى ❊ ياخود كسر لامله ❊ وله لفظندن
مأخوذ در ❊ فزع ولجئ معناسنه ❊ زيرا جملهٔ خلايق امور
وحوايجلرنده جانب الهى يه التجا ❊ والتياذ ايدرلر ❊ ياخود
لاه يلوه كلمه سندن مأخوذ در ❊ على يعلو معناسنه ❊ ياخود
احتجب معناسنه ❊ لاه يليه كلمه سندن مأخوذ در ❊ زيرا عالم دنياده
ابصار اهل دنيادن محتجبدر ❊ ياخود استتار معناسنه ❊ لاه كلمه سندن
مأخوذ در ❊ زيرا كمال صمديتله محتجب اولديغى كبى ❊ كمال
ظهوريله ده ❊ عقول وابصاردن محتجبدر ❊ واشبو اله عنوانى
معرفا ومنكرا لفظهٔ جلاله كبى ❊ ذات بارى يه مخصوصدر ❊ باطلده
استعمالى اعتقاد كفاره مبنيدر ﴿ اجعل لنا الها كما لهم آلهة ﴾
كريمه سنده اولديغى كبى ❊ ولفظهٔ جلاله نك اصلى اله در

بعضيلر عندنده لاها در ❊ سريانى اولمغله ❊ الف اخيره يى حذف
وخصيصهٔ كلمات عربيه اولان ❊ حرف تعريف ادخاليله ❊ تعريب
اولندى ديديلر ❊ وبعضيلر عندنده اصلى ضمير غائب اولان هاى
هوزدر ❊ حق جل وعلى ❊ عقولده مثبت اولوب ❊ بعده
خالق ومالك اشياء ❊ ذات اقدسلرى اولديغى معلوم اولمغله
اولنه لام ملك زياده بعده ❊ حرف تعريف ادخال اولنمشدر
امام اعظم حضرتلرى ❊ تأدبا اشتقاقى امرنده سكوت
ايلديلر ❊ كذلك سيبويه عندنده دخى علم مرتجلدر ❊ قديم
بضم الدال قدم قدما صيغه سندن صفتدر ❊ وجودى عدم ايله
مسبوق اولميوب ❊ وبقاسى مستمر اولان ❊ موجوده دينور ❊ مألى
اول ❊ وآخرى اولميان موجود در ❊ زيرا قدمى ❊ ثابت اولان
شيئك عدمى دخى ثابتدر ❊ قديمك مقابلى حادثدر ❊ ووجوب
قدم خداى متعاله دليل ❊ دور وتسلسلك استحاله سيدر
زيرا اكر قديم اولميوب ❊ حادث اوليدى ❊ محدث آخره محتاج
اولوردى ❊ واكر محدث قديم اولورسه ❊ ثبت المطلوب
واكر حادث اولورسه ❊ اودخى بر محدثه محتاج اولمغله الى غير النهايه
منجر اولورسه ❊ تسلسل لازم كلور ❊ واكر عودت ايدرسه ❊ دوره
مؤدى اولور ❊ دور وتسلسل ايسه محالدر ❊ محالى مؤدى اولان نسنه
دخى محالدر ❊ دور ❊ ايكى شيئك هربرينك آخره علت اولمسيدر
باواسطه ايله ❊ ياخود واسطه سز ❊ وشيئ كندى علتنه علت اولمق
محالدر ❊ زيرا علت معلول اوزره مقدمدر ❊ پس اكر شيئ ❊ كندى
علتنه علت اوليدى ❊ كندى اوزرينه مقدم اولان علت اوزرينه
مقدم اولوردى ❊ وشيئ كندى نفسى اوزرينه ❊ ايكى مرتبه مقدم
اولمق لازم كلوردى ❊ بو ايسه محالدر ❊ وتسلسل ممكنك
وجودنده مؤثر بر علته ❊ واول علت مؤثره نك كندويه مؤثره

علت اخرایه هلم جرا الی غیر النهایه * استنادندن عبارتدر
بودخی محالدر * زیرا آن واحدده عقلك غیر متناهیه اموری
تصوری لازم کلور * واول تصور غیر متناهیه اولان اموری * غیر
متناهیه اولمقدن مخرجدر * حال بوکه عقلك متناهی اولمیان اموری
آن واحدده استحضاری محالدر * وابطال تسلسلده مشهور اولان
دلیل * برهان تطبیقدر * برهان تطبیق اولدرکه * معلول اخیردن
الی غیر النهایه * برجمله فرض اولنور * ومعلول اخیردن هر مرتبه ایله
مقدم اولان معلولدن * مثلا الی غیر النهایه برجمله فرض اولنور
بعده اول ایکی جمله تطبیق اولنور * شویله که * جملهٔ اولیدن اولی
جملهٔ ثانیه دن اولی مقابلنده * وایکنجی جملهٔ ثانیه دن ایکنجی مقابلنده
هلم جرا وضع اولنور * پس جملهٔ اولادن هر برینك مقابله سنده
جملهٔ ثانیه دن بری بولنور ایسه * بو شکل اوزره ....
ناقص زائده مساوی اولور * بو ایسه محالدر * واکر بولنمزسه بو شکل
اوزره .... جملهٔ اولاده برنسنه بولنور که * جملهٔ ثانیده انك
مقابلنده * برنسنه بولنماز * پس بالضروره جملهٔ ثانیه منقطع ومنتهی
اولور * وثانیه نك تناهیسندن * اولانك تناهیسی لازم کلور * زیرا
اول ثانیه نك اوزرینه قدر متناهی ایله زائددرکه * اول بردر
وقدر متناهی ایله * متناهینك اوزرینه زائد * متناهی اولور
ایمدی حضرت حق قدیمدر * ازلیدر * وجودی کندودندر
غیریدن دکلدر * وخفی اولمیه که * ازل * کلمه سی ضیق معناسنه
اولان ازلدن * مأخوذدر * تقدیر بدایتدن قلبك متضیق اولدیغی
نسنه یه دیرلر که * مالی بدایتی بوقدر دیمکدر * نته که ابد لفظی
نفور معناسنه اولان * ابود * دن مأخوذدر * تقدیر نهایتدن قلبك
نافر اولدیغی شیئدن عبارتدر که * مالی نهایتی یوقدر دیمکدر
ایکیسیده * حضرت واجب الوجودك صفتلریدر * سرمد

لفظی توالی وتعاقب * معناسنه اولان * سرد * لفظندن مأخوذدر
مبالغهٔ معنانی افاده ایچون * میم زیاده اولندی * بو جهتله
سرمد لفظی * حق تعالی یه اطلاق اولنماز * قالدیکه * ازلی * وابدی
لفظلری یای نسبت سببیله * مفید انتساب اولملریله * البته اول
وابتدا وآخر وانتهاسی یوقدر * معناسنی اراده یه محتاجدر
پس * تقریر مذکور اوزره * قدم صفتی * صفات سلبیه دن
اولمشدر * زیرا فی التحقیق * وجود اوزره سابق اولان
عدمی * سلبدن عبارتدر * طائفهٔ حکما * قدم * وحدوثدن
هر برینه * اوچ نوع اثبات ایدرلر * قدم ذاتی * قدم زمانی
قدم اضافی * کذلك حدوث ذاتی * حدوث زمانی * حدوث
اضافی دیرلر * قدم ذاتی * شیئك وجودی غیردن اولمامقدر
زمانی * وجودی عدم ایله مسبوق اولمامقدر * اضافی مدت
ماضیهٔ وجودی * مدت غیردن اکثر اولمقدر * بونلرك مقابلی
حدوث انواعیدر * عالمه قدیم اطلاقلری * زمانی اعتبارلرینه
مبنیدر * قالدیکه * موجودات محدثاتك * مؤثره احتیاجی
حدوث حیثیتندنمی * یوخسه امکان وحدوث حیثیتندنمیدر
اختلاف اولنمشدر * مذهب اول * جمهور متکلمین مسلکیدر
مذهب ثانی * محققین مذهبیدر * لکن حدوثك شرط وشطر
اولمسنده * اختلاف ایلدیلر * وحق سبحانه وتعالی * جملهٔ
صفات کمال ایله موصوف اولدیغنی بیلمك * اصول دینیه دندر
موصوف لفظنك مصدری اولان * وصف وصفت * عند اهل اللغة
مترادفلردر * آخرنده اولان ها حرفی * واودن عوضدر * وعد
وعده کبی * بعض متکلمین عندنده * وصف کلام واصفدر
صفت ذات * موصوفله قائم اولان معنادر * عند المحققین
ذات اوزره زائد اولوب * ذاتك انفهامی ضمننده * منفهم اولان

اموردن عبارتدر * كرك ثبوتى * وكرك سلبى * اولسون
وصفت ايله موصوف بيننده * اولان علاقه نسبت ثبوتيه در
نسبت مزبوره * موصوف جانبنده * اعتبار اولنور ايسه
اندن اتصافله تعبير اولنور * صفت جانبنده * اعتبار اولنور ايسه
قيامله تعبير اولنور * مثلا علم صفتى زيد ايله قائم * وزيد علمله
متصفدر * ايمدى حضرت حق سبحانه وتعالانك * دخى
صفتلرى واردر * مرجعلرى ثبوت * وسلبدر * صفات ثبوتيه ده
ايكى نوعدر * ذاتيه * وفعليه در * ذاتيه اول صفتدر كه
اضداديله * ذات مقدسه * متصف اولمق جائز دكلدر * علم
وقدرت وحيات كبى * صفات فعليه اول صفتدر كه * اضداديله
ذات مقدسه متصف اولمق جائز اوله * رحمت وغضب كبى
معتزله عندنده ثابت اولوب * نفى جائز اولميان صفات ذاتيه دندر
علم وحيات كبى * نفيى جائز اولان فعليه دندر * خلق واراده
وترزيق كبى * وعند الاشعريه * نفى نقيضه يى مستلزم اولان
صفات ذاتندر * نفينده نقيضه لازم كلميان صفات فعلدندر
احيا واماته وخلق كبى * بو تعريفه كوره * اراده وكلام
صفات ذاتيه دن اولور * زيرا نفيلرى نقيضه يى مستلزمدر
وصفات سلبيه * اثباتى جائز اولميوب * سلبى كمال اولان
صفتلردر * قدم ووحدت وقدوس كبى * پس ناظمك
صفات كمالدن مرادى * صفات ثبوتيهٔ ذاتيه اولور كه * حيات
وعلم * وقدرت * وكلام * وسمع * وبصر * واراده در * ماتريديه
عندنده تكوين * واشعرى عندنده * بقاء صفتى دخى داخلدر
زيرا كمال اول معنادر كه * عدمى نقصان اوله * ذاتده وافعال
وصفاتده جاريدر * تمام ايله فرق بودر كه * تمامك مفهومنده
تزايد محتملدر * لكن كمال كاملدر * ايمدى حضرت حق سبحانه

وتعالى * ذكر اولنان صفات كماله متصف اولمسه * اوصاف
ناقصه ايله * متصف اولمق لازم كلور * لازم وملزوم * باطل
اولمغله * جناب رب العالمين * حى * وعليم * وقادر * ومتكلم
وسميع * وبصير * ومريد * ومكوندر

هُوَ الْحَىُّ الْمُدَبِّرُ كُلَّ اَمْرٍ هُوَ الْحَقُّ الْمُقَدِّرُ ذُوالْجَلَالِ

هو ضميرى * الهه راجعدر * مبتدادر * الحى خبريدر * مسندك
تعريفى * حصرى مفيد اولمغله * زيد الامير قبيلندن اولور * زيرا
حق تعالانك حياتى * بذاته ومخلوقك حياتى * بغيره اولوب
ومعرض زوالده اولمغله * مخلوقك حياتى * عدم منزلته تنزيل
اولنمشدر * ياخود الحى الكامل سبكنده در * ومقام بسط
كلام اولمغله * مسند اليه تكرار اولندى * واستيناف
معنوى يى متضمن اولمغله * جملهٔ اولى ميانده * شبه انقطاع
اولمقدن ناشى * فصل اولندى * المدبر * خبر بعد خبردر
كل امر مفعوليدر * كذلك هو مبتداء * الحق خبردر * مقام
قرينه سيله * مقدرك مفعولى محذوفدر * كل امر تقديرنده در
ذوالجلال * خبر * بعد خبردر * مفهوم بيت بودر كه * حضرت
حق سبحانه وتعالى * حيات صفتيله متصفدر * اصلا حيات
ذاتندن زائل اولماز * هر امور واحكامى * مشيتى تعلق ايلديكى
اوزره * تدبير وقضا * وعلم ازليسى مقتضاسى اصلاح ايدر
وهر امور وافعالى * قدر مخصوص اوزره * تقدير ومقتضاى حكمتى
اوزره ترتيب ايدر * وجوهر * وعرض * وجسم كبى * واجب السلب
اولان صفات سلبيه ايله ده * متصف جليل وعظيمدر * جملهٔ ماسوا
سبحات جلالتنده مستهلكدر * معلوم اوله كه * حيات * صفات
كمالدن بر صفت ازليه دركه * صحت علم وقدرتى * اقتضا ايدر

جمهور فلاسفه عندنده ❊ علمك ممتنع اولماسندن عبارتدر
معتزله دن ابو الحسين البصرى عندنده ❊ علم وقدرتك عدم
امتناعندن عبارتدر ❊ ذات بارى اوزره ❊ وصف زائدلر ومندن
متحاشيا عدم امتناعيله تعريف ايتديلر ❊ فلاسفه عندنده
حق سبحانه وتعالى موجب بالذات اولمغله ❊ تعريفلرنده قدرتى ضم
ايتمديلر ❊ اول طائفه قدرت واختيار الهى يى انكار ايدرلر
مكونات مقتضاى ذاتدر ديرلر ❊ پس هر فرقه اعتقادنده ذات بارى
حيات صفتيله متصفدر ❊ زيرا متصف اولمسه ❊ قادر ❊ وعالم ❊ ومريد
اولمامق اقتضا ايدر ❊ بو صورتده نقايضى اولان ❊ نقايص لازم
كلور ❊ ذات الهى ايسه نقايصدن مبرادر ❊ ومحسوسمز اولان
اشبو افعال متقنه ❊ وآثار بديعهٔ محكمهٔ مختلفهٔ اختياريه ❊ حضرت
حقك ❊ صفت حياتله موصوف اولديغنه دلالت ايدر ❊ خارجده
بركسه يى ❊ برقصر بنا ايدر كورسك ❊ بانئ مرقومك بالضروره
حياتده اولديغنى ادراك ايدرز ❊ وحيات صفات مادحه دن
اولوب ❊ جماديت نقصان فاحش اولمغله ❊ حضرت بارى يه صفت
حيات اثباتى واجب اولور ❊ نته كه قرآن كريمده ﴿ الله لا اله الا
هو الحى القيوم ❊ وتوكل على الحى الذى لا يموت ﴾ كريمه لرى
بو معنايى مثبتدر ❊ المدبر ❊ تدبيردن اسم فاعلدر تدبير لغتده عواقب
امورى تأمل وتفكر معناسنده در ❊ حق سبحانه وتعالى يه نسبتله
عواقب امورى علم شريفى محيط اولوب ❊ جملهٔ امور واحكامى
منزلنه تنزيلدن عبارتدر ﴿ يدبر الامر من السماء الى الارض ومن
يدبر الامر فسيقولون الله ﴾ كريمه لرنده تدبيردن مراد ❊ بو معنادر
وقدماى فلاسفه دن ماعدا ❊ عامهٔ عقلا ❊ حق سبحانه وتعالينك
علم صفتيله متصف اولديغنده بعد الاتفاق ❊ اختلاف ايلديلركه

حضرت حق جل وعلا ❊ كندى ذاتنى وجميع اشيايى ❊ بالحقايق
والدقايق بيلور ❊ باقيلرك مذهبى بودركه ❊ حق سبحانه وتعالى
كليات وجزئياته ❊ وجه كلى اوزره ❊ علمى شاملدر ❊ لكن وجه
جزئى اوزره ❊ علمنى انكار ايدرلر ❊ بو بابده اهل سنت اعتقادى
بودركه ❊ حضرت عالم الاسرار ❊ پنهان وآشكار ❊ جميع موجوداتى
قبول وانفعال ❊ وتغير وانتقالدن برى ❊ علم قديم ازليله بيلور
زمين وآسمانده ❊ حيطهٔ علمندن مثقال ذره بيرون وعازب ❊ موجودك
وجودى معدوم مدر ❊ وقلم مشيتله ❊ لوح قضاده ترسيم ايلديكى سعادت
وشقاوت ❊ وخلق ❊ ورزق ❊ واجل ❊ وثواب ❊ وعقاب ❊ وسائر
امورى ❊ بر مقتضاى علم ازلى ❊ زمان ومكانلرينه تنزيل
وقضا واصلاح ايدر ❊ اكر عالم ومدبر اولمسه ❊ صفت فاحش
اولان ❊ جهل ❊ وغفلتله اتصافى ❊ وايجادينك سفاهتى لازم كلور
تعالى شانه عن ذلك ❊ وحضرت واجب الوجود ❊ ذاتنده
وصفاتنده ❊ وملكوتنده ❊ حق وثابت وموجود در ❊ بعضيلر حق
من لا يقبح فعل ❊ وبعض ديكر ❊ من لا يفتقر فى وجوده الى غيره
عبارتيله تعريف ايتمرليه ❊ صفت سلبيه يه ارجاع ايلديلر ❊ مصدر
اولان ❊ حق لفظى ❊ صدق وواقعه مطابق ❊ حكم معناسنده در
حضرت حق جل وعلا ❊ يد قدرتيله بلا آلة ❊ جميع اشيايى تقدير
وتعيين ايدر ❊ جملهٔ خير ❊ وشر ❊ ونفع ❊ وضرر ❊ ومر ❊ وحلو
قضا وقدر ازليسيله حاصلدر ❊ تبدل وتغير قبول ايلمز ❊ كل كلمه سى
منكره اضافتنده ❊ عموم افرادى مفيد اولمغله ❊ افعال عباده دخى
شاملدر ❊ معلوم اوله كه ❊ جناب بارى ❊ قدرت صفتيله ده موصوفدر
قدرت ❊ بر صفت ازليه دركه ❊ لدى التعلق ❊ مقدوراتده مؤثر اولور
جملهٔ اهل حق متفقلردركه ❊ حضرت حق تعالى ❊ جميع مقدوراتنه
قادر ❊ وكافهٔ حوادث ❊ قدرتيله حادث اولمشدر ❊ زيرا جميع

مقدورات * مقدوريتده مساويدر * زيرا مقدوريتى مصحح امكاندر
وجوب * وامتناع * مقدوريتدن ممتنعلردر * وامكان جملهٔ ممكنات
بينده مفهوم مشترك اولمغله * بعضبسنده صحت مقدوريتى مقتضى
اولان * جميع ممكناتده قائم اولمغله * مجموع ممكناتك مقدوريتده
استواسى واجب اولور * وقادريتك مقتضيسى * ذات مقدسه اولمغله
ذاتك اقتضاى قادريتده * عامهٔ مقدوراته نسبتى واحددر * قادريتى
بعضه مخصوص اولسه * مخصصه محتاج اولمغله * كمالنده غيره
احتياج لازم كلمكله * ذات الهى يه نقصان ترتب ايلمك اقتضا ايدر
وقالديكه * اهل كلام قضا وقدر بينلرين * وجوه عديده ايله
فرق ايدرلر * شارح كشاف طيبى * طيب الله ثراه عندنده * قضاء الله
جميع اشيانك * وجه كلى اوزره علم اعلاده كه * حكماء عقل اول ايله
تعبير ايدرلر * ثبوتندن عبارتدر * قدر * جميع موجوداتك لوح
محفوظده كه * حكماء نفس كليه اطلاق ايدرلر * صورتلرندن عبارتدر
وبعض محققين عندنده * قضاء * جميع موجوداتك على سبيل الابداع
عالم عقليده مجتمعة ومجملة وجودندن عبارتدر * قدر جميع موجوداتك
موادخارجيه سنده * واحدا بعد واحد وجودندن عبارتدر * حكمانك
مختارى بو مذهبدر * وبعض اهل تحقيق عندنده * قضاء اعيان
موجودات اوزره * من الازل الى الابد باحوالها حكم كلئ اجماليدر
مثلا هر نفسك ذائقة الموت اولمسنه حكم كبى * قدر حكم مزبورى
تفصيلدر * اسباب تعيين * وحسب القابلية والاستعدادات اوقات
وازمانه تخصيص * واحواللرندن هر حالى زمان معينه وسبب
مخصوصه تعليقه * مثلا زيدك فلان كون وفلان دقيقه ده فلان
مرض سببيله فوتى كبى * شارح طوالع اصفهانى * عليه الرحمه
بياننه كوره * قضاء جميع مخلوقاتك كتاب مبين * ولوح محفوظده
مجتمعة ومجملة على سبيل الابداع * وجودندن عبارتدر * قدر مخلوقات

مرقومه نك بعد حصول الشرائط * مفصلة * واحدا بعد واحد
شهود ووجودندن عبارتدر * وبعض علماء ديديلركه * قدر * كيل
ايچون تهيئه اولنان غله منزله سنده در * قضاء * كيل منزلنده در
خارجده قدرك نظيرى * مثلا بر كاتب * وقت فلانيده بر كتاب
تحريرينى اراده * ولوحهٔ متخيله سنه كتب وتصوير ايدر * قضانك
نظيرى حلول وقت مزبورده * اول كتابى تحرير ايدر * سيد شريف
قدس سره نك مختارى ذكر اولنان اهل تحقيق كلاميدر * وبعض
محلده قضادن مراد * نفس شئ مقضى مراد اولورته كه * اللهم انى
اعوذ بك من جهد البلاء ودرك الشفاء وسوء القضاء وشماتة الاعداء
حديثنده اول معنايه وارد اولمشدر * زيرا بو كونه توجيه اولنمسه
حاشا قضاى الهى يه * عدم رضايى مستلزم اولور * وراى قدرده
سر قدر دخى واردركه * اعيان موجوداتدن برينك مقتضاى
استعدادينك خلافى * لابس لباس وجود اولمسنك امتناعندن عبارتدر
بردخى سر سر قدر واردر * استعداد مرقومك ازلى اولوب جعل جاعل
ايله مجعول اولمديغندن عبارتدر * خلاصه حضرت حق سبحانه
وتعالى * لايزالده حدوثنه ارادهٔ ازليه سى متعلق اولان جملهٔ اشيايى
كما تكون عالم اولوب * مجموعنى اسباب واحوال * وازمنه وامكنه سيله
لوح محفوظه كتب وترقيم ايدوب * وفق مكتوب اوزره حكم
وقضا * واصلاح وانشا ايلر * قالديكه اشياى كائنه ده زيدك
اسلامى * وعمروك كفرى دخى داخلدر * لكن لوح محفوظده
على طريق الحكم والقضاء مكتوب دكلدر * زيرا زيد وعمرو
اسلام وكفرلرنده مجبور اولمق لازم كلور * بلكه زيد كندى اختيار
وقدرتيله اسلامى * وعمرو كفرى اراده ايدرلر * عنوانيله مقيددر امام
اعظم رحمه اللهك فقه اكبرده كتبه بالوصف لابالحكم قولندن مرادى
بودر * قدرت الهى يه دليل نقلى ايله كتاب وسنت مشحوندر * وكان

امرالله قدرا مقدورا * وهو على كل شیٔ قدير * وانا كل شیٔ خلقناه بقدر * وامثالها نصوص قاطعه لردر * ذوالجلال ذو كلمه سى صاحب معناسنه در * لكن استعمالده فرقلرى واردر ذو كلمه سنده مضاف مضاف اليهدن اشرف اولمق لازمدر صاحب كلمه سى بونك خلافنه در * بناء عليه ذوالعرش دينلدى * صاحب العرش دينمدى * نته كه قرأن كريمده يونس عليه السلام قصه سنده * وذا النون اذ ذهب * الاية عنواننده وارد اولمشدر نون بالق معناسنه در * قالديكه ديكر آيت كريمه ده * ولاتكن كصاحب الحوت * وارداولمشدر * نكته بودركه آيت اولى معرض ثناى يونسده وارد اولدى * نته كه حوتدن اشرف اولمغله مقام مزبورده نون عنوانى ايراداولندى نته كه * نون والقلم كريمه سنده شرافتى بديداردر * آيت ثانيه اتباعدن نهى معرضنده وارد اولمشدر * جلال عظمت معناسنه در * يعنى بذاته وصفاته جليل وعظيمدر عظمتى موحدك توحيدى * وعابدك عبادتيله دكلدر ذوالجلال وصفى * عرض وجسم وجوهر كبى واجب السلب اولان صفات سلبيه يه اشارتدر * بعضيلر عزت وقهر وغلبه وانتقام صفتلرينه اشارتدر ديديلر * بونلركده مرجعى صفات سلبيه در والسلام

﴿ مُرِيدُ الْخَيْرِ وَالشَّرِّ الْقَبِيحِ ﴾ وَلٰكِنْ لَيْسَ يَرْضَى بِالْمُحَالِ ﴾

مريد * لفظى اراده دن اسم فاعلدر اراده طلب معناسنه اولان روددن مأخوذدر * ماضيسى اولان ارود كلمه سنده * واوك حركه سى رايه نقل اولندقدن صكره واو الفه منقلب اولوب مضارعنده يايه منقلب اولدى * مصدرنده الف ساكنه يه مجاورت سبيله ساقط اولمغله آخرينه ها تعويض اولندى * الخير * كلمه سى مريدك

مضاف اليهيدر * ومريد مبتداى محذوفك خبرى اولمغله * هومريد الخير تقديرنده در * القبيح شرك صفت كاشفه سيدر * لكن * مشدده اولان لكن كلمه سندن مخفف حرف استدراكدر * كلام متقدمدن متولد اولان توهمى رفع ايدر * شر قبيحده مريددر * كلامندن رضا توهمى متولد اولمغله برطرف ايتمشدر * بصريونه كوره كلمهٔ بسيطه در * كوفيون عندنده لا وكاف مزيده وان كلمه لرندن مركبدر * همزه سى تخفيفا حذف اولندى * بعضا واو ايله ده استعمال اولنور * ليس كلمه سى نفى حاله دالدر * غيره دلالتى قرينه معونتيله اولور * ليس خلق الله مثله كبى وفعل غير متصرفدر وزنى فعل در بكسر العين بعده تخفيفى التزام اولنمشدر * مفتوح العين ومضموم العين تقدير اولنمديغنك وجهى بودركه * مفتوح العين تخفيف اولنماز * ومضموم العين دخى يائى العين هيؤ فعلندن غيرى بولنمامشدر * نحاتدن ابن سراج وفارسى ماء نافيه منزلنده حرف اولديغنه ذاهب اولمشلردر * لكن مذهب اول صوابدر اسم مرفوع وخبر منصوبه ملازمدر * بوراده اسمى مستتردر يرضى فعل مستقبلدر فاعلى ضميردر * جمله سى محلا منصوب ليس فعلنك خبريدر * بالمحال كلمه سى جار ومجرور * يرضى فعلنك مفعول غير صريحيدر * مفهوم بيت بودركه * صفات ذاتيهٔ الهيه دن بريسيده اراده در * حق سبحانه وتعالى خير وشرى اراده ايدر * لكن شره رضاى شريفى تعلق ايلمز * معلوم اوله كه حكما عندنده اراده حضرت حقك نظام وجود وجه اكمل اولمغيچون كيفيت لايقه سنه علمندن عبارتدر * واصطلاحلرنده اكا عنايه اطلاق ايدرلر * معتزله دن ابوالحسين اراده يى * ايجاده داعى اولان مصلحته علم ايله تعريف ايتدى * ونجار * مغلوب ومكره اولمامغله تفسير ايلدى * كعبى * اراده حضرت حقك

افعال ذاتنه علمی * وافعال غیره امرندن عبارتدردیدی * مألی
صفت اولدیغنی انکاردر * دلیللری بودرکه * اراده تحقق صورتنده
یاغرضه تعلق ایدر یاخود ایلمز * شق اول صورتنده غرض
متعلق به البته غیر اولمغله * حضرت باری * مستکمل بالغیر اولمق
اقتضا ایدر * بو ایسه نقصاندر * شق ثانی صورتنده عبث اولور
عبث ایسه حکیمه لایق دکلدر * بوکه جواب ویریلورکه * مراده
اراده نك تعلقی لذاتهادر * زیرا حق تعالانك اراده سی * غرضه
تعلقدن منزهدر * افعالی معللة بالاغراض دکلدر * بلکه
اراده نك وقت معیننده ایجاد مراده تعلق * لذاتها لالغیرها واجبدر
اهل سنت عندنده * اراده برصفتدرکه * وجود وعدم وفعل
وترك کبی * ایکی مقدورك برینی * احد اوقاتده وقوعه تخصیص ایدر
اول ایکی مقدورك مجموعنه نسبت قدرتك استواسیله * ایمدی
حضرت حق جل وعلا اراده ایله متصفدر * واتصافی دلیل
عقلی ونقلی ایله مثبتدر * دلیل عقلی بودرکه * اکرمتصف اولمسه
محدثاتده ترجیح بلا مرجح لازم کلور * زیرا قدرته نسبتله اوقات
وکیفیات وکمیات متساویة الاقدامدر * لامحاله مخصصه
محتاجدر * ومخصص نفس قدرت دکلدر * زیرا وجه مشروح
اوزره قدرتك جمیع مقدوراته نسبتی یکساندر * ووقوعه علم
دخی مخصص اولماز * زیرا علم وقوعه ووقوع دخی اراده یه
تابعدر * وهرحادثك کندوسنه مخصوص اولان وقتده حدوثی
فائده سنه متعلق اولان علم دخی مخصص اولماز * زیرا فائدهٔ
خلقتده ازمان مساویدر * حیات دخی مخصص اولماز * زیرا حیات
دخی نسبت اوقاتك استواسنده قدرت کبیدر * سمع * وبصر
دخی اولماز * زیرا بونلرده تبعیتده علم کبی در * کلام دخی اولماز
زیرا ایجاده تعلق یوقدر * واکرسؤال اولنورسه که ایجاد

عندالمحققین فی الحقیقه کن امرینه متعلق دکلیدر * جواب
ویریلورکه * کرچه حال بروجه محرردر * لکن امر مذکورك
جملهٔ مکوناته نسبتی قدرت کبی مساویدر * بو وجهله اراده نك
مخصص حادثات اولدیغی ثابت اولمشدر * واراده ومشیت لفظ
مترادفلردر * بینلرنده فرق یوقدر * معتزله دن کرامیه طائفه سی
زعم ایدرلرکه * مشیت صفت قدیمه در * ذات مقدسه ایله قائمدر
اما اراده حادثدر * اهل سنت طرفندن * بوصورتله رد اولنورکه
اکر اراده حادث اولیدی * حق سبحانه وتعالی * محل حوادث اولمق
اقتضا ایدوب * کذلك ارادهٔ اخرایه احتیاج وجهیله تسلسل لازم
کلور ایدی ودلیل نقلی ﴿ یرید الله بکم الیسر ویفعل الله مایشاء
وفعال لمایرید ﴾ وامثالها نصوص قاطعه در * قالدیکه خیردن
مراد * ایمان وسائر طاعاتدر * وشردن مراد * کفر وسائر
معاصیدر * القبیح قرینه سیله مریدالخیرالحسن اولور * خفی اولمیه که
حسن وقبح فقه واصول وکلامده بر بحث معتنادر * افعال باری
عزشانه حسنله متصف اولوب * اراده وتکوینی تحتنه قبائح داخل
اولورمی اولمازمی ملابسه سیله * اهل کلام بحث ایدر * وفقها
مسائل فقهیه نك جمیع محمولاتی امر ونهی * اشتمال حسنیله
حسن وقبحه * مرتفع اولدیغندن بحث ایدرلر * وامر ایله
ثابت اولان حکم حسن * ونهی تعلق ایدن شیء قبیح اولور
مناسبتیله اصولیون بحث ایدرلر * لهذا پوشیده اولمیه که * حسن
وقبحدن هربری اوچ معنایه اطلاق اولنور * اولا * وجودی
کمال * ونقص اولمقدر * علم وجهل کبی * ثانیا * طبعه ملایم
ومنفور اولمقدر * فرح وکدر کبی * ثالثا * عاجلا مدح وذم
وآجلا ثواب وعقابه متعلق اولمقدر * معنیین اولینه کوره ثبوتی
عقلیدر * ثالثه کوره * عندالاشعریه شرعی محض * وعندالماتریدیه

كذلك شرعیدر * لکن بعضلرنده عقلك مجالی واردر مثلا * خمرك ازالهٔ عقل * وسائر مخظوراتی سببیله * وزنانك تضییع نسب سببیله قبحی * وصومك ریاضت نفسی موجب وزکوتك * فقرایه اعانتی مستوجب اولدیغی کبی * وبعضلرنده عقله قطعا مجال یوقدر * ایمدی ایمان وطاعت حسن * وکفر ومعاصی قبیحدر * ایکیسنه ده ارادهٔ علیه تعلق ایدر * ولکن قبیحه رضاسی یوقدر * نته که ناظم * لیس یرضی بالمحال قولیله اشارت ایتمشدر * محال * ضم میم ایله در * ومحال ایکی نوعدر عقلی * وشرعی * محال عقلی اول نسنه درکه * عقل خارجده وجودینی منع ایلیه * محل واحدده اجتماع نقیضین کبی * محال شرعی اول نسنه درکه * ارتکابی عقابی موجب اوله * کفر وسائر معاصی کبی * بومقامده مراد محال شرعیدر * ایمدی حق تعالی عبادك ایمان وطاعتنی * وکفر ومعصیتنی * اراده ایدر * لکن کفر ومعصیته * رضاسی یوقدر * معتزله شرك مراد الهی اولدیغنی انکار ایدرلر * حتی کافر وفاسقك ایمان وطاعتی مراد اولوب * کفر ومعصیتی مراد دکلدر دیرلر * زیرا حق جل وعلا * وجوه عدیده ایله کفر ومعصیتی اراده ایلمز * اولا ایمانك نقیضی اولان کفر مرادی ایکن * ایمانله امر ایلمك عند العقلاء محض سفاهتدر دیرلر * بو احتجاجلرینه جواب ویریلورکه * ارادهٔ مرقومه نك سفه اولدیغی ممنوعدر * اول وقت سفه اولور ایدیکه * مقصود مأموربه * تحصیلنه منحصر اولیدی مقصود ایسه انده منحصر دکلدر * نته که برافندی بنده سنی امتحان صددنده * یاخود عصیان ایلیه جکی مجزومی اولمغله * مرادی اولمیان فعل اتیانیله امر ایدر * وجه ثانی کفر غیر مأموربه اولمغله مراد اولمماز * زیرا اراده امرك مدلولی * یاخود امرك

لازمیدر دیرلر * جواب ویریلورکه * بعض وقت امر * اراده دن منفك اولور * مثلا بر والی برکسنه یه * غلامنی بی جنحه مخالفت ضرب ورنجیده ایتمامسنی تنبیه ایلدکده * اول کسنه غلامنك کندویه مخالفتنی ادعا * وتمهید عذر ضمننده حضور والیده اول غلامه برماده ایله امر ایلسه * فی الحقیقه مأمور بهی اتیان مرادی اولمیوب * انجق غرضی حضور والیده غلامنك ظهور عصیانی اولور * وجه ثالث * کفر مرادی اولیدی قضاء الهیله اولورایدی قضایه رضا ایسه واجبدر * وکفره رضا کفردر جواب ویریلورکه * بومقامده قضادن مراد مقضی درکه * اسم مفعولدر * مراد اولان کفر قضا دکلدر * بلکه مقضی در * انجق رضا قضایه واجب اولور * مقضی یه واجب اولمماز * وجه خامس * کفر مراد اولیدی کافر کفریله مطیع اولوب * عاصی اولمامق اقتضا ایدر ایدی * زیرا طاعت * مراد مطاعی تحصیلدن عبارت اولمغله * کافر کفریله مراد الهی یی تحصیل ایدوب * کفریله مطیع اولمق لازم اولور ایدی * بوکه جواب بودرکه * طاعت موافقت امردن عبارتدر * امر ایسه اراده نك غیریدر * پس طاعت مأموربه اولان امری تحصیلدر * بوقسه مرادی تحصیل دکلدر * وجه سادس * کفر مراد اولیدی ایمانله تکلیف طاقتدن خارج نسنه یی تکلیف اولور ایدی * زیرا خلاف مراد الهی عند المتکلمین ممتنعدر * بوکه جواب ویریلورکه * بوکونه تکلیف جائز بلکه واقعدر * صورت وقوعی بولمیان تکلیف * فعلا یاخود عادتا عبدك قدرت کاسبه سنه متعلق اولمیان تکلیفدرکه * فی نفسه ممتنعدر ضدینی جمع کبی * یوقسه مقدور عبدی تکلیف جائز وواقعدر وقدرت عباد تحتنده اولمیان شیئك عدم تکلیفی اتفاقیدر * قالدیکه ربنا لا تحملنا ما لا طاقة لنا به) آیت کریمه سنده تحمیلدن مراد تکلیف

دكلدر ※ بلكه خارج حوزهٔ طاقت اولان ※ حادثات مهالكاتی
ایصالدر ※ وقالدیكه ذكر اولنديغی اوزره تكليف مالايطاقك
وقوعی يوقدر جوازنده اختلاف واردر ※ اشعری تجويز ايدر
معتزله تجويز ايلمز ※ وجه سابع (ولا يرضى لعباده الكفر) آيت
كريمه سيدر زيرا رضا اراده در ※ بوكه جواب ويريلوركه
رضا اعتراضی تركدن عبارتدر ※ وامر ايكی نوعدر ※ بری امر
تكوينی كه ※ وقوعندن مأمور بهك وقوعی لازم اولور ※ امر مزبور
جملهٔ مكوناته شاملدر ※ ديكری ※ امر تشريعی وتدوينيدركه
ثواب وعقابك مداريدر ※ طاعت ديديكمز امر ثانی يه موافق اولانی
اتيان اولور ※ ورضا بو امر اوزره ترتب ايدر ※ واراده خير وشردن
هر برينه ورضا فقط خيره متعلق اولور ※ واراده فعله ورضا امره
ملازم اولور ※ زيرا انسان مرضيسی اولميان بعض فعلی اراده
واختيار ايله ايشلديكی محسوساتدندر ※ واراده ورضانك مفهوملری
بيننده تفرقه وتغاير واردر ※ زيرا اراده برحالت ميلانيه دركه ※ فعل
وتركدن هر برينك ترجيحنی اقتضا ايدر ※ اما رضا عند البعض
مرضی اولان شيئك حصولی مقابلی ثواب اعطاسندن عبارتدر
وعند الاخر ※ فاعلنه اعتراضی تركدن عبارتدر ※ ورضانك انتفاسی
اراده نك انتفاسنی مستلزم دكلدر ※ زيرا اراده دن اخصدر ※
تقرير مزبوردن معلوم اولديكه ※ حضرت پروردكار فاعل مختار
اولمغله جملهٔ كائناتی على سبيل الاختيار موجد اولمغله ※ اراده ايله
متصفدر ※ فاعل مختارك تفسيری بودركه ※ مراد ايدرسه ايشلر
ومراد ايدرسه ترك ايدر ※ حكما طائفه سی انكار ايدرلر ※ حق تعالى
موجب بالذاتدر ※ يعنی مراد ايدرسه ده ايتمزسه ده ذاتندن اثرك
صدوری واجبدر ديرلر ※ شمسدن نورك صدوری كبی ※ بو مذهبلر يده
مزيفدر ※ زيرا موجب بالذات ※ اولسه اثر اولی ※ ذاتنه لازم وثبات

ودوامده تابع اولور ※ زيرا مستقل ثابت اولان مؤثرك اثری دخی
قطعی ثابتدر ※ اثر اولی ※ ثابت اولنجه انك اثريده واثرينك اثريده
ثابت اولمق اقتضا ايدر ※ پس ازلا وابدا جميع موجودات دائم
وثابت اولمق لازم كلور بو ايسه باطلدر ※ چون خير وشر ونفع
وضر جمله سی ارادهٔ عليهٔ بيچون تعلقيله حصوله مقرون اولور
لكن شره رضای شريفلری تعلق ايلمديكی معلوم اولدی ※ قالديكه
(ما اصابك من حسنة فمن الله وما اصابك من سيئة فمن نفسك)
ايت كريمه سی فمن فعل نفسك تقديرنده در (والخير كله بيديك
والشر ليس اليك) حديثيله سؤال اولنورسه ※ جواب ويريلوركه
شر وقبيح تسميه سی ※ جانب عزتدن صدورينه نسبتله اولميوب
عباده تعلق اعتبارينه مبنيدر ※ وهر نقدر تخليق الهيله پذيرای
وجود اولمش ايسه ده شر وقبيح عند الانفراد تأدبا جانب عزته
مضاف اولماز ※ زيرا اضافت ايكی نوعدر ※ اضافت تحقيق
واضافت اكرام اولور ※ اضافت تحقيق (ولله ملك السموات
والارض) آيت كريمه سنده واقع ملكك اضافتی كبی ※ اضافت اكرام
بيت الله وناقة الله ورسول الله كبی ※ پس ايمان وطاعت مكرم
ومرضی اولمغله ※ عند الانفراد جانب ربانی يه مضاف اولور ※ لكن
كفر ومعصيت مضاف اولماز ※ نته كه خالق الخنزير اطلاقندن
تأدب اولنور ※ وقالديكه فرق ضاله دن جبريه طائفه سی افعالده
قدرت عبدی سلب ايلدكله ※ عبد جماد مثابه سنده در قصد واختياردن
عاريدر ديرلر ※ كويا كه ※ حضرت حقی شائبهٔ شركتدن تنزيه
ايدرلر ※ مذهبلری باطلدر ※ زيرا حركت بطشله حركت ارتعاش
بيننده بالضروره فرق ثابتدر ※ وصحت تكليف وافعاللرينه
ثواب وعقاب ترتبی مدخليت عبده مبنی اولديغی ظاهردر (جزاء
بما كانوا يعملون) وامثالها آيات بينه ※ افعاللرنده عبادك مدخللری

اولدیغی ناطقدر * وقدریه طائفه سی عبد افعالنك خالقیدر حاشا خالق بیچونك مدخلی یوقدر دیرلر * بومذهب دخی باطلدر اعتقاد اهل سنه بودر که * حضرت حق خالق * وعبد عازم وکاسبدر مؤاخذهٔ الهیه عزم وکسبه متعلقدر

صِفَاتُ اللهِ لَیْسَتْ عَیْنَ ذَاتٍ * وَلَاغَیْراً سِوَاهُ ذَا انْفِصَالِ

صفات جمع صفتدر مبتدادر لفظهٔ جلاله یه مضافدر * لیست فعل نفیدر * اسم مرفوع وخبر منصوبی مقتضیدر * اسمی مستترهی ضمیریدر * عین کلمه سی خبریدر * ذات مضاف الیهیدر ولاغیرا عین اوزرینه معطوفدر * سواه بدلدر تأکیدی مفیددر ضمیر غیره راجعدر تأدبا تذکیر اولندی * ذا انفصال صفتدر مفهوم بیت بودر که * ذات الهی ذکر اولندیغی اوزره صفات کماله موصوف * واول صفتلر ذات شریفیله قائملردر * لکن ذات شریفنك عینی * وذاتدن منفصل اولور غیری دخی دکلدر معلوم اوله که مفهومات صفات الهیه * ذات مقدسه نك عینی دکلدر فلاسفه عندنده عینیدر * ومعتزله نك اعتقادی انلره قریبدر زیرا معتزله دیرلر که * حق سبحانه وتعالی بلا علم یعنی بالذات عالمدر * مرجعی نفی صفاتدر * واستدلال ایدرلر که * اکر صفات الهی ذاتدن زائد اولسه * خالی دکل یا صفت کمال اولماز * یاخود اولور اکر اولماز ایسه نفی لازمدر * زیرا ذات الهی نقصانله متصف اولمق محالدر * واکر صفت کمال اولورسه * حق سبحانه وتعالی بالذات ناقص اولوب بالغیر کامل اولمق لازم کلور بو ایسه محالدر * اهل سنت بوکونه جواب ویررلر که * واقعا صفات الهیه صفات کمالدر * واندن ذاتك نقصانی لازم کلمز * بلکه کمالی لازم کلور زیرا کمال ذات * انجق منشأ کمالات اولمقدر * اکر ذاتدن منفصل

امردن ناشی اولیدی واقعا نقصان لازم کلور ایدی * صفت ایسه ذاتدن منفصل دکلدر * کرامیه طائفه سی که * رئیسلری مبتدعه دن محمد بن کرام السجستانیدر * صفت ذاتك غیریدر زعم ایدرلر * بعض محققین * بوکونه ثبت صحیفهٔ تبیین ایلمشدر که * جمهور متکلمین عندنده صفات الهیه ذاتك غیریدر * زیرا حضرت حقك حی وعالم وقادر اولدیغنه نصوص قاطعه وارد * ودلائل عقلیه دخی قائم اولمشدر * مثلا برشخصك عالم اولمسی کندوسیله علمك شاهد وغائبده قیامیله معللدر * سائر صفات دخی اکا قیاسدر * وعالم وقادر اکا دیرلر که * علم وقدرت کندوسیله قائم اوله * پس بالضروره صفت ذاتك غیری اولمق اقتضا ایدر * لکن بو کلامده نوع ضعف وار * زیرا غائبی شاهده قیاس ایلمك * قیاس فقهی مع الفارقدر * بوکونه توجیه اولنور که * قیاس مزبور قیاس حقیقی اولمیوب بلکه * فی التحقیق تنویر سنددر * یوقسه صفات مذکوره عباد ایله مشترکه در * نهایت حضرت حقده حقیقی وبالذات وعبادده تخلیق الهیله در * وعند اهل السنه صفات الهیه ذات مقدسه نك عینی دکلدر * زیرا مفهومات مرقومه * ذات باری یه ثابت اولماز ایسه نقص اولور * زیرا صفات مرقومه وجه محرر اوزره کمالدر * نقایضی نقایص وامارات حدوثدر * واکر ثابت اولورسه بالضروره ذات اوزره زائد وذاتله قائم اولور * زیرا برشیئك صفاتی بذواتها قائم اولمق محالدر * وذات غیر ایله ده قیامی ممتنعدر * وبرشیء اوزره مشتقك مثلا عالمك صدقی مأخذ اشتقاقك یعنی علمك شیء مزبور ایله قیامنی اقتضا ایدر * وصفت ذاتك عینی اولسه * الفاظ صفات اسماء الهیه ایله مترادف اولمق اقتضا ایدر * مثلا علم وحیات وقدرت ولفظهٔ جلاله بینلرنده فرق معنوی اولماز * ومثلا علم وقدرت وحیات عالم وقادر وحی اولمق اقتضا ایدر * بونلر ایسه محالدر * وصفات الهیه ذاتك غیری دکلدر *

زيرا غيرينك ايكى تعريفى واردر * اولا غيرين احدهما آخر اولميان ايكى ذاتدن عبارتدر * بو تعريفه كوره صفات ذاتك وبر صفت آخر صفتك غيرى اولماز * ثانيا غيرين اول ايكى نسنه دركه احدهمانك آخردن انفكاكى ممكن اوله * انفكاك يا مكانله اولور ايكى جسم كبى * يا زمانله اولور * اب وابن كبى * يا وجود وعدم ايله اولور * موجود ومعدوم كبى * خارج دائرهٔ اشتباهدر كه بو اعتبارين اوزره ذاتله صفات وبر صفتله صفت اخرى بينلرنده تغاير ثابت اولماز * وغيريت لغة وعرفا وشرعا انجق منفصله اطلاق اولنور * صفات الهيه ايسه ذاتدن وبعضنك بعضدن انفكاك وانفصالى ممكن دكلدر * غيريتى لغت وعرف وشرعله تعميمك وجهى بودركه * مثلا بر كمسنه جيبمده اون درهمدن غيرى يوقدر ديسه * وواقعا زياده اولمسه * اهل لغت وعرف وشرعدن عاقل اولان كمسه * آنى تصديق ايدر * عشره نك غيرى بر وايكى ياخود اوچ درهم يوقيدر ديو سؤال ايلمز * حتى يمين ايلسه حانث اولماز * كذلك خانه ده زيدك غيرى يوقدر ديسه * هر كس تصديق ايدر * زيدك الى واياغى وشكل واونى يوقيدر ديمزلر * بو وجهله معلوم اولديكه * غير انجق منفصله اطلاق اولنور * وناظمك ذا انفصال قولى وارد اولان اشكالاتى دافعدر * زيرا غير ايكى نوع اوزره در * نوع اول * غير معنويدر كه بيان اولندى * مرجعى بحسب المفهوم وجودده تغايردر * زيرا ذاتدن منفهم اولان * صفاتدن منفهم اولانك * بالاجماع غيرى اولمغله بالضروره * احدهما آخرك غيريدر * هر نقدر وجودده ذاتدن منفصل اولمازسه ده * زيرا حق تعالانك مثلا علمى مع عدم الذات * وذاتى مع عدم العلم * متصور اولماز * كذلك سائر صفات كماليه دخى بو وتيره اوزره در * نوع ثانى * اصطلاحيدر كه بحسب

الوجود ذاتدن انفصالى ممكن اوله * كذلك عينيتدن مرادى تفاوت مفهومك اتحاديدر * پس رفع نقيضين هيچ نسنه لازم كلمز * زيرا بينلرنده واسطه ثابت اولدى * يعنى مفهومى آخرك مفهومى اولميوب * وبلا آخر تحقق ايلمز * بو تقريردن معلوم اولديكه * صفات الهيه ذاتك عينى وغيرى دكلدر * واحد وعشر كبى * زيرا واحد عشره نك عينى دكلدر * زيرا مجموع افراد * واحدك عينى اولمديغى ظاهردر * وعشره دن منفصل دكلدر * زيرا عشره واحدسز * وعشره نك عشرى اولان واحد عشره سز تصور اولنمز * ومعتزله طائفه سى صفاتى انكار ايدرلر * زيرا وراى ذاتده صفات اولسه قدمتى حسبيله توحيده منافى تعدد قدما لازم كلور ديرلر * انلره جواب ويريلوركه * صفات ذاتك غيرى اولسيدى * واقعا تعدد قدما هيچ نسنه لازم كلور ايدى * اهل سنه عندنده ايسه صفات ذاته مغاير دكلدر * نته كه تفصيل اولندى

صِفَاتُ الذَّاتِ وَالْاَفْعَالِ طُرًّا * قَدِيمَاتٌ مَصُونَاتُ الزَّوَالِ

صفات كلمه سى * مبتدادر ذاته مضافدر * والافعال * الذات اوزرينه معطوفدر * طرا * جميعا معناسنه قديمات لفظنده مستتر اولان ضميردن حال مؤكده اولمق اوزره منصوبدر * مصونات جمع مصوندر * محفوظ معناسنه خبر بعد خبردر * الزوال مضاف اليهدر * مفهوم بيت بودركه * حق سبحانه وتعالانك مجموع صفات ذاتيه وفعليه سى قديملردر * فنا وزوال تطرقندن محفوظلردر * معلوم اوله كه * صفات الهيه نك ايكى نوعى واردر نوع اول * صفات ذاتيه دركه * احداث معناسنى مشتمل اولميه * حيات وعلم وسمع وبصر كبى * نوع ثانى صفات فعليه دركه * احداث معناسنى متضمن اوله * انشا وابداع واماته واحيا وترزيق

واثماء وتصوير كبي * اشبو ذكر اولنان صفتلرك جمله سى * عند الماتريديه قديم وذات مقدسه ايله قائملردر * قديمدن مراد قديم بالزماندركه * وجودى مسبوق بالعدم اولميه * زيرا قدم ذاتى كه * وجودى غيريدن اولمامقدر * ذات اقدسه مخصوصدر واشاعره صفات ذاتيه يى * نفيى نقيصه يى مستوجب اولان صفاتله تفسير ايدوب قديم * وذات بارى ايله قائمدر ديديلر * وصفات فعليه يى نفيندن نقيصه مترتب اولميان صفاتله تفسير ايدوب * حادثدر ديديلر زيرا قديم اولسه * ذات مقدسه ازلده * مثلا خالقيت ورازقيت ايله موصوف اولمق لازم كلور * حال بوكه ازلده مخلوق ومرزوق يوقدر * مألى تعطيل صفاتى استلزامدر * ماتريديه ديرلركه اكر صفات فعليه حادث اولسه * ذات مقدسه نك ازلده اول صفاتلردن خلوى * ولايزالده اتصافى لازم كلمكله * امارات حدوثدن تغير ذات * وذات اقدسك محل حوادث اولمق هجتنى * مستلزم اولور وقضيهٔ كليه دركه * حوادثدن خالى اولميان البته حادث اولور پس صفات فعليه نك قديم اولمسى لازمدر * بعض محققين ماتريديه واشعريه بيننده دائر اولان منازعه يى * يالكز تكوين صفتنه حصر ايلدى * زيرا ماتريديه عندنده تكوين كه * فعل وخلق وايجاد واحداث مثللو * الفاظ مترادفه ايله معبر * ومعدومى عدمدن وجوده اخراجله مفسردر * حضرت حقك صفت ذاتيهٔ ازليه سيدر * زيرا عقل ونقل * حضرت حقك خالق وعالم اولديغنده متفقدر * زيرا برنسنه ده مأخذ اشتقاق قائم دكل ايكن اول شيئه اسم مشتق اطلاق ممتنعدر * كذلك حضرت حق تعالى ذات شريفنى كلام ازليسنده خالقيتله وصف ايلدى * ازلده خالق اولمسه وجه مذكور اوزره كذب * ياخود حقيقت ممكن اولديغى محلده مجازه عدول لازم كلور * يعنى مستقبل اعتباريله اطلاقى

لازم كلور * وازلى اولميوب حادث اولسه * تكوين آخر ايله مكون اولورسه تسلسل لازم كلمكله * عالمك عدم تكونى اقتضا ايدر * واكر تكوين آخرسز اولورسه * حادثك محدثدن واحداثدن استغناسى لازم كلور بو ايسه محالدر * كذلك حادث اولسه * فى ذاته تعالى اولورسه * حضرت بارى محل حوادث اولمق لازم كلور * فى غيره اولورسه * نته كه معتزله دن ابو الهذيل اكا ذاهبدر * هرجسمك خالق اولمسى لازم كلور * وتكوين مكونك غيريدر * وصفت قدرته مغايردر * زيرا قدرت شيئك امكاننه * تكوين وجودينه متعلقدر لكن اشاعره عندنده تعلقدن عبارت اولغله * سائر تعلقات صفات كبى حادثدر * بعض علماء ماوراء النهر * جملهٔ صفات فعليه يى صفات حقيقيهٔ ازليه در ديديلر * علامهٔ تفتازانى عليه الرحمه * ديمشدركه صواب اولان * بعض محققين كلاميدركه جملهٔ صفات فعليه نك مرجعى تكويندر * مثلا تكوين حياته تعلق ايدرسه * احيا وموته تعلق ايدرسه اماته * ورزقه تعلق ايدرسه ترزيق تسميه اولنور * بو جهتله مجموعى تكوين اولوب * تعلقاتك خصوصيتيله متحقق اولور * دليل نقلى (هو الله الخالق البارئ المصور) الايه مصونات الزوال * يعنى ذات مقدسه دن صفات سنيه زائل وفانى اولمازلر * زيرا قدمى ثابت اولان موجودك عدمى محالدر * خلاصه جملهٔ صفات لهيه قديم * وذات اقدس ربانيله قائم وصمدى وازلى وابديدر (كل يوم هو فى شأن) مصداقنجه كافهٔ اشيا مظهر مظاهر ليدر

نسمى الله شيئا لا كالاشياء * وذاتا عن جهات الست خال

نسمى كلمه سى * مستقبل متكلم مع الغيردر * لفظهٔ جلاله مفعول اولى وشيئا مفعول ثانيسيدر * لانافيه در * كالاشياء كلمه سى شيئا

کلمه سنك صفتیدر ۞ وذاتا شیئا اوزرینه معطوفدر ۞ عن جهات مؤخر خال کلمه سنه متعلقدر ۞ خال خلودن اسم فاعلدر ۞ مبتدای محذوفك خبریدر ۞ هو خال تقدیرنده در ۞ جمله سی ذاتا کلمه سنك صفتیدر ۞ مفهوم بیت بودرکه ۞ حضرت باری عز شانه یه شرعده شیء لفظنی اطلاق ایده رز ۞ لکن حقیقت وصفتده اشیای سائره یه مماثل دکلدر ۞ وذات ایله تعبیر ایده رز ۞ لکن شش جهاتدن منزه ومبرادر ۞ معلوم اوله که ۞ شیء لفظی عرفده موجوده خاصدر ۞ خارجی اولسون ذهنی اولسون واجب وممکن وممتنعه شاملدر ۞ نته که سیبویه کتابنده الشیء یقع عن کل ما اخبر عنه عنوانیله بیان ایلدی ۞ بو تفسیر اوزره ۞ حضرت حقه شیء اطلاقی صحیح اولور ﴿ وقل ای شیء اکبر شهادة قل الله شهید بینی و بینکم) منطوقی اوزره شرعده دخی وارد اولمشدر ۞ بعض مفسرین شیء مصدر اولمغله ۞ آیت مرقومه ده شائی معناسنه دردیدی ۞ لا کالاشیاء قولیله جهمیه طائفه سنی ۞ ومشبهه مبتدعه سنی رد ایلدی ۞ طائفهٔ مرسومه ۞ حضرت حقه شیء اطلاقنی ۞ ومخلوقله مشترك اولان سائر اوصافك اطلاقنی ۞ خلقه مشابهتی مفضی اولور دیو تجویز ایلمزلر ۞ معتزله وکرامیه دیرلرکه ۞ عقل حضرت حقك بر صفتله اتصافنه دلالت ایدرسه ۞ اول صفته دال اولان اسمی اطلاق ایلمك جائزدر ۞ اذن شرعینك ورود وعدم ورودینه نظر ایلمزلر ۞ اشاعره دن قاضی ابو بکر عندنده ۞ حضرت حقه ثابت اولان معنایه دلالت ایدیجی لفظك بلا توقف اطلاقی جائزدر کبریای شان الوهیته موهم نقص اولمدقجه بناء علیه عارف لفظنی اطلاق جائز دکلدر ۞ زیرا معرفتك مفهومنده جزئیت وغفلتله مسبوقیت معتبردر ۞ اکثر اشاعره توقفه ذاهبلردر ۞ ومشبهه مبتدعه سی ۞ حاشا بین الله و بین خلقه مشابهت عزوایدوب دیرلرکه

حضرت حقك صورتی واعضاسی واردر ۞ نته که اشبو (خلق الله آدم علی صورته) حدیث شریفی اکا دالدر ۞ انلره جواب ویریلورکه ۞ علی صورته کلمه سنده ضمیر آدمه راجعدر ۞ یعنی حق سبحانه وتعالی ۞ آدمی کمال خلقتله خلق ایلدی ۞ سائر افراد انسانی کبی ۞ ابتدا نطفه ۞ بعده علقه ۞ ومضغه اوله رق تدریجی درجهٔ انسانیته ایصال ایلمدی ۞ قالدیکه ﴿ ان الله خلق آدم علی صورة الرحمن ﴾ حدیث شریفنده صورتدن مراد هیئت جسمانیه دکلدر ۞ بلکه امور معنویه دن شیئك ماعدادن متمیز اولدیغی امر معنویدر ۞ مآلی سیرت وصفتدر ۞ یعنی آدمی حیات وعلم وقدرت صفتلریله متصف خلق ایلدی ۞ جمادات کبی خلق ایلمدی ۞ نهایت صفت آدمده حادثدر ۞ وحدیث مرقومك وجوه عدیده ایله توجیهی ۞ خصوصا صوفیه عندنده معانیء کثیره سی واردر ۞ وخفی اولمیه که ۞ صفات مشترکه اذن شرعی وروديله حضرت حقه اطلاق اولندقده ۞ مماثلتی نفی لازم اولمغله ناظم لا کالاشیاء قولیله نفی مماثلت ایلدی ۞ اما اذن شرعی وارد اولمدیسه اطلاقی جائز دکلدر ۞ انه جسم لا کالاجسام دینمز ومعلوم اوله که ۞ ذات لفظی ۞ صاحب معناسنه اولان ذو کلمه سنك مؤنثندن منقولدر ۞ اکا مبنی تای تأنیث ولام محذوفدن تعویضله تعبیر ایلمدیلر ۞ بلکه اسمای مستقله مجراسنه اجرا ایلیوب ۞ ذات قدیم وذات محدث دیدیلر ۞ بعضیلر تای ذات ۞ تای وقت وموت کبی جوهر دندر دیدی ۞ واشبو ذات لفظیله بعض محلده حقیقت وبذاته قائم ومفهومیتده مستقل مراد اولنورکه ۞ صفت مقابلیدر بعض محلده نفس وشیء اراده اولنور ۞ بو صورتده تذکیری وتأنیثی مساوی اولور ۞ قالدیکه ۞ اطلاقاتك توقیفیه اولدیغنه کوره ذاتدن نفس وشیء معناسی مراد اولور ۞ حالبوکه ۞ لا تتفکروا

فی ذات الله * حد یننده وارد اولمشدر * جهات ست فوق * وتحت وامام * وخلف * ویمین * ویساردر * حق تعالی بو جهتلردن منزهدر * زیرا جهت تحیز مقتضاسیدر * حضرت حق مکاندن مبرادر * وعالم ازلیده * جهت ومکان اولمدیغی ثابتدر * مجسمه طائفه سی حاشا جهت اسناد و ﴿ الرحمن علی العرش استوی ﴾ آیت کریمه سیله استشهاد ایدرلر * زیرا استوایی استقرار ایله تفسیر ایدرلر * استوادن مراد ایسه * سیاق که تمدحدر قرینه سیله استیلا وتصرفدر * قالدیکه * کعبه قبلۀ صلوة اولدیغی کبی سما دخی قبلۀ دعا اولمغله * عند الدعاء رفع ایدی وتوجیه وجوه ایلمکدن ایهام جهت لازم کلمز * وحق تعالی فوق العباد قاهر اولمغله * آسمانه توجه موجب تعظیمدر ﴿ وهو الذی فی السماء اله وفی الارض اله ﴾ آیت کریمه سیله کرچه استدلال ایدرلر * لکن مراد سماء وارضده آثار الوهیتك ظهوریدر

﴿ ولیس الاسم غیرا للمسمی ﴾ ﴿ لدی اهل البصیرة خیر آل ﴾

لیس * اسم مرفوع خبر منصوب اقتضا ایتمکله * الاسم لفظی اسمی وغیرا خبریدر * للمسمی جار ومجرور غیرا لفظنه متعلقدر زیرا مغایرا تأویلنده در * لدی ظرف مکاندر * عند معناسنه در حریری وسائر نحاة بونلرین فرق ایدوب عند کلمه سی اعیان ومعانی یه ظرف اولور * لکن لدی کلمه سی * اعیانه مخصوصدر دیرلر * هذا القول عندی صواب * وعند فلان علم دینور * لکن لدی صواب ولدی فلان علم دینمز * معری عندنده فرقلری یوقدر * اهل کلمه سی اضافتله مجروردر * وبصیره لفظنه مضافدر * بصیرت قلبده بر نوردر که * انکله اشیا ادراك اولنور نته که بصر عینده بر نوردر که * انکله محسوسات رؤیت اولنور

آل کلمه سنك اصلی اهلدر * استعمالده ایکی کونه تخصیص واردر اولا بلاد وصنایعه مضاف اولمز * آل مصر وآل التجارة وآل الاسلام دینمز * ثانیا امر دنیا ودینده * ویاخود بالکز امر دنیاده خطر وشرف اصحابنه مضاف اولور * آل النبی علیه السلام وآل فرعون کبی * مفهوم بیت بودر که * اهل سنت عندنده اسم یعنی بر ذاتك تعیینی ایچون * ازاسنه وضع اولنان آد * مسمانك یعنی ذات منزه ورانك غیری دکلدر * بلکه عینیدر * معلوم اوله که مسائل کلامیه نك بریسیده اشبو اسم مسئله سیدر * لکن بو مسئله نك اعتقادیاته چندان تعلق یوقدر * کرچه جملۀ کتب کلامیه ده ثبت اولنور * امام بیضاوی علیه الرحمه تفسیری اولنده * وامام غزالی علیه الرحمه * اسماء حسنی * شرحنده زیاده جه تفصیل ایتمشلردر خفی اولمیه که * اشبو مسئله ده اسم وار تسمیه وار * تسمیه مسمانك غیری اولدیغنده شبهه یوقدر * زیرا تسمیه معنای مصدریدر اما اسم ماده سنده اهل سنت اختلاف ایلدیلر * اکثرینك قولی بودر که اسم * مسمانك عینی * یعنی اسم اوزره وارد اولان حکم مسمی اوزره وارد اولور ﴿ تبارك اسم ربك * فسبح باسم ربك آیت کریمه لریله احتجاج ایدرلر * زیرا تبارك تعالی معناسنه اولمغله متعالی هر بر ما لا یلیقدن منزه اولان ذات مقدسه در * واسم مسمانك غیری اولسه کلمۀ شهادتده رسالتله * حضرت رسول اللهك غیرینه شهادت ایلمك لازم کلور ایدی * کذلك بر کمسه زوجه سی اولان زینب ایچون * زینب طالق دیسه * لا محاله طلاق زینب اوزره واقع اولور * لفظ اوزره اولماز * کذلك حضرت حق تسبیح وتنزیهیله امر ایلدی * تنزیه ایسه نقایصدن منزه اولان ذات قدیمه متعلقدر * لکن بو کلامه مناله ترتب ایدر * زیرا اسم لفظی اطلاق ایدوب مسمی اراده ایلمك * احدهما آخرك عینی اولسنی

اقتضا ایلمزنته که * مجازاتده واقعدر زیرا تعظیم ایچون اسمی ذکر ایدوب مسماسنی مراد ایتمك شایعدر * زیرا تعظیما برکسه‌یی ذکر ایلمیوب متعلقاتنی ذکر ایله * اول ذاتی اراده جملهٔ صنوف تعظیمدندر * حضرت عالیه وجناب عالی کبی * لکن بحث مذکورده اسم ماده‌سی * تعیین مسمی ایچون ازای حقیقته موضوع اولمغله قیاس مجازی تخلل ایلمز * وسبح اسم ربك * قولیله استدلالده دخی کلام واردر * زیرا بعض مفسرین اجعل اسم ربك سبحة ای مایسبح به عبارتیله تفسیر ایتمشلردر * فسبح باسم ربك العظیم * قول شریفی بو معنایی مؤید در * یعنی ربکی اسمیله تسبیح ایله دیمکدر * زیرا تسبیح انجق اسمیله اولور * مسمی ایله اولماز * وبعض اهل سنت ومعتزله اسم مسمانك غیری اولمسنه ذاهب اولدیلر * دلیل عقلی ونقلی ایله استدلال ایلدیلر * دلیل نقلی * ولله الاسماء الحسنی * آیت کریمه‌سیدر * زیرا اسماء لفظی جمعدر * اقل مراتبی اوچدر * اسم مسمانك عینی اولسه * مسماده تعدد لازم کلور * وبریسی (ان الله تعالی تسعة وتسعین اسما من احصاها دخل الجنة) حدیث شریفیدر * زیرا احصاء اسمایه مترتبدر * مسمایه مترتب اولماز * دلیل عقلی اسم مسمایه دالدر * عینی اولسه * دال ومدلول شئ واحد اولمق اقتضا ایدر کذلك اسم مسمانك عینی اولسه * عبدت اسم الله واکلت اسم الخبز وضربت اسم زید دیمك صحیح اولور ایدی * کذلك برکسه آتش ذکر ایلسه * لسانی محترق * وسکر وعسل تکلمیله متذوق اولمق اقتضا ایدر ایدی * بو طرفه دخی بعض اجوبه مترتبدر * لکن مقام تطویل دکلدر * قالدیکه صاحب صحائف * منازعهٔ مسروده‌یی وتیرهٔ آتیه اوزره لفظیه‌یه ارجاع ایدوب * دیدیکه اکر اسمله * احدازمنهٔ ثلثه‌دن * مجرد معنایه دال اولان لفظ مراد

اولورسه * مسمانك غیری اولدیغنده شبهه یوقدر * واکر مسمانك عینی اولمغله * صحتی اولان معنای آخر مراد اولورسه * دائرهٔ نزاعدن بعیددر والسلام

وما ان جوهر ربی وجسم * ولا کل وبعض ذو اشتمال

ما کلمه‌سی لیس معناسنه‌در * ان زائدهٔ مؤکده‌در * ما کلمه‌سنك عملنی ابطال ایلدی * جوهر مقدم خبردر * ربی مؤخر مبتدادر رب کلمه‌سی اصلده تربیه معناسنه‌درکه شیئی تدریجله کماله تبلیغدن عبارتدر * بعده مبالغة حق سبحانه وتعالایه وصف اولدی * صوم وعدل کبی * بعضیلر ربه یربه صیغه‌سندن صفتدر دیدیلر * واللهك غیری‌یه انجق مقیدا اطلاق اولنور * وجسم کلمه‌سی معطوفدر * ولا کل وبعض دخی معطوفلردر * لا کلمه‌سی زائده‌در ذو اشتمال کلك صفتیدر * مفهوم بیت بودرکه * حضرت حق سبحانه وتعالی * جوهر وجسم وکل وبعض دکلدر * زیرا هر بری هجنات عدیده‌یی مستلزمدر * معلوم اوله‌که فلاسفه طائفه‌سی جوهری * محل مقومده اولمیان ممکن موجود ایله تعریف ایلدیلر * کرك متحیز ومرکب اولسون * کرك اولمسون * بعده وضعی وغیر وضعی‌یه تقسیم ایتدیلر * وضعی ایله * اشارت حسیه‌یی قبول ایدن ممکن موجودی مراد ایتدیلر * وبو قسمی حال ومحل وایکیسندن مرکبه تقسیم ایتدیلر * حاله صورت * ومحله هیولی * ومرکبه جسم * اطلاق ایلدیلر * وجسم صورت وهیولادن مرکبدر اجزای لایتجزادن مرکب دکلدر دیدیلر * وغیر وضعی ایله اشارت حسیه‌یی قبول ایلمیان موجودی مراد ایلدیلر * وانی عقول ونفوس ایله تمثیل ایتدیلر * وبو عقول ونفوس خارجده ثابت وغیر متحیز وغیر حال ذاتلردر دیرلر * ومتکلمین عندنده

جوهر بنفسه متحيز اولان * ممكن موجوددن عبارتدر * كرك مركب اولسون جسم كبی * كرك مركب اولمسون * جزء لايتجزی كبی * واشبو جزء لايتجزا يه * جوهر فرد اطلاق ايلديلر * وجسم اجزاء لايتجزادن مركبدر * صورت وهيولادن مركب دكلدر وذات وصفات مقدسه دن غيری حال ومتحيز اولميان شیء اثبات ايتمديلر * وبعضيلر عندنده جوهر * متحيز ومنقسم اولميان جزئدن يعنی جزء لايتجزادن مركبدر * وجسمك قسميدر * ومقسملری بذاته قائم اولان ممكندر كه عين تعبير اولنور عرض مقابليدر * ايمدی حضرت حق سبحانه وتعالی جوهر دكلدر * زيرا جوهر متكلمون عندنده متحيزدن عبارتدر * البته هر متحيز ماده يه محتاجدر ماده سی اولان شیء ايسه امكانله متلازمدر زيرا حيزه محتاجدر * كذلك متحيز اولان حركت وسكوندن واجتماع وافتراق كبی * سائر اعراض حادثه دن خالی اولماز * قبول حوادث ايسه وجوب وجوده منافيدر * كذلك جوهری جزء لايتجزی ايله تفسير ايدن مذهبه كوره ده حق تعالی جوهر دكلدر * زيرا جزء لايتجزی دخی متحيز اولوب * واعراض حادثه دن دخی خالی دكلدر * فلاسفه يه كوره ده جوهر اولماز * زيرا جوهر انلرك عندنده ممكندر * حق سبحانه وتعالی ايسه * لذاته واجب الوجوددر * امكان ووجوب متنافياندر * قالديكه * بعضيلر جوهری موضوع ومحلدن غنی موجود ايله * وبعضيلر ذات وحقيقت ايله تفسير ايلدی * بو تفسيرلره كوره هرنقدر ذات اقدسه اطلاقك * صحتی وار ايسه ده اذن شرعی وارد اولمامغله * اطلاقی مناسب دكلدر * وحضرت حق تعالی جسم دكلدر * زيرا جسم عند المتكلمين اجزای لايتجزادن * وعند الفلاسفه هيولی وصورتدن * وعند المعتزله ابعاد ثلثه دن * يعنی طول وعرض وعمقدن عبارتدر * علی المذاهب

جسم مركبدر * حضرت حق مركب اولسه * اجزاسندن هر جزء قائم بنفسه اولمق اقتضا ايدر * زيرا بنفسه قائم اولميانه ايتلاف وتركب اطلاقی محالدر * بو صورتده اكر جميع اجزاسی مثلا وجوب وقدم كبی * صفت واحده ايله متصف اولورسه محالی مستلزمدر * زيرا صفت واحده نك محال متعدده ايله قيامی ممتنعدر * واكر هر جزء * علی حدة بر صفت مخصوصه ايله متصف اولوب * باقی اجزانك متصف اولدقلری صفاتدن خالی اولورسه * هر جزء ناقص اولمق اقتضا ايدر * زيرا صفات مرقومه يه محتاجدر * احتياج ايسه امكان صفتيدر * واكر هر جزء * وجوب وعلم وحيات كبی * صفات كمالك مجموعی ايله قائم اولميوب * بعضيله متصف اولورسه * اول بعض موصوفك الهيتی لازم كلور * واكر اضداد ايله متصف اولورسه * صفات ناقصه اولمغله * موصوفنك محدث اولمسی لازم كلور * وحضرت حق كل اولمقدنده منزهدر * زيرا اكر كل اولسه جزئی اولمق لازم كلور * جزء مزبور ده يا واجب اولور * ياخود ممكن اولور واجب اولورسه * تعدد واجب لازم كلور * ممكن اولورسه دور لازم كلور * زيرا جزء ممكن واجبه محتاج اولور * واجبده مركب اولمق حيثيتيله جزء مزبوره محتاجدر * وحق تعالی بعض اولمقدنده منزهدر * زيرا بعض اولسه * غيرك جزئی اولمغله * غيره محتاج اولور * كذلك جزء اولمسی صفت كمال ايسه * مستكمل بالغير اولمق اقتضا ايدر * صفت كمال دكل ايسه * نقص اولمغله * نفی وتنزيهی واجب اولور * وذو اشتمال قولی * بعضيلر ايرادنده فائده يوقدر * تتميم نظم ايچون ايراد اولندی ديدی * وبعضيلر حرف عطفك حذفيله مسئلهٔ مستقله در ديدی * يعنی حضرت حق تعالی زمان ومكانی مشتمل دكلدر * زيرا محدود اولمق لازم كلور * لكن

بومسئله بوندن صکره ولا بعضی علی الدیان الی اخره یننده مستقلا
ذکر اولنه جقدر

وفی الاذهان حق کون جزء ❊ بلا وصف التمکن یا ابن خال ❊

فی الاذهان کلمه سی مؤخر حق لفظنه متعلقدر ❊ اذهان جمع
ذهندر ❊ حق ثابت معناسنه مقدم خبردر ❊ کون جزء مؤخر
مبتدادر ❊ بلا وصف ظرف مستقر جزئدن حالدر ❊ یا ابن خال
کلامنده یا حرف ندادر ❊ خال برادر مادردرکه ❊ ترکیده طایی
تعبیر اولنور ❊ تکمله نظم ایچون ایراد اولندی ❊ مفهوم بیت
بودرکه ❊ جزء لایتجزانك که جوهر فرددر ❊ وجودی عقولده
ثابت ومتحققدر ❊ معلوم اوله که ❊ اشبو جزء لایتجزی یی اثبات
ایلمك قدم عالم ونفی حشر اجساد کبی ❊ نیجه ظلمات فلاسفه دن
وحرکت افلاکك دوامی ❊ وخرق والتیامك عدم قبولی کبی
نیجه اصول هندسه دن استخلاصی مفیددر ❊ فلاسفه جوهر
فردیکه جزء لایتجزادر انکار ایدرلر ❊ شرح عقایدده علامهٔ
تفتازانینك بیانی اوزره جوهر فرد اثباتنده احکم ادله بودرکه
برسطح حقیقی اوزره کرهٔ حقیقیه وضع اولنسه البته اول سطحه
برجزء غیر منقسمله مماس اولور ❊ اکر ایکی جزء ایله مماس اولسه
بالفعل خطی مشتمل اولمغله کرهٔ مزبوره کرهٔ حقیقیه اولماز ❊ ومشایخ
اشعریه عندنده اشهر ادله بودرکه ❊ هرعین الی غیر النهایه منقسم
اولسه خردله جبلدن اصغر اولمامق اقتضا ایدر ❊ زیرا ایکیسیده
غیر متناهی الاجزادر ❊ عظم وصغر ایسه اجزانك کثرت
وقلتنه ناظردر کثرت وقلت اجزا ایسه ❊ انجق متناهیده متصوردر
کذلك جسمده اجزا یننده اولان اجتماع که ❊ حضرت حقك
مخلوقیدر ❊ اکر بینلرنده اجتماع بدلی افتراق خلقنه قادر دکلدر

دیرلسه ❊ حضرت حقه عجز اسناد ایدرلر ❊ قادر دیرلسه جزء
لایتجزی ثابت اولور ❊ کذلك جزء لایتجزی ثابت اولمسه ❊ رأس
ابره نك الی غیر النهایه انقسامی لازم کلور ❊ وبو ماده ده طرفیندن
مسرود اولان ❊ ادله ضعفدن خالی اولمامغله ❊ امام فخر الدین
رازی علیه الرحمه بونده توقف ایلدی

❊ وما القرآن مخلوقا تعالی ❊ کلام الرب عن جنس المقال ❊

ما ❊ لیس معناسنه در ❊ القرآن اسمی مخلوقا خبریدر ❊ تعالی
تفاعلدن ماضیدر ❊ تعظم وتقدس معناسنه ❊ کلام الرب فاعلیدر
جمله سی علت مقامنده در ❊ یاخود معترضه در ❊ آخر کلامده ده
وقوعنه قائل اولان مذهبه کوره ❊ مقال کلام معناسنه در ❊ مفهوم
بیت بودرکه ❊ قرآن کریم که ❊ الله ذوالجلالك کلامیدر ❊ حادث
ومخلوق دکلدر ❊ ذات اقدسیله قائم صفتیدر ❊ وبو بیتده
صفات ذاتیه دن کلام صفتی دخی ثابتدر ❊ معلوم اوله که
قرآن لفظی عند البعض ❊ کلام باری یه مخصوص علم غیر مشتقدر
بعضیلر ضم وجمع معناسنه قرأ کلمه سندن مأخوذ مهموزدر دیدی
بعض فضلاء دیدیلرکه ❊ قرآن اصلده جمع معناسنه در ❊ بعده
عرفده مجموع ومتلو مخصوصه نقل اولندی ❊ خفی اولیه که
متکلمون اتفاق ایتدیلرکه ❊ حضرت حق کلام صفتیله متصف
وقرآن کریم کلامیدر ❊ لکن معناسنده اختلاف ایلدیلر ❊ اهل
سنت عندنده کلام اشبو حروف والفاظك مفهومیدرکه ❊ کلام
نفسی ایله مسمادر ❊ ویقولون فی انفسهم لولا یعذبنا الله ❊
آیت کریمه سی بو معنایه دالدر ❊ واخطل بو بیتنده اشارت ایتمشدر
ان الکلام لفی الفؤاد وانما ❊ جعل اللسان علی الفؤاد دلیلا ❊ یعنی
کلام قلبده در ❊ لسان انك دلیل وترجمانیدر ❊ کذلك اهل

عربیه ضمیرده کائن معنایه دال اولان عباره یه کلام اطلاق ایدرلر
پس کلام حسی یه کلام تسمیه سی مجاز اولور * داله مدلول
اسمیله تسمیه قبیلندن اولور * بوقسه کلام حروف واصواتدن
مسموع اولان لفظ دکلدر * نته که معتزله وکرامیه وحنابله اکا
ذاهبلردر * لکن معتزله حدوثنه وذات باریله عدم قیامنه قائللردر
کرامیه حدوثنی قائل اولدقدن صکره * ذات باریله قائمدر دیرلر
زیرا انلر حوادثك ذات الهیله قیامنی تجویز ایدرلر * حنابله قدمنه
وذات باریله قیامنه ذاهبلردر * خیالی مرحوم * نونیه شرحنده
بومبحثده ایکی قیاس متعارضان ترتیب ایتمشدر * اولا کلام الله
صفة له * وکل صفة له فهی قدیم * کلام الله تعالی قدیم * ثانیا
کلام الله تعالی مؤلف من اجزاء مترتبة فی الوجود * وکل مایکون
کذلك فهو حادث فکلامه حادث * اهل حق بو ایکی قیاسك
صدقنه ذاهب اولدیلر * قیاس اولی کلام نفسی وثانیی لفظی
اعتباریله معتزله قیاس ثانینك حقیتنه ذاهب اولوب * اولك صغراسنی
قدح ایتدیلر * حنابله اولك حقیتنه ذاهب اولوب * ثانینك کبراسنی
قدح ایتدیلر * کرامیه ثانینك کبراسنی قدح ایتدیلر * واهل
حق قیاس اولی تصحیح ایدوب * ثانینك صغراسنی قدح ایتدکلری
بعض کتب کلامیه ده مسطوردر * بو کلام * قرآن کریم عند اهل
الحق یالکز نفسی اولوب * لفظی ایله تسمیه مجاز طریقیله اولمسنه
یاخود نفسی اجزاده ترتیبی اعتبارسز * لفظی اولمسنه مبنی اولور *
قالدیکه * حق تعالانك صفت کلامله اتصافنه دلیل عقلی
بودرکه * کلام حی ایچون صفت کمال وعدمی نقیصه در * پس
حق تعالی حی اولمغله * کلامله اتصافی واجب اولور * زیرا متصف
اولمسه یا سکوتله که * قدرت وار ایکن * تکلمی ترکدن عبارتدر *
موصوف اولور * یاخود طفولیتله که * بحسب الضعف وعدم البلوغ

لحد القدرة آلات تکلم مطاوع اولمامغله * تکلمه عدم قدرتدن
عبارتدر * یاخود خرس ایله که بحسب الاصل آلات تکلم مطاوع
اولمامغله * موصوف اولمق لازم کلور * شقوق ثلثه نقیصه اولمغله
باطلدر * قالدیکه سکوتدن مراد سکوت باطنیدرکه * نفسنده
کلام تدبیر ایلمامکدن عبارتدر * نته که امام حمید الدین * خرس
ظاهری کلام ظاهرینك * وخرس باطنی کلام باطنینك ضدیدر
دیدی * کذلك دلالات معجزاتله * صداقتلری ثابت اولان انبیای
عظام علیهم الصلوة والسلام حضراتی اتفاق ایلدیلرکه * حق
تعالی کلام صفتیله متصف متکلمدر * اشبو خبر ویردکاری کلام
یا نفسی یاخود حسی اولور * نفسی اولورسه * مطلوب حاصل اولور
لفظی مراد ایسه * حاشا حدوث الهی لازم کلور * زیرا حروف
واصواتدن مرکب اولان لفظك حدوثی عرضدر * اکر ذات
باریله قائم اولورسه * ذات باری محل حوادث اولمق لازم کلور
غیر ایله قائم اولورسه * شیئك وصفی غیر ایله قائم اولمق محالدر
بنفسه قائم اولورسه * عرض بنفسه قائم اولماز * معتزله طائفه سی
ذکر اولندیغی اوزره * کرچه کلام صفتنی اثبات ایدرلر * لکن
اشبو حروف واصواتدن مرکب کلام لفظیدر دیرلر * ومتکلمك
معناسی اشبو کلام مؤلفی که * معنای مقصوده دالدر * ملك وپیغمبر
وحجر وشجر کبی * اجسام مخصوصه ده موجد اولمقدر دیرلر
﴿ حتی یسمع کلام الله ﴾ آیتنه تمسك ایدوب مسموع اولان انجق
الفاظ واصواتدر * بونلر ایسه مخلوقدر دیرلر * اهل حق
جواب ویردرلرکه ﴿ حتی یسمع کلام الله ﴾ آیتنك معناسی حتی
یسمع مایدل علی کلام الله الذی هو المعنی النفسی دیمکدر * یعنی
معنای نفسی اولان کلامك دالنی ایشیدر * السنه ده جاریدرکه
مثلا زیدك علمنی ایشتدم دیرلر * مراد زیدك علمنه دال اولان

شیئی ایشتدم دیمکدر ۞ کدلك ۞ انا انزلناه قرآنا عربیا ۞
آیتیله استدلال ایدرلر ۞ قرآنی عربیتله وصف ایلدی ۞ عربیت
ایسه لفظك وصفی اولمغله حادث اولور ۞ بوکا ده جواب
ویریلور که ۞ آیت مرقومه نك معناسی تفهیم ایچون ۞ قرآنی
لسان عربیله معبرا انزال ایلدم دیمکدر ۞ قوله کلام الرب الخ
یعنی حضرت حقك متصف اولدیغی کلام مخلوق کلام کبی
حروف واصوات جنسی اولقدن مقدسدر والسلام

۞ وَرَبُّ العَرْشِ فَوْقَ العَرْشِ لَكِنْ ۞ بِلَا وَصْفِ التَّمَكُّنِ وَاتِّصَالِ ۞

رب مبتدا فوق العرش خبریدر ۞ اضافتی تشریفی متضمندر
رب البیت ورب جبریل کبی ۞ زیرا عرش اعظم مخلوقاتدر ۞ لسان
حکماده فلك تاسعدر که ۞ فلك اعظم ومحدد الجهات دخی دیرلر
مجموع موجوداتی محیطدر ۞ مفهوم بیت بودر که ۞ رب العزة
حضرتلری عرشدن عالیدر ۞ لکن عرشده مستقر وعرشه متصل
دکلدر ۞ معلوم اوله که ۞ ذات اقدس الهینك جسم وعدم جسم
ومکانی وعدم مکانی اولمسنده ملیون اختلاف ایلدیلر ۞ مشبهه
وکرامیه وحنابله طائفه سی ذاهب اولدیلر که ۞ حق سبحانه وتعالی
جسمدر ۞ وعرشده متمکن ومستقردر ۞ کرامیه نك بعضیسی
عرشك فوقنده در ۞ ذاتیله عرش میاننده مسافهٔ غیر متناهیه
واردر دیدیلر ۞ وبعضیلر مسافهٔ مابین متناهیه در دیدی ۞
یهود وغلاة روافضك مسلکی بودر که ۞ حق تعالی جسمدر
برطائفه سی دیرلر که جسمدر ۞ لکن اجسام مخلوقه کبی دکلدر
یعنی بذاته قائمدر ۞ مرکب ومتحیز دکلدر ۞ بونلر مجسمه ومشبهه
دکللردر ۞ برطائفه دیدیلر که ۞ جسم واحددر ۞ لکن اجسام کثیره
فوائدینی مفیددر ۞ برطائفه دخی لحم وشحمدن مرکب جسمدر

دیدیلر ۞ خلاصه کونا کون هذیان ایلدیلر ۞ تفصیلی ملل ونحل نام
کتابده مسطوردر ۞ حق سبحانه وتعالی جسم اولوب عرشده
متمکندر زعم ایدن طائفه ۞ الرحمن علی العرش استوی ۞
آیت کریمه سنه تمسك ایلدیلر ۞ زیرا استواء استقرار معناسنه در
نته که ۞ استوت علی الجودی ۞ آیت کریمه سنده استقرت معناسنه در
دیدیلر ۞ خفی اولمیه که ۞ اهل سنتك عامهٔ متقدمینی وبعض
متأخرینی دیرلر که ۞ الرحمن علی العرش استوی ۞ کریمه سی
مثللو آیات متشابهاتدن مطلق مراد الهی یه ایمان ایدوب علم
حقیقتنی جانب عالم السر والخفیاته تفویض ایلمك اسلمدر ۞ حتی
امام مالك رحمه الله معنای استوادن سؤال ایتدکلرنده
استوا معلوم ۞ لکن کیفیتی مجهول ۞ واکا ایمان واجبدر ۞ واندن
سؤال بدعتدر دیدی ۞ اما سائر متأخرین رحمهم الله حسب
الاقتضاء تأویللرینه ذاهب اولدیلر ۞ مثلا آیت مرقومه ده
استوایی استیلاء واقتدار واتمام ایله تأویل ایلدیلر ۞ بو طریق
احکمدر ۞ زیرا مطاعن جهال وغفالك دفعنی مشتملدر ۞ ایمدی
طائفهٔ مرقومه یه ۞ اهل سنت طرفندن جواب ویریلور که ۞
بومقامده استوانك استقرار معناسنه اولمسی ممنوعدر ۞ جائزدر که
استیلاء معناسنه اوله ۞ نته که شاعرك اشبو بیتنده وارد اولمشدر

۞ استوی بشر علی عراق ۞ من غیر سیف ودم مهراق ۞

یاخود اتمام معناسنه اوله ۞ پس سزك احتماله مقارن دلیلکز
احتجاجه صالح اولماز ۞ یاخود عرشدن مراد ملك اولمغله ۞ معنای
شریف ۞ اقتدر علی الملك اوله ۞ نته که ثل عرش فلان دیرلر ۞
ذهب ملکه معناسنه ۞ یاخود بوراده استقرار معناسی اراده صحیح
دکلدر ۞ زیرا عقل ایکی وجهله اکا مانع اولور ۞ وجه اول
بودر که ۞ حق سبحانه وتعالی مثلا عرشده متمکن اولسه یاساحة

عرش مقداری یاخود اندن اکبر * یاخود اصغر اولور * شقوق ثلثه ده باطلدر * زیرا عرش مقداری اولسه * عرشدن برجزء لا محاله واجب تعالانك برجزئنه ملاقی ومماس اولمغله * واجب تعالی متجزی اولمق اقتضا ایدر * بو ایسه محالدر * شق ثانی یه کوره ده تجزی هجنتی لازم کلور * زیرا عرشدن زائد اولان مقدار مساوی اولان مقدارك غیریدر * شق ثالثه کوره خالی دکل یا جزء لایتجزی مقداری * یا اندن اکبر مقداری صغیر اولور * شق اول حقارتی مستلزم اولمغله باطلدر * شق ثانیده تجزئ باری یی مستوجب اولمغله باطلدر * وجه ثانی مکاندن وجهتدن وسائر حوادثدن تعری * ازلده حضرت حقده ثابتدر بعد الازل اولسه * ذات اقدسده تغیر ومحل حوادث اولمق لازم کلور * زیرا حالت ثانیه لا محاله صفت کمال اولمق لازمدر * اکر صفت کمال اولمزسه * نفیی لازم کلور * وذات اقدس صفات مرقومه نك حدوثندن اول خالی اولمق اقتضا ایتمکله * ذات قبل الاتصاف ناقص اولمق اقتضا ایدر

* وَمَا التَّشْبِيهُ لِلرَّحْمٰنِ وَجْهًا * فَصُنْ عَنْ ذَاكَ أَصْنَافَ الْأَهَالِي *

ما * لیس معناسنه در * التشبیه اسم مرفوعدر * وجها خبریدر فصن کلمه سنده فا جزائیه در * صن صوندن فعل امردر * جمله سی شرط محذوفك جزاسیدر * اذا لم یکن للتشبیه وجها فصن عن التشبیه تقدیرنده در * عن صن کلمه سنه متعلقدر * ذاك اسم اشارتدر * مشار الیه تشبیهدر * کاف خطاب ایچوندر اصناف الاهالی مفعولدر * اصناف جمع صنفدر * صفتله مقید نوع معناسنه در * اهالی جمع اهلدر * ارض واراضی کبی حرف تعریف مضاف الیهدن عوضدر * اهالی الاسلام تقدیرنده در

مفهوم بیت بودرکه * حضرت حق سبحانه وتعالی ذاتا وصفةً مخلوقنه مشابه دکلدر * دلیل عقلی ونقلی ایله اهل اسلامك بو اعتقاد اوزرینه ثباتنه سعی واهتمام * ومشبهه کبی بادیهٔ تشبیهده سرکردان اولمالری خصوصنه اقدام قبل * معلوم اوله که * حضرت واجب الوجود تعالی شانه ذاتا وصفةً مخلوقه مشابه دکلدر * عدم مشابهتنه دلیل نقلی * لیس کمثله شیٔ * کریمه سیدر * زیرا منطوق آیت کریمه مطلقا مماثلتی نفیدر وسیاق نفیده واقع اولان نکره عمومی افاده ایتمکله مفهوم نفی مبالغه یی متضمندر * ونفی مماثلت مطلقه بحسب الذات وبحسب الصفات برشیٔ خدایه مماثل اولمامغی اقتضا ایدر * اکر سؤال اولنورسه که اشبو آیت کریمه مثل مثلك نفینه دال اولمغله نفی مثلی اقتضا ایلمز * بلکه ذات باریك انتفاسنی اقتضا ایدر * جواب ویریلورکه * کمثله کلمه سنده کاف زائده در * نفی مثلی تأکید ایچون زیاده اولندی * زیرا زیادهٔ حرف اعادهٔ جمله منزلنده در * بعضیلر آیت مرقومه ده کاف زائد دکلدر * بلکه مثل لفظی زائددر * فان آمنوا بمثل ما آمنتم به * آیت کریمه سنده اولدیغی کبی کافله ضمیر بیننی فصل ایچون زیاده قلندی دیدی لکن بو کلام ضعیفدر * زیرا حرفك زیاده اولمسی اسمك زیاده اولمسندن اهوندر * محققون آیت مرقومه باب کنایه دندر دیدیلر تفصیلی مغنی اللبیب شرحلرنده مبسوطدر * ودلیل عقلی بودرکه حضرت واجب الوجود ایله غیری بیننده مماثلت فرض اولنسه البته غیردن تمیزی برممیزه ومخصصه محتاجدر * اکر ممیز ذات الهی فرض اولنورسه ترجیح بلا مرجح لازم کلور * زیرا مفدر ذات الهینك غیرا ایله استوا سیدر * واکر ممیز ذاتنك غیری اولور ایسه بو صورتده یا ذاتنه ملاقی اولان برامر اولور *

ياخود صفتي اولور ✻ بعده حال كلام اول ملاقي به عودت ايدر
يعني اول ملاقينك موجب تميزيده ذاتي اولورسه ترجيح
بلامرجح لازم اولور ✻ غيري اولورسه ✻ كلام مرة بعد اخرى
ينه اكا منتقل اولمغله تسلسل لازم كلور ✻ واكر مميز ذاته مباين
امر اولورسه حق سبحانه وتعالى هويت وامتيازنده ذاتندن
منفصل سببه محتاج اولور ✻ احتياج ايسه امكان لازمه سيدر
ايمدي حضرت حق ايله غيري بيننده مشابهت بالضرورة منتفي
اولدي ✻ مشبهه طائفه سي متشابهات اولان آيات كريمه واحاديث
شريفه ظاهريله استدلال ايدرلر ✻ مثلا ۞ واصنع الفلك باعيننا
وخلقت بيدي ويا حسرتا على مافرطت في جنب الله ۞ كريمه سي
ورأيت ربي في صورة شاب امردو ✻ ان قلوب بني آدم كلها بين
اصبعين من اصابع الرحمن كقلب واحد يصرفه كيف مايشاء
ولا تزال جهنم يقول هل من مزيد حتى يضع فيها رب العزة قدمه
فتقول قط وعزتك ✻ وسائر متشابهات كبي طوالع حاشيه سنده
مسطوردركه ✻ شيخ ابوالحسن الاشعري صفات سبع وراسنده
صفات اخرى دخي اثبات ايتمشدركه ✻ استواء ✻ ويد ✻ وعين
ووجه در ✻ زيرا قرآن كريمده هر بري ذكر اولنمشدر ✻ پس
اشعري يه كوره بو صفتلر حيات ✻ وعلم ✻ وسمع ✻ وبصر ✻ كبي
صفات ذاتيه دندر ✻ لكن باقيلر بونلري ظاهرلرندن تأويل ايلديلر
وجه تأويللري بودركه ✻ بزلر كمال معرفتله مكلفلرز كمال معرفت
ايسه جميع صفاتي ادراككله حاصل اولور ✻ اول ايسه البته
طريقنه تشبثله متيسر اولور ✻ وافعال الله استدلال ونقايصدن
تنزيهدن غيري طريق يوقدر ✻ بو ايكي طريق ايسه ذكر اولنان
صفات سبعه دلالت ايدر ✻ اشعري طرفندن ذكر اولنان ايكي
طريقه انحصارني منع ايدرلر ✻ زيرا بر طريق دخي سمعدر ديرلر

لكن سمع طريق ناقصدر ✻ الزام معاندينده كفايت ايلمز ✻ زيرا
عقليات يقين ونقليات ظني مفيد اولور ✻ فالديكه بر وجه محرر
متشابهاتي تأويل ايدنلر ✻ مثلا عيني علم وحفظ ويدي قدرت
وجنبي طاعتله تأويل ايدرلر

۞ ولا يمضي على الديان وقت ۞ واحوال وازمان بحال ۞

لا نافيه در ✻ يمضي فعل مستقبلدر ✻ على الديان جار ومجرور
يمضي يه متعلقدر ✻ ديان ديندن مبالغه صيغه سيدر ✻ دين جزاء
معناسنه اولمغله ديان مجازي معناسنه در ✻ حق تعالانك اسميدر
يوم قيامت يوم مجازات اولمغله ✻ يوم الدين ايله تسميه اولندي
وقت كلمه سي يمضي فعلنك فاعليدر ✻ واحوال وازمان معطوفلردر
وقتدن مراد وقت معين ✻ ياخود جزء وقت مراددر ✻ وزماندن
ازمنهٔ مختلفه ✻ ياخود زمان طويل مراددر ✻ ياخود زماندن
مدت مقسومه ✻ ووقتدن مراد ✻ بر امر ايچون مفروض اولان
مدتدر ✻ بعضيلر ديديلركه ✻ وقتك اكثر استعمالي ماضيده خاصدر
بحال يمضي يه متعلقدر ✻ بحال من احوال الانسان ✻ ياخود
بحال الحدوث ✻ ولا بحال القدم سبكنده در ✻ مفهوم بيت بودركه
حق تعالى اوزره وقت واحوال وازمان كذران ايتمز ✻ مكاندن
منزه اولديغي كبي ✻ زماندن وتحولات وتبدلاتدن وترقيات
وتنزلاتدن منزهدر ✻ بيت ✻ حضرت حقدر ترقيدن تنزلدن
بري ✻ لحظه لحظه يوقسه آرتوب ماسوا اكسلمده ✻ معلوم
اوله كه ✻ زمان موهوم غير قادر الذات ومتصل الاجزاء امتداددن
عبارتدر ✻ ارسطو عندنده فلك اعظمك مقدار حركتندن عبارتدر
افلاطوندن منقولدركه ✻ عالم امرده بر جوهر ازلي واردركه
متغير اتيه اضافت ونسبت حسبيله متبدل ومتغير ومتجدد ومنصرم

اولور ※ ماضی ومستقبل وحال اندندر ※ وتقدم وتأخر انکله
حاصل اولور ※ جوهر مرقوم ذاتنك امور ثابته یه نسبتی اعتباریله
سرمد تسمیه اولنور ※ وما قبل متغیراته نسبتله دهر ومتغیراته
مقارنتی اعتباریله زمان اطلاق اولنور ※ وحال موصوفده راسخ
اولمیان صفته وهیئت نفسانیه یه دیرلر ※ بعد الرسوخ ملکه
اطلاق اولنور ※ ایمدی حضرت حق تعالی زمان وحال مقارنتندن
منزهدر ※ زیرا اکر زمانی اولسه حوادث متعاقبه ده حال اولمق
اقتضا ایدر ※ اول ایسه تغیرات متعاقبه یی مستلزم اولمغله باطلدر
زیرا زمان ماضیده اولمسی حالده اولمسنك غیریدر ※ اکا مبنی
حوادث متعاقبه وتغیرات متوالیه یه مورد اولمق لازم کلور ※ واکر
سؤال اولنورسه که ※ جائزدر که حق تعالی ایچون زمان مخلوقدن
بشقه برزمان اولوب فی ذاته تغیری مقتضی اولمیه ※ جواب
ویریلور که ※ اکر حق تعالی ایچون زمان اولسه خالی اولماز
یا اول زمان عرض اولمق حسبیله ذات باریله قائم اولور ※ یاخود
غیرایله قائم اولور ※ صورت اولده ذات الهی محل حوادث اولور
صورت ثانیده ※ حق تعالی زمانه مقارن اولمامغله مطلوب
حاصل اولور

وَمُسْتَغْنٍ اِلٰهِی عَنْ نِسَاءٍ   وَاَوْلَادٍ اِنَاثٍ اَوْ رِجَالٍ

مستغن قولی استغنادن اسم فاعلدر ※ مقدم خبردر ※ الهی
مؤخر مبتدادر ※ مقام بیان استغنا اولمغله تقدیم اولندی ※ عن نساء
عن اتخاذ النساء تقدیرنده در ※ جار ومجرور مستغن کلمه سنه
متعلقدر ※ واولاد معطوفدر ※ اناث لفظندن بدلدر ※ مراد
علی قصد التکمیل تفصیلدر ※ یاخود نصاری طائفه سی ویهود
شرذمه سی حضرت عیسی وعزیری حاشا ابن الله ※ وبعضیلری

ملائکه یی بنات الله ※ دیمکله مبالغة نفی ایتمشدر ※ یوخسه ولد
لفظی لغة وشرعا ذکور واناثه شاملدر ※ بعضیلر بدل بعض
اعتبار ایتدیلر ※ لکن اورجال کلمه سنده او حرفی ﴿ ولا تطع
منهم آثما او کفورا ﴾ کریمه سنده اولدیغی کبی ※ واو معناسنه
اولمغله بدل کل اولمق اظهردر ※ مفهوم بیت بودرکه ※ حضرت
خالق بیهمتا جل شانه وتعالی ※ زوجه اتخاذندن واولاد تولیدندن
منزه ومبرادر ※ یهود مردود حاشا حضرت عزیر علیه السلام
ونصاری طائفه سی حضرت عیسی علیه السلام ※ اللهك
اوغلیدر ※ وبنو ملیح طائفه سی ملائکهٔ کرام اللهك قزیدر
دیرلر ※ بو اقوالك مجموعی دلیل عقلی ونقلی ایله باطلدر ※ دلیل
نقلی ﴿ وقالت الیهود عزیر ابن الله وقالت النصاری المسیح ابن الله
ذلك قولهم بافواههم ویجعلون لله البنات سبحانه ولهم مایشتهون
و﴿ قالوا اتخذ الله ولدا سبحانه ﴾ و ﴿ لم یلد ولم یولد ﴾ کریمه لری کبی
دلیل عقلی حق تعالی ایچون ولد اولسه جزئی اولمق اقتضا ایدر
تجزیه ایسه محالدر ※ ونساء اتخاذ ایلسه شهوت اقتضا ایدر
شهوت ایسه امارات حدوثندندر ※ وشهوت اثری قوای حیوانیت
اولمغله مخلوقله اتحادی مستلزمدر ※ واولادی اولسه البته حادث
اولور ※ جزء اولمق حسبیله محل حوادث اولور والسلام

کَذَا عَنْ کُلِّ ذِی عَوْنٍ وَنَصْرٍ   تَفَرَّدَ ذُو الْجَلَالِ وَذُو الْمَعَالِی

کذا کلمه سنده کاف تشبیه ایچوندر ※ مؤخر ومحذوف مستغن
کلمه سنه متعلقدر ※ ذا اسم اشارتدر ※ مشار الیه بیت اولده اولان
استغنادر ※ الهی کاستغنائه عن النساء مستغن عن کل ذی عون
تقدیرنده در ※ عن کل کلمه سی کذلك مستغن کلمه سنه متعلقدر
ذی عون مضاف الیهدر ※ عون ونصر یردم معنالرینه در ※ بو راده

موردلری مغایر اولمغله حشویت شائبه سی یوقدر * عن کل ذی عون فی الالوهیة وعن کل ذی نصر فی دفع الاعداء والمعارضین سبکنده در * تفرد فعل ماضیدر * توحد واستقلال معناسنه در فاعلی ذوالجلالدر * معالی جمع معلاة در * علو وشرف معناسنه در قالدیکه تفرد صیغه سی بو مقامده بدون صنع صیرورت بناسنه مبنیدر * تحجر الطین کبی تکون وتولد دخی بو قبیلدندر * یاخود اصل تکلفده باقی اولوب لکن شان الهیده تکلف مستحیل اولمغله غایتی اولان کمال اراده اولنور * وجلال صفات سلبیه یه * ومعالی صفات ثبوتیه یه اشارتدر * ومفهوم تفرده بو ایکی صفات مندرج اولمغله التیام لطیفی متضمندر * وتفرد جمله سی تعلیلی مشتملدر * جلال ومعالی صفتلریله متصف ومتفرد اولان ذات شریف البته معین وناصردن مستغنی اولوردیمکدر * معلوم اوله که * ناظمک بو بیتی یهود ونصاری ومجوس وثنویه وصابئه وطبیعه ووثنیه طائفه لرینک ردینی مشتملدر * زیرا یهود ونصاری طائفه لری ظاهرده اهل کتاب اولوب لکن مآل مذهبلری شرکدر نته که * وقالوا کونوا هودا او نصاری تهتدوا قل بل ملة ابراهیم حنیفا وما کان من المشرکین * کریمه سنده تصریحدن ابلغ اولان تعریض عنوانیله طائفتین مرسومتینک شرکلری تقریر بیورلدی * ومجوس طائفه سی ایکی اصل اثبات ایدوب * برینه یزدان * ودیکرینه اهرمن اطلاق ایدوب یزدان قدیم * واهرمن حادثدر دیرلر * ثنویه طائفه سی نور وظلمتک اصل ازلی * وقدیم وخالق اولسنه ذاهبلردر * وثنیه طائفه سی عبدهٔ اوثاندر کیمی آتشه وکیمی صورته وسائر اختیار ایتدکلری اشیایه پرستش ایدرلر صابئه طائفه سی الوهیتی کواکبه اسناد ایدرلر * طبیعیه فرقه سی طبایع وامزجه یه عزو ایدرلر * مجموعی باطلدر * لا اله الا الله

وحده لا شریك له * خلاصه حق تعالی ذات وصفاتنده واحد وملك وقدرتنده * وجلال وعظمتنده متفرددر * انفاذ اوامر واحکامنده معین وناصره محتاج دکلدر * بلکه جملهٔ مخلوقات جمیع ازمنه وامکنه ده کندوسنه مفتقر ومحتاجلردر * احتیاج لا محاله عجز علامتیدر * حضرت حق سبحانه وتعالی قادر وغنی وقیومدر

يُمِيتُ الْخَلْقَ قَهْراً ثُمَّ يُحْيِي * فَيَجْزِيهِمْ عَلَى وَفْقِ الْخِصَالِ

یمیت کلمه سی اماته دن فعل مستقبلدر * فاعلی مستتر ضمیردر الخلق مفعولیدر * مخلوق معناسنه در * حرف تعریف استغراق جنس ایچوندر * قهرا تمییز اوزره منصوبدر * یاخود مفعول مطلقدر * قعدت جلوسا قبیلندندر * یاخود بقهر قهرا تقدیریله یاخود حالدر قاهرا تأویلیله * ثم حرف عطفدر * تراخی یی مفیددر * یحیی احیادن فعل مستقبلدر * علی وفق یجزی یه متعلقدر * خصال جمع خصلتدر * مفهوم بیت بودر که حضرت حق قادر بیچون جل شانه مجموع خلایقی علی سبیل القهر والغلبة افنا واعدام ایدوب بعده جمله سنی احیا * وعرصهٔ قیامتده اعماللری موافق جزا ایدر * اعماللری خیر ایسه خیر * وشر ایسه شر ایله جزا ایدر * معلوم اوله که * ناظمك بو بیتی برقاچ مسائل مهمهٔ اعتقادیه یی مشتملدر * اعادهٔ معدوم * وحشر اجساد وجزای اعمال کبی * مقدمه وتیره سی اوزره ابتدا فی الجمله روح ماده سندن بحثه محتاجدر * کرچه حق تعالی جل وعلا حقیقتنی ستر ایلدی * لکن محاله تعلیق اولنمامغله بعض اصحاب تحقیق فی الجملة علی سبیل الرسم بیانه تصدی ایلدیلر * تفصیلی مصنف مرحومك منظومهٔ روحیهٔ ابن سینا شرحنده * وسیوطی

مرحومك رسالهٔ مخصوصه سنده مسطوردر * خفی اولمیه كه
اهل تحقیق روحی ایكی یه تقسیم ایدرلر * روح حیوانی *
وروح انسانیدر * روح حیوانی برجسم لطیفدر كه * منبعی
قلب جسمانینك تجویفیدر * عروق ضوارب واسطه سیله
سائر اجزای بدنه سرایت ایدر * روح انسانی برلطیفهٔ غیبیهٔ
الهیه دركه * عالم امردن نوع انسانه ایداع اولنمشدر * عالمه
ومدركه در * روح حیوانی اوزره راكبه در * ادراك حقیقتندن
عقول بشریه عاجز وقاصردر * امام غزالینك ملخص مقالی
بودركه * روح صویك انایه سریانی كبی حلول ایدر * جسم
دكلدر * وعلمك عالمه حلولی كبی دكلدر * وقلب ودماغه حلول
ایدر * عرض دكلدر * بلكه جوهر علویدر * نفسنی وخالقنی
ومعقولاتنی ادراك ایدر * شاننده ﴿ قل الروح من امر ربی ﴾
وارد اولمشدر * یعنی امر ایله موجود اولمشدر * عالم امردندر
امر غیرمادیاتده مستعملدر * خلق مادیاتده مستعملدر * پس روح
غیرمادی اولمغله لطیف نورانی وانحلاله غیرقابل ولطافتندن
ناشی اعضایه ساری اولور * وحضرت حق سبحانه وتعالی روح
حیوانیله بینلرین تألیف ایلدی * روح انسانی زوج * وروح
حیوانی زوجه منزلنده قیلمغله بربرینه متعاشق اولدیلر * مادام
بدنده اولوب فیضان تعلقی دركار اولدقجه بدن حی ویقظان اولور
ولا بالكلیه یعنی هنوز تعلقی باقی اوله رق مفارق اولورسه بدن
نائم اولور * وبالكلیه مفارق اولورسه بدن میت اولور * ابتدا
استعداد نطفه ده نفس رحمانیله نفخ اولنور * بعده حلول اجل
موعود ایله انتزاع اولنور * اكثر محققینه كوره قبرده فیضان پرتو
آفتاب كبی ابدانه فائض اولوب بعد السؤال والجواب * برموجب
احادیث شریفه محللرینه راجع وحین نشرده ینه بالكلیه بدنه

متعلق اولوب اكمال امر جزادن صكره هركس مقام مأمورلرینه
متوجه اولورلر * وحق سبحانه وتعالی ید قدرتیله خلق ایلدیكی
نفوس ایچون عالم حیاتده آجال معلومه تقدیر وتعیین ایلمشدر *
مدت تعیش وبقالری منقضی اولدقده ﴿ فاذا جاء اجلهم
لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون ﴾ كریمه سی منطوقی اوزره
حضرت باری عزشانه ایداع ایلدیكی امانت حیاتی استرداد ایدر
كذلك جمله عالم مخلوقات ایچون مدت استقرار تعیین ایلمشدر
حلول زماننده جمله سنی قهر واعدام ایدر ﴿ لمن الملك الیوم ﴾
كریمه سی اوزره ذات احدیتدن غیری فرد واحد قالماز * فرق
كون مقدارندن صكره نفخهٔ ثانیه ایله جمله سنی احیا * ومقتضای
اعماللری اوزره مجازاتلرین اجرا ایدر * اهل اسلام اعتقادی
بودر ﴿ الله الذی خلقكم ثم رزقكم ثم یمیتكم ثم یحییكم ثم الیه
ترجعون (و) الله الذی لا اله الا هو لیجمعنكم الی یوم القیمة لا ریب فیه
و ﴿ ان الله یبعث من فی القبور ﴾ نصوص شریفه سیله ثابتدر *
فلاسفه دن طبیعیون حشری انكار ایدرلر * زعملری بودركه
انسان اشبو هیكل مخصوصدن عبارت اولمغله موتله فانی اولدقده
اعاده سی ممتنعدر * زیرا اعادهٔ معدوم ممتنعدر دیرلر * الهیون
فلاسفه معاد روحانی یه قائل اولوب معاد جسمانی یی اعادهٔ
معدومك امتناعنه مبنی انكار ایدرلر * حق اولان معاد جسمانی
وروحانیدر * طائفهٔ مرسومه نك احتجاجلری بودركه * بعینه
معدومك اعاده سنی جائزدر * ووقوعی مفروض اولسه انك
مثلی ایجاد مستأنفده جائز اولور * اول مستأنفكده معاد مزبور ایله
وجودی فرض اولنسه بدون التمایز اثنینیت لازم كلور * بو ایسه
بالبداهه باطلدر * كذلك بعینه یعنی جملهٔ عوارض مشخصه سیله
معدومی اعاده جائز اولسه وقت دخی جملهٔ عوارضندن اولمغله

معدوم مزبور وقت اولنده اعاده اولنمق لازم کلمکله ❊ معاد مبدأك
عینی اولور ❊ کذلك عود ایله حکم معدومك حال عدمده صحت
عود ایله اتصافنی اقتضا ایدر ❊ بو ایسه بدون التمایز ❊ متصور اولماز
معدومات ایچون ایسه ❊ حال عدمده تمایز یوقدر ❊ احتجاج اوللرینه
جواب ویریلورکه ❊ امتیاز عوارض مشخصه ایله در ❊ مثلین
مبتدأنیده اولدیغی کبی ❊ اکر مماثلتدن من کل الوجوه اتحاد
مراد اولور ایسه ❊ اثنینیت ممنوعدر ❊ بلکه بو صورتده تماثل تصور
اولنماز ❊ واکر عوارض مشخصه ده اتحاد مراد اولورسه ❊ ملازمه
مسلم بطلان لازم ممنوعدر ❊ زیرا بو صورتده اثنینیت اعتباری
اولمغله تغایر اعتباری کفایت ایدر ❊ احتجاج ثانیلرینه جواب
ویریلورکه ❊ زمان دیدیکمز مبدأ ومعاددن ❊ برشیئك عوارض
مشخصه سندن دکلدر ❊ اکر عوارضدن اولیدی ❊ شخص واحد
ازمنه نك تعددی حسبیله ❊ اشخاص متعدده اولمق ❊ اقتضا ایدر
ایدی بو ایسه سفسطهٔ ظاهردر ❊ احتجاج ثالثلرینه جواب ویریلورکه
حال عدملرنده معدومات عقلده متمایزه در ❊ نقدر عقلده موجود
اولماز ایسه ده ❊ واهل حق طرفندن بعث وجزایه ❊ بو وجهله
استدلال اولنورکه ❊ معاد فی ذاته مبدأ کبی امر ممکندر ❊ زیرا
معدوم اولان شیٔ وجوده قابلدر ❊ اکر قابل اولمسه ❊ مقدما دخی
موجود اولماز ایدی ❊ پس لازم باطلدر ❊ زیرا تقدیرمز شیٔ
موجود اولدقدن صکره معلوم اولدی ❊ ملازمه نك بیانی بو وجه
اوزره درکه ❊ اکر معدوم معهود ❊ وجوده قابل اولمسه ❊ بالذات
ممتنع اولور ❊ بالذات ممتنع اولسه ❊ ابتدا موجود اولماز ایدی ❊ پس
ثابت اولدیکه ❊ وجوده قابل اولمسه ❊ موجود اولماز ایدی ❊ قابلیت
ایسه ماهیتدن منفك اولسه ❊ ممکن ممتنعه منقلب اولمق لازم کلور
لازم ایسه باطلدر ❊ زیرا لازمك ملزومدن انفکاکنی مستلزم

اولمغله ❊ دائما وجوده قابلیتی لازم اولور ❊ پس شیٔ مرقومك عوده
قابلیتی ثابتدر ❊ وفلاسفه دیرلرکه ❊ مثلا بر انسان بر انسانی اکل
ایلسه ❊ مأکول آکلدن جزء اولمق درجه سنده ❊ ابعدی اجزای
مزبوره آکل ومأکولك ایکیسنده اعاده اولنمق محالدر ❊ اکر
برنده اعاده اولنورسه ❊ آخر بجمیع اجزائه معاد اولماز ❊ زیرا بدن
آکل ومأکولك بعضیلری ضایع اولمق درکاردر ❊ جواب
ویریلورکه ❊ معاد اولان اول نشئتدن الی آخر العمر ❊ باقی اولان
اجزای اصلیه درکه ❊ آنده مدة العمر تفاوت اولماز ❊ زیرا عناصر
اربعه ❊ وروحدن مأخوذ اجزادر ❊ واجزای مأکوله آکلده
فضله درکه ❊ سمن وهزال اکا ترتب ایدر ❊ واکر اعتراض
اولنورسه که ❊ بو مقاله تناسخی اشعار ایدر ❊ زیرا معاد اولان
بدن ثانی ❊ بدن اول اولماز ❊ زیرا حدیث شریفده وارد اولمشدرکه
اهل الجنة جرد مرد) یعنی جنت اهلی بالجمله شعر ولحیه دن
آزاده در ❊ وجهنمك دیشلری جبل احد مقداری اولور ❊ جواب
ویریلورکه ❊ تناسخ ایکی بدنك بحسب ذوات الاجزاء ❊ مغایرتندن
عبارتدر ❊ ما نحن فیهده ❊ تغایر هیئت وترکیبده حاصلدر ❊ بر طائفه
دخی بعث وحشری نفی خصوصنده ❊ بو کونه بسط هذیان ایلدیلرکه
بعثدن مقصود ❊ یا مبعوثی ایلام ❊ یاخود مبعوثدن المی دفع ❊ ویاخود
مبعوثی تلذیذدر ❊ شقوق ثلثه ده محالدر ❊ زیرا صورت اولده
فی نفسه ❊ تعذیب حیوان بلا فائده در ❊ بو ایسه حکمته منافیدر
صورت ثانیده مقصود اولمق مناسب دکلدر ❊ زیرا اول ایلام
ایدوب ❊ بعده رفع الم ایچون بعث ایتمکده دخی فائده یوقدر ❊
رفع الم خصوصنده ❊ عدمی اوزره ابقا اکا کافیدر ❊ صورت
ثالثه که تلذیذدر ❊ فی الحقیقه ❊ بدنده حاصل اولان المی رفعدر
مثلا اکل وشرب ❊ الم جوع وعطشی رفعدن عبارتدر ❊ بونلره

جواب ویریلورکه ✵ ایلامه مستحق اولانی ایلام حکمت وعدالتدر ومستحقینك المنی دفع ایلمك عفو وکرمدر ✵ وتلذیذ لطف وعنایتدر ✵ بو بابده اشبو قطعهٔ غرابی امام علی کرم الله وجهه حضرتلرندن روایت ایدرلر

✵ زعم المنجم والطبیب کلاهما ✵ لن تحشر الاجساد قلت الیکما ✵
✵ ان صح قولکما فلست بخاسر ✵ ان صح قولی فالخسار علیکما ✵

طبیبدن مراد طبیعیون ومنجمدن مراد افلاکیوندر ✵ الیکما بتعدا عنی معناسنه اسم امردر ✵ وبحسب الاعمال هرکس مظهر مجازات رب متعال اوله جقلری (یومئذ یصدر الناس اشتاتا لیروا اعمالهم فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره ومن یعمل مثقال ذرة شرا یره) نص مبینیله ✵ وابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مروی الناس مجزیون باعمالهم ان خیرا فخیر وان شرا فشر ✵ حدیث شریفله مثبتدر ✵ دخی بو بابده آیات واحادیث کثیردر

✵ لاهلِ الخیرِ جنّاتٌ ونُعمی ✵ وللکفّارِ ادراكُ النّکالِ ✵

لاهل جار ومجرور مقدم خبردر ✵ جنات مؤخر مبتدادر ✵ نعمی ضم میم وقصر ایله نعمت معناسنه در ✵ نته که بشری ورجعی بشارت ورجوع معنالرینه در ✵ جنات اوزره معطوفدر ✵ وللکفار کلمه سنده واو عاطفه در ✵ کذلك للکفار مقدم خبر وادراك النکال مؤخر مبتدادر ✵ ادراك جمع درك در ✵ فتحتینله یاخود سکون ایله ✵ حفرهٔ نیراندن برحفره ✵ یاخود طبقات ناردن برطبقه در ✵ همزه ایله ادراك لغتنی کرچه بعض شراح تخطئه ایدرلر ✵ لکن موجه دکلدر ✵ زیرا ادراك لفظنك جمعی درکات ایله مشهوردر ✵ ادراك استعمالی نادردر ✵ نکال عقوبت معناسنه در اضافتی لامیه در ✵ مفهوم بیت مصراع ثانئ بیت اولی تفصیلدر

حق سبحانه وتعالی اهل خیراتی که ✵ مؤمن مطیعدن عبارتدر جنت ونعمتلر ایله اثابه وتنعیم ✵ وکفاری درکات جحیمله تعذیب وتنقیم ایدر ✵ معلوم اوله که ✵ حضرت حق جل وعلا (ان الله یدخل الذین آمنوا وعملوا الصالحات جنات (و) اعدت للمتقین) وسائر نصوص قاطعه دلالتی اوزره مؤمنین قوللری ایچون جنت وجنتده حور وغلمان ✵ ومالا عین رأت ولا اذن سمعت ✵ انواع نعمت اعداد ایدوب (واتقوا النار التی اعدت للکافرین (و) واعدلهم سعیرا) کریمه لری منطوقنجه کافرین ایچون جهنم وانده اصناف عذاب ونقمت تهیئه ایلمشدر ✵ حالا جنت وجهنم مخلوق وموجودلردر ✵ آدم وحوا قصه سی واعدت صیغه لرینك ماضویتی وجودلرینه دلالت ایدر ✵ قالدیکه ✵ تعیین مکانلری بابنده نص صریح وارد اولمدی ✵ اکثر علماء (عند سدرة المنتهی عندها جنة المأوی) کریمه سی و ✵ سقف الجنة عرش الرحمن ✵ و ان النار تحت الارضین ✵ حدیث شریفی اوزره جنت سبع سمواتك فوقنده ✵ وعرشك تحتنده اولدیغنه ذاهب اولدیلر ✵ معتزله طائفه سی حالا مخلوق دکللردر ✵ بلکه یوم جزاده خلق اولورلر دیرلر ✵ دلیللری بودرکه ✵ اکر حالا موجود اولسه لر یا عالم افلاکده ✵ یاخود عالم عناصرده ✵ ویاخود عالم آخرده اولورلر ✵ شقوق ثلثه ده باطلدر ✵ شق اول وثانی قرآن مبینده وارد اولدیغی اوزره ✵ جنتك عرضی (کعرض السموات والارض) اولمغله تداخل اجسامی مستلزم اولمغین عالم افلاك وعالم عناصرده وجودلری ممتنع اولمغین ✵ لا محاله بو عالملرك انتفالرندن صکره متصور اولورلر ✵ وشق ثالث بینلرنده خلا تحققنی مستلزمدر ✵ زیرا فلك ذاتنده بسیط ✵ وکری الشکلدر ✵ عالم آخر متحقق اولسه اولدخی کری اولمغله بینلرنده خلا مفروض اولور ✵ کرك مماسین

کرك متباینین اولسونلر * خلا ایسه محالدر * کذلك عالم آخرده
اولسه * لامحاله انده دخی عناصر حاصل اولور * عناصر حاصل
اولنجه البته بوعناصره مماثل * وحیزلرینه مائل * وحیزلرینه
حرکتی مقتضی اولوب * واول عالمك حیزلرنده طبعا ساکن اولوز
بو صورتده جسم واحد ایچون * بالطبع ایکی مکان اولمق اقتضا
ایدر * بو ایسه محالدر * یاخود اول عالمك حیزلرنده قسرا دائما
ساکن اولور * بو دخی محالدر * اکا جواب ویریلورکه * ابتدا
تداخل اجسام * اصول فلاسفه یه متعلق اولدیغندن بشقه * فرجهٔ
مابین جسم * آخر ایله مملو اولمق جائز اولمغله * خلا ممنوعدر *
قالدیکه * جنت فوق السماء وتحت العرش * اولنجه عرضلری
عرض سموات وارضین اولمقده قطعا اشکال یوقدر * وذکر
اولنان عالمده حاصل اولان عناصرك * بو عالم عناصرینه تمام
حقیقتده تماثلی ممنوعدر * زیرا صورتده * یاخود هیولاده اختلافلری
ممکندر * هرنقدر صفات ولوازمده مشترك اولورلر ایسه * ومعتزله
طائفه سنك بردلیللری بودرکه * افعال الهی حکم ومصالحدن
خالی اولماز * جنت وجهنمك خلقی * ثواب وعقاب حکمتنه مبنیدر
ثواب وعقاب ایسه * یوم قیامتدن اول واقع دکلدر * بو وجهله
قبل یوم القیمة * خلقلرنده فائده مترتب دکلدر * بوکه جواب
ویریلورکه * ابتدا حضرت باری یه رعایت حکم ومصالح * واجب
دکلدر * بعد التسلیم * فائده نك مجازاتده انحصاری ممنوعدر
ولوسلم یوم قیامتدن مقدم * عدم وقوعی ممنوعدر * زیرا حدیث
شریفده وارد اولدیکه * قبرده مؤمن ایچون جنته * وکافر ایچون
جهنمه * بر قپو کشاد اولوب * مؤمنه روح جنت * وکافره کریههٔ
جهنم حاصل اولور * وحالا جنت وجهنمك مخلوق اولوب
وعلم اللهده اولان مکانده اولملری * عظمت شان الوهیته دال

اولمق نمایاندر

ولا یفنی الجحیم ولا الجنان * وما اهلوهما اهل انتقال

بعض نسخه ده بومحلده * والجنات والنیران کون * علیها مر
احوال خوال * بیتی ثبت اولنمشدر * لکن اکثر نسخده اولمامغله
اکثره اتباع اولندی * ترکیبی وللجنات ظرف مستقر مقدم خبردر
کون مؤخر مبتدادر * وجود فی الحال معناسنه در * علیها
ضمیری مذکوره یه کل منهمایه راجعدر * مر مروردن فعل ماضیدر
احوال جمع حالدر فاعلیدر * خوال جمع خالیه در صفتدر *
یاخود مر کلمه سی مصدر * احوال مضاف الیهیدر * بر نسخه ده
مر بدلی جری کلمه سی * وخوال اهمال نقطه ایله مشهود
اولمشدر * بوکه کوره حوالی جمع حالیه اولور * مزینه معناسنه
بو صورتده یالکز جنانه صفت اولور * نته که (الذین یکنزون
الذهب والفضة ولاینفقونها فی سبیل الله) کریمه سنده بعض
مفسرین ضمیری یالکز فضه یه ارجاع ایدرلر * مفهوم بیت
بودرکه * جنات ونیران الان موجودلردر * واوزرلرندن احوال
خالیات مرور ایتمکده در * تفصیلی ولا یفنی بیتندن مقدمجه
کذران ایلدی * ولا یفنی بیتنده لا نافیه در * یفنی دردنجی بابدن
فعل مستقبلدر * الجحیم فاعلیدر * ولا الجنان معطوفدر * جنان
کسر جیمله جنتك جمعیدر * وما اهلوهما کلمه سنده ما لیس
معناسنه در * اهلون جمع اهلدر * هما کلمه سنه اضافت سببیله
نون ساقط اولدی * ما کلمه سنك اسمیدر * اهل انتقال خبر
منصوبیدر * انتقال مضاف الیهیدر * وصل ایله قرائتی لازمدر
مفهوم بیت بودرکه * جنت وجهنم واهالی وسکانلری فناپذیر
اولماز * ومحال اخرایه انتقال ایتمزلر * وصف خلود وتأبید ایله

متصفلردر * معلوم اوله كه * فضل وعدل الهيله اهل سعادت
جنته * واهل شقاوت جهنمه داخل اولدقدن صكره * كرك
جنت * وكرك جهنم * وايكيسنك اهل وسكانلرى فانى ومضمحل
وآخر محللره منتقل اولماز * نته كه (ان الذين آمنوا وعملوا
الصالحات كانت لهم جنات الفردوس نزلا خالدين فيها لا يبغون
عنها حولا) اى لا يطلبون تحويلا عن الجنة و (ان الذين كفروا
من اهل الكتاب والمشركين فى نار جهنم خالدين فيها) كريمه لريله
(واذا دخل اهل الجنة الجنة واهل النار النار نادى مناد بين الجنة
والنار يا اهل الجنة خلود لاموت ويا اهل النار خلود لاموت)
حديث مشهوريله منصوصدر * اهل جهنمدن مراد كافردر
زيرا مؤمن عاصى عاقبت منتقل اولور * وسكانلرينك تنصيص
خلودى جنت وجهنمك دخى خلودلرينه تنصيصدر * جهميه
طائفه سى فناپذير اولملرينه ذاهبلردر * استدلاللرى بودركه *
فناپذير اولمسه لر بقاء حالنده ذات الهيله مشاركت اقتضا ايدر
بو ايسه باطلدر * جواب ويريلوركه * حضرت بارى واجب
البقاء * وجنت وجهنم واهاليسى جائز البقادر * وذات الهينك
بقاسى بذاته * وبونلرك بقالرى ابقاى الهيله در * قالديكه *
اطفال مؤمنين اهل جنتدر * وآباء وامهاتنه شفاعت ايده جكلردر
نته كه (ان السقط ليقع محنطئا على باب الجنة ويقول لا ادخل
الامع ابوى) حديث شريفى اكا دالدر * واطفال كفار حقنده
اختلاف ايلديلر * بعضيلر (رفع القلم عن ثلثة عن النائم حتى
ينتبه وعن المجنون حتى يفيق وعن الصبى حتى يحتلم) حديثيله
و (اطفال المشركين خدام اهل الجنة وكل مولود يولد على فطرة
الاسلام ثم يهودانه وينصرانه ويمجانه) حديثلريله استدلال ايلديلر
وبعضيلر ﴿ ولايلدوا فاجرا كفارا ﴾ آيت كريمه سيله * وحضرت

خديجه دن رضى الله عنها مروى اولان (سئلت النبى عليه
الصلوة والسلام عن اطفالها الذين ماتوا فى الجاهلية فقال هم
فى النار) حديثيله احتجاج ايلديلر * وبعضيلر ديديلركه * بلوغى
تقديرنده ايمان وطاعتى معلوم الهى اولان اطفال جنته * وكفر
وعصيانى معلوم اولان جهنمه داخل اولور * امام نووى صحيح
مسلم شرحنده * اطفال مشركين جنته داخل اولور ديو * تصريح
ايتمشدر * شيخ لقانى عليه الرحمه * تعذيبده اطفال مشركين
داخل دكلدر ديدى * قاضى عياض وقرطبى دخى بو قولى
تصحيح ايلديلر * زيرا تعذيب * تكليف وبعث رسول فرعيدر
ديديلر * وبو قوله امام بخارى دخى مائلدر * معتزله عندنده
معذب اولمازلر * بلكه حديث شريف مقتضاسى اهل جنتك
خداميدر * وبى جرم اولانى تعذيب ظلمدر ديديلر * خلاصه
بو مسئله ده اون وجه اوزره اختلاف اولندى * بناء عليه امام
اعظم رحمه الله توقف ايلديلر * لكن غالب اولان جنته داخل
اولملريدر * وحضرت خديجه نك حديثى اطفال كفارك جنته
داخل اوله جقلرينه هنوز علم نبوى شامل اولمامغه حمل اولنمق
دائرۀ امكانه قريبدر

يَرَاهُ الْمُؤْمِنُونَ بِغَيْرِ كَيْفٍ ❦ وَاِدْرَاكٍ وَضَرْبٍ مِنْ مِثَالِ

يراه ضميرى * رب العزته راجعدر * المؤمنون * فاعلدر بغير كيف
جار ومجرور مفعولدن حالدر * وادراك وضرب معطوفلردر
كيف لفظى كيفيت ديمكدر * كيف هو * وكيف لونه * وكيف
شكله وطوله * مقاله سندن ياخود عين رائيدن خارج شعاع بصرينك
مرئى يه اتصالى * ياخود مرئى ايله رائى بينلرنده مسافه * وجهت
ومكان ومواجهه وصورت مرئينك مرأت عين رائيده ارتسامندن

عبارتدر ❊ ادراك مرئی بی احاطه ❊ وجوانب وحد ودینه وقوف
تحصیلیدر ❊ وضرب نوع معناسنده در ❊ مفهوم بیت بودرکه
حضرت حق جل وعلا ❊ جنتده مؤمنین مکرمینه عرض لطف
دیدارایدوب ❊ مؤمنین دخی کیفسز ❊ وکنه وحقیقتنه ادراکسز
وصور مخلوقدن ❊ برصورته مشابهت سز ❊ جمال شریفلریله
شرفیاب اوله جقلردر

❊ جنت ایتمش طونه لم احمد جهان ملکن بهار ❊
❊ هی معاذ الله جهنمدر بکا دیدارسز ❊

معلوم اوله که ❊ رؤیة الله مسئله سی ❊ اعظم مسائل اعتقادیه دندر
اقرار ایدنلر اول سعادته مظهر ❊ وانکار ایدنلر ❊ حرماننه مکدر
اوله جقلردر ❊ شرح مواقفده مسطوردرکه ❊ ائمهٔ اهل سنت
اتفاق ایتدیلرکه ❊ دنیا وآخرتده رؤیت الهی عقلا جائزدر
دنیاده رؤیتك جوازنده اختلاف ایلدیلر ❊ اکثری قائللردر
کذلك منامده رؤیتده بعضیلر قائل ❊ وبعضلر منکر اولدیلر
لکن حق اولان جائزدر ❊ حتی شاه شجاع کرمانی ❊ وقرای
سبعه دن حمزه ❊ وبعض مشایخ سلف ❊ اول شرفله مشرف
اولدقلری مشهوردر ❊ ورؤیت منافیٔ مشاهدهٔ قلبیه اولمامغله
تبعید اولنماز ❊ امام بیضاوی علیه الرحمه ❊ دخی دنیاده رؤیتك
وقوعنه ذاهبدر ❊ حتی سورهٔ بقره ده ﴿ واذ قلتم یاموسی
لن نؤمن لك ﴾ آیت کریمه سنك تفسیری خلالنده ❊ بل الممکن
ان یری رؤیة منزهة عن الکیف وذلك للمؤمنین فی الاخرة والافراد
من الانبیاء فی بعض الاحوال فی الدنیا عبارتیله اقرار ایلدی
جملهٔ معترضه اولمق اوزره برمجلسده ❊ علمای اعلامدن برقاچ
ذوات کرام ❊ بیضاوی مرحومك ذکر اولنان والافراد
من الانبیاء ❊ قولنده استشکال ایلدیلر ❊ یعنی مظهر رؤیت

اولان پیغمبرلردن مراد کیملردر ❊ بعض مرتبه بینلرنده محاوره
کذرانندنصکره ❊ بو حقیر بی بضاعت ❊ مراد شاه مسند
ختمیت ❊ علیه الصلوة والسلام اولوب ❊ تعظیمه بناء جمع عنوانیله
ایراد اولندی دیدیکمده ❊ نوع استصغار ایله قبول ایلدیلر ❊ نته که
عصرمز علماسنك حاللری بودر ❊ بعده اطمینان دیه رك بعض
حاشیه استحضار ایلملریله ❊ بحمده تعالی بیانمزه موافق ظهور
ایلدی ❊ بو معاملهٔ بعید المجامله مشهودمز اولیجق نزاکتله
کندیلره سؤال ایلدمکه ❊ اصل شبههٔ قویه بودرکه ❊ بیضاوی
مرحوم فی ذاته کامل اولمغله ❊ روحسز کلمه ایراد ایلمز ❊ پس
والافراد عنوانیله ذکر ایدوب ❊ وفرد من الانبیاء ❊ وبعض من الانبیاء
عبارتی کبی ❊ سائر عباره ایله تعبیر ایلمیوب ❊ اشبو افراد
ماده سنه تخصیصك نکته سی ندر ❊ دیدیکمزده بالجمله تلعثم ایدوب
عاقبت سکوت ایلدیلر ❊ بعد الاستیذان ❊ بو کونه توجیهه اجتسار
ایلدمکه بیضاوی مرحوم صوفیه دن اولمغله ❊ افراد تعبیری
صوفیه تعبیراتندن ❊ حضرت رسول اللهه مخصوص وصفدر
نته که ❊ فصوصده شیخ اکبر قدس سره ❊ کلمهٔ فردیة فی فص
محمدیة ❊ عبارهسیله ایراد ایلدی ❊ وینه صوفیه حضرت
رسول الله اوچ فردیتی حاوی اولمغله ❊ تعبیراتلرنده همیشه افراد
اطلاق ایدرلر ❊ داود قیصری علیه الرحمه ❊ مقام مزبور شرحنده
تفصیل ایتمشدر ❊ رجعنا الی ما کنا ❊ خفی اولمیه که ❊ اهل سنت
وجماعت مذهبلری بودرکه ❊ حق سبحانه وتعالی مؤمنینه اخرتده
بلا کیف مرئی اولمق عقلا صحیحدر ❊ معتزله وفلاسفه وخوارج
وزیدیه طائفه لری ❊ نفس رؤیتده ومشبهه وکرامیه ❊ لواحق
رؤیتده مخالفت ایتدیلر ❊ زیرا مشبهه وکرامیه ❊ حاشا جهت
وامکان وصورت اسناد ایدرلر ❊ بناء علیه رؤیتی تجویز ایدرلر

امامعتزله انکار ایدرلر ❊ تمسکلری ❊ لا تدرکه الابصار وهو یدرك
الابصار ❊ کریمه سنه در ❊ بو آیت کریمه یه ❊ ایکی وجهله
متمسکلردر ❊ وجه اول بصر ایله ادراك رؤیتله مترادفدر ❊ یاخود
احدهمانی اثبات واخری نفی ایلمك صحیح اولماز حیثیتله متلازملردر
ابصار لفظی ایسه ❊ جمع محلی باللام وارد اولدی ❊ حسب الاصول
صیغهٔ عمومدر ❊ بو جهتله آیت مرقومه دن مستفاد اولدیکه
حق تعالایی فرد افریده کوره مز ❊ وجه ثانی کریمهٔ مرقومه
حسب المقام عدم مرئیتله تمدح ایچون مسوق اولمغله ❊ وجود
ورؤیت نقص اولور ❊ نقصدن تنزیه ایسه واجبدر ❊ انلره جواب
ویریلورکه ❊ بصر ایله ادراك رؤیتله مترادف ومتلازم اولملری
ممنوعدر ❊ بلکه رؤیتدن اخصدر ❊ زیرا ادراك مرئینك عینده
ارتسامی وشعاع بصرینك عیندن خروج ومرئی یه اتصالیله
مشروطدر ❊ اکا مبنی رأیته وما ادرکته ببصری دینلك صحیحدر
پس ادراکی نفیدن رؤیتك نفیی لازم کلمز ❊ کذلك جائزدرکه منفی
اولان ابصارك اشبو عالم دنیاده متصف اولدیغمز قوتله ادراکیدر
بلکه اکا حملی ظاهر ومتبادردر ❊ زیرا کلامی واقع متعارفه حمل
ایلمك آتی یه حملدن اولی وانسبدر ❊ کذلك لا تدرکه الابصار
قضیه سی سلب عمومی مفیددر ❊ عموم سلبی مفید دکلدر ❊ زیرا
یدرکه الابصار قضیه سی عمومی مفید اولمغله ❊ سلبی سلب عموم
اولور ❊ بو صورتده رفع ایجاب کلی اولمغله ❊ سلب جزئی قوه سنده
اولور ❊ یعنی بعضلر ادراك ایلمزدیمك اولور ❊ کذلك رؤیت
ممتنع اولسه نفی تمدحی مستوجب اولماز ❊ زیرا تمدح قابل الرؤیه
اولوب ❊ حجاب کبریا ایله ممتنع ومتعزز اولدیغنه مبنی ❊ مرئی اولمامقدر
اهل سنت رؤیتك جوازینی ❊ دلائل نقلیه وعقلیه ایله اثبات ایتدیلر
دلائل نقلیه بو کتابده سرد ایلدیکمز بش دلیلدر ❊ اولا ❊ وجوه

یومئذ

یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة ❊ آیت کریمه سیدر زیرا نظر
اکر رؤیتدن عبارتدر دینورسه مطلوب حاصل اولور ❊ واکر
مرئی جانبنه رؤیت ایچون تقلیب حدقه دن عبارتدر دینورسه
رائی ایله خدای متعال میانده مقابله محال اولمغله ❊ مسببی اولان
رؤیته حمل اولنور ❊ زیرا سببی ذکر ایدوب مسببی اراده ایلمك
احسن وجوه مجازیه دندر ❊ قالدیکه الی ربها کلمه سنده الی
لفظی نعمت معناسنه اولان آلاء کلمه سنك مفردی اولمغله ❊ ناظرة
کلمه سی منتظرة معناسنه اولمغه حمل ایلمك صحیح دکلدر ❊ نته که
معتزله اکا حمل ایتدیلر ❊ زیرا نظری مورث غم واضطراب
اولان انتظاره حمل ایتمك قطعی قبیحدر ❊ نته که ❊ الانتظار اشد
من النار والانتظار موت احمر دیرلر ❊ حال بوکه آیت مرقومه
دار سرورده معد ومهیا اولان ❊ نعم والطاف علیه یی بیان ایچون
مسوقدر ❊ اکر سؤال اولنورسه که ❊ آیت مرقومه سیاق وسباق
قرینه سیله حالت نظر اهل جنت وجهنمك جنت وجهنمده
استقرارلرندن مقدم اولمغه دلالت ایدر ❊ زیرا سباقکه ❊ وجوه
یومئذ ناظرة ❊ کریمه سیدر سیاقکه ❊ وجوه یومئذ باسرة
تظن ان یفعل بها فاقرة ❊ آیت کریمه سیدر مفهوملری
قبل الاستقرار اولمغله ❊ انتظار نعمت بعد البشاره ❊ وانتظار عذاب
بعد الانذار اولمغله ❊ بعد البشاره انتظار نعمت نضارت وجهی
مستتبع سرور ❊ وبعد الانذار انتظار نقمت شدت عباست وجهی
مستعقب غم وکدر اولدیغی ظاهردر ❊ اکا جواب ویریلورکه
بو سؤال وصول نعمت وعذابك تیقننه مبنیدر ❊ تا که انتظار
نعم سروری ❊ وانتظار نقم غمومی مستتبع اوله ❊ تظن انها قول
شریفی ایسه بونی آبی اولمغله اخبار اولنان حالت حال استقرارده در
وظن فعل شیئا فشیئا کوره جکلری عقوبات متنوعه یه

نسبتله در * یاخود دوامنه نسبتله د ر * وبو حمل مقتضای مقام اولان وعیدده ابلغدر * کذلك بزم تأویلمز * اظهر واقربدر اظهریتی بودرکه * نظری اطلاق ایدوب * رؤیتی مراد ایلمك کثیر شایعدر * خصوصا وجه و جماله مضاف اولدقده * واذهانه متبادر اولان الی کلمه سی * حرف جر عدادندن اولان الی اولمقدر نظر لفظی دخی انی مؤید در * زیرا اکثری نظر ماده سی * الی ایله متعدی اولور * آلاء مفردی اولان الایه تبادر غریبدر * نته که رب کلمه سندن وحاشا وعلی کلمه لرندن متبادر اولان * حرف جر اولاندر * یوقسه فعل ماضی اولانی بعید د ر * وتأویلمزك اقربیتی بودر که * رؤیت نظره انتظاردن اقربدر * وحمل اقرب احسن وانسبدز ثانیا (سترون ربکم یوم القیمة کما ترون القمر لیلة البدر لاتضامون فی رؤیته) حدیث شریفیدر * ای کما لا تشکون فی رؤیة القمر لیلة البدر لا تشکون فی رؤیته تعالی عیانا فی الاخرة اشبو حدیث شریفی * کبار صحابه وائمه دن * یکرمی بر نفر ذوات کرام روایت ایلمکله * مشهوردر * حدیث مشهوری انکار ایدن مبتدعدر * ثالثا حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام رب العزتدن ﴿ رب ارنی انظر الیك ﴾ مصدوقی اوزره رؤیت نیاز ایلدی * اکر حق سبحانه وتعالانك رؤیتی ممتنع اولدیغنه عالم دکل ایسه * حضرت موسی صفات الهیه دن بر صفته عالم اولمامق اقتضا ایدر * بو ایسه باطلدر * خصوصا معتزله عندنده واکر ممتنع الرؤیه اولدیغنی بلدیکی حالده * نیاز ایلدیسه * عابث بالله اولمق اقتضا ایدر * بودخی باطلدر * اکر بو دلیله اعتراض اولنورسه که * حضرت موسی رؤیتك امتناعنی بیلور * لکن نیازی قومی دخی بیلمك ایچون ایدی * حتی قومی * لن نؤمن لك حتی نری الله جهرة دیمشلر ایدی * بو صورتله جواز رؤیته دلیل

اولماز اکا جواب ویریلور که * قوم حضرت موسی اکر مؤمنلر ایسه حضرت موسانك رؤیت الهی ممتنعدر دیو اخباری * کفایت ایدر اکر کافرلر ایسه * احکام الهیه ده تصدیق ایلمزلر * حالبوکه * من غیر دلیل نصك ظاهرندن عدولدر * زیرا نص مبین ﴿ قال رب ارنی ﴾ عنوانیله وارد اولدی * ارهم ینظروا الیك * عنوانده وارد اولمدی وجوابنده حق تعالی ﴿ لن ترانی بیوردی ﴾ لن یرونی بیورمدی رابعا * حضرت باری عزشانه ﴿ فانظر الی الجبل فان استقر مکانه فسوف ترانی ﴾ منطوقی اوزره * رؤیتی جبلك استقرارینه تعلیق ایلدی * استقراری ایسه ممکندر * زیرا جسمدر * وهر جسم ممکن الاستقرار اولمغله * ممکنه تعلیق امکان رؤیته دلالت ایدر * اکر سؤال اولنورسه که * معلق علیه * یعنی استقرار جبل ممکن دکلدر زیرا تعلیق اولنان * تجلی حالنده استقراردر * علی الاطلاق دکلدر اکر علی الاطلاق اولسه * رؤیت حاصل اولور ایدی * رؤیت ایسه بالاتفاق منفیدر * پس بو وجهله آیت کریمه نك معناسی جبل رؤیته طاقت کتوروب * حال تجلیده مکاننده استقراره مقتدر ایسه * یا موسی سنده طاقت کتوررسن دیمك اولور * جبل ایسه اول حالده ﴿ فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا ﴾ منطوقنجه متحرك اولدی * اکا جواب ویریلور که * مقدمات مسروده نك تسلیمی تقدیری اوزره * جبلك حال تحرکده استقراری ممکندر * حق تعالی حرکت بدلی سکون خلق ایدر * ممتنع اولان انجق حرکت وسکونك اجتماعیدر * بو وجه اوزره ده سرد جواب اولنور که * جبله نظر ایله امر خالی دکل * یا حرکت یاخود استقرار حالنده اولور * صورت اول اولور ایسه * استقرار ان کلمه سیله معلق اولان مستقبله نظردن صکره واقع اولور * بو ایسه بالضروره ممکندر * واکر صورت ثانی اولورسه * معلق به دوام استقرار اولمغله * بودخی

ممکندر خامسا ﴿فلما تجلی ربه للجبل﴾ منطوقی اوزره جبله تجلیٔ
الهی واقع اولدی * شیخ ابو منصور ماتریدی تحقیقی اوزره
تجلیٔ مرقوم * جبلده حیات وعلم ورؤیت خلقندن عبارتدر حتی
جبل متأثر اولمغله مندك اولدی * بو جهتله تجلی جواز رؤیته
دلالت ایتمشدر * ومعتزله طائفه سنك انکار رؤیتده بر دلیللری
دخی بودرکه ﴿لن ترانی یا موسی﴾ آیت کریمه سنده لن کلمه سی
تأیید ایچوندر * حضرت موسی ابدی کورمیجك * غیری دخی کورمز
زیرا فصله قائل یوقدر * اکا جواب ویریلورکه * بعضمز رؤیتك
جوازنده در * ایت مرقومه ایسه * جوازك نفینه دال اولمیوب * وجودك
نفینه دال اولدیغنده اشتباه یوقدر * انی لست بمرئی * یاخود لا یجوز
رؤیتی عنوانده وارد اولسیدی * جوازك نفینه استدلال اولنور
ایدی * کذلك لن کلمه سنك تأییده دلالتی مسلم دکلدر * بلکه نفی
تأکید ایچوندر * نته که * مریم رضی الله عنهادن حکایهٔ قرآن
کریمده ﴿فلن اکلم الیوم انسیا﴾ آیت کریمه سنده وارد اولمشدر
یعنی لن کلمه سی یومه مقارن اولمشدر * تأیید ایله توقیت بیننده
تنافی واقعدر * وتأییدا ایچون اولدیغی مسلم اولسون * لکن تأیید
ایله مدت دوام دنیا اراده سی جائزدر * نته که ﴿ولن یتمنوه ابدا
بما قدمت ایدیهم﴾ آیت کریمه سنده وارد اولمشدر * یعنی حق تعالی
خبر ویردیکه * کفار ابدی موتی تمنی ایلمزلر * بعده ﴿ونادوا یا مالك
لیقض علینا ربك﴾ آیتیله آخرتده موتی تمنی ایلیه جکلرینی اخبار
ایلدی * بو جهتله جائزدرکه * نفی رؤیت دنیایه متعلق اولوب
آخرته ملازق اولمیه * وموسی علیه السلام دنیاده نیاز ایتمکله
نفی دخی دنیایه منصرف اولمق ظاهردر * دلیل عقلی بودرکه
رؤیت فعلی * لا محاله جسم وجوهر وعرضه متعلق اولمغله * اشیای
مرقومه نك رؤیتی بینلرنده حکم مشترك اولور * پس حکم مشترك

ایچون علت مشترکه نك وجودی لازمدر * اول علت مشترکه یه
وجود یا حدوث یاخود امکان اولور * حدوث وجود لاحق
وعدم سابقدن عبارت اولمغله * درجهٔ علیتدن ساقطدر * عدم
ایسه * نه علت ونه شطر علت اولور * کذلك امکانده اعدامی اولمغله
علیتدن ساقطدر * پس علت مشترکه وجود اولدیغی ثابت
اولدی * حضرت حق موجود اولمغله * رؤیتی جائزدر * لکن
بو استدلالده امارهٔ ضعف اولمغله * خصما طرفندن بو وجه اوزره
اعتراض وارد اولورکه * ابتدا مرئی جسم * وجوهر اولدیغی
ممنوعدر * بلکه اضواء والوان وسطوح کبی اعراضدر * ولو سلم
حکم مشترکی * علت مشترکه ایله تعلیل ممنوعدر * مشهود
ومحسوسدرکه * حرارت نار ایله ضیای شمس بیننده مشترکدر
حالبوکه * نارده علیت طبیعت ناریه * وشمسده علت طبیعت ضیادر
بونده تسلیم ایده لم * لکن بو مذکورده انحصاری ممنوعدر * زیرا
حصول فی الجهه * کبی مذکوردن خارج شیء آخرده بولنمق
جائزدر * کذلك سزك عندکزده هر شیئك وجودی * حقیقتك
عینیدر * بو صورتده اشیای مذکوره بینلرنده * مشترك اولمق
احتمالدن بعیددر * بونده تسلیم ایده لم * لکن عدمینك علیته صالح
اولمامسی مسلم دکلدر * واقعا * اکر معلل اولسیدی صالح اولمازایدی
ماده ایسه وجودی دکلدر * زیرا معلل رؤیتك جوازیدر * جواز
امکان معناسنه اولمغله * عدمیدر * کذلك دلیلکز وجه آتی اوزره
منقوضدر * زیرا ملموسیت * ومخلوقیت * وکون فی الجهه * وسائر
اوصافك صحتی * اعراض وجواهر واجسام بینلرنده مشترکدر
حکم مشترك ایچون ایسه * علت مشترکه لازمدر * اول علت مشترکه
یا امکان * یاخود حدوث * یاخود وجود اولور * امکان وحدوث
ذکر ایلدیککز کبی * درجهٔ علیتدن ساقط اولمغله * وجود متعین

اولدى ❊ الله ذو الجلال موجود اولمغله ❊ بو محالات ذات اقدسه توارد
ایلمك صحیح اولور ❊ تعالى الله عن ذلك ❊ بعض محققین بوكونه
استدلال ایلدیلر كه ❊ حضرت حق سبحانه وتعالى عین ذاتی
ادراك ایدر ❊ و رؤیت حواس باقیه ایله ادراك اولنمیان شیء ادراك
اولمغله ❊ ذات الهی ❊ مطلقا رؤیته قابل اولور ❊ زیرا قابلیت ذات
قابلدندر ❊ ذاتدن اولان شیء ایسه ❊ برشیئك اختلافیله مختلف
اولمامغله ❊ بزم بصرمزه نسبتله ده قابل اولور ❊ واكر تفاوت ثابت
اولورسه ❊ رؤیتی قابل ذات جهتندن اولمیوب ❊ بلكه ❊ مشاهدهء
مرئی یه قوتی اولمامغله ❊ رائی جهتندن اولور ❊ بزم عیونمز ایسه
رؤیتی ممكن اولان اشیایی رائی اولمغله ❊ مشاهده یه قوی اولور
پس رؤیت الهی صحیح اولور ❊ واكر ذات الهی رؤیتی ممكن اولان
اشیادن ❊ عظمت وكبریاء وصفلریله ممتاز اولمق حسبیله عیونمزده
مشاهده یه قوت یوغسه ❊ حق جل وعلا اول قوتی خلق
ایلدكدنصكره ❊ رؤیته قادر اولورز ❊ مؤمنون ایسه جنتده
روحانیون اولوب ❊ حجب ریب وظنون ❊ وشكوك واغلاطدن متخلص
وكدورات سائره دن صافی اولمغله ❊ حضرت حق مكان
وجهتدن ❊ وسائر امارات حدوثدن ❊ مبرا تجلی ایلدكده كورملری
جائزدر ❊ فالدیكه ملك وجن وروح كبی ❊ موجوداتك بزلره مرئی
اولمسنه ❊ عادت الهی جاری اولمامغله ❊ انلره رؤیتمز تعلق ایلمز
یوقسه ❊ رؤیتلری محال دكلدر ❊ حضرت رسول الله صلى الله علیه
وسلم جبریل امینی بالدفعات كوردیلر ❊ وعلی القاری
جلال سیوطی و بلقینی رحمهم اللهدن نقل ایدركه ❊ ملائكه وجن
طائفه سی دخی شرف رؤیتله مشرف اوله جقلردر ❊ ونسوانك
رؤیتنده مقاله واردر ❊ لكن عموم نصوص اقتضاسی انلرده
محروم اولمازلر ❊ ان شاء الله تعالى ❊ جمله مز اول نعمتله متنعم اولورز

﴿ فَیَنْسَوْنَ النَّعِیمَ اِذَا رَأَوْهُ ﴾ ﴿ فَیَا خُسْرَانَ اَهْلِ الاِعْتِزَالِ ﴾

فاء ❊ فینسون تعقیب ایچوندر ❊ ینسون نسیاندن جمع غائب مستقبلدر
نسیان بوراده ترك معناسنه در ❊ فاعلی مؤمنونه راجعدر ❊ النعیم
مفعولیدر جمله سی ❊ یراه المؤمنون جمله سی اوزره معطوفدر ❊ عقیب
رؤیتهم الله فی الجنة ینسون النعیم سبكنده در ❊ فیا خسران كلمه سنده
فاء جزائیه در ❊ یاء حرف ندادر ❊ خسران منصوب منادادر ❊ اهل
كلمه سنه مضافدر ❊ ان كان الامر كذلك فیا خسارة المعتزلة
على انفسهم احضری فهذا وقتك موقعنده در ❊ یاخود منادی
محذوفدر ❊ وخسران فعل محذوفله منصوبدر یاقوم اخضروا
خسارة المعتزلة قوه سنده در ❊ رفع خسران جائز دكلدر ❊ بوكونه
ندا ر محضا مقام استعظام واستعجاب اولمغله ❊ سامعینه تنبیه ایچون
ایراد اولنور ❊ نته كه ❊ قرآن مبینده ﴿ یابشری) و (یاحسرة على
العباد ﴾ كریمه لری وبیت یاضیعة الملك والدین الحنیف وما ❊ تلقاه
من حادثات الدهر بغداد ❊ بیتی بو وتیره اوزره در ❊ كویا كه بوكونه
احوال ❊ بداعت یاخود بشاعت وفضاعت جهتلریله ❊ نوعلرندن
على الكمال ممتاز اولملریله ❊ متجسم وذوی الحیاة منزلنه تنزیل
اولنور ❊ نعیم ونعمی ونعمت برمعنایه در ❊ خسران خسارت
معناسنه در ❊ مفهوم بیت بودر كه ❊ مؤمنون مكرمون ❊ دار السروره
لقای شرف التقای ربانیله مسرور ❊ واستفاضهء نور حبور
ایلدكده جنتك جملهء نعم ومطایبنی ❊ خاطرلرندن فراموش ایدرلر
زیرا جنت وجملهء لطائف ونعمتی ❊ دیدار الهی یه نسبت نیراعظمه
مقابل ذره ❊ واعداد غیر متناهی یه محاذی مرءه ❊ مثابه سنده در
معلوم اوله كه ❊ معتزله طائفه سی كه ❊ اكثر معظمات عقاید حقه ده
اهل سنته مخالفت ایدرلر ❊ رئیسلری واصل بن عطا نام كمسنه در

حسن بصری علیه الرحمه مجلس شریفلرینه حاضر اولور
ایدی * برکون ارتکاب کبیره مسئله سنده * مرتکب
کبیره نه مؤمن نه کافر در دیوب * کفر وایمان بیننده * منزله اثبات
ایلمکله * حسن بصری علیه الرحمه قداعتزل عنا بیورمغله
من بعد اکا واتباعنه * معتزله اطلاق اولندی * کندی نفسلرینه
اصحاب عدل وتوحید * اطلاق ایدرلر * زیرا حضرت حق اوزره
ثواب مطیع * وعقاب عاصی واجب * وزعملرنجه * توحیده منافی اولان
صفات قدیمه منتفیدر ادعالرینه مبنی * ومخالفت ایلدکلری معظمات
عقایدك بریدخی * ذکر اولنان رؤیت مسئله سیدر * وجه محرر
اوزره رؤیتی انکار ایدرلر (انا عند ظن عبدی بی) حدیث
قدسیسی اوزره * منالری حرمان نعمت رؤیتدر * زیرا ظن کلمه سی
بومقامده یقین واعتقاد معناسنه در * حتی اضداددندر * دیرلر
معنای شریف بو اولورکه * عبدم بنی مجیب الدعوه اعتقاد ایدرسه
دعاسنی قبول ایدرم * عفو وغفور اعتقاد ایدرسه * عفو وغفرانمه
مظهر ایدرم * جنتده مرئی اعتقاد ایدرسه * رؤیتمه نائل خلاصه
نه کونه اعتقاد ایدرسه وفق اعتقادی اوزره تجلی ایدرم دیمکدر
وبو معنایی مؤید * حدیث شریف وارد اولمشدر * مفهوم منیفی
بودرکه * عبادتده متساوی ایکی کمسنه * فضل الهیله * جنته داخل
اولدقلرنده * بریسنه درجهٔ عالیه عنایت اولنور * دیکری یاربی
بوقولك ایله عبادتمز برابر ایدی * شمدی نائل درجهٔ علیا اولمسنك
سببی ندر دیو سؤال ایلدکده * حضرت حق جل وعلا بیوررکه
بوقولم درکاه الوهیتمدن * درجهٔ رفیعه رجا ایدوب * سن آتشدن
نجات استدعا ایدر ایدك * هرقوله مسئولنی اعطا ایدرم * اکا بناء
حضرت رسول اکرم * صلی الله علیه وسلم * اصحاب کرامه
(سلوا الله الدرجات العلی فانما تسئلونه کریما) بیوردیلر

قالدیکه رؤیتی انکار ایله معتزله تکفیر اولنماز * زیرا انکاره تصدیلری
براهین عقلیه ایله اولوب * ورؤیته دال اولان آیات واحادیثی تأویل
ایدرلر * مؤول ایسه مکذب اولماز * اکر تأویل تکذیب اولسه
جمیع فرقه مکذب اولمق اقتضا ایدر * فذلکهٔ بیان * سعادتمند اولان
اهل ایمان * خطیرهٔ جنانده * مظهر تجلیٔ لقای رحمن اولدقلرنده
حدو قیاسدن افزون * وتقویم ومقیاسدن بیرون * ولذتی من لم یذق
لم یعرف ذا ئقه سنه منوط * وکیفیتی لیس الخبر کالعیان باصره سنه
مشروط * نعم کونا کونی کوریجك * هرکس کندی نفسلرینی فراموش
ایدرلر * زیرا دیدار الهیدن اعز واعظم * الطاف ونعم یوقدر
مطلب اعلی * ومقصد اقصی در * اهل حقیقتك جنتی لسانه
الدقلری * محضا اول شرف التقایه * وسیلهٔ مکانی اولدیغنه
مبنیدر * یوقسه * بهشت اکدجه زاهد اکل وشربك لذتن سویلر
مؤداسی * زاهد عبد البطن کبی * حور وغلمان هواسی واطعمه
واشربه اشتهاسنه مبنی * جنت نیازنده اولمازلر * مجمرزه دائر حدیث
شریف دخی * مشهود اولمغله ثبت * اولندی (روی ان النبی
علیه الصلوة والسلام انه قال * بینما اهل الجنة فی الجنة اذ سطع علیهم
نور فاذا الرب جل وعلا قد اشرق علیهم فلا یعطون فی الجنة
شیئا اقر لاعینهم ولا اسر لقلوبهم من النظر الی الله تعالی فاذا
احتجب عنهم بقی نوره وبرکته فیهم

وَمَا اَنْ فِعْلُ اَصْلَحُ ذُو افْتِرَاضٍ * عَلَی الْهَادِی الْمُقَدَّسِ ذُو التَّعَالِی

مالیس معناسنه در * ان کسر همزه ایله زائده در * بعضیلر مخففه در
ضمیر شان محذوفدر دیدی * لکن ضمیر شان منصوبك ان مفتوحهٔ
مخففه نك غیریده * حذفی ضعیفدر * فعل مبتدا اصلح صفتیدر
ذو افتراض خبریدر * بعض نسخه ده نصبله ذا افتراض واقع

اولوب ❊ شارحی ما کلمه سنه خبر منصوب ترتیب ایلمش ❊ لکن سدید
اولمدیغی بدید در ❊ زیرا کتب نحویه ده مصرحدر که ❊ ان کلمه سی
ما قبلنده اولان مانك عملنی مبطلدر زیرا ما کلمه سی لیس کلمه سنه
مشابهتدن ناشی عامل اولمغله ❊ عملده ضعیفدر ❊ کندی ایله معمولی
میانی منفصل اولیجق عملسانده اولور ❊ وان کلمه سی بوکونه محللرده
کوفیونه کوره نافیهٔ مؤکده در ❊ زائده دکلدر ❊ دیمکده صحیح اولماز
مکر که ینلری مفصول اوله ❊ واتزان ایچون اصلح کلمه سنده کائن
همزه نك حرکه سی ماقبلنك تنوینه نقل اولنمق لازمدر ❊ ذوافتراض
صاحب وجوب معناسنه درکه ❊ واجب تأویلنده در ❊ علی الهادی
ذوافتراض کلمه سنه متعلقدر ❊ هادی اسمای صفاتیه دندر ❊ المقدس
تقدیسدن اسم مفعولدر ❊ شان الوهیته ناشایان اولان نقایصدن
منزه معناسنه صفت سلبیه در ❊ ذوالتعالی ذوالرفعة والعظمة
معناسنه در ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ حق جل وعلا اوزره عبادی
رعایت ایچون ❊ ایمان وسائر اعمال صالحه کبی ❊ اصلح افعال واجب
دکلدر ❊ زیرا حق تعالی فاعل مختاردر ❊ مراد ایدرسه ایشلر
ومراد ایدرسه ایشلمز ❊ معلوم اوله که ❊ بومسئله ده اهل سنت ایله
معتزله میاننده اختلاف واردر ❊ اهل سنت عندنده حق تعالی
عباده اصلح اولانی اراده ❊ وخلق ایلمك واجب دکلدر ❊ زیرا
الوهیت عبودیته مختص اولان ❊ وجوبه منافی اولدیغندن بشقه
وجوب احکامدن اولمغله ❊ حاکمه محتاجدر ❊ بوایسه ایکی وجهله
الوهیته منافیدر ❊ وحق تعالی یه اصلح واجب اولسه ❊ جمیع خلقی
دارالسلام اسلامه هدایت ایدر ایدی ❊ ایمان وکفر ایله عبادك
اختلافنده ایسه ❊ اظهار عدل وایثار فضل ❊ حکمتی مندرجدر
کذلك وجوب اصلح ❊ جناب باریتك عباد اوزره هدایت
ورزق وصحت کبی ❊ فضائل ایله ❊ منتك ابطالنی مستوجبدر

زیرا کندی اوزرینه واجب اولان حقی ❊ ادا ایدن کمسه نك مؤدی
علیه اوزره امتنانی قالمز ❊ بوایسه ﴿ لقد من الله علی المؤمنین
اذ بعث فیهم رسولا منهم و قل لا تمنوا علی اسلامکم بل الله یمن
علیکم ان هدیکم للایمان ﴾ کریمه سی منطوقنجه باطلدر
وبطلان منت ❊ بطلان حمد وشکری مستلزمدر ❊ حال بوکه
حمد وشکر ❊ حضرت حقه ثابتدر ❊ معتزلهٔ بغداد عندنده ❊ عبادك
دین ودنیاسنده ❊ حکمت وتدبیره اصلح واوفق اولانه ❊ رعایت
واجبدر ❊ ومعتزلهٔ بصره عندنده ❊ یالکز دینده اوفقه رعایت
واجبدر ❊ زیرا واجب اولمسه ❊ عباد حقنده بخل ظلمی ثابت اولور
حق تعالی ظلمدن منزهدر ❊ اهل سنه طرفندن ❊ جواب اولنور که
طرف الهیدن منع اصلح بخل وظلم دکلدر ❊ بلکه عدل وحکمتدر
کذلك اهل سنه دیرلر که ❊ مثلا آلام واسقامه مبتلا اولان
کافرك حالنه ❊ اصلح اولان خلق اولنمیوب ❊ یاخود طفولیتده فوت
ویاخود بلوغدن اول عقلی سلب اولنمق ایدی ❊ جناب باری انك
حقنده ❊ افعال صالحهٔ مرقومه نك برینی تجلی ایلمیوب ❊ بلکه خلق
وابقا ایتمکله ❊ جهنمده خلودینی موجب ❊ افعاله مبادرت ایلدی
کذلك ابلیس علیه اللعنه ﴿ رب انظرنی الی یوم یبعثون ﴾
استمهالنه مبنی ❊ حالنه اصلح اولدیغی اوزره مدة العمر ❊ ابقا واضلال
عباده اقدار ایلدی ❊ حال بوکه ❊ ابقا واقداری ❊ عذاب وعقابنك
تزایدینی مستوجب اولدی ❊ بعض محققین دیرلر که ❊ معتزله نك
اصلحدن مرادلری ❊ من حیث الکل ❊ کله نسبت اولمیوب ❊ بلکه
برشخصه نسبتله در ❊ نظام عالم خصوصنده فلاسفه نك ذاهب
اولدقلری کبی ❊ بومناسبتله ابوالحسن الاشعری علیه الرحمه
استاذی ابو علی جبائی یه سؤال ایلدیکه ❊ مثلا اوچ برادر اولسه
بری طاعتده ❊ وبریسی کفر ومعصیتده امرار عمر ایدوب ❊ اوچنجی

هنوز طفل ایکن وفات ایلسه * بونلرك روز قیامتده احواللری
نه کونه اوله جقدر * جبائی دیدیکه * اول نائل ثواب * ثانی مظهر
عقاب * ثالث نه ثواب ونه عقابه محل اولور * اشعری دیدیکه
اوچنجی یاربی نیچون معمر ایلمدك تا که * صلاح وعبادت ایدوب ثوابه
مظهر اولیدم دیرسه * حق تعالی نه بیورر * جبائی دیدیکه
حضرت باری بیوررکه * ای قولم معلومم ایدیکه * سن متعبش اولیدك
فسق ومعصیت ایدوب * جهنمه داخل اولوردك * بعده اشعری
ایکنجیسیده دیرسه که * یاربی نیچون صغیر ایکن توفی ایلمدك
تا که سکا عصیان ایتمیوب * جهنمه داخل اولمیدم دیدکده * جبائی
مبهوت اولدی * اندنصکره اشعری * جبائی مذهبنی ترك ایدوب
آثار رسلی تتبع ایدرك * قواعد معتزله نك انهدامنه همت ایلدی
وقالدیکه * معتزله طرفندن بالاده بسط اولنان کلامه * کافر مرسومك
خلقی کذلك ابلیسك ابقا واقداری * هر نقدر کندولرینه نسبتله
اصلح دکلسه ده * نظام عالمك کلیسنه نسبتله اصلحلردر * دیو
اعتراض وارد اولماز * زیرا بیان اولندیکه * اصلح ایله مرادلری
من حیث هو کل کله نسبتله در * اکر بویله اولمسیدی * مرادلرینه
عارف اولان اشعرینك سؤال مذکوری * وجبائینك بهت والزامنی
مقتضی جوابی موجه اولمازایدی * فاضل محقق عصام رحمه الله
مقام مزبورده بوکونه کلام ایراد ایلمشدرکه * حق سبحانه وتعالی
حقك ظهورینی * واهل سنتك غلبه سنی مراد ایلدی * اکر مرادی
اولمسیدی * جبائی یه بهت لازم کلمیوب * جواب ویررایدیکه
حق تعالی یه اصلح واجبدر * اکر ترکی شخص آخره نسبتله موجه
اولان آخر اصلحك ترك حفظنی موجب اولمزسه * پس محتملدرکه
مرسوم اخ کافرك اماته سی ابوینك * وبرادرینك کفرینی موجب
اوله مثلا مرسومك موتی هنکامنده جزع وفزع ایدهلر * بو وجهله

انلره اصلح اولان مرسومك حیاتی اولدی * حضرت حق سبحانه
وتعالی بو اصلحی حفظ ایتمکله * اکا متعلق اصلح ومحتملدرکه
کافر مرسومك نسلنده صلحا اولوب * انلره اصلح اولان ایجادلری
اولمغله * اکثرینه رعایتله مرسومه متعلق اصلح فوت اولدی
عصامك بو مقاله سی تام اولمدیغی نمایان اهل کلامدر * زیرا جبائینك
مذهبی بودرکه * عبده اصلح اولانی اعطا * حضرت باری یه
واجبدر * پس عبد مزبور حقنده اصلحی شخص آخرك اصلحی
ایچون ترك ایلمك * حق الهیده ظلمدر * تنزیهی واجبدر * کذلك
علی کلا التقدیرین جبائینك بهتی لازم کلور * زیرا کافر مرسومی
صغیر ایکن اماته ایلسه * برشخصه نسبت اصلح اولانی ابوین
حقنده ترك ایلمك لازم کلور * کبیر ایکن اماته قیلسه * کذلك
اصلحی مرسوم حقنده ترك ایتمك لازم کلور

وَفَرْضٌ لَازِمٌ تَصْدِيقُ رُسْلٍ ۞ وَأَمْلَاكٍ كِرَامٍ بِالتَّوَالِ

اتزان ایچون رسل کلمه سی سینك سکونیله در * فرض لازم
مقدم خبردر * تصدیق رسل مؤخر مبتدادر * لزومله تأکیدی
فرض عین اولدیغنی اشعار ایچوندر * رسل جمع رسولدر *
اکتفاء قبیلندندر * املاك کلمه سی رسل اوزره معطوفدر
جمع ملك در * کرام کریمك جمعیدر * مکرم معناسنه در * املاك
لفظنك صفتیدر * وصف مزبوردن بعضیلر * ملائکه
زمره سندن * کاتب اعمال اولان ملکلردر دیدی * نته که
قرآن مبینده * کراما کاتبین وارد اولمشدر * بالتوال جار ومجرور
کرامه متعلقدر * نوال عطا ونصیب معناسنه در * بعض
نسخه ده تای فوقیه ایله بالتوالی واقع اولمغله * بالتتابع یاخود
بالتواتر معناسنه اولور * بو صورتده محذوف جاؤا کلمه سنه یاخود

فرض كلمه سنه متعلق اولور ❊ ياخود حال اولور ❊ جائين
بالتتابع تقديريله ❊ بعضيلر بو نسخه ده بابى تصديقه تعليقله
مع معناسنه حمل ايلمشلر ❊ مفهوم بيت بودر كه ❊ عاقل بالغ مكلفه
وحدانيت الهى ايمانى فرض اولديغى كبى ❊ رسل وانبياى عظامه
وملائكهٔ كرامه ده ايمان ايلمك فرضدر ❊ معلوم اوله كه ❊ كافهٔ
اهل اسلام ذاهل اولديلر كه ارسال رسل وانبياء ممكنات عقليه
قبيلندندر ❊ بعده بينلرنده اختلاف ايلديلر ❊ اهل حديث
ديديلر كه ❊ ارسال رسل متساوى الطرفيندر ❊ يعنى مقتضيات
حكمتدن اولديغنى عقل حكم ايلمز ❊ وعامهٔ متكلمين ديديلر كه
ارسال رسل واجباتدندر ❊ حق تعالايه بايجابه ❊ ياخود بايجاب
الغير واجب معناسنه دكلدر ❊ بلكه حكم ومصالحى مقتضى اولمغله
مقتضيات حكمتندر ديديلر ❊ زيرا طرف الهيدن عبادى اوزره
امر ونهيك صدورى ❊ وعبادك دنيا وآخرت صلاحلرين
مستوجب اولان امور واحكامك اخبارى ❊ حسنياتى متضمندر ❊
حضرت بارى تعالى دخى صريح ❊ ياخود الهام صحيحله بعض
عبادينى بو خصوصه ايثار وتخصيص ايلمك ❊ عقله بعيد دكلدر ❊
اول مخصص مأمور اولان ذات دخى ❊ مأمور اولديغى اوزره
عباده اخبار وتبليغ ايدر ❊ ودعواسنى مصدق يعنى جانب
الهيدن مخصص ومأمور اولديغى مبين وناطق ❊ علامتى دخى
اولور ❊ اول علامتـه معجزه دينور ❊ مثلنى اثباتدن سائر ناس
عاجز اولديغيچون ❊ بو تقديرجه ❊ اول ذاتى جانب حقدن معلوم
بالضروره اولان امور واحكامده ❊ تصديق واجبدر ❊ پس
بو وجهله ارسال رسل يا رياضات ومجاهدات وانقطاعات كبى
اعراض واحوال مكتسبه يه مشروط ❊ وصفاى جوهر وذكاى
فطرت كبى ❊ استعداد ذاتى يه منوط دكلدر ❊ نته كه حكما اكا

ذاهبدر ❊ بلكه ﴿ يختص برحمته من يشاء من عباده ﴾ منطوقنجه
ايثار سبحانى وتخصيص ربانيدر ❊ حكماى اسلام ديرلر كه
حضرت بارى عز شانه انسانى امر معاشنده مستقل اوليه رق
خلق ايلدى ❊ زيرا انسان غدا ولباس ومسكن وسلاحه
محتاجدر ❊ جمله سى صناعيه در ❊ شخص واحد ايسه ❊ ذكر اولنان
امور لازمه سنى يالكزجه ترتيب ايتمك ❊ خارج امكان اولوب بلكه
بنى نوعندن معاونه ومعاوضه يه محتاجدر ❊ پس انسان بالطبع
امر معاشنده تمدن واجتماعه مضطر اولور ❊ انسان مدنى
بالطبع ديدكلرينك معناسى بودر ❊ بعد ذلك برى برلرينه معاونه
ومعاوضه بينلرنده معامله وعدل اولمدقجه منتظم اولماز ❊ زيرا
هر كس محتاج اولديغى نسنه يه اشتها ❊ ومزاحمنك دفعنه اعتنا
ايدوب ❊ وخير مطلوب بالذات اولمغله ❊ مجموع خيرات وحسناتى
كندى نفسيچون اختياره عزم ايدر ❊ وبو جهتله ملايمتلرى
مزاحمتى مؤدى اولمغله ❊ حسب البشريه شهوت وغضبى جور
وظلمه داعى اولور ❊ بو صورتده هرج ومرج وقوعيله ❊ بينلرينه
اختلال طارى اولور ❊ اختلال مرقوم انجق مبانلرنده تسويه
وتعديل تحققيله مندفع اولور ❊ تعديل ايسه تحت حصر
واحصاده اولميان ❊ جزئياته شامل اولمامغله ❊ بر قانون كلى يه
محتاجدر كه ❊ اكا شريعت اطلاق اولنور ❊ شريعت دخى
وجه لايق اوزره وضع وفرض ايدن شارعه موقوفدر ❊ شارع
اولان ذات دخى ❊ البته احاد ناسدن استحقاق طاعتله ممتاز اولمغه
محتاجدر ❊ استحقاق مزبور طرف الهيدن ورودينه دال اولان
آيات ظاهره ومعجزات باهره يه اختصاصله ❊ متحقق اولور
خوارج طائفه سى ديرلر كه ❊ زمان جوازده ❊ يعنى زمان بعثت
رسول اللهيدن مقدم ❊ رسالت ادعا ايدنلرك قولنى معجزه اقامتى

اولمیه رق قبول وخبرینی تصدیق واجبدر ※ توقف ایدن ساعتنده کافر اولور ※ طائفهٔ مسفوره نك مذهبلری باطلدر زیرا من حیث الصوره ※ نبی ایله متنبی فرق اولنماز ※ غائبه ده علم مخلوق تعلق ایلز ※ سمنیه و براهمه طائفه لری دیرلر که ارسال رسل محالدر ※ زیرا ارسالری یا عقله موافق یاخود مخالف اولان مواد ایچون اولور ※ صورت اولده عقل مستغنی اولمغله رسالتلرینه حاجت یوقدر ※ صورت ثانی مقبول دکلدر بو شبهه لری باطلدر ※ زیرا عقله موافق اولان ایکی قسمدر قسم اول ※ عقل ادراکنده مستقل اولان شیدر ※ قسم ثانی عقل ادراکنده مستقل اولمیاندر ※ احتیاج قسم ثانی یه نظر ایله در ※ بلکه قسم اوله ده نظر ایله در ※ زیرا عقل نقلله متعاضد اولور ※ وارسال رسلك وقوعنه دلالت ایدن نصوص قاطعه ایله ※ کتاب وسنت مشحوندر ※ ابمدی حضرت آدمدن خاتم الانبیاء علیه افضل التحایا حضرتلرینه کلنجه ※ کافهٔ انبیاء ومرسلینه ※ وطرف الهیدن کتوردکلری بالضرورة معلوم اولان احکامه ایمان ایلمك ※ هر عاقل مکلفه واجبدر ※ قالدیکه اجتهادیات کبی ※ بالضرورة معلوم اولمیانی تصدیق لازم دکلدر ومنکری تکفیر اولنماز ※ وتصدیق انبیاده تعیین عدد لازم دکلدر زیرا حجت قاطعه اولمیجق ※ عدد ذکرنده داخلی اخراج وخارجی ادخال ایله ﴿ ویقولون نؤمن ببعض ونکفر ببعض ویریدون ان یتخذوا بین ذلك سبیلا اولئك هم الکافرون حقا ﴾ وعیدی اوزره تکذیب ※ وکفره تأدی لازم کلور ※ کرچه بعضیلر جمله انبیای عظام ※ یوز یکرمی درت بیك ※ ورسل کرام اوچ یوز اون اوچ ذوات فخامدر ※ دیو روایت ایدرلر ※ لکن مقطوع دکلدر وبراهمه نك بعضیسی ※ بالکز حضرت آدمك نبوتنه قائللردر

وصائبه طائفه سی ※ حضرت شیث ※ وحضرت ادریس علیهم السلامك نبوتلرینه ذاهبلردر ※ ویهودك بعضیسی ※ موسی علیه السلامدن غیری یی انکار ایدرلر ※ بو ایسه نص شریفك خلافیدر قال الله تعالی ﴿ قل یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعا وما ارسلناك الا کافة للناس ﴾ الایة ودیرلر که عرب میاننده شرکك شیوعی اولمغله ※ ارسال پیغمبره انلر محتاج اولدیلر ایدی اهل کتاب محتاج دکللر ایدی ※ حال بو که ※ یهود حضرت عزیره حاشا بنوت اسناد ونصاری تثلیثه جسارت ایدوب ※ دینلری کونا کون نسخ وتحریفله خلل وبطالت بولمشیدی ※ وملائکهٔ کرام حضراتنیده تصدیق ایلمك واجبدر ※ خفی اولمیه که ※ ملك لفظی اصلده مألك ایدی الوکه دن مأخوذدر ※ رسالت معناسنه بعده لام تقدیم اولنوب ملأك اولدقدنصکره ※ همزه اسقاط اولندی ※ ماهیتلرنده بعد الاختلاف ※ بانفسهم قائمه ذوات موجوده اولدقلرینه اتفاق ایلدیلر ※ اکثر متکلمین عندنده ※ صور مختلفه ایله تشکله قادر اجسام لطیفه در ※ تجلی والتذاذ ※ انوار قدسیه دن ※ اوقاتدن بر وقتده ※ وحالاتدن برحالتده ※ نوم وغفلت ※ وشهوت عائقه لریله محجوب وممنوع دکلدر ※ بلکه عالم قدسیدن مطالعه ایلدکلری لطائف ملکوتیه ایله ※ متلذذ ومتنعملردر ※ طاعتلری طبع وعصیانلری تکلفدر ※ نه که ※ بشر آنلرك خلافنه در ※ وتسبیحه اشتغاللری اعمال سائره لرینه مانع اولماز ※ زیرا تسبیحلری بزم نفسمز منزله سنده در ※ واکل شربلری یوقدر ※ لکن فوایح طیبه یی محب وروایح کریهه دن مجتنبلردر ※ وذکورت وانوثتله موصوف دکللردر ﴿ ولا یعصون الله ما امرهم ﴾ منطوقی اوزره قطعا عصیان ایلمزلر ※ یهود طائفه سنك ملائکهٔ کرام واحدا بعد واحد ※ بعضا کفری مرتکب اولوب ※ حضرت باری تعالی

كندولرینی مسخ ایدردیدكلری ٭ ذكر اولنان نص شریفله
مبطلدر ٭ قالدیكه ابلیس علیه اللعنه صحت استثنا دلالتیله
ملائكه دن ایكن كافر اولمدیمی دیو سؤال اولنورسه ٭ جواب
ویریلوركه ٭ ابلیس اجنه طائفه سندندر ٭ امر ربانی یه امتثال
ایلمدی لكن باب عبادتده و رفعت درجه ده ملائكه صفاتنده
اولمغله ٭ بین الملائكه مغمور و مستور اولدیغندن ٭ آنلره الحاق
وتغلیبله استثناسی صحیح اولدی ٭ یاخود اعلایه امر ادنایه
امری متضمن اولدیغنه مبنیدر ٭ وهاروت وماروت قصه سنده
اصح اولان ایكی ملكلردر ٭ كندولردن كفر وكبیره صادر
اولمامشدر ٭ وتعذیبلری معاتبه وجه اوزره‌در ٭ نته‌كه ٭ انبیای
عظام زله وسهو اوزره معاتب اولورلر ﴿ انما نحن فتنة
فلا تكفر ﴾ منطوقنجه امتحان ایچون ناسه سحر تعلیم ایدوب
ووقت تعلیملرنده وعظ ونصیحت ایدرلر ایدی ٭ تعلیم سحر
ایسه كفر دكلدر ٭ بلكه عمل واعتقادی كفردر ٭ وانبیای عظام
ایله تفاضللری خصوصنده اختلاف واردر ٭ اكثر علما عندنده
رسل انبیاء رسل وغیر رسل ملائكه دن ٭ ورسل ملائكه عامۀ
انساندن ومؤمنون عامۀ ملائكه دن افضلدر ٭ واسمای
ملائكه نك مجموعی اعجمیدر ٭ الا منكر ونكیر ومالك ورضوان عربیدر
وحضرت باری تعالی ﴿ وان علیكم لحافظین كراما كاتبین ﴾
منطوقنجه هر آدمه ایكی ملك تعیین ایلمشدر ٭ كاتبون وحفظه دخی
دیرلر ٭ زیرا كتابتله اعمال عبادی حفظ ایدرلر ٭ بعض شراح ناظمك
كرام قرینه سیله ملائكه دن مرادی بونلردر دیمش ٭ كرچه
عندالله جمله سی مكرملردر ٭ مشكوة مصابیحده مسطوردركه
بركسه بر كناه ایشلدكده ٭ صاحب یمین اولان ملك كه ٭ خیر اعمالی
یازمغه مأموردر ٭ صاحب یساره كه شر اعمالی یازمغه مأموردر

اول كناهی مكفر بر حسنه صدوری مأمولیله ٭ یدی ساعته قدر
توقفله امر ایدر ٭ بعده اول كمسه بر كناه ایشلسه ٭ ثم ثم درت كناه
ایشلسه ٭ بعده كندودن بر حسنه صادر اولسه ﴿ من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها ﴾ موجبنجه اون حسنه اعطا اولنوب ٭ درت
سیئه یه مقابل اولدقدنصكره ٭ باقیسی جریده سنه قید اولنور
وبعض علما دیرلركه ٭ هر انسان ایچون درت ملك واردر
ایكیسی نهارده وایكیسی لیلده واقع خیر وشرك كتبنه مأموردر
بر روایتده شهود طاعتك كثیر ٭ وشهود معصیتك قلیل
اولمسیچون ٭ هر كون خیرات كتبنه ٭ بر ملك معیندر ٭ لكن
سیئات تحریرینه مدة العمر ٭ فقط بر ملك مأموردر ٭ بو دخی
مأثوردركه انسانك قعودی حالنده یمین وشمالنده ٭ بر ملك ٭ نومی
حالنده بری باشی وبری ایاغی طرفنده اولور ٭ مشی حالنده
بری قدامنده وبری خلفنده كیدر

وَخَتْمُ الرُّسْلِ بِالصَّدْرِ الْمُعَلَّى ٭ نَبِيٌّ هَاشِمِيٌّ ذُو جَمَالِ

ختم الرسل مبتدادر ٭ بالصدر خبریدر ٭ المعلی تشدید لامله
صفتیدر ٭ نبی صدردن بدلدر مجرور دردر ٭ عطف بیان
دكلدر ٭ زیرا فی نفسه ایضاح یوقدر ٭ لكن عطف بیان
متبوعندن اوضح اولمق شرط دكلدر ٭ بلكه انضمامدن ایضاح
متحصل اولمق شرطدر ٭ یاخود مبتدای محذوفه خبردر
اعنی تقدیریله ذا جمال نسخه سی اكا معادلدر ٭ خبر اولدیغنه
كوره بالصدر ظرف اولور ٭ ونبی كلمه سی مقدمجه بیان اولندیغی
اوزره رفعت معناسنه نبوتدن مأخوذ اولور ایسه ٭ فعیل بمعنی
مفعول اولور ٭ وغیر مهموز اولور ٭ وخبر معناسنه بناء كلمه سندن
مأخوذ اولور ایسه ٭ بمعنی فاعل اولور ومهموز اولور ٭ لكن

ذريه وبريه وخايه كلمه لرنده متروك اولديغى كبى ☼ بونده دخى
متروك اولمشدر ☼ هاشمى صفتدر باء نسبيه در ☼ جدى اولان
هاشم بن عبد منافه منسوب اولمشدر ☼ پدرلرى عبد الله ☼ وانك
پدرى عبد المطلب ☼ وانك پدرى هاشم در ☼ اسمى عمرو العلا در
علو مرتبه سنه بناء علا ايله توصيف ايلديلر ☼ هشم ثريد ايتمكله
هاشم ايله ملقب اولدى ☼ بغايت كريم الذات ☼ وعلى الجناب
مضياف ومنعام ايدى ☼ حمل ابناى سبيل وتأمين خائف واطعام
واسقا واكداء وصلهٔ رحم وسائر مآثر بهيه ايله متصف ايدى
ذى جمال صفت بعد صفتدر ☼ مفهوم بيت بودركه ☼ حضرت
محمد عليه السلام خاتم الانبياء والمرسلين اولمغله ☼ نبوت و رسالت
ذات سعادتلريله ختام بولمشدر ☼ وصدر لفظى هر شيئك مقدم
واولنه ديرلر ☼ وسينه معناسنه ده اولمغله ☼ استعاره طريقه سيله
بو مقامده اراده اولنمق ممكندر ☼ وناظم ☼ صدر عنوانيله اواين
خلقت اولديغنه نازكانه اشارت ايتمشدر ☼ خفى اولميه كه ☼ اول
انبياى كرام ☼ حضرت آدم عليه السلامدر ☼ نبوتنه ﴿ اجتباه ربه
فتاب عليه وهدى ﴾ كريمه سى دالدر ☼ مفسرين اجتبادن
مراد ☼ نبوتدر ديديلر ☼ لكن نبوتى جنتده مى يوقسه ☼ خروجدن
صكره مى واقع اولدى اختلاف ايلديلر اكثر علما عندنده
خروجدنصكره واقع اولدى ☼ وآخر انبياى عظام حضرت
محمد عليه الصلوة والسلامدر ☼ ولكن رسول الله وخاتم النبيين
كريمه سيله منصوصدر ☼ ومعلوم اوله كه ☼ ابتدا حضرت خاتم
الانبياء عليه السلام ☼ حق پيغمبردر ☼ زيرا نبوت ادعا ومعجزه
اظهار ايلدى ☼ لا محاله بو صفت اوزره اولان پيغمبردر ☼ زيرا
غير حقنده ☼ ادعاى نبوت عقيبنده ☼ معجزه اظهارى محالدر
وقالديكه ☼ ادعاى نبوتى تواتر ايله ثابتدر ☼ معجزه سى دخى جمله دن

اظهر يد مزده اولان قرآن كريمدر ☼ زيرا جميع فصحاء وبلغاء
معارضه سندن عاجز اولمشلردر ☼ عامهٔ بلغا بر اقصر سوره سنه
نظيره ايرادينه قادر اولمديلر ☼ حتى منقولدركه ☼ فصحاى اقطار بلاد
هر سنه ☼ موسم حجده ☼ مكهٔ مكرمه ده مجتمع اولوب ☼ مناشدهٔ خطب
واشعار ايدرلر ايدى ☼ على العاده بر سنه دخى تجمع ايدوب ☼ بينلرنده
بو وجه اوزره ابراء زناد مشورت ايلديلر كه ☼ هر طرف رجالى
ميانلرندن بالغ مبلغ كمال فصاحت اولان ☼ بركمسنه يى اختيار ايدوب
اكا قرآن كريمدن برجزء اعطا ☼ وبر سنه امهال ايده لر ☼ بو مشورته
صورت ويروب وقتاكه ☼ سنهٔ قابله ده ينه مكهٔ مكرمه ده اجتماع
ايلملريله فصحاى مزبوروندن استطلاع ايلدكلرنده ☼ بريسى
بو وجه اوزره جواب ايلديكه ☼ كامل بر سنه در خواب وخوردمى
ترك ايدوب اول حصه م اولان يالكز ﴿ فلما استيأسوا منه
خلصوا نجيا ﴾ كريمه سنه نظيره خصوصنه حصر جملهٔ
ايام وليال ☼ وافراغ وسع ومجال ايلدم ☼ اتيان نظيره دن عاجز
وفرومانده اولدم ديدى ☼ ايكنجيسى دخى اول صحيفهٔ
حصه سى اولان ﴿ مثل الذين اتخذوا من دون الله اولياء
كمثل العنكبوت اتخذت بيتا ﴾ كريمه سنه ☼ اوچنجيسى
﴿ وقيل يا ارض ابلعى مائك ويا سماء اقلعى ﴾ كريمه سنه
☼ دردنجيسى ﴿ يا ايها الناس ضرب مثل فاستمعوا له ان الذين
يدعون من دون الله لن يخلقوا ذبابا ولو اجتمعوا له ﴾ كريمه سنه
نظيره ترتيبندن عاجز قالد يغنى اعتراف ايلدى ☼ ايمدى
بوكونه عجزلرى دلالت ايدر كه ☼ معجزه در ☼ تلقاء نفس نبويدن
دكلدر ☼ بلكه حكيم مجيد طرفندن نازل اولمشدر ☼ بعض علما
ديديلر كه ☼ ختم نبوت خاتم الانبيايه ☼ دليل عقليله استدلال ممكن
دكلدر ☼ لكن بو وجه اوزره امكانده دركه ☼ نبوت حضرت

محمد ایله تمام وکمال بولدی ※ تمامدنصکره زیاده یوقدر ※ زیرا
حضرت رسول اللهك کتوردیکی کتاب وسنت دنیا وآخرته
متعلق جمیع ازمانده ※ جمیع امتك محتاج اولدقلری عامهٔ امور
واحکامی مشتمل اولمغله ※ اصول اخرادن مغنیدر ※ جملهٔ عقول
وطبایع سلیمه وفاء غرضی استحسان ایلمشدر ※ ومنقولدرکه
ملت سائره اصحابندن بریسی برفقیهدن ختمیته دال دلیل عقلی
طلب ایدوب ※ فقیه مزبور عاجز اولمغله اول شخص بو وجه
اوزره سرد کلام ایتمشدرکه ※ نبوت ایکی قسمدر ※ عملی وعلمی
عملی قسمنی حضرت موسی مشتمل ※ وعلمی قسمنی حضرت عیسی
متحفل اولمغله ※ من بعد قسمین مزبوربنده هر برینی حامل پیغمبره
حاجت یوقدر ※ انجق قسمین مزبورینی حاوی ※ پیغمبر احتمالی
قالمشدر ※ پس حضرت عیسادنصکره حضرت محمد علیه
الصلوة والسلام تشریف ایلمکله ※ بالضروره قسمین مزبورینی
حامل اولمغله ※ کندودن صکره باب نبوت مسدود اولمشدر
وقالدیکه نصاری ویهود ※ حضرت رسول اللهك عدم رسالتنه
بو وجه ناموجه اوزره احتجاج ایدرلرکه ※ رسالت محمدی نسخ
دینك جوازینه موقوفدر ※ نسخ ایسه باطلدر دیرلر ※ اما مقدمهٔ
اولی ※ زیرا رسول شرع جدید ※ یاخود شرع آخرك بعضیسنی
نسخله مبعوث اولور ※ نسخ ایسه محالدر ※ زیرا منسوخ فی ذاته
حسن ایسه نسخی قبیح اولور ※ واکر قبیح ایسه حضرت باری
قبیحله امر ایلمك لازم کلور ※ کذلك نسخ بداییکه برحکمدن
رجوع وندامتدر ※ موجب اولور ※ بوایسه حضرت حقه
نسبت محالدر ※ اکا جواب ویریلورکه ※ برنسنه بروقتده برقومه
نسبت حسن اولوب ※ وقت دیکرده قوم اخره نسبت ※ حسن
اولمامق جائزدر ※ زیرا ناس فهم وبلادت ورد وقبول وغلظت

ودقت وانکار وتسلیم خصوصلرنده مختلفلردر ※ علم ازلیسنده
زمان معین ایله مقید اولمغله بدا لازم کلمز ※ زیرا بوصورتله نسخ
حکم شرعئ سابقك انتهاسنی بیان اولور ※ بوایسه محال
دکلدر ※ والسلام علی من ارسل رحمة لعامة الانام

امامُ الأنبیاءِ بلا اختلافٍ ※ وتاجُ الأصفیاءِ بلا اختلالِ

امام الانبیاء مجرور در ※ بیت سابقده اولان نبی کلمه سنك
صفتیدر ※ یاخود مبتدای محذوفه خبردر ※ امام مقتدی معناسنه در
وتاج الاصفیایه معطوفدر ※ تاج معلومدر ※ بو راده بالاستعاره
رئیس دیمکدر ※ اصفیاء جمع صفی در ※ صفی اول کسنه درکه ※ صفات
ذمیمه دن مبرا وکدورات نفسانیه دن مقدس اوله ※ مراد ملائکهٔ
کرام ※ واولیای ذوی الاحترامدر ※ مفهوم بیت بودرکه ※ حضرت
شاه سریر اصطفا علیه اصفی التحایا پیشوای جماعت انبیاء
ومقتدای زمرهٔ اصفیادر ※ وبوبابده جمله اهل اسلام متفقلردر
معلوم اوله که ※ ناظمك امامتدن مرادی آخرت اعتباریله یاخود
لیلهٔ معراجده بیت مقدسده ※ جماعت انبیایه امامت ایلدکلری
اعتباریله در ※ یاخود معنای بیت حضرت رسول الله جملهٔ انبیانك
تفضیل الهیله افضلیدر ※ یعنی تفضیل اعمال حسبیله دکلدر
نته که معتزله ملائکه یی مطلقا ※ انسان اوزره اعمال حسبیله
تفضیل ایدرلر ※ تفضیل الهی اولدیغنه ﴿ ولقد فضلنا بعض النبیین
علی بعض ﴾ و ﴿ تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض ﴾
کریمه لری دلالت ایدر ※ زیرا تفضیلات ※ ذات الهی یه مضاف اولمشدر
※ وقرأن کریمده ﴿ کنتم خیر امة اخرجت للناس ﴾ کریمه سی
فضیلت محمدی یه دلالت ایدر ※ زیرا هر امتك شرفی کندولره
مبعوث پیغمبرك شرفیله اولور ※ لکن بو مقاله یه ٣ کلام وارد اولور

جائزدر که خیریت امت ٭ سهولت انقیاد ٭ ووفور عقل ورشاد
وقوۀ ایمان ٭ وکثرت اعماللری سببیله اوله ٭ وافضلیت محمدی‌یه
بو وجه اوزره ده استدلال اولنور که ٭ شرف وفضیلت صفات
کمال اعتباریله‌در ٭ حضرت رسول الله جمیع انبیانك متصف
اولدقلری اوصاف شریفه ایله متصف اولمغله ٭ جمله‌سندن افضل
واشرف اولور ٭ وافضلیتنه دلائل نقلیه کثیره‌در

٭ وباقٍ شرعُه فی کلِّ وقتٍ ٭ الی یومِ القیمةِ وارتحال ٭

باق کلمه‌سی مقدم خبردر ٭ شرعه مؤخر مبتدادر ٭ وارتحال کلمه‌سی
القیمة اوزره معطوف اولمغله ٭ الی یوم ارتحال الناس من الدنیا
تقدیرنده‌در ٭ مفهوم بیت بودر که ٭ حضرت رسول اللهك شریعت
سمحا وملت بیضالری نسخ وتبدیلدن بری وقیامته قدر
باقیدر ٭ بیت مرقومده قیامتدن مراد ٭ ظهور ارتحال وارتحالدن
مراد وقوع ارتحالدر ٭ معلوم اوله که ٭ شرع لغتده اظهار وبیان
وطریق معنالرینه‌در ٭ بعده وضع الهیله موضوع وانبیادن
بر نبی ایله ثابت طریقده استعمال اولندی ٭ دین لغتده جزا وعادت
معناسنه‌در ٭ بعده ذوالعقولی اختیار محمودلریله بالذات خیره
سائق وضع الهیده استعمال اولندی ٭ قلبی وقالبیدن اعمدر ٭ اعتقاد
وعلم وصلوة کبی ٭ بعض محققین دیدیلر که ٭ انبیادن ثابت اولان
طریقهٔ مخصوصه ٭ ما به الجزاء اولدیغی حیثیتله دین ٭ ومجتمع ومملی
اولدیغی حیثیتله ملت ٭ وواجب الاذعان اولدیغی حیثیتله ایمان
وتسلیم اولدیغی اعتباریله اسلام ٭ وزلال کماله متعطشونك
ورودی اعتباریله شریعت ٭ وجبریل علیه السلامك اسمی ناموس
اولمغله ٭ جبریل واسطه‌سیله وارد اولدیغی اعتباریله ناموس اطلاق
اولنور ٭ قالدیکه حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه التسلیم ملتی ملت

۳ کلام مزبوری بو وجهله دفع ایتمکدر که ٭ الناس علی
سلوك ملوکهم مقتضاسی
بهر حال امت تابع اولدقلری
پیغمبرلرك اخلاقیله متخلق
اولملریله بنده مصدر شرف
پیغمبردر

محمدیه‌ده داخل اولمغله ٭ اتباعیله مأمور اولمشزدر وحضرت
باری تعالی وجناب رسول اللهك من غیر انکار ٭ ذکر وبیان
ایلدکلری شریعت سالفه بزه دخی شریعتدر ٭ ومجموع شرایعك
قطعا اصولده اختلافلری یوقدر ٭ جمله‌سی فروعه متعلقدر
وحضرت رسول اللهك شریعتی ٭ قیامته قدر باقیدر ٭ زیرا خاتم
انبیا اولدیغی نص صریحله ثابت اولمشدر ٭ ووحی والهامله
علی سبیل الاجمال والتفصیل جمیع خلقك احوال واحکامنی
ضبط ایلمشدر ٭ وامتنك علماسی بعض احکام مبهمه‌یی کتاب
وسنت ٭ واجماع وقیاسله بیانه کافیلردر ٭ زیرا سائر امم علماسندن
اعقل واعلملردر ٭ نته‌که ٭ حقلرنده ٭ علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل
وارد اولمشدر ٭ قالدیکه ٭ حضرت عیسی علیه السلام شریعت
جدیده ایله ٭ نازل اولمیه‌جقدر ٭ بلکه خلیفهٔ رسول اوله‌جقدر
ورفع جزیه‌یی حضرت رسول الله خبر ویرمکله ٭ شریعت محمدیه
احکامندندر

٭ وحق امرُ معراجٍ وصدقٌ ٭ ففیه نصٌ اخبارٍ عوالی ٭

وحق مقدم خبردر ٭ ثابت معناسنه‌در ٭ امر معراج مؤخر مبتدادر
امر معراج الرسول تقدیرنده‌در ٭ وصدق حق اوزره معطوفدر
صادق معناسنه‌در ٭ ففیه کلمه‌سنده فاء سببیه‌در ٭ ضمیری معراجه
راجعدر ٭ نص لفظی تصریح معناسنه‌در ٭ اخبار جمع خبردر
عوالی جمع عالیه‌در ٭ یاخود جمع عالی‌در ٭ زیرا صفت اولان فاعل
ذوی العقولك غیریده اولورسه ٭ فواعل اوزره قیاسی جمعلنور
زیرا جمع مذکر غیر عاقلك جمعی ٭ مؤنث عاقل مجراسنه جاری
اولور ٭ نجم طالع وطوالع وجبل شامخ وشوامخ کبی ٭ مفهوم
بیت بودر که ٭ حضرت رسول اللهك خصیصهٔ معراجی ثابت

ومتحقق و واقعه مطابقدر ❊ زیرا ثبوتی بابنده متواتر ومشهور کبی
اخبار عالیه منصوص اولمشدر ❊ معلوم اوله که ❊ علمای کرام
ذات معراجده باجمله اتفاق ایلدیلر ❊ لکن یقظه حالنده میدر
رؤیا حالنده میدر ❊ یعنی جسمانیمیدر یوقسه روحانیمیدر ❊ و وحی
ظهورندن اولمی ❊ یوقسه صکره میدر ❊ اختلاف ایلدیلر ❊ محققین
دیرلر که ❊ قبل الوحی عالم رؤیاده نائل معراج اولوب ❊ بعده هجرتدن
برسنه مقدم ❊ ماه رجبده یقظه حالنده بجسده عروج ایلدیلر ❊ نته که
❊ سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد
الاقصی الذی بارکنا حوله لنریه من آیاتنا ❊ الآیه کریمه سی
مبیندر ❊ آیاتدن مراد ❊ لیلهٔ اسراده مشاهده ایلدکلری لقای
انبیاء ❊ وسدرهٔ منتها ❊ و بیت معمور ❊ وسائر عجائب وغرائبدر
مرویدر که ❊ لیلهٔ مرقومه ده مکهٔ مکرمه ده ❊ بیت امهانیدن مسجد
اقصایه که ❊ بیت مقدسدر ❊ بینلری قرق مرحله مسیره در ❊ اسرا
اولنوب حضرت محیی الاموات ❊ اول کیجه جمیع انبیایی احیا ایتمکله
بیت مقدسده اجتماع ایلیوب ❊ جبریل امین اذان واقامت ❊ وحضرت
امام الانبیاء اقامت ایدوب ❊ ایکی رکعت نماز ادا ایلدیلر ❊ سند
صحیحله مثبت اولدیغی اوزره ❊ حضرت رسول الله بو وجه اوزره
خبر ویرمشدر که ❊ اول کیجه بیت امهانیده چشم خوابیده وقلبم
بیدار ایکن ❊ جبریل امین کلوب ❊ یا محمد بو کیجه لیلهٔ نوم دکلدر
بلکه لیلهٔ خلعت وکرامتدر ❊ حرکت قیل دیمکله ❊ بندخی قالقوب
ابدست الدم ❊ بعده خانه دن خروج ایلدم کوردمکه ❊ حضرت
اسرافیل پیشکاه بابده ❊ براقله ایستادهٔ موقف انتظاردر ❊ و براق
حماردن اکبر ❊ و بغلدن اصغر ❊ حیواندر ❊ جبریل بر رکابی واسرافیل
رکاب دیکری طوتوب ❊ بندخی سوار اولمق مراد ایلدیکمده ❊ براق
نعصب ه شموسی اظهار ایتمکله ❊ جبریل یا براق رام اولکه

ه شموسی ضحله اتك
اوسننه ادم بندرمامك
استمیبدر

بوندن افضل کمسه سوار اولمامز دیدکده ساکن اولوب ❊ بندخی
سوار اولدم ❊ براقك ایکی جناحی اولوب ❊ قدمنی مدای بصرینه
وضع ایلمکله درحال ❊ مسجد اقصایه واصل اولدق ❊ انده جمیع رسل
کرام حاضر بولنمغله ❊ اشارت جبریل ایله ❊ بن امامت ایدوب
جماعتله ایکی رکعت نماز ادا ایلدك ❊ بعده حضرت حق سبحانه
وتعالی رسل مشارالیهمك بعضیسنی آسمانه رفع ایلدی ❊ بعده
بشخصه سمایه ❊ واندن سدرهٔ منتهایه ❊ وعرش اعلایه عروج
ایدوب بعده ❊ فاوحی الی عبده ما اوحی ❊ کلزارنده کلچین
اسرار ❊ وحقایق کوناکون اولدیلر ❊ معتزله طائفه سی معراجك
رؤیاده اولدیغنه ذاهب اولدیلر ❊ وما جعلنا الرؤیا التی اریناك
الافتنة للناس ❊ کریمه سیله واسرا آیتنده مسجد اقصانك
منتهی وقوعیله ❊ وحضرت معاویه دن مروی کانت رؤیا صالحة
وحضرت عایشه دن مروی (مافقد جسد محمد لیلة المعراج)
حدیثلریله احتجاج ایلدیلر ❊ وعقلا استبعاد واستحاله ایلدیلر
وحکماء کرهٔ زمهریر ❊ وکرهٔ ناردن عبور ❊ وافلاکك خرق
والتیاملری محذوریته مبنی ❊ معراج جسمانییی انکار ایلدیلر
ابتدا معتزله یه جواب ویریلور که ❊ وما جعلنا الرؤیا التی ❊
کریمه سنده رؤیادن مراد عینله کورمکدر ❊ اکر سؤال
اولنورسه که ❊ رؤیا لفظنك متبادری ❊ بصیرتله کورمك اولمغله
تبادردن عدولك وجهی ندر ❊ جواب اولنور که ❊ آیت مرقومه نك
منطوقی اولان مادهٔ معراج ❊ محضا موجب افتتان اولدیغی کبی ❊ انی
ناطق الفاظ دخی احتمالاتی متضمن اولمغله ❊ ناطق ومنطوق
متوافق اولمشدر ❊ کذلك ذکر اولنان رؤیا غزوهٔ بدرده هزیمت
کفاره متعلق رؤیا اولمق محتملدر ❊ یاخود مکه یه دخولی مبشر
اولان رؤیادر ❊ بعض مفسرین دیدیلر که ❊ این شرکائی ونیره سی

يعنى مشاكله طريقدسى اوزره ❊ رؤيا ايله تسميه ❊ مكذبينك قولنه
موافقتله در ❊ وحضرت معاويه نك صالحه ايله توصيفى منافى
دكلدر ❊ وحضرت عايشه نك مرادى جسد رسول الله روحندن
مفقود اولمدى ❊ بلكه مقارنا عروج ايلدى ديمكدر ❊ وعقلا استبعاد
اولنماز ❊ زيرا بيضاوى مرحومك تحريرى ❊ طرفين قرص آفتابك
ماينى ❊ كرهٔ ارضك ايكى طرفى ماينك ❊ يوز التمشدن زياده ضعفى ايكن
آفتابك طرف اسفلى اعلاسنك موضعنه ❊ ثانيه دن از مدتده واصل
اولور ❊ ومبرهندر كه ❊ اجسام قبول اعراضده متساويه در ❊ يعنى
عنصريات ❊ وفلكياتك هر برينه ❊ صحيح اولان آخره ده صحيح اولور
حضرت حق سبحانه وتعالى ❊ ممكناته قادر اولمغله ❊ بو كونه حركت
سريعه يى بدن رسول كزينده ❊ وبراقده خلق ايلمكه قادر در
فلاسفه يه ده بو كونه جواب ويريلور ❊ وخرق والتيام ماده سى كندى
اصوللرينه مبنيدر ❊ ونزول ملائكه يى انكاره مؤديدر ❊ العجب كه
هرمس هرامسه نك آسمانه عروج ايدوب ❊ اوتوز سنه مدت فلك
زحل ايله دورانه قائل اولورلر ❊ ومعراج نبوى يى انكار ايدرلر
جملهٔ معجزاتدن شق القمر معجزه سى كه ❊ وقوعى بدر كبى روشنادر
اصوللرنده قرص قمر برجرم كدى اللون اولوب افاضهٔ نور
خورشيد ايله مستضى ايكن ❊ ايكى پاره اولوب نورانى اوله رق نازل
وبعده صاعد وملتئم اولديلر ❊ وامام على كرم الله وجهه
حضرتلرى صلوة عصرى اكمال ايچون ❊ شمس خلاف طبيعى رد
وتوقيف اولندى ❊ پس اصول قنده قالدى ❊ مخالفت زه يه كندى
❊ عالم اسير دست مثبت دكلمدر ❊ مؤداسى جميع اشيا زبون پنجهٔ
قدرت خالق الارض والسمادر ❊ قالديكه خاطر فاتره بو كونه لايح
اولمشدر كه ❊ حضرت عايشه ولادت نبوينك قرق بشنجى سنه سى
تولد ايلدى ❊ متنازع فيه اولان امر معراج ❊ اللى ايكنجى سنه سى

قبل الهجرة وقوع اولدى ❊ امر زفاف مدينهٔ منوره ده اللى دردنجى
سنه ده واقع اولمغله ❊ فقدان جسد نبوى خصوصى نه كونه اولور
وقالديكه ❊ اثر حقيرانه مز اولان سير حلبى ترجمه سنده تحرير اولنديغى
اوزره حضرت رسول الله اوتوز درت دفعه معراجله حائز ابتهاج
اولديلر ❊ بر دفعه سى يقظه ده مكهٔ مكرمه ده ماعداسى عالم
منامده واقع اولمشدر ❊ ورأى العين مشاهدهٔ وجود حقيقى يه
مظهر اولديلر ❊ وصلوة پنجكانه اول كيجه مفروض اولدى
وسماء اولده آدم عليه السلام وثانيده عيسى ويحيى وثالثده
يوسف ورابعده ادريس وخامسده هرون وسادسده موسى
وسابعده ابراهيم عليهم الصلوة والسلام حضراتنه ملاقى اولديلر
عودتده حضرت ابراهيم امت رسول اللهه سلام سفارش بيورمغله
حالا هر نمازده بزلر دخى كندولرينه صلوة وسلام اهدا ايده رز
خلاصه امر معراج حقدر ❊ لكن مسجد اقصايه اسرا كتابله
وسمايه عروج احاديث مشهوره ايله وبالاى عرشه صعود وخبر
احاد ايله ثابتدر ❊ پس مكه دن مسجد اقصايه اسرايى انكار ايدن
كافردر ❊ وسمايه وسمادن مثبت الهى اولان عالمه عروجى
منكر اولان مبتدعه در

وَاَنَّ الاَنْبِيَاءَ لَفِى اَمَانٍ ❊ عَنِ العِصْيَانِ عَمْدًا وَانْعِزَالِ

واو عاطفه در ❊ ان حروف مشبهه دندر ❊ الانبياء اسم منصوبيدر
لفى امان كلمه سنده لام مؤكده در ❊ فى امان جار ومجرور ظرف
مستقر خبريدر ❊ امان امن معناسنه در ❊ عن العصيان امان كلمه سنه
متعلقدر ❊ عمدا حالدر تمييز اولق دخى ممكندر ❊ انعزال عصيان
اوزره معطوفدر وانعزالهم عن منصب النبوة تقديرنده در
مفهوم بيت بودر كه ❊ جملهٔ انبياى عظام بالقصد صدور ايدن

کفر ومعاصیدر ❊ معصوم ومصون ومنصب والای نبوتدن
معزول ومهجور اولمقدن مأمونلردر ❊ معلوم اوله که ❊ مسائل
عقایدیه دن بری دخی انبیای عظامك کفر ومعاصیدن
عصمتلری مسئله سیدر ❊ بونده دخی اهل سنه ایله سائرك
منازعه‌لری واردر ❊ اهل سنه عندنده عصمتلری ثابتدر ❊ ابتدا
عصمت سید شریف عندنده معاصی یه اقتدار وار ایکن
اجتناب ایلك ملکه سندن عبارتدر ❊ جلال دوانی تعریفنه کوره
حضرت حق تعالی عباده ذنب وعصیان خلق ایلمامکدن
عبارتدر ❊ انبیای عظامك عصمتی اولا ❊ حضرت باری تعالی
انلری صفای جوهر ایداع ❊ بعده فضائل نفسیهٔ جسمیه ایله
متحلی ایلدکدن صکره ❊ نصرت وتثبیت اقدام احسان بعده
سکینه انزالیله شوائب معاصیدن حفظ وحمایت ایلمکدن
عبارتدر ❊ وفلاسفه عندنده عصمت فجوره مانع ملکهٔ ملکیه‌دن
عبارتدر ❊ جملهٔ اهل ملل وشرایع اتفاق ایلدیلرکه ❊ انبیای
عظامك دعوای رسالت وتبلیغ احکام کبی ❊ معجزه مدلولی اولان
امورنده کذب عمدیدن عصمتلری واجبدر ❊ علی سبیل السهو
والنسیان صدورینك جوازنده اختلاف اولندی ❊ اکثرون
تجویز ایلمدیلر ❊ قاضی ابو بکر جوازینه ذاهب اولدی ❊ کذلك
سائر ذنوبك تعمد کبائردن معصوم اولملرنده اتفاق ایلدیلر
اما سهو وخطا ایله صدورنده صاحب مواقفك کلامنه کوره
اکثرون تجویز ایلدیلر ❊ شارح مواقف دیدیکه ❊ مختار اولان
خلافیدر ❊ وصغائرك سرقت لقمه کبی ❊ خست ونفرتی مشعر
قسمندن سهوا وعمدا معصوملردر ❊ جاحظ وبعض معتزله
مخالفت ایلدیلر ❊ زیرا انلر سهوا صدورنی تجویز ایتدیلر ❊ وقسم
دیکرندن دخی معصوملردر ❊ نته که مقاصد شرحنده علامهٔ

تفتازانی بیان ایلدی ❊ بو ذکر ایلدیکمز وحی ظهورندن صکره
اولور ایسه ❊ اما وحی صدورندن اقدم ❊ امتناعنه دلالت ایدر
بر دلیل تام یوقدر ❊ وامکان ذاتی امکان وقوعی یی مستلزم
دکلدر ❊ وخوارجدن فضیلیه طائفه سی ❊ انبیای کرام اوزرینه
معاصی یی تجویز ایتدیلر ❊ وهر معصیتی کفر اعتقاد ایتملریله حاشا
انبیای عظام حقلرنده کفری تجویز ❊ بلکه اظهارینی تقیهٔ
ایجاب ایلدیلر ❊ زعم باطللری بودرکه ❊ اظهار اسلام قتله مفضی
اولمغله نفسی تهلکه یه القا اولور ❊ بو ایسه حرامدر دیرلر ❊ هذیان
مزبورلری ❊ بو وجه اوزره مردوددرکه ❊ تقیهٔ اظهار کفر
جائز اولسه ❊ اظهارینه انسب اولان ظهور دعوتلری هنکامیدر
زیرا ناس اول هنکامده کندولرینی منکرلردر ❊ بو صورتله اظهار
دعوت بر پیغمبره جائز اولمیوب ❊ بالکلیه اخفای دینی مؤدی
اولور ایدی ❊ وحشویه طائفه سی کفری واظهارینی تجویز ایتمزلر
لکن کبائر اوزره اقداملرینی تجویز ایدرلر ❊ بعض طائفه عمد
کبائری منع وعمد صغائری تجویز ایدرلر ❊ اصحاب سنت
ذکر اولندیغی اوزره بعد الوحی ❊ عمدا وسهوا کبائر وصغائری
منع ایدرلر ❊ زیرا انبیای کرامدن عمدا ذنب وکفر صادر اولسه
امتی اوزرینه ❊ اتبعوه لعلکم تهتدون ❊ امری موجبنجه اتباع
لازمدر ❊ بو وجهله وجوب وحرمتك جمعی لازم کلور ❊ کذلك
انبیادن کفر وذنب صادر اولسه ❊ اشد عذابله معذب اولملری
لازم کلور ❊ زیرا درجات انبیا غایت عز وشرفده در ❊ علی الشان
اولان ذاتلردن صدور ذنب ایسه افحش اولمغله ❊ شدت عذاب
لازم کلور ❊ نتکم قرآن مبینده ❊ یا نساء النبی من یأت منکن
بفاحشة مبينة يضاعف لها العذاب ضعفين ❊ کریمه سی انی مؤیدر
وحدود احرارك تزایدی دخی مؤیددر ❊ زیرا عبدك حدی حرك

حدیثنك نصفیدر ❊ كذلك انبیادن كفر وذنب صادر اولسه
حزب شیطاندن اولورلر ❊ زیرا شیطانك مرامنی عمل ایلدیلر
بوایسه باطلدر ❊ زیرا شیطان خاسردر ❊ كذلك انبیای عظامدن
ذنب وكفر صادر اولسه ﴿ ان جاءكم فاسق بنباء فتبینوا ﴾
كریمه‌سی اوزره شهادتلری مقبول اولمز ❊ بو ایسه باطلدر
زیرا عدولدن ادنی اولملری اقتضا ایدر ❊ كذلك انبیادن كفر
وذنب صادر اولسه ❊ ذم وایذایی مستوجب اولملری لازم كلور
ذنب وكفر منكر اولمغله ❊ منكری انكار واجبدر ❊ پیغمبری
ذم وایذا ایسه ﴿ ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی الدنیا
والاخرة ﴾ كریمه‌سی اوزره حرامدر ❊ كذلك انبیادن
كفر وذنب صادر اولسه ❊ منصب نبوتدن انعزالی لازم اولور
زیرا كافر ومذنب ظالمدر ظالم ایسه ﴿ لا ینال عهدی الظالمین ﴾
كریمه‌سی اوزره عهد نبوته نائل اولمزلر ❊ اكر سؤال
اولنورسه كه ❊ آیت مرقومه‌نك ماقبلی اولان ﴿ انی جاعلك
للناس اماما ﴾ كریمه‌سی سباقیله عهددن مراد امامتدر
نبوت دكلدر ❊ جواب ویریلور كه ❊ آیت كریمه‌ده عهد امامت
نبوتدر ❊ زیرا حضرت باری تعالی ❊ حضرت ابراهیمی نبوتله
سرفراز ایلدكله ❊ جاعلك للناس اماما قولندن مراد ❊ جاعلك
للناس نبیا مراد اولمغله ❊ امامتدن مراد نبوتدر ❊ واوسلم عهد نبوته
نائل اولمامق طریق اولویتله ثابتدر ❊ قالدیكه حضرت آدمك
اكل شجره وحضرت ابراهیمك كواكبه ❊ هذا ربی ❊ وبل فعله
كبیرهم وانی سقیم قوللری ❊ وموسی علیه السلامك قبطی‌یی
قتلی ❊ وحضرت یوسفك زلیخایه همی ❊ وحضرت داودك
حلیلهٔ اوریایه طمعی ❊ كبی بعض انبیای كرام حقلرنده منقول اولان
حالاتك بعضیسی افترا اولوب ❊ وبعضیلری تأویلات لائقه ایله

مأولدر ❊ اوریا قصه‌سی محض افترادر ❊ اما اكل شجره ماده‌سی
قبل النبوه‌در ❊ یاخود ﴿ لا تقربا هذه الشجرة ﴾ قولندن مراد الهی
نوع ایكن ❊ شخصه حمل ایلدیكنه مبنیدر ❊ وحضرت ابراهیمك
هذا ربی قولی ❊ فرض وتقدیر جهتنه مبنیدر ❊ یاخود اول وقتده
درت یاشنده اولمغله ❊ قبل الوحی اولدیغنه مبنیدر ❊ بل فعله كبیرهم
قولی استهزا طریقنه ❊ یاخود سببنه اسناد حكمنه مبنیدر ❊ زیرا
حضرت ابراهیمك فعل مزبورینه سبب كفارك عموما اصناملرینه
خصوصا صنم كبیر مرسومه تعظیملریدر ❊ وبوكونه سببنه اسناد ایلمك
محاوراتده شایعدر ❊ مثلا بوایشی بكا سن ایتمدك بلكه ❊ فلان ایتدی
دیو محركنه وسببنه اسناد ایدرلر ❊ وانی سقیم قولی محتملدر كه
سقم حالی یاخود سقم متوقع استقبالی اوله ❊ وحضرت موسی
قبطینك قتلنی قصد ایتمیوب ❊ بلكه ضربنی قصد ایلمشیدی
وحضرت یوسفك همی جبلی اولوب ❊ اختیاری اولمدیغیله
مأولدر ❊ یاخود ﴿ ولقد همت به وهم بها ﴾ آیت كریمه‌سندن مراد
زلیخا قراره ❊ ویوسف فراره هم ایلدی دیمك اوله ❊ وحضرت
رسول اللهك ❊ لم یكذب ابراهیم غیر ثلث مرات قولنده ❊ كذب
تعبیری صورت كذبده وقوعنه مبنیدر و ﴿ لیغفرلك الله ما تقدم
من ذنبك وما تأخر ﴾ قول شریفندن مراد ذنوب امتدر ❊ یاخود
ترك اولی‌در ❊ وقالدیكه انبیادن ترك اولی صدوری شرح صحایفده
مسطور اولدیغی اوزره ❊ جائز دكلدر ❊ بلكه اوچ وجه اوزره
جائزدر ❊ سهو ونسیان وترك اولی یاخود مباحه اشتباه وجهیله
❊ محصلده امام رازی دخی بوقوله ذاهب اولدیغی مسطوردر
وانبیای عظامك حیات ومماتده رسالتلری منقطع اولمز ❊ زیرا طرف
ربانیدن كتور دكلری احكام ووجوب اتباع انام باقیدر ❊ وفاتلریله
منقطع اولان وجوب تبلیغ وتكلیفدر ❊ بركات الابرار مؤلفی

دیمشدر که * شیخ اشعری مذهبی بودر که * موتله رسالت منقطع اولور * لکن حکمی * یاخود مقامنه قائم برحکم باقی اولور * فی التحقیق حکمك بقاسیله رسالتك عدم ابطالیدر

۞ وَمَا كَانَتْ نَبِيًّا قَطُّ اُنْثٰى ۞ وَلَا عَبْدٌ وَشَخْصٌ ذُو افْتِعَالِ ۞

ماء نافیه در * کانت فعل ناقصدر * نبیا خبر مقدم منصوبی و انثی اسم مؤخر مرفوعیدر * قط ظروف زمانیه دن علی سبیل الاستغراق زمان ماضئ منفی یه دالدر * ولا عبد ولا شخص معطوفلردر * ولا کان عبد نبیا تقدیرنده در * ذوافتعال شخص کلمه سنك صفتیدر * افتعال فعل قبیح معناسنه در * سحر وشعبده * وتصویر وکذب کبی مفهوم بیت بودر که * قطعا انبیای عظام انثی اولمازلر * یعنی نسوان طائفه سندن وقول جنسندن پیغمبر کلمز * و پیغمبر ساحر ومشعوذ اولماز معلوم اوله که * نسوان طائفه سندن پیغمبر اولماز زیرا ﴿ وقرن فی بیوتکن ولا تبرجن تبرج الجاهلیة ﴾ امر شریفیله انلرك تستری وخانه لرنده تمکن واستقرارلری واجبدر * نبوت ایسه دعوتله اشتهار ومعجزه اظهار * وریاست کبی احواله محتاجدر * انوثت بونلره منافی اولمغله * بالضروره انبیا رجالدن اولمق لازمدر * سؤال اولنورسه که * طائفهٔ نسوان بزم شریعتمزده قرار واستتار ایله مأمور اولدیلر * جائزدر که * بعثت محمدیدن اقدم مأمور اولمامرله انلردن انبیا کلمش اوله * جواب ویریلور که ﴿ وما ارسلنا قبلك الا رجالا نوحی الیهم فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون ﴾ کریمه سی انبیا رجالدن اولدیغنه نص صریحدر * لکن آیت کریمه مرسلك رجالدن اولدیغی ناطقدر * وقالدیکه نسوان طائفه سی فی ذاتهن ناقصات اولمغله * نبوت تجلیسنه که هر وجهله کمال قابلیته متعلقدر * منافی اولدیغی ظاهردر * اشاعره نبوت انوثته منافی دکلدر

دیدیلر * ام موسی وام عیسی وساره وآسیه نك نبوتلرینه ذاهب اولدیلر * زیرا حقلرنده واوحینا عنوانلری وارد اولدی * اکا جواب ویریلور که * وحی نبوتی مستلزم دکلدر * نته که ﴿ واوحی ربك الی النحل ﴾ کریمه سنده وارد اولدی * وجائت قبلی اربع نبیات کام موسی ومریم وام عیسی وآسیة زوجة فرعون حدیثنك صحتی ممنوعدر * ولوسلم نبیات قولی مرفوعات فی الدرجة علی سائر النسا ایله مأولدر * لکن خلاف تبادر اولدیغی ظاهردر وانبیا احراردن اولمق لازمدر * عبد مملوك اولماز * زیرا خدمت مالکنه اشتغالله امر دعوتدن متعوق اولور * وناس کندوسنه اتباعدن استنکاف ایدرلر * ورقیت اثر کفر اولمغله * اتصاف جائز دکلدر * ورقیت کماله منافیدر * و پیغمبر ﴿ اتبع مایوحی الیك من ربك ﴾ امری * مقتضاسنجه تابع وحی اولوب * کندی رأیله فاعل ومختلق اولماز * وساحر ومشعوذ ومصور اولماز * سلاطین ماضیهٔ ایراندن کشتاسب شاه زماننده * ادعای نبوت ایدن زردشت وقبادشاه وقتنده تبین ایدن مزدك * وسیما وشعبده ایله چاه نخشبده برقمر اظهار ایدن ابن مقنع ومصور مانی کبی * زیرا بو اوصاف نبوته منافیدر وعصرینك اعقل وافضل * وافصح وصورت وسیرتده اجمل واملحی اولمق لازمدر * زیرا صفات کمالدر * واداء رسالته مخل ومنفر طباع سلیمه ومنقص اولان اوصافله متصف اولمامق لازمدر * قالدیکه عقدهٔ ناطقهٔ حضرت موسی فطری دکلدر * بلکه حکمته مبنی نشأت ایلمشدر * زیرا فرعون منجمینك خبرویردکلری بودر دیو اشتباه ایتمکله * آسیه جنابلری حضرت موسی اوکونه آلتون وآتش کتورمکله * فعل جبریل امیله آتشی الوب دهانه وضع ایتمکله * لسان شریفی محترق اولمشیدی

٭ وَذُو القَرنَينِ لَم يُعرَف نَبِيًّا ٭ كَذَا لُقمَانُ فَاحذَر عَن جِدَالِ ٭

ذوالقرنين مبتدا ٭ لم يعرف جمله سى خبردر ٭ نبيا حالدر ٭ ياخود
لم يعرف كونه نبيا تقديرنده در ٭ كذا مبتدا لقمان خبريدر
غير منصرفدر ٭ فاحذر كلمه سنده فاء جزائيه در ٭ احذر حذردن
فعل امردر ٭ جدال مجادله معناسنه ٭ اذا كانت نبوتهما مشكوكا
فاحذر تقديرنده در ٭ مفهوم بيت بودركه ٭ ذوالقرنين ولقمان
حضرتلرينك نبوتلرى ثابت اولمامغله ٭ نبوتلرى خصوصنده
مجادله دن كف لسان ايدوب علم الهى يه احاله ايلمك اسلمدر
معلوم اوله كه ٭ ذوالقرنين لقب اسكندردر ٭ واسكندر ايكى پادشاه در
بريسى رومى ٭ وبريسى يونانيدر ٭ رومى قاتل دارا بن بهمن
اسفنديار دركه ٭ صاحب خضر عليه السلامدر ٭ يونانى فيلقوس
اوغليدركه صاحب ارسطودر ٭ محل نزاع اولكيدر ٭ يعنى
پيغمبرميدر ولميدر اختلاف اولندى ٭ لكن كازرونى وعلامه
ابن كمال ٭ ويسئلونك عن ذى القرنين ٭ آيت كريمه سى تفسيرنده
يونانيدركه ٭ حضرت ابراهيمله كعبه يى طواف ايلدى ديو ٭ ثبت
ايلمشلردر ٭ سعدى چلبى بيضاوى حاشيه سنده ٭ اسكندر روميدر
ديو تصريح ٭ وبرحديث شريفله استدلال وابن كمالك كلامنى
رد ايدر ٭ ومقام مزبورى اشباع ايتمشدر ٭ وذوالقرنين ايله تلقبنده
وجوه عديده نقل ايدرلر ٭ بعضلر عالم رؤياده آسمانه صعود آفتابك
ايكى قرنى اخذ ايلديكنى ٭ وبعضلر آفتابك ايكى قرننه يعنى مشرق
ومغربه مالك اولديغنى ٭ وبعضلر روم وفارسده سلطنتى ٭ وبعضلر
نور وظلمته داخل اولديغنى ٭ وبعضلر تاجنه موازى لحمدن ايكى صغير
قرن شكلى اولديغنى ٭ وبعضلر عمريندن اولمغله زماننده ايكى قرن
كذران ايلديكنى ٭ وجه تلقيب ايتديلر ٭ ونبوتنده دخى اختلاف

ايلديلر ٭ بعضلر ٭ قلنا ياذا القرنين الآية ٭ كريمه سى منطوقنجه
مظهر وحى اولمغله ٭ نبوتنه ذاهب اولدى ٭ وبعضلر صلاح وولايتنه
ذاهب اولوب ٭ وحيى وحى الهامله توجيه ايلدى ٭ بعض علما
ديديلركه ٭ اصح اولان عالم وعامل وعادل پادشاه اولمغله ٭ خطاب
الهى يه مستحق اولمشيدى ٭ امام على كرم الله وجهه حضرتلرندن
مرويدركه ٭ ذوالقرنين پيغمبر دكل ايدى ٭ لكن امر ربانى يه مطيع
وبلاسنه صابر ونعمتنه شاكر كمسنه ايدى ٭ كذلك لقمان
حضرتلرينك دخى ٭ نبوتنده اختلاف اولندى ٭ اكثر علما عدم نبوتنه
ذاهب اولوب ٭ ولقد آتينا لقمن الحكمة ٭ كريمه سنده
حكمتى فهم وعلمه حمل ايديلر ٭ هزار پيغمبر كزينك مشكوة
نبوتلرندن ٭ استفاضهٔ نور حكمت ايلديكى منقولدر ٭ استادى بركون
امتحان وجهيله لقمانه ديديكه ٭ برقيون ذبح ايدوب اطيب
اعضاسندن بكا كتور ٭ لقمان دخى برقيون ذبح ولسان وقلبنى
الوب ٭ استادينه كتوردى ٭ بعد زمان ٭ ينه لقمانه برقيون ذبح
ايدوب اخبث اعضاسنى بكا كتور ديدى ٭ لقمان ينه لسان وقلبنى
كتوردى ٭ استادى بو وضعندن استفسار ايلدكده ٭ قلب ولساندن
اطيب يوقدر ٭ اكر طيب اولورلرسه ٭ وانلردن اخبث يوقدر
اكر خبيث اولورلرسه ديدى ٭ كندى فرزندينه نصايح حكيمانه لرى
قرآنده مسطوردر

٭ وَعِيسَى سَوفَ يَأتِي ثُمَّ يَتوِي ٭ لِدَجَّالٍ شَقِيٍّ ذِي خَبَالِ ٭

عيسى اعراب تقديريله مرفوع مبتدادر ٭ سوف اداة استقبالدر
يأتى فعل مستقبلدر ٭ فاعلى عيسى يه راجعدر ٭ ثم تراخى يه دال
حرف عطفدر ٭ يتوى اتوادن فعل مضارعدر ٭ اهلاك معناسنه در
لدجال كلمه سنده لازم زائده در ٭ ياخود بعد معناسنه در ٭ صوموا

لرؤيته ✽ حديثنده واقع اولديغى كبى ✽ ياخود يأتى يه متعلق اولمغله
رتبهٔ مقدم اولور ✽ يتوى كلمه سنده ضمير منصوب محذوف اولور
ياخود يتوى كلمه سى يهتم فعليله تضمين اولنوب ✽ ثم يهتم لاهلاك
دجال تقديرنده اولور ✽ ثلاثيدن فتح تايله يتوى بعيد الاحتمالدر
شق وذى خبال دجال كلمه سنك صفتيدر ✽ خبال فساد ونقصان
وهلاك معنالرينه در ✽ مفهوم بيت بودركه ✽ علامت قيامت اولمق
اوزره محمد مهدى خروج ايدوب ✽ بعده دجال ظهور وقرق كون
شرق وغرب عالمده ✽ نشر شرارهٔ فساد ايلدكدنصكره ✽ حضرت
عيسى آسماندن آيت سيف كبى نازل اولوب ✽ اول شقى فتانى اهلاك
ايليه جكدر ✽ معلوم اوله كه ✽ عيسى لفظنى بعضلر سريانى و بعضلر
عبرانيدر ديديلر ✽ زمخشرى كشافده ✽ اصل اصلى اسمى ايشوع
در ديدى ✽ صاحب تيسير موشى كبى ✽ شين معجمه ايله عيشى ايدى
عربيه يه نقل اولندقده ✽ اهمال اولندى ديدى ✽ معناسى سيد ياخود
مبارك ديمكدر ✽ بعضلر عربيته ذاهب اولوب ✽ بياض مع الشقرة
معناسنه عيسى ✽ ياخود عيشدن مأخوذ در ديدى ✽ دجال دجلدن
مأخوذ در ✽ وكذاب وسحار معناسنه ✽ خفى اولميه كه ✽ اهل سنت
اتفاق ايلديلركه ✽ آخر زمانده دجال ظهور ايدوب مشرق ومغرب
اراسنى ✽ قرق كون كشت وكذار ايدوب ✽ كندوسنه هر ملتدن
خصوصا يهود طائفه سندن ✽ قتى وافر اشخاص متابعت
ايليه جكدر ✽ امريله سحاب امطار وزمين انبات ايدر ✽ ومنظرهٔ
ناسده بركسه يى قتل واحيا ✽ وحرابه لره اوغرادقده كنوزلرين
اخراج ايله امر ايلدكله ✽ درساعت جملهٔ كنوز ودفاين ظاهره
خروج ايدر ✽ بوجهتله الوهيت ادعا ايدوب ✽ خلقى عبادتنه دعوت
ايدر ✽ بعده حضرت عيسى عليه السلام دمشق شامده منارهٔ
بيضايه وآندن زمينه نازل اولوب ✽ دجالى ينه شامده لدا نام جبل

يانندہ قتل ايدر ✽ بر روايتده دجال حضرت عيسى يى كوربجك
طوز كبى ذائب اولور ✽ يهود طائفه سى پريشان اولوب نفير عام
ايتمكله ✽ اهل اسلام بولدقلرى محلده جمله سنى طعمهٔ شمشير
اعدام ايدرلر ✽ حتى متوارى اولدقلرى طاشلرى ✽ يا عباد الله
ايشته بوراده يهودى وار ديوندا ايتمكله ✽ واروب قتل ايدرلر
مشكوتده مسطور اولديغى اوزره ✽ عبد الله بن عمر رضى الله
عنهما دن مرويدركه ✽ حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورديلركه ✽ عيسى بن مريم نازل اولوب ✽ وتزوج ايليه جكدر
واولادى اوله جقدر ✽ وبسيط ارضده قرق بش سنه مكث
ايلدكدنصكره ✽ وفات ايدوب ✽ بنم قبرمه مدفون اوله جقدر
بن ✽ وعيسى بن مريم ✽ ابو بكر ✽ وعمر بينلرنده قيام ايليه جكز
ومرويدركه ✽ حضرت عيسى اولياى امت محمديدن اولوب
شريعت مطهره ايله حكم ايليه جكدر ✽ مقدمهٔ عسكرى اصحاب
كهف اوله جقدر ✽ زمانى اول درجه ده اسوده اوله جقدركه
قيون قورد ايله وصبيان حيات ايله ممازجه وملاعبه ايده جكلردر
ونزول عيسى بابنده ﴿ ويكلم الناس فى المهد وكهلا ﴾
كريمه سيله ده استدلال اولنور ✽ حتى بعض مفسرين وكهلا
بعد ان ينزل من السماء عبارتيله تفسير ايتمشدر ✽ لكن معناى
كهولت ✽ اوتوزدن قرق ياشنه وارنجه اطلاق اولنور ✽ قوله مبنى
اولميوب بلكه اوتوزدرتدن اللى يه وارنجه اطلاق اولنان مذهبه
مستند اولمغه محتاجدر ✽ زيرا حضرت سمايه رفع اولنديغى سنه اوتوز
اوچ ياشنده ايدى ✽ وحضرت عيسى ✽ كذلك دجال مسيح ايله ملقبدر
زيرا مسيح لفظى ✽ اضداددندر ✽ مسعود وملعون معنالرينه در

كرامات الولى بدار دنيا ✽ لها كون فهم اهل النوال

كرامات الولی قولی مبتدادر ❊ لهـا ظرف مستقر مقدم خبردر
كون مؤخر مبتدار ❊ بدار دنیا كون لفظنه متعلقدر ❊ كون ثبوت
و وقوع معناسنه در ❊ باء ظرفیت ایچوندر ❊ دنیا كلمه‌سی مقصور در
افعل تفضیلدر ❊ فلك قمرك ماتحتنه اطلاق اولنور ❊ فهم ضمیری
ولی یه راجعدر ❊ زیرا اضافت جمع دلالتیله حرف تعریف جنسنه
محمولدر ❊ فاء سببیه در ❊ نوال عطا معناسنه در ❊ مفهوم بیت بودركه
دار دنیـاده ❊ اولیاء الله یدلرنده ظهور ایدن خارق عاده كرامتلر
حق وثابتدر ❊ زیرا انلر مظهر الطـاف مخصوصـهٔ ربانیدر
معلوم اوله كه ❊ ولی لفظی ولی یاخود ولایتدن مأخوذ در ❊ قریب
ومحب معناسنه در ❊ بمعنی فاعل و بمعنی مفعول اولمغه صالحدر ❊ عرفده
حسب مایمكن عارف بالله وعارف صفات الله اولوب ❊ طاعاته مواظب
ومعـاصیدن مجتنب ❊ ولذات وشهوات حیوانیه دن معرض اولان
ذات شریفـه اطلاق اولنور ❊ وكرامت دعوای نبوته مقـارن
اولمدیغی حالده ❊ طرف اولیادن خارق عاده امرك ظهوریدر ❊
ایمانه وعمل صالحه مقرون اولماز ایسه استدراجدر ❊ دعوای نبوته
مقرون اولورسه معجزه در ❊ وسحر نفوس خبیثه اصحابنـدن
ظهور ایتمـكله ❊ كرامتدن مفترق اولور ❊ لكن تستر ظـاهری
خصوصنده فرقی مشكلدر ❊ اكا بناء ساده لوحان عوام اولمقوله
فتانلرك مكر وتسویلاتنه ❊ فریفته ومأسور اولوب ❊ طریق ضلالته
سالك اولورلر ❊ پس لازم اولان ❊ بو كونه خارق عاده ظهور ایدن
شخصك احوالنه چشم دقت ایله امعـان نظر ❊ وتحقیق جلایا
وخفایای اطوار وافعالنی ❊ قلیل وكثیر ❊ وجلیل وحقیر شرع منیره
تطبیق ایلیوب ❊ اكر ذره ما شرعه مغـایر قول وفعل صـادر
اولورسه ❊ صغیر الكبیر كبیر ❊ مؤداسی جبل عظیمله برابر اولمغله
الحذر ثم الحذر ❊ زیرا اولیای كرام ❊ ان اولیاؤه الا المتقون مقتضاسنجه

علم وتقوا ایله متصف ❊ خصوصـا سر كردهٔ جملهٔ خطیئات اولان
حب دنیادن بالكلیه مجتنب ومستنكف اولورلر ❊ توفیق ربانیله بعض
مؤمنین اخلاق مذكوره ایله متخلق اولمغله ❊ نائل درجهٔ ولایت
اولمق امكانده در ❊ و وقوعنه جمهور اهل سنت دلیل عقلی ونقلی
ایله متفقلردر ❊ اكثر معتزله انكار ایلدیلر ❊ وقوعنه دلیل نقلی بو دركه
قرأن مبینك ناطق اولدیغی اوزره ❊ حضرت سلیمان علیه السلامك
وزیری اولان آصف بن برخیـا ایكی آیلق مسافه محلدن بلقیسك
سریرینی طرفة العینده ایراد واحضـار ایتدی ❊ وحضرت عمر
رضی الله عنه سـاریه بی سرعسكر ایدوب ❊ ایران بلادندن نهاوند
اوزرینه تعیین وارسـال ایلدی ❊ هنكام مصافده ورای عسكر
اسـلامده واقع جبـل اوزرندن ❊ لشـكر كفـار بغتته خبول
مسلمین اوزره هجوم قیدنده اولدیغنی ❊ حضرت فاروق اعظم
مدینـه ده منبر اوزره ❊ خطبه قرائت ایلدیكی اثناده رأی العین
مشاهده بیورمغله ❊ یاساریه الجبل الجبل دیوندا ❊ وساریه یه اسماع
ایلمشدر ❊ نهاوند ایله مدینه نك ماببنی ❊ بشیوز فرسخدن زیاده در
كذلك زمان خلافت فاروقیده ❊ نیل مصر منقطع اولمغله ❊ قحط
وغلادن ❊ دركاه خلافتپناه عالی یه ❊ شكایتنامه ارسال اولندقده
جناب فاروق اعظم رضی الله عنه ❊ من عمر الی نیل مصر اما بعد
فان كنت تجری بامر الله وقدرته فاجر صاغرا عبـارتیله موشح
مكتوب تحریر وارسال ❊ وحسب الامر نیله اتدقلرنده باذنه تعـالی
جریانه باشلیوب ❊ الی هذا الان منقطع اولمامشدر ❊ وخالد بن ولید
رضی الله عنـه مداین كفـاردن برینی حصار ❊ وسكانی تضییقه
ابتدار ایدوب ❊ اهالیسی مقاومتدن عاجز قالملریله ❊ حضرت خالده
اكر اشبو بر قدح زهری تناول ایدوب ❊ برضرر اصابت ایلمزسه
دین اسلامك حقیتی نمـایان اولمغله ❊ جمله مز سرفرو بردهٔ تسلیم

ومطاوعت اولنور زدیو خبر ارسال ایتملریله ✽ حضرت خالد دخی منظره‌لرنده ✽ اول قدح لبریزی بلا جرعه نوش ایدوب ✽ وجود بهبودلرینه قطعا ضرر عارض اولمدی ✽ وسائر تابعین وصالحیندن ظهور ایدن کرامتلر ✽ حد تواتره بالغ اولمغله ✽ انکاره مجال یوقدر اوائلده ناس بینده بوقدر حب دنیا اولمامغله ✽ چوقلق تستر ایلمزلر ایدی لکن ✽ اواخر زمانده معاذالله تعالی خلقه محبت دنیا ✽ وتعلق جاه وغنا غالب اولمغله ✽ ازدحام ناس غائله سیچون زوایای اختفاده اولورلر ✽ ع این مدعیان در طلبش بیخبرانند ✽ لاجرم سی اصطلاحات صوفیانه ✽ واطوار درویشانه ایله ✽ ولایتفروشلری کوی امامی بیله دکلدر ✽ الحذر ✽ شکل وشمائل ومقاله مکرآمیزلی طائله مغبون اولمیوب ✽ کار وکرداری شرع شریفه مطابق وکتاب وسنته موافق اولمدیچه رکز عصای اعتقاد اولنمیه ✽ انلرك دخی سرایر احواللرینه اطلاع متعسر اولمغله ✽ حقیقتنه ظفریاب اولمق متعذر ✽ انلر پادشاه ملکت استغنادر ✽ بزم کبی آلوده ومجرملردن دور ومختفی اولورلر ✽ لله تحت قباب العز طائفة ✽ اخفاهم فی رداء الفقر اجلالا ✽ هم السلاطین فی اطوار مسکنة ✽ جروا علی الفلك الخضراء اذیالا ✽ دلیل عقلی بودر که ✽ حق سبحانه وتعالی قادردر که ✽ بر صالح عبدی یدنده ثمرهٔ طاعتنی مبین ✽ وصحت دیننه ازدیاد بصرتی متضمن خلاف عاده امور اجرا ایلیه ✽ معتزله دیرلر که ✽ عرش بلقیسی ایراد ایدن آصف دکلدر ✽ بلکه ✽ جبریل امین یاخود ✽ حضرت سلیماندر (وانا آتیك به) کلام شریفنده خطاب عفریته در ✽ ودیرلر که خوارق عاده انبیانك غیرینده ظهور ایلسه ✽ معجزه‌یه مشتبه اولمغله ✽ پیغمبر غیردن ممتاز اولماز ✽ اکا جواب ویریلور که ✽ انبیای کرام تحدی ودعوای نبوتله متمیز اولورلر ✽ اولیای ذوی الاحترام متابعت انبیا ایله ادعا ایدرلر ✽ الحاصل کرامت اولیا ثابتدر ✽ ووقوعی

کثیردر ✽ انکارلرنده منفعت یوقدر ✽ کتب اهل اسلام مناقبلریله مشحوندر ✽ حضرت حق سبحانه وتعالی بعض عبادتی نبوتله اصطفا ایلدیکی کبی ✽ بعضیسنی ولایتله اجتبا ایلمك جائزدر ✽ بولوب کورممکدن انکار لازم کلمز ✽ خفاشك آفتابی انکارندن عدم وجودی اقتضا ایلمز ✽ تعصبك ضرردن غیری نفعی یوقدر باخصوص ✽ رجال الغیب حقنده اثر وارد اولمشدر ✽ مضطرینه امر الهیله ✽ اغاثه واعانتلری مشهوردر ✽ نامق الحروف دخی امدادلرینه مظهر اولمشدر ✽ مناسب اولان بودر که ✽ فی کل الاعصار وجودلرین اقرار ایدوب ✽ باخصوص شیخ اکبر محی الدین عربی وعبدالقادر کیلانی ✽ وحضرت مولانا ✽ وعبیدالله احرار انارالله براهینهم حضراتی تعبیرات لایقه ایله ✽ یاد وتذکار ایلیه‌لر ✽ ستر وتعمیه ایلدکاری الفاظی فهم ✽ وادراك ایتمامکله استنکارلری روا دکلدر ✽ علم جفر ونجوم واکسیر کبی انلریده عوامدن اخفا ایلمشلردر ✽ واکثر کلاملری وجدانیدر ✽ من لم یذق لم یعرف قبیلندندر ✽ کلماتلرین فهم ایلمدکدنصکره استعمال اولنمامق لازمدر ✽ حق تعالی جمله‌مزه توفیق وبصیرت کرم ایلیه ✽ وکرامت اولیا تابع اولدیغی پیغمبر ایچون معجزه‌در ✽ فی الحقیقة اول پیغمبری تأیید ✽ وولی مشارالیه اول پیغمبرك طریقنه سلوکله تکریم وتمجیددر

ولَمْ یَفْضُلْ وَلِیٌّ قَطُّ دَهْرًا ✽ نَبِیًّا اَوْ رَسُولًا فِی انْتِحَالِ

لم یفضل ضم ضاد ایله‌در ✽ ولی فاعلیدر ✽ عمومی مفیددر ✽ قط ظرف زماندر ✽ دهرا کلمه‌سیده ظرف زماندر ✽ قط کلمه‌سندن بدلدر نبیا مفعولیدر ✽ او کلمه‌سی واو معناسنه‌در ✽ فی انتحال لم یفضل کلمه‌سنه متعلقدر ✽ انتحال شرف معناسنه‌در ✽ مفهوم بیت

بودركه ٭ اوليای كرام رسل وانبيای عظام درجه سنه قطعا بالغ
دكللردر ٭ زيرا افضليتك ضدی نقص اولمغله ٭ مساواتك دخی نفيی لازم
كلور ٭ وبو مقوله كلام عرفده ٭ نفی افضليت ايچون مسوق اولور
بلكه عمده صاحبنك قولی اوزره ٭ بر پيغمبر جميع اوليادن افضلدر
معلوم اوله كه ٭ اوليای كرام ٭ انبيای عظامه تبعيتله درجهٔ
ولايته نائل اولورلر ٭ البته متبوعك رتبه سی بالاتر اولور ٭ وانبيا
مأمون العاقبه در ٭ لكن اوليايه خاتمه دن خوف واستعاذه واجبدر
وانبيای عظام وحی ٭ ومشاهدهٔ ملائكه ايله متخصصلردر
وانبيا اصول ٭ واوليا فروعدر ٭ ونبوت ٭ خلافت ظاهره وباطنه
وولايت ٭ خلافت باطنه در ٭ كذلك حضرت رسول الله عليه الصلوة
والسلام ابو بكر الصديق رضی الله عنه حقنده بيورمشدركه
قسم بخدای جهان آفرين كه ٭ انبيادنصكره ٭ ابو بكردن افضل
بركسه اوزره شمس طلوع وغروب ايلمدی ٭ بو حديث شريف
دلالت ايدركه ٭ پيغمبر ابو بكردن وابو بكر سائر ناسدن افضل ايمش
و ﴿ كنتم خير امة اخرجت للناس ﴾ كريمه سی اوزره امت
محمدك اولياسی ٭ امم سالفه اولياسندن افضلدر ٭ انبيادن مادون
اولان ذات ٭ جنس اوليادن افضل اولنجه ٭ انبيا اوليادن افضل
اولمق لازمدر ٭ كراميه طائفه سی ٭ واهل اباحه دن بعض صوفيه
ديرلركه ٭ ولیٔ كامل مكمل پيغمبردن افضلدر ﴿ الله يصطفی
من الملائكة رسلا ومن الناس ﴾ كريمه سی و ﴿ وانهم عندنا
لمن المصطفين الاخيار ﴾ وحق محمديده ﴿ وما ارسلناك الا رحمة
للعالمين ﴾ و ﴿ ومن يطع الله والرسول فقد اطاع الله ﴾ كريمه لری
موجبنجه علمای كرام اول طائفه نك ٭ كفر وزندقه لرينه
ذاهب اولديلر ٭ مطاعك مرتبه سی ٭ مطيعدن اشرف اولديغی
بی اشتباهدر ٭ وطائفهٔ مزبوره نك احتجاجلری بودركه ٭ حضرت

موسى پيغمبر ايكن ٭ خضردن تعلم ايلدی ٭ البته معلم متعلمدن
افضلدر ٭ اكا جواب ويريلوركه ٭ بو ماده حضرت موسايی ابتلايه
مبنيدر ٭ وخضرك نبوتنه دخی ذاهب اولنمشدر ٭ ومطلقا متعلمك
افضليتی ضروری دكلدر ٭ بعض علوم اولسونكه ٭ متعلم انی غيردن
تعلم ايلمش اولوب ٭ لكن معلم تعلم ايلامش اوله ٭ حضرت خضر دخی
احكام ظاهرهٔ شريعت موسايه متعلق ٭ عالم اولمامق جائزدر
قالديكه ٭ علامهٔ تفتازانی ديمشدركه ٭ نبی وليدن افضل اولوب
ونبوت ٭ وولايت رتبه لريله متصف اولدقدنصكره ٭ رتبهٔ نبوتلريمی
يوقسه ٭ رتبهٔ ولايتلريمی افضلدر ٭ بو خصوصده بين العلما تردد
واقع اولمشدر

❦ وَلِلصِّدِّيقِ رُجْحَانٌ جَلِيٌّ ❦ عَلَى الْأَصْحَابِ مِنْ غَيْرِ احْتِمَالِ ❦

للصديق جار ومجرور مقدم خبردر ٭ ورجحان مؤخر مبتدادر
جلی ظاهر معناسنه صفتدر ٭ علی الاصحاب رجحان كلمه سنه
متعلقدر ٭ من غير احتمال ٭ صفت ياخود حال موقعنده در ٭ مفهوم
بيت بودركه ٭ اقدم خليفهٔ رسول الله اولان حضرت ابو بكر الصديق
رضی الله عنه سائر اصحاب كرام حضراتندن ٭ افضل وارجحدر
وارجحيتنده شك واحتمال يوقدر ٭ قطعی الثبوتدر ٭ معلوم اوله كه
صديق لفظی ٭ صدقدن مبالغه در ٭ حضرت ابو بكرك لقب
مهذبلريدر ٭ امر معراجی جمله دن اقدم تصديق ايلمكله
صديقله ملقب اولديلر ٭ جاهليتده اسملری عبد الكعبه ايدی
اسلامده عبد الله اولدی ٭ ابو بكر كنيه سيدر ٭ پدرينك اسمی عثمان
وكنيه سی ابو قحافه در ٭ خفی اولميه كه ٭ اهل سنت وقدمای معتزله
اتفاق ايلديلركه ٭ انبيادنصكره افضل انام ٭ ابو بكر الصديق
رضی الله عنه حضرتلريدر ٭ شيعه طائفه سی ٭ ومتأخرين معتزله

امام علی کرم الله وجهه حضرتلریدر دیدیلر ❊ اهل سنت کتاب وسنت ❊ واثرایله استدلال ایلدیلر ❊ اما کتاب ﴿ وسیجنبها الاتقی الذی یؤتی ماله یتزکی وما لاحد عنده من نعمة تجزی ﴾ کریمه سیدر زیرا اکثر مفسرین عندنده ❊ مراد شریف حضرت ابو بکردر ﴿ ولا یأتل اولوالفضل منکم والسعة ﴾ کریمه سندن دخی مراد ❊ ابو بکر حضرتلریدر ❊ اما سنت (لووزن ایمان ابی بکر بایمان اهل الارض لرجح ایمان ابی بکر علی ایمان اهل الارض) حدیث شریفیدر ❊ وابو الدرداء رضی الله عنه برکون حضرت ابو بکرک اوکنده کیتمکله ❊ حضرت رسول الله کوردکده (اتمشی امام من هوخیرمنك والله ماطلعت الشمس ولاغربت بعد النبیین علی احدا فضل من ابی بکر) بیورمشلردر اما اثر ❊ ابن عمر رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه ❊ زمان حیات نبویده بزلر افضل امت محمدی ❊ ابو بکردر ❊ بعده عمر وعثماندر دیو ❊ سویلشورایدك ❊ وامام علی حضرتلرندن (خیرالناس بعد النبیین ابو بکر ثم عمر ثم الله اعلم) عبارتیله مروی اولان حدیثدر) اما امارات ایام خلافت صدیقده ❊ تألیف قلوب ❊ وتتابع فتوحات وقهر اهل ردت ❊ وتطهیر جزیرهٔ عرب ❊ وروم طائفه سنی شامدن اجلا ❊ وعجمی حدود سواد اسلامدن طرد وتبعید ایلمشدر وجمیع ناسدن اقدم نبوت رسول اللهی تصدیق وایمان ایلدی نته که ❊ حدیث شریفده وارد اولمشدرکه (این مثل ابی بکر کذبنی الناس وصدقنی وآمن بی وزوجنی ابنته وجهزنی بماله وواسانی بنفسه وجاهدمعی ساعة الخوف) وحضرت رسول الله حال مرضنده امامته استخلاف ایدوب ❊ وتجهیزلرندن مقدم خلافتلرنده اجماع امت منعقد اولمشدر ❊ وبو حدیث شریف دخی فضائلنه دلالت ایدر (قال النبی صلی الله علیه وسلم لما عرجت

الی السماء وقفت بین یدی الرحمن قال لی یا احمد علی من ترکت اهل الارض قلت یارب علی ابی بکر الصدیق فقال انه احب العباد الی بعدك فاقرأه منی السلام) وامامیه طائفه سی دخی زعملرنجه کتاب وسنت وامارهٔ ایله احتجاج ایدرلر ❊ اما کتاب ﴿ فقل تعالوا ندع ابنائنا وابناءکم ونساءنا ونساءکم وانفسنا وانفسکم ﴾ الآیه دیدیلرکه ❊ انفسنا قولندن مراد نفسی دکلدر ❊ زیرا انسان کندی نفسنی دعوت ایلمز ❊ وفاطمه وحسنین دخی دکلدر ❊ زیرا انلر ابناء ونساء تحتنده مندرجلردر ❊ البته شخص آخر اولمق لازمدر پس مدعو مرقوم بالاجماع ❊ حضرت علیدر وامام علی اولدیغی صورتده ❊ افضلیتنك بیانی بووجه اوزره درکه ❊ آیت مرقومه مباهله بابنده که ملاعنه در ❊ نازل اولمغله ❊ امام علی یی مباهله یه دعوتی ❊ حضرت رسول اللهك امام علی یه غایتله مشفق ومهربان اولمسنه دلالت ایدر ❊ اگروجه محرر اوزره اولمسه ❊ منافقون دیرلر ایدیکه ❊ حضرت رسول الله امرنده بصیرت اوزره اولمدی ❊ زیرا مباهله ایچون زیاده محبت ❊ ووقوع عذابدن صیانت ایلیه جکی کمسنه یی دعوت ایلمدی دیرلر ایدی ❊ ومباهله یه مدعو اولان کمسه زیاده سیله شفقت ومحبتی زیاده اقرب اولدیغیچون ❊ یاخود افضل اولدیغیچون اولور ❊ شق اول منتفیدر ❊ زیرا حضرت عباس اندن اقربدر ❊ وبرادری عقیل ابن ابی طالب درجه ده مساویدر ❊ پس شق ثانی که ❊ افضلیتدر ثابت اولدی ❊ بو احتجاجلری بووجه اوزره مردود ومزیفدرکه ❊ انفسنا قولندن مراد نفسلری اولمدیغی ممنوعدر ❊ زیرا انسان کندی نفسنی دعوت ایلمز ❊ دیدیککزدن مراد حقیقی ایسه مسلمدر ❊ واگر مجازی ایسه ممنوعدر ❊ نته که ❊ نفسندن امام علی اراده سی دخی مجازدر ❊ ایکی مجازك بریسی آخردن اولی دکلدر ❊ ولو سلم مباهله یه مدعو اولان امام علی در ❊ لکن

دعوتدن افضلیت لزومی مسلم دکلدر ❁ مباهله یه دعوتی حضرت
رسولك مدعوه غایت شفقت زیادهٔ قربت ❁ یاخود ❁ زیادهٔ افضلیتده
انحصاری مسلم دکلدر ❁ زیرا غایت شفقت جائزدرکه ❁ مدعوك
غیرنده بولنمیان مجموع اصل اقربیت ❁ و مجموع اصل افضلیت وزیادهٔ
الف وموانست ❁ وکثرت معاشرتله اوله ❁ اما سنت برکون حضرت
رسول اللهه برقوش کبابی اهدا اولنمغله ❁ اللهم ائتنی باحب خلقك
الیك یأکل معی ❁ عبارتیله دعا ایلدکده ❁ امام علی ورود ❁ وبرابرجه
تناول ایلدیلر ❁ عند الله محبوبیت افضلیتنی مستلزمدر ❁ بعضیلر کلام
مرقوم مطلقا ❁ احب خلق اولمغه دلالت ایلمز ❁ زیرا برشیئه نظر ایله
محبوب ❁ وشیٔ آخره نظر ایله غیر محبوب اولمق ممکندر ❁ هر بر
خصوصده می ❁ یوقسه بعض خصوصده می محبوبکدر دیو
استفسار ایلمك صحیحدر دیدیلر ❁ لکن بو کلامك ضعفی ارباب قوته
بیندر ❁ اما اماره ذات مرتضویده علم وزهد ❁ وکرم وشجاعت
وحسن خلق ومزید قوت وشدت بأس وقرب نبوی کبی ❁ مجتمع اولان
مخائل کمالات نفسیه ❁ وبدنیه وخارجیه‌در ❁ لکن بو اماره انجق
کاملیت وفاضلیتنه دلالت ایدر ❁ یوقسه سائر صحابه‌دن افضلیتنه
دلالت ایلمز ❁ ولو سلم ابو بکرك افضلیتنه دال اولان ❁ امور مذکوره
ایله معارضدر ❁ بعض محققین دیدیلرکه ❁ بو ماده‌لرده همان اجماع
منعقده اقتصار اولی واسلمدر ❁ وبو مقاملرده فضیلتدن مراد کثرت
ثوابدر ❁ یوقسه ظاهرا مفضولده فاضلدن زیاده ❁ بعض خواص
موجود اولور ❁ وحضرت صدیقك مدت خلافتلری ❁ ایکی سنه
درت ماهدر ❁ خلافتلری اجماع اصحابله در

❁ وَلِلْفَارُوقِ رُجْحَانٌ وَفَضْلٌ ❁ عَلَى عُثْمَانَ ذِي النُّورَيْنِ عَالٍ ❁

وللفاروق مقدم خبردر ❁ رجحان مؤخر مبتدادر ❁ فضل رجحان

اوزره معطوفدر ❁ عثمان غیر منصرفدر ❁ ذی النورین صفت
وعال صفت بعد صفتیدر ❁ زیرا تنوینی مضاف الیهدن عوضدر
عالی القدر تقدیرنده‌در ❁ مفهوم بیت بودرکه ❁ فاروق اعظم
عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری دخی عثماندن ارجح
وافضلدر ❁ معلوم اوله‌که ❁ فاروق لفظی فرقدن مأخوذ
صیغهٔ مبالغه‌در ❁ حضرت عمر اسلامه کلدکده ❁ اسلام وکفرك
بینینی ❁ یاخود قضایاده حق وباطلك بینینی فرق ایلدیکیچون
فاروقله ملقب اولدیلر ❁ وذو النورین ایکی نور صاحبی دیمکدر
حضرت عثمان رسول اللهك کریمه‌لری اولان ❁ رقیه وام کلثوم
جنابلرینی تزوج ایلمکله ❁ ذو النورین ایله ملقب اولدی ❁ اهل
سنت اتفاق ایلدیلرکه ❁ حضرت صدیق اکبردن صکره افضل
فاروق اعظمدر ❁ سنت واثر واماره ایله استدلال ایلدیلر ❁ اما سنت
(خیر امتی ابو بکر ثم عمر ❁ و ❁ لو کان بعدی نبی لکان عمر بن الخطاب
و ❁ ان الشیطان لیفر من ظل عمر ❁ و ❁ انما دار عمر دار الحق معه)
حدیث شریفلریدر ❁ ومرویدرکه ❁ برکون جبریل امین نازل
اولوب ❁ یا محمد حضرت حق سبحانه وتعالی حضرت عمره سلام
اهدا ❁ وبنم کندودن راضی اولدیغم کبی ❁ کندوده بندن
راضیمیدر دیو سؤال ایلمکزی امر ❁ واسلامندن صکره ینه
جبریل امین نازل اولوب ❁ یا محمد اهل سماء اسلام عمر ایله استبشار
ایلدیلر دیدی ❁ وینه برکون جبریل امین نازل اولوب ❁ حضرت
رسول الله ایله مکالمه ایدر ایکن ❁ حضرت عمر ورود ایتمکله
جبریل امین دیدیکه ❁ سنی حق پیغمبر بعث ایدن خدای ذو المنن
حقی ❁ عمر ارضده معروف اولدیغندن زیاده ❁ آسمانده معروفدر
ینه حضرت رسول الله ❁ یا جبریل فضائل عمردن بکا بیان قیل
بیورمغله ❁ حضرت جبریل دیدیکه ❁ یا محمد حضرت نوحك

امتی ایچره مکث ایلدیکی مدت * جناب سعادت عندنده مکث ایلیوب * عمرك فضائلنی بیان ایلسم * فضائل عمر نهایت بولماز اما اثر فضیلت ابی بکر ماده سنده کذران ایلدی * اما اماره ایام خلافتنده ظاهر اولان حسن سیرت واستقامت * وخلق محجۀ بیضایه سوق * وکفاری استیصال * وکلمۀ اسلامی اعلا واجلال وتقوی وتواضع * وفتح بلاد * واستقرار عباد * وحمیت دینیه وصلابت یقینیه کبی * مآثر سنیه لریدر * حضرت صدیق آخر حیاتلرنده خلافت فاروقی بابنده عهدنامه تحریر * وبعد الختم صحابۀ کرامی جمع * وصحیفه ده اسمی مکتوب اولان کسه یه بیعت ایلملری ضمننده امر ایدوب * هرکس بیعت ایدرك * امام علی حضرتلرینه واصل اولدقده * امام علی بندخی بیعت ایلدم حضرت عمر ایسه یورمغله * خلافتنده اتفاق منعقد اولمشدر اون سنه مسند خلافتده جالس اولدقدن صکره * هجرتك یکرمی اوچنجی سنه سی ذی الحجه سنده مغیرة بن شعبه نك غلامی ابو اللؤلؤ یدیله کسوۀ عالیبهای شهادتی لابس اولدیلر

وَذُو النُّورَيْنِ حَقًّا كَانَ خَيْرًا * مِنَ الْكَرَّارِ فِي صَفِّ الْقِتَالِ

وذوالنورین مبتدادر * حقا قسمدر * یاخود مفعول مطلقدر احقه حقا تقدیرنده در * کان فعل ناقص اسمی ضمیر مستتردر خیرا خبر منصوبیدر * من الکرار خیرا لفظنه متعلقدر * فی صف القتال کراره متعلقدر * مفهوم بیت بودرکه * حضرت عثمان رضی الله عنه دخی حضرت حیدر کراردن افضلدر * معلوم اوله که * حضرت عثمانه ذوالنورین تسمیه سنك وجهی آنفا بیان اولندی * حضرت علی دخی بغایت شجیع وجنکاور اولمغله کرار ایله ملقب اولدی * کر حمله وصولت معناسنه در * خفی اولمیه که * حضرت عثمانك فضیلتی بابنده * آثار کثیره وارد اولمشدر (لو کان لی اربعون بنتا لزوجت عثمان واحدة بعد واحدة

حتی لا تبقی منهن واحدة) و(یا عثمان انت ولیی فی الدنیا والاخرة والذی بعثنی بالحق لیشفعن عثمان بن عفان فی سبعین الفا من امتی قد استوجب کلهم النار) و(الا استحیی ممن استحیی منه ملائکة السماء و ظهر فی الجنة برق فقال اهل الجنة ما هذا البرق ولیست الجنة موضع البرق فیقول الله عز وجل لیس برق ولکن یذهب عثمان بن عفان من حجرة الی حجرة وهذا نور شراك نعلیه) حدیث شریفلری کبی خصوصا تبوك غزاسنه عزیمت بابنده * وجاهدوا باموالکم وانفسکم * امری نازل اولمغله * حضرت ذوالنورین * اول هنکامده تجارت ایچون ایکیوز دوه تجهیز ایتمش اولمغین * جمله اسبابیله مکمل کتوروب تسلیم مهار ایتمکله * شاه سریر اصطفا علیه اصفی التحایا حضرتلری (لا یضر عثمان ما فعل بعدها) بیوردیلر وایام خلافتلرنده بلاد کثیره فتح * ولوای شرع احمدی رسیدۀ طاق سپهر زبرجدی اولوب * وجیوش مسلمینی تجهیز * ونصرت دین ومهاجرتده اتفاق ایدوب * ودامادنبوی اولمشلردر * حضرت عمر زخمدار اولدقده امر خلافتی حضرت عثمان * وعلی * وعبد الرحمن بن عوف * وطلحه * وزبیر * وسعد ابن ابی وقاص بینلرنده شوری * یعنی مشورت اولنمغه تعلیق ایلدی * بعده جمله سی امری عبد الرحمن بن عوف حضرتلرینه تفویض وحکمنه ارتضا ایتملریله اولدخی حضرت عثمانی اختیار * وخلافتنه بیعت وامرینه مطاوعت ایلدیلر * مدت خلافتلری اون ایکی سنه در بعده فتنه ظهور ایلمکله نشوان سلافۀ شهادت اولدیلر

وَلِلْكَرَّارِ فَضْلٌ بَعْدَ هٰذَا * عَلَى الْأَغْيَارِ طُرًّا لَا تُبَالِ

للکرار مقدم خبردر * فضل مؤخر مبتدادر * بعد ظرف زماندر هذا کلمه سنده ها حرف تنبیه * ذا عثمانه اشارتدر * علی الاغیار

فصل كلمه سنه متعلقدر ❊ طرا جميعا معناسنه حالدر ❊ لاتبال
مبالاتدن نهى حاضردر ❊ علامت جزمى آخرنده يانك سقوطيدر
لاتبال عن اقوال الاغيار تقديرنده در ❊ مفهوم بيت بودركه
امام على رضى الله عنه حضرتلرى دخى سائر صحابهٔ كرامدن
افضلدر ❊ بعض كمسه لرك كونا كون اقواللرينه توجيه سامعهٔ
اعتبار ايله ❊ معلوم اوله كه ❊ جملهٔ اصحاب كرام اتفاق ايتديلركه
حضرت عثماندن صكره ❊ افضل امام على كرم الله وجهه ❊
حضرتلريدر (من كنت مولاه فعلى مولاه) و(اللهم وال من والاه
وعاد من عاداه) و(انت منى بمنزلة هرون من موسى) و(دخلت الجنة
فرأيت على باب الجنة مكتوبا لا اله الا الله محمد رسول الله وعلى اخ
رسول الله) حديثلريله استدلال ايدرلر ❊ مرويدركه حضرت
عثمان عازم سوى جنان اولدقدن صكره ❊ امر خلافت مهمل
قالوب آخر جملهٔ كبار اصحاب كرام تجمع ❊ وحضرت مرتضادن
امانت خلافتى قبول ايلملرينى استدعا ايلديلر ❊ قتل ذى النورينى
استعظامله قبول ايلميوب ❊ اوچ كون بوحال اوزره كذران ايلدى
كبار مهاجرين اختلال امر دين ظهورينى يقين ايلملريله ❊ ثانيا
حضرت مرتضايه ابرام ايدوب ❊ يمين ويرملريله ❊ بالاخره قبول
ايدوب ❊ موجود اولان كافهٔ اصحاب عقد بيعت ايلديلر ❊ زيرا
عند اهل السنه خلافت امرنده اصابت ايلمشدر ❊ حضرت
عائشه ❊ وزبير ❊ ومعاويه نك منازعه لرى اجتهادلرنده خطايه
مبنيدر ❊ امام على مصيبدر ❊ زيرا حضرت رسول الله عمار بن
ياسره (ستقتلك الفئة الباغية) بيورمغله ❊ حضرت عمار صفين
ملحمه سنده ❊ طرف مرتضويده اولوب ❊ لشكر معاويه يديله شربت
شهادت نوش ايلدى ❊ مرويدركه ❊ طلحه سپاه شامده بولنوب
مجروح وحياتدن مأيوس اولدقده ❊ عسكر مرتضوى افرادندن

برجوانه دستكى بكا ويركه امير المؤمنين ايچون بيعت ايده يم ديدى
مرادى امام عادل بيعتى اوزره فوت اولمق ايدى ❊ وحضرت
عايشه نك يوم جملده قتال ايچون خروج ايلميوب بلكه ايكى فرقه
بينينى اصلاح ايچون خروج ايلديكى مرويدر ❊ وخروجنه نادم
اولديغى رسيدهٔ درجهٔ صحتدر ❊ وامر خلافت امام على ايله
واصل حد ختام اولدى ❊ نته كه (الخلافة من بعدى ثلثون سنة
حديث شريفى وارد اولمشدر ❊ وحضرت مرتضانك انتقالى
اوتوزنجى سنه ده واقع اولمشدر ❊ قالديكه امت محمد خلفاى
عباسيه ❊ وحالا خلفاى عثمانيه نك خلافتلرينه اتفاق ايلدكلرى
حديث شريفده وارد اولان خلافتى ❊ خلافت كامله ❊ وخلافت
حقيقيه يه حمل ايله در ❊ خصوصا خلفاى عثمانيه ايدهم الله
تعالى بالتأييدات السبحانيه حضراتنك اصول سلطنتلرى سيرت
خلفاى راشدين اوزره مؤسس اولوب جمله سى خالص اهل سنت
وپيشه لرى هميشه غزا ومجاهدت ❊ واجراى احكام شريعت
اولمغله ❊ خلافت وصفنه احرى واليق اولمشلردر

وَلِلصِّدِّيقَةِ الرُّجْحَانُ فَاعْلَمْ ❊ عَلَى الزَّهْرَاءِ فِى بَعْضِ الْخِلَالِ

للصديقة جار ومجرور خبر مقدمدر ❊ صديقه لقب حضرت
عايشه در ❊ الرجحان مؤخر مبتدادر ❊ زهراء لقب حضرت
فاطمه در ❊ خلال خصال معناسنه در ❊ مفهوم بيت بودركه
حضرت عايشه بعض خصالده حضرت فاطمه يه ارجحدر
معلوم اوله كه ❊ ام المؤمنين زوجهٔ سيد المرسلين ❊ حضرت عايشه
رضى الله عنها صديقه ايله تلقبنك وجهى بودركه ❊ ترجمه
سيرده تفصيل ايلديكمز اوزره قلاده سنك فقدانى ماده سنده
افك وافترايه مبتلا اولوب ❊ بعده عصمت وبرائتلرى بابنده آيت

كريمه نازل ❊ وذاتنده محبت وخدمت نبويده كمال صداقتی اولمغله
صديقه ايله ملقب اولديلر ❊ وحضرت فاطمه كدرت دم حيض
ونفاسدن آزاده اولمغله ❊ زهرا ايله ملقب اولديلر ❊ بر وقت نماز فوت
ايلمديكی مرويدر ❊ بعضيلر وجه تلقبی اشراق جمال تابدارلريدر
ديدی ❊ حتی حضرت صديقه ليلهٔ مظلمه ده اشراق نور جمال
فاطمه ايله سوزنه رشتهٔ اسلاك ايدرم ديدكاری مرويدر ❊ معلوم
اوله كه ❊ علمای امت اختلاف ايلديلر ❊ بعضيلر فاطمه نك
عايشه دن افضليتنه ❊ واكثر علما حضرت عايشه نك مطلقا
افضليتنه ذاهب اولديلر ❊ وبعضيلر توقف ايلديلر ❊ زيرا
اعتقاده تعلق يوقدر ❊ بعضيلر عايشه نك علم نبوت واحكام
شريعت تحصيلنده ❊ وكثرت روايت ودرايت ❊ وآخرنده
حضرت رسول اللهله درجهٔ عاليه ده بولنمق كبی ❊ بعض خصالده
افضليتنه ذاهب اولديلر ❊ حتی حقلرنده (اطلبوا ثلثی دينكم
عن هذه الحميراء) وارد اولمشدر ❊ حميرا صيغهٔ تصغيرايله لقب
عايشه در (وفضل عائشة علی سائر النساء كفضل الثريد علی سائر
الطعام) حديث شريفی وارد اولمشدر ❊ وحضرت فاطمه
حقنده دخی (اما ترضين ان تكون سيدة نساء اهل الجنة) بيورلمشدر
مشارق شريفده (الا ترضين ان تكون سيدة نساء المؤمنين) مثبتله
مثبتدر ❊ وحضرت رسول اللهك جزء شريفلريدر ❊ ذكوردن
اولسيدی لامحاله پيغمبر اولور ايدی ❊ وحقنده (فاطمة بضعة منی
فمن اغضبها اغضبنی) بيورادی ❊ وحضرت عايشه دن عند
رسول الله نسواندن صاحب قدر ومحبت اولان كيمدر ديو سؤال
اولندقده فاطمه در ديديلر ❊ ورجالدن كيمدر دينلدكده
زوجيدر ديديلر ❊ بناء عليه ❊ ناظم رجحانی بعض خصالله
تخصيص ايلدی

✤ ولم حرف ✤

✤ وَلَمْ يَلْعَنْ يَزِيدًا بَعْدَ مَوْتٍ ✤ سِوَى الْمِكْثَارِ فِي الْاِغْرَاءِ غَالٍ ✤

لم حرف جازمدر ❊ يلعن فعل مستقبل مجزومدر ❊ يزيدا مفعوليدر
ضرورت وزن ايچون منصرف قلندی ❊ اتزان ايچون منون
اولدی ❊ بعد موت بعد موته تقديرنده در ❊ سوی المكثار فاعليدر
مكثار مفعال وزننده كثرتدن مبالغه در ❊ قوال معناسنه ❊ فی الاغراء
مؤخر غال كلمه سنه متعلقدر ❊ اغراحث وتعريض معناسنه در
غالی غلودن مأخوذدر ❊ حدی تجاوز ايديجی معناسنه ❊ مكثاردن
بدلدر ❊ مفهوم بيت بودر كه ❊ سلفدن بركسنه يزيد بن معاويه
حقنده لعنت ايلمدی ❊ انجق حدی تجاوز ايدن رفضه وخوارج
كبی بعض اشخاص لعنت ايلديلر ❊ معلوم اوله كه ❊ لعن لغتده
طرد معناسنه در ❊ عرفده حضرت حقك بر شخصی رحمتندن
طرد وتبعيد ايلمسنده مستعملدر ❊ نته كه ✤ لعن الذين كفروا ✤
كريمه سنی بعدوا من رحمة الله ايله تفسير ايلديلر ❊ ولعن
بركسه اوزره ابدی دعا اولور ❊ شيطان وابو جهل كبی ❊ وبعضا
لعنی مستوجب اولان وصف ❊ زائل اولمغله موقت اولور ❊ مثلا
كافر ايكن مسلم ❊ وفاسق ايكن تائب اولور ❊ وكفار ايله مسلم حقنده
اولان لعنك فرقی واردر ❊ زيرا لعن كفار دائمی وابديدر ❊ لعن
مسلم خيردن بعيد اولمسيدر ❊ بو صورتله بعد التوبه مسلميندن
برينه لعن ايلمك جائز دكلدر ❊ بناء عليه ناظم عليه الرحمه ❊ يزيد بن
معاويه حقنده بركسه لعنله دعا ايلمدی ديدی ❊ زيرا امام حسين
رضی الله عنه حضرتلرينك قتلبله امر ايلديكنك تحقق صورتنده
محتملدر كه ❊ قبل الموت تائب ونادم اوله ❊ نته كه وحشی حضرت
حمزه يی قتل ايدوب بعده توبه واسلامله اصحابدن معدود اولمشدر
لكن بو كلامه اعتراض اولنور كه قبل الموت توبه وايمان ايلمش

اولسه سائر خاندان نبوتدن كف يد ايدر ايدی ٭ قالديكه موتنه قدر
خاندان عالی يه انواع اهانتی متواتردر ٭ وهنكام موتنده توبه
وايمانی مقبول دكلدر ٭ زيرا وجه آتی اوزره كفرينه ذاهب
اولمشلردر ٭ اكر سؤال اولنورسه كه ٭ مسلم حقنده معصيت سببيله
لعن جائز اولمسه ٭ حضرت رسول الله (لعن الله الراشی والمرتشی
ولعن الله الواشمة والمستوشمة) بيورمزلر ايدی ٭ واشمه بدنه
سوزنله نعل غرز ايدن مستوشمه غرز ايتديرندر ٭ جواب ويريلوركه
لعنت مؤمن فاجر كنديلره وعيد وتخويف ٭ وسائره لطف واحساندر
زيرا فاجرلر خوفله توبه وانابت ٭ وسائرلری مجانبت ايدرلر ٭ ويزيدك
كفرينه ٭ قتل حسينی امر ايلديكندن بشقه ٭ اشبو منظومه
صورتنده اولان هذيانله استدلال ايدرلر ٭ بركون مصحف شريفدن
تفأل ايدوب ابتدای سطرده ﴿ واستفتحوا وخاب كل جبار عنيد
كريمه سی ظهور ايتمكله ٭ پرغضب اولوب اشبو قطعه يی قطع
اوله جق لسانيله تفوه ايلمشدر

٭ تخوفنی بجبار عنيد ٭ وها اناذاك جبار عنيد ٭
٭ اذا لاقيت ربك يوم حشر ٭ فقل يارب مزقنی يزيد ٭

ديه‌رك مصحف شريفی پاره پاره ايلديكی منقولدر ٭ وشراب حقنده
دخی اشبو اذا حرمت يوما علی دين احمد ٭ فهات علی دين
المسيح ابن مريم ٭ بيتی كه نصری استرضادر ٭ كنديدن صادر
اولديغی منقولدر ٭ اشبو ابيات مذكوره كتب ادبياتك برنده ينه
امرای امويه دن وليد بن عبدالملكه معزو اولديغی مسطوردر
لكن اكثرنده يزيده سندا مسطوردر ٭ علامهٔ بيهمدانی سعدالدين
تفتازانی عليه الرحمه خلاصه دن نقل ايتمشدركه ٭ يزيده وحجاجه
لعن ايلمك لايق دكلدر ٭ زيرا حضرت رسول الله اهل قبله يه
لعنی نهی ايلدی ٭ وبعض اهل قبله حقلرنده ٭ لعن نبوی صدوری

معارض اولماز ٭ زيرا غيرك بيلمديكی بعض احوال ناسی حضرت
رسول الله بيلور ٭ وبعضيلر يزيد حقنده لعنی اطلاق ايلديلر ٭ زيرا
حضرت حسينی قتل ايله امر ايلديكی حينده كافر اولدی ٭ وعلما
حضرت حسينی قتل ٭ وقتليله امر ايدن ٭ وقتلنه اذن ورضا
كوسترن اشخاصه ٭ لعن ايلمك جائز اولديغنه متفقلردر ٭ زيرا
حضرت رسول اللهه اذا اولديغی بديهيدر ٭ خارجدن بركسه نك
جكر پاره سی اولان اولادينی قتل ايلسه‌لر ٭ اول كمسه مطيعی
اولور متأذی اولور ٭ البته متأذی اوله جغی شمسدن اظهردر
ايمدی حضرت رسول اللهه اذا اوليجق ﴿ ان الذين يؤذون الله
لعنهم الله فی الدنيا والاخرة ﴾ كريمه سی منطوقنجه لعنته مستحق
اولور ٭ وحق اولان بودركه ٭ يزيدك قتل امام حسين خصوصنده
رضا واستبشاری ٭ وخاندان نبوته اهانت واضراری متواتر
معنوی اولمغله شاننده ٭ بلكه ايماننده توقف ايلميوب ٭ كندوسنه
وبوبابده اعوان وانصارينه لعنت ايده رز ٭ وكبار ائمه دن برذات
فضائل سمات يزيدك قتل امام حسينده آمر اولديغنی بوبيتله
ايما ايلمشدر

٭ سهم اصاب ورامية بذی سلم ٭ من بالعراق لقد ابعدت مرماكا ٭

امام غزاليدن مرويدركه ٭ بوبابده دخی اسلم اولان سكوتدر ٭ نته كه
شيطان واجب اللعنه ايكن لعنت بدلی ٭ مثلا استغفار وصلوات
شريفه ايله نفسكه جلب مثوبات ايلمك انسبدر ٭ اكر واقعا بوكونه
خاندان نبوته اهانتده ٭ مصرا هلاك اولديسه ٭ سنين
عديده دنبرو معذب اولوب ٭ وبوندنصكره دخی معذب اوله جقدر
جمله دن اقدم ٭ دعوا جيسی حضرت فاطمه در ٭ حضرت
فاطمه جهتندن دخی (فاطمة بضعة منی فمن اغضبها اغضبنی
حديثی مقتضاسی ٭ خصمی حضرت رسول اللهدر ٭ واكر

تائبا كتمش ايسه لعنت ايلمكدن نه حاصلدر ❊ اما خاندان نبوته
دركار اولان حب جبلى اقتضاسى ❊ اذا خلى وطبعه ❊ اومقوله قلوبده
بغض وكدورات ضرورى متهيج اولور ❊ ممدوح اولان بودر

❊ وَاِيمَانُ الْمُقَلِّدِ ذُو اعْتِبَارٍ ❊ بِاَنْوَاعِ الدَّلَائِلِ كَالنِّصَالِ ❊

ايمان مبتدادر ❊ المقلد ❊ مضاف اليهيدر تقليددن اسم فاعلدر
ذواعتبار خبريدر ❊ بانواع جار ومجرور ذواعتبار كلمه سنه متعلقدر
زيرا صاحب اعتبار تأويلنده در ❊ الدلائل مضاف اليهدر ❊ دلائل
دليلك جمعيدر ❊ كالنصال ❊ حالدر مشبهة بالنصال تأويلنده در
نصال جمع نصل در ❊ اوق تمرننه ديرلر ❊ مفهوم بيت بودر كه
مقلد اولان مؤمنك ايمانى معتبر واعتبارى ادلهٔ قاطعهٔ نافذه ايله
مدلل ومبرهندر ❊ معلوم اوله كه ❊ ايمان لغتده مطلقا تصديق
معناسنه در ❊ امن كلمه سندن افعالدر ❊ اكا ايمان ايتدى ديمك
انى تكذيب ومخالفتدن امين ايتدى ديمك اولمغله ❊ تصديق حاصل
معنا اولور ❊ باحرفيله متعدى اولور ❊ اقرار واعتراف معناسنى
اعتبار ايله امنت بالله قولنده اولديغى كبى ❊ ولامله ده متعدى اولور
اذعان وقبول معناسى اعتباريله ❊ وما انت بمؤمن لنا ❊
كريمه سنده اولديغى كبى ❊ وعرف شرعده تحقيقنده ويالكز
فعل قلب ❊ وياخود يالكز فعل لسان ❊ ياخود ايكيسنكده فعلى
ياخود سائر جوارحكده مدخلنك وجود وعدمنده اختلاف
اراء واقع اولمغله ❊ درت شقى مشتمل اولمشدر ❊ شق اوله كوره كه
يالكز فعل لساناولمقدر ❊ حضرت رسول اللهك طرف الهيدن
كتوردكلرى احكامك بالضرورة تصديقنه اسم اولور
وحدت صانع ❊ ووجوب صلوة ❊ وحرمت خمر كبى ❊ مشهور اولان
بودر ❊ وجمهور اهل سنت بونك اوزرينه در ❊ وبعضا معرفتده

اسم اولور ❊ شيعه طائفه سى ❊ وقدريه دن جهم بن صفوان
وابو الحسين الصالحى مذهبلرى بودر ❊ واشعريه دخى بو طرفه
مائللردر ❊ وشق ثانى يه كوره ❊ يالكز فعل لساندر لكن معرفت
قلبله مشروطدر ❊ حتى اقرار معرفتسز تحقق ايلمز ❊ رقاشى بوكه
ذاهبدر ❊ وقطان تصديقك اشتراطنه ❊ وكراميه معرفت
وتصديقدن هر برينك عدم اشتراطنه ذاهبدر ❊ شق ثالثه كوره كه
مجموع تصديق واقرارك اسميدر ❊ اكثر محققينك مذهبى بودر
وامام اعظم حضرتلرندن منقول اولان بودر ❊ نته كه فقه اكبرنده
والايمان هو الاقرار والتصديق ❊ عبارتيله تعريف ايلمشلردر
لكن امام اعظم اقرارى اجراى احكام دنيويه ايچون ❊ اشعرى
تصديقه امارت اولمق ايچون مشروط ايلديكنى تصريح
ايدرلر ❊ كرچه اشعرينك مرجعيده متحددر ❊ تصديق ركندن
اولديغنه كوره ❊ بركسه قلبيله تصديق ايدوب ❊ عمرنده بردفعه
لسانيله اقرار ايلمسه ❊ عند الله تعالى مؤمن وجنته دخول
وجهمدن نجاته مستحق اولماز ❊ لكن شرط اولديغنه كوره
عند الله مؤمن اولور ❊ نقدر احكام دنيوى خصوصنده مؤمن
اولمازسه ده ❊ منافق كبى اقرار ايدوب ❊ تصديق ايلمسه دنياده
مؤمن اولوب ❊ عند الله مؤمن اولماز ❊ نته كه نصوصلرى بونى
مؤيددر ❊ اما يالكز تصديقده اسمدر دين مذهبه كوره اقرار
احكام دنيوى ❊ اجراسيچون شرط اولور ❊ وشق رابعه كوره كه
سائر جوارح دخى مضاف قلنمشدر ❊ تارك عمل ايماندن خارج
وكفره داخل اولور ❊ خوارجك مذهبى بودر ياخود كفره داخل
اولميوب ايكى منزله اراسنده قالور كه ❊ معتزله نك مذهبى بودر
لكن اعمالده اختلافلرى واردر ❊ ابو على وابو هاشم عندنده
عمل فعل واجبات وترك منهياتدر ❊ ابو الهذيل وعبد الجبار

عنـدنده فعل طـاعا تدر ٭ كرك واجب ٭ وكرك مندوب اولسون
اشـبو شق رابعده برمذهب دخي واردر كه ٭ تارك عمـل ايمـاندن
خارج اولمازبلـكه ٭ دخول جنتله وجهنمده عدم خلودايله مقطوع
اولور ٭ اكثر سلف وجميع ائمهٔ حديث ٭ واكثر متكلمين مذهبلرى
بودر ٭ امام مالك وشـافعى واوزاعى حضراتنـدن منقول اولان
بودر ٭ لكن بوكه سؤال وارد اولور كه ٭ ايمـانك جزئى منتـفى
اولمشيكن بقاسنه نه كونه ذاهب اولنور ٭ جواب ويريلور كه ٭ ايمان
انلرك عـند نده دخول جنت بابنده كـافى اولان اصـله كه
تصديق قلبيدن عبـارتدر ٭ مقولدر وبلا خلاف كامل منجى يه ده
مقولـدر تـه كه ﴿ انمـا المؤمنون الـذين اذا ذكر الله وجلت
قلوبهم ﴾ كريمه سى اكا اشـارتدر ٭ ومحل خلاف مقول اولكمى
يوقسه ثانيتكمى اسميدر ٭ واشاعره ديرلر كه ٭ ذكر اولنان تصديقه
اسـتدلال دخي ضم اولنمق لازمدر ٭ صحت قول پيغمبرى بلادلالة
العقل بيلمك جائز دكلدر ٭ شرح مقاصدده مسطوردر كه ٭ امام
اعظم ٭ ومالك ٭ وشافعى ٭ واحمد واوزاعى ٭ رحمهم الله ديديلر كه
مقلدك يعنى ٭ غيرك قولنى بغير دليل قبول ايدن كمسـه نك ايمانى
صحيحدر ٭ لكن اسـتدلالى تركله عاصى اولور ٭ ائمهٔ مشـاراليهم
ديرلر كه ٭ چونكه ايمـانك حقيقتى تصديقدر موجبـات كفردن
بريله تحقق ايلمامكله ٭ ايمـانه ضرر ترتب ايلمز ٭ اكر سـؤال
اولنورسه كه ٭ تصديق بدون العلم متصور اولماز ٭ زيرا علم بالتصديقه
ذاتى ياخود ٭ شرط اولور ٭ مقلدك ايسه علمى يوقدر ٭ زيرا علم
ضرورت استدلالدن برسببه مستند اولان اعتقـاد جازم مطابقدن
عبـارتدر ٭ اكا جواب ويريلور كه ٭ تصديقده معتبر اولان يقين
دكلدر ٭ بلكه بعضـا مطابقت كـفايت ايدر ٭ ونقيضى
خاطره سندن سـالم ٭ ظن غالب يقـين حكمنده اولور ٭ تكرار

سؤال اولنورسـه كه ٭ بزايمـان وتصـديق اولديغنى نيه ايتمزز
بلكه نافع دكلـدر ٭ ايمـان يأس منزلنده در ٭ زيرا ايمـان يأسك
عدم نفعى ابومنصور ماتريدى بيـانى اوزره ٭ بوكونه معلل دركه
عبد اولوقنده ٭ شاهد ايله غائب اوزرينـه استدلال ايلمكه قادر
اولماز كه ٭ حتى ايمانى عن معرفة وعن علم استدلالى اوله ٭ ايمان اوزره
ثواب ٭ مشاق ومتاعبدن متحمل اولديغى مقابله سيله در ٭ مشاق
ومتاعب ايسه ٭ محدثات عالم ٭ ومعجزات انبيا ٭ وحجت وشبهه مباتى
تمييزده ٭ اداب فكرت وادمان نظر ودقت ايله حاصلدر ٭ بوقسه
اصل ايمان تحصيلنده دكلدر ٭ اكا جواب ويريلور كه ٭ نص شريف
معاينهٔ عذاب عندنده ايمان يأسك عدم نفعنه قائم اولدى ٭ بوقسه
ايمان مقلدك عـدم نفعى بابنده وارد اولمدى ٭ اجماع دخي نفعى
امرنده منعقـد اولدى ٭ وقيـاسه تمسك ٭ هرنقدر اصولده صحيح
ايسـه ده علت ٭ سزك ذكر ايلديككز اولديغى ممنوعـدر ٭ بلـكه
ماتريدى واكـثر محققين ذاهب اولديلر كه ٭ ايمـان يأس نافع
اولمديغنك وجهى بودر كه ٭ زيرا اولوقنده ايمان محضا دفع عذاب
ايچوندر ٭ يوقسه حقيقى ايمـان دكلـدر ٭ كذلك اولوقنده عبـد
ايچون ٭ نفسـنى تصرفه واستطاعه قـدرت قالماز ٭ زيرا معـاينه
ايلديكى عذاب دنيـا ٭ عذاب آخرته مقـدمه در ٭ ايمـان مقلد
بونك خلافنـه در ٭ زيرا حضرت بارى يه تقرب رضـاسنى طلب
وابتغا در ٭ ومعتزله عندنده مقلدك ايمـانى صحيح دكلدر ٭ لكن
بينلرنده اختلاف واردر ٭ وبعضيلرى ديرلر كه هرمسئله ده استدلال
عقلى يه ابتـناء اعتقادى شرط دكلدر ٭ بلـكه معجزه ايله رسـالتى
بالمشـاهده ٭ ياخود بالتواتر ٭ ياخود بالاجماع ٭ معلوم اولان ذاتك
قولنه ابتنـاء كفايت ايدر ٭ بو وجهـله حضرت رسول اللهك
حدوث عالمى ٭ وثبوت ووحدانيت صـانعى اخبارى ٭ مقبول

اولور ❊ وبعضیلر اصولدن هر برمسئله ده دلیل عقلی یه ابتنای
اعتقادی شرط ایلدیلر ❊ لکن انی تعبیر ودفع شبهات غیر ❊ ومجادلهٔ
خصومه اقتدار لازم دکلدر دیدیلر ❊ وشیخ اشعری حضرتلرندن
مشهور اولان بو کلامدر ❊ حتی کندودن ذکر اولنان شرط
بولنمیان مؤمن اولماز مقالنی حکایت ایدرلر ❊ لکن عبدالقاهر
بغدادی دیدیکه ❊ اول کمسنه هرنه قدر اشعری عنده علی الاطلاق
مؤمن اولماز ایسه ده ❊ تصدیق بولندیغیچون کافر دکلدر ❊ لکن
نظر واستدلالی ترك ایلدیکی حسبیله عاصیدر ❊ حق جل وعلی یا
عفو ایدر ❊ یاخود ذنبی مقداری عذاب ایدر ❊ عاقبتی ینه جنته
داخل اولور ❊ عبدالقاهرك بو کلامی مشعردرکه ❊ اشعرینك
مرادی ❊ اول کمسه علی الکمال مؤمن اولماز دیمکدر ❊ تارك اعمال کبی
والامنزلة بین المنزلتین ترددینه ❊ وغیر مؤمنك جنته دخولنه قائل
دکلدر ❊ بوصورتده منازعهٔ اشعری حقیقی اولماز ❊ ومعتزله دن
بعضیلری دیرلرکه ❊ ذکر اولنان ابتنای اعتقاد ایله مجادلهٔ
خصوم ❊ ووارد اولان اشکالك حل ودفعنه ❊ اقتدار لازمدر
بوصورتله اقتداری اولمیانك ایمانیله حکم ایلمزلر ❊ بلکه ابوهاشم
کفریله حکم ایلمدی ❊ قالدیکه صحیح اولان ماتریدی
مذهبیدرکه مطلقا تصدیقدر ❊ عامهٔ اهل علم وفقها ❊ انك اوزرینه
متفقلردر ❊ مثلا برکسنه یه بریسی برخبر سویلسه ❊ اول کمسنه انی
تصدیق ایلسه ❊ آمن به وآمن له ❊ قولی صحیح اولور ❊ پس
مقلده ایمانی واجب اولان امور ❊ اخبار اولندقده تصدیق ایلسه
مؤمن اولوب ❊ مؤمنین حقلرنده موعود اولان ❊ عنایاته مستحق
اولورلر ❊ وجبریل امینك ایماندن سؤالنده ❊ حضرت
رسول اللهك ❊ ان یؤمن بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم
الاخر وبالقدر خیره وشره ❊ بیورملری مقلدك صحت ایماننه

دلالت ایدر ❊ زیرا مجرد تصدیقله جواب ویردیلر ❊ وحضرت
رسول الله مسائل اعتقادیه ده ❊ قطعا دلائل عقلیه یه اشتغال
بیورمدیلر ❊ وبعضیلر ایمانی معرفت ایله تفسیر ایلدیلر ❊ علامهٔ
تفتازانی دیمشدرکه ❊ بعض قدریه ایمانك ❊ معرفتندن عبارت
اولدیغنه ذاهب اولدی ❊ وعلمای اهل سنت ❊ مذهب مرسومك
ابطالنه اتفاق ایدوب دیدیلرکه ❊ اهل کتابکه ❊ یهود ونصارادر
اولادلرینی بیلدکلری درجه ده ❊ نبوت رسول اللهی بیلورلر
حال بوکه ❊ کفرلری شرعا مقطوعدر ❊ زیرا تصدیقلری بوقدر
ومعلوم اوله که ❊ تصدیق اخبار مخبردن معلوم اولان امر
اوزره ❊ قلبی ربط ایلمکدن عبارتدر ❊ بوجهتله امر کسبی اولوب
مصدقك اختیاریله ثابت اولور ❊ بناء علیه مقابلنده ثواب
مترتب اولوب ❊ ورأس عبادت قلنور ❊ اما معرفت بونك خلافیدر
زیرا بعضا من غیر کسب حاصل اولور ❊ مثلا بغتة برجسمه واقع
اولوب ❊ اول جسمك جدار ❊ یاخود حجر اولدیغنه معرفت حاصل
اولور ❊ وبوتقریر بعض محققینك تصدیق بالاختیار مخبره ❊ صدقی
نسبت ایلمکدن عبارتدر دیدکلرینك مآلیدر ❊ وقالدیکه اکثر
اهل اسلام ❊ تقلیدی اخذ ایدوب ❊ استدلالده قاصر یاخود
مقصر اولدقلرندن بشقه ❊ صحابهٔ کزین وتابعین وخلفا همان
تقلید ناسله اکتفا ایدوب ❊ حقلرنده احکام مسلمینی اجرا
ایدرلر ایدی ❊ پس ذکر اولندیغی اوزره ❊ بو اختلافلرك سببی
وبعض مجتهدینك ایمان مقلد صحیح دکلدر دیدکلرینك وجهی ندر
دیو استفسار اولنورسه ❊ جواب ویریلورکه ❊ بوذکر اولنان
قال وقیل ❊ مثلا شواهق جبالده نشئت ایدوب ❊ ملکوت سموات
وارضینی تفکر ❊ وصانعی ووحدانیتنی تدبر ایلمیان کمسنه یه برکسنه
مفروض الاعتقاد اولان امور دینیه یی اخبار ❊ اولدخی بی تفکر

وتدبر مجرد اخباريله تصديق ايلسه ❊ ايمانيله حكم ايلمك صحيحميدر
دكلميدر ❊ اختلاف بو ماده يه متعلقدر ❊ يوقسه ديار اسلاميه ده
بين اظهر العلماء نشأت ايدوب ❊ عندنده احوال نبوى ومعجزات
عليه لرى ❊ متواترا مسموع اولان كمسه حقنده دكلدر ❊ كذلك
سموات وارضينك خلقنده دليل ❊ نهارك اختلافنده نظر وتفكر
ايدن كمسنه حقنده دكلدر ❊ اول كمسه اهل نظر واستدلالدن
اولور ❊ وشرح مقاصدده مسطوردركه ❊ معتزله نك صحت
ايمان نظر واستدلاله ❊ وبراهين تقريرينه اقتداره منوطدر
ديدكلرى كلامك بطلانى ❊ ضروريات دينيه يه ملحقدر ❊ لكن
كلاملرينك ظاهرندن ❊ نظر واستدلالك وجوبى منفهم اولور
هرنقدر بى نظر واستدلال ❊ ايمان صحيح اولورسه ده ❊ قالديكه
وجوبدن مرادلرى ❊ وجوب عينى ايسه ❊ يعنى فعل بعضله
سقوط قبول ايتمز ديمك ايسه ❊ اختلافات مذكوره ضمننده مندرج
اولان ادله معارضدر ❊ واكر وجوب على الكفايه ايسه ❊ انده جمله
متفقلردر ❊ زيرا عامهٔ كتب كلاميه ده مصرحدركه ❊ كفايه
طريقيله هر مكلفه ازالهٔ شبهه ❊ والزام معاندين وارشاد مسترشدينه
مقتدر اولمق حيثيله ❊ تفصيل دلائل واجبدر ❊ حتى فقهاى
عظام ديديلركه ❊ مسافهٔ قصرده بو مثللو ذاتك وجودى واجبدر
نته كه مقدمه ده ذكر اولندى ❊ وقالديكه صحابهٔ كرام وتابعين
حضرتلرى ذكر اولنديغى اوزره ❊ بركسه يه نظر واستدلاله
امر بيورميوب ❊ حتى بعضيلرى ❊ تحت ظلال سيوفده ايمانه
كلملريله ❊ عندلرنده مقبول اولمشيدى ❊ بديهيدركه ❊ او مقوله كمسه نك
عندنده صانع عالمك وجود وصفاتنه ❊ دال اولان دليل ظاهر
اولمامشيدى ديو اشتباه اولنورسه ❊ جواب اولنوركه ❊ طريقهٔ
حكمت اوزره ❊ اول امرده نظر واستدلاله امر ايلميوب ❊ بلكه

جمله دن اقدم ❊ اقرار وانقياد ايله تكليف ايدوب ❊ صكره ذات
وصفات الهيه ده اعتقادى واجب اولان ❊ امورى تعليم ومعارف
الهيه يى ❊ محاورات وخطب ومواعظ اثنالرنده افاده ايدرلر ايدى
غايتى بركت صحبت نبوى وقرب زمانى حسبيله ❊ قواعد مدونه يه
منطبق مقدمات ترتيب ❊ ودلائل تهذيبندن مستغنى اولمشلر ايدى
لكن عقايد مضبوطه لرينه ظنون ❊ وشكوك تطرق ايلمز حيثيتيله
دلائل اجماليه يه علملرى شامل ايدى ❊ الحاصل انلر معارف
الهيه ايله مستغنى اولوب ❊ غيرلرى بر مقتضاى استعداد ❊ وجوه
شتى ايله تحصيل يقين طريقنه ارشاد ايدرلر ايدى ❊ نته كه اول
زمانك عوامندن اولان بر اعرابى ❊ البعرة تدل على البعير ❊ واثر
الاقدام على المسير ❊ افسماء ذات ابراج ❊ وارض ذات الفجاج ❊ لاتدلان
على اللطيف الخبير ❊ عبارتيله استدلال ايلمشدر ❊ جلال دوانيدن
منقولدركه ❊ علم كلام جوانبيله تأمل اولنسه ❊ علم مزبوره اشتغال
فرض كفايه اولديغى ظاهر اولور ❊ ولوايح جمله سندندركه
ابتدا صدور اسلامك استدلال طريقنه منسلك اولملقلرينك
وجهى بودركه ❊ جمله دن اقدم حضرت رسول الله استدلالدن
مستغنيدر ❊ زيرا امور دينيه بالجمله وحيله معلوملرى اولمشدر ❊ وامته
تعليم قصد ايلمدكلرى دخى قرآن كريمده ❊ لوكان فيهما آلهة
الا الله لفسدتا ❊ كريمه سى كبى ❊ آيات وسائر احاديثده مشار
اولديغى ❊ اهل بصائره روشنا اولديغنه مبنيدر ❊ وصحابهٔ كرام دخى
حضرت رسول اللهه بر مرتبه معتقد اولمشلر ايديكه ❊ مثلا بر نسنه يى
ضديله خبر ويرسه لر ❊ اكا حق اليقين اعتقاد ايدرلر ايدى ❊ وكتب
محققينده مسطوردركه ❊ قول پيغمبرى وقول اجماعى ❊ وقول قاضى
ومفتى يى ❊ وقول عدلى قبول تقليد دكلدر ❊ علماى امتك تدوين
علم عقايد ايدوب ❊ بعض وفاق وشقاقلرى اصول دينيه ده تخالف

حدوثنه مبنی اولمشدر ❊ مثلا ❊ ما نحن فیهمزده مقلد دیدیکمز
خالی الذهن عوام ناسدندر ❊ بعض ملاحده وضالینك مبلسا تنده
اعتقاد ایدرلر ❊ شیطان علیه اللعنه ایسه ❊ عدوی فرصتجویدر
نته که تورانده ❊ وشروح اناجیل اربعه ده مسطوردر که ❊ کندوسنه
عارض اولان شبهات سبع سیبیله ❊ کندی ضال اولوب ❊ غیری دخی
اضلال ایتمکله ❊ الی یوم السؤال ❊ ناسی کندوسنه همحال
ایلمکه ❊ صرف مجال اوزره در ❊ زمانمزده ایسه ملاحده تکثر بولوب
شخصا فشخصا ❊ عوام ناسك عروق واعصابنه ❊ بلکه عقلا
صورتنده مشهود اولان نیجه قیافتلو اشخاصه ❊ حلول ایلیه رك
معاذ الله تعالی ❊ اول ساده لوحی نقوش عقاید حقه دن اعرا
ایلشلردر ❊ خلقك ایسه اکتساب حطام دنیوی ❊ غائله سندن
خالق وپیغمبر خاطرلرینه خطور ایلمز که ❊ امور دینیه لرینی
تعلم ایده لر ❊ سال عمری سکسانه وارمشیکن ❊ سکزیوز سنه لك
مال ادخاری قیدنده در ❊ وقالدیکه بعض احکام شرعیه واردر که
الاحکام تختلف باختلاف الازمنة والاحوال ❊ قاعده سی اوزره
زمانك مقتضاسی اوزره دائردر ❊ مثلا نسوانك جماعته حضورلری
عند المتقدمین مرخص ❊ وعند المتأخرین مخطوردر ❊ بو وجهله
تحصیل ایمانده استدلالی شطر ایدنلرك کلامی ❊ زمانه نسبت اوفق
کورینور ❊ تا که هرکس اربابندن نظر واستدلالك حقیقت
وطریقنی تعلمله مستدل اولوب ❊ رقبه سنی ربقهٔ تقلیددن تخلیصله
دم عروق کبی حلول ایدن ملاحده نك اقوال مموههٔ باطله سنی
مصدق اولمیوب ❊ ادله ایله ابطال ایتمکله ❊ صراط مستقیمده مثبت
اوله لر ❊ حالا نیجه لردن مسموعمز اولیور که ❊ افتادهٔ دام تزوری
اولدیغی شرابخوری معاذ الله تعالی ❊ خفت عقیده سبیله کاه
ملامیوندر تستر ایدر ❊ وکاه یدنده شراب حاشا ❊ آب کوثره منقلب

اولوردیو ❊ کونا کون هذیانه جسارت ایدرلر ❊ جمله فسادك منشأی
جهالتلردن متولد حب دنیادر ❊ انکیچون الجهل اخوالکفر
دنلمشدر ❊ وقالدیکه کرامات اولیا بحثنده ذکر اولندیغی اوزره
اولیای کرام ذره قدر مغایر شریعت وضع وعمل ایلمزلر ❊ انلر
مرآت الصفادر ❊ غبار دنیا ایله مغبر اولمازلر ❊ سر رسول اللهه
جمله دن ازید واوفر انلر مظهر اولمغله ❊ هرآنده حضرت رسول اللهه
متابع ومقتفیلردر ❊ ذات نبویدن صادر اولمیان افعال انلردن
صادر اولمق امر محالدر ❊ بوندن بشقه نیجه خذلهٔ قومه اصولنه
تعظیما مراعات ایدرز ❊ دیو بین العوام ❊ بروقف کلام واردر
واقعا دیدکلری مشاهیر اصول که ❊ بایزید بسطامی ❊ وجنید
وامثاللرندن صکره ❊ صاحب طرق اولان اعزهٔ کرامدر ❊ حضرت
مولانا ❊ وعبد القادر کیلانی ❊ وبهاء الدین ❊ وبدوی حضراتی کبی
موثوق الکلام اولان اعلام عدیده نك ❊ تحریرلری اوزره اولیای
کرامدن اولدقلری متواتر معنویدر ❊ سالك طریقلری اولان اهل
علم ومتشرع ومتدین ومتقی اولان ❊ ذواته صمیمی محبت ایده رز
لکن غلطه ده سرشار نشوهٔ صهبا اولوب ❊ استانبولده افراغ
دعوای کرامت ایدن مخاذیل سفهایه ❊ وشکل وقیافتنی شبکهٔ
اغفال عوام ایدن ❊ اصحاب زرق وریایه ❊ ومقابله کونلری حجرهٔ
مخصوصنده ❊ عقد انجمن یاران ایدوب ❊ ارالقده علی دده نماز
قلنوب مقابله یه باشلدیلرمی ❊ برکره یوقله دیوب ❊ باشلدیلر ایسه
تارکیله یی براقوب ❊ آبدستسز نمازسز ❊ مقابله یه سرعت ایدن
سفلهٔ منحوس اللقایه ❊ نه کونه امالهٔ چشم محبت اولنور ❊ اصول
مشار الیهم انلری قبول ایلیه جکی نمایاندر ❊ انه لیس من اهلك
مصدوقی ❊ اولمقوله لری انلره نسبت ایلمك کوه کوه بی ادبلکدر
قزلباش طائفه سی ❊ حضرت مرتضایه منتسب یکندکلری

معلومدر ❊ بو صورتده حضرت مرتضايه حرمتله اول طائفه يه ده
محبت ايلمك لازمدر ❊ حال بو كه ❊ قتل واستيصاللرى مشر وعدر
حالا راقم الحروف دخى نقشبنديه سالكى اولوب ❊ لكن طوغريسى
بودر كه ❊ شريعت مطهره يه ذره قدر مغاير ❊ قول وفعلى وحب
دنياسى اولان شخصى ❊ جو سماده پرواز ايدر كورسم ❊ بر وجهله
خاطريمه اعتقاد دكل ظنك ظاسى خطور ايلمز ❊ وبركوى مرحومك
دخى رد ايلديكى اولمقوله اشخاصدر ❊ يوقسه امعان اولنسه
طريقتى عين تصوف وحقيقتدر خذما صفا دع ما كدر

❊ وَمَا عُذْرٌ لِذِى عَقْلٍ بِجَهْلٍ ❊ بِخَلَّاقِ الْأَسَافِلِ وَالْأَعَالِى ❊

ماء نافيه در لبس معناسنه ❊ عذر اسم مرفوعيدر ❊ لذى عقل
جار ومجرور خبر منصوبيدر ❊ بجهل نفيه متعلقدر ❊ باء سببيه در
ياخود حالدر ❊ ملابسا بجهل تقديرنده در ❊ بخلاق الاسافل
كلمه سنده باء بجهل لفظنه متعلقدر ❊ اسافل اسفلك جمعيدر
مراد فلك قمرك ماتحتيدر ❊ اعالى اعلانك جمعيدر ❊ مراد
ما فوقيدر ❊ مفهوم بيت بودر كه ❊ عاقل وبالغ اولان كمسه
جهلى سببيله ❊ معرفت الهيدن محروم اولسه ❊ حضور رب العزه ده
عذرى قرين قبول اولماز ❊ معلوم اوله كه ❊ عذر كلمه سنك اوچ
معناسى واردر ❊ برى فعل معهودى بن ايشلمدم ديمكدر
❊ وبريسى شو سببله ايشلدم ديمكدر ❊ ثالث ايشلدم لكن
من بعد ايشلمم ديمكدر ❊ بوراده مراد معناى ثالثدر ❊ وعقل
لغتده منع وقيد معنالرينه در ❊ موصوفنى ناسزا فعلدن منع
ايتديكيچون ❊ قوت معهوده اطلاق اولندى ❊ وعرفده بر نور
روحانيدر كه ❊ كندوسيله علوم ضروريه ونظريه ادراك
اولنور ❊ وعقل ايچون درت مرتبه اثبات ايدرلر ❊ مرتبهٔ اولى

عقل هيولانى دركه عقل بالقوه دخى ديرلر ❊ معقولاتى ادراكه
استعداد محضدر ❊ عقل اطفال كبى ❊ مرتبهٔ ثانيه عقل بالملكه دركه
ضروريا ته علم ونفسك ❊ اول ملكه ايله نظريات اكتسابنه
استعداديدر ❊ مناط تكليف بو استعداددر ❊ مرتبهٔ ثالثه
عقل بالفعل دركه ❊ نظريات اكتسابنه ملكه دن عبارتدر
❊ مرتبهٔ رابعه عقل مستفاد دركه ❊ ادراك ايلديكى نظريات
غائب اولميه جغى حيثيتله كندوده حاضر اولمقدن عبارتدر
وجهل سيد شريفك عندنده وجوديدر ❊ زيرا برشيئى
حقيقتك خلافى اوزره بيلمكدن عبارتدر ❊ معدومك ذهنده
شيئيتنه ذهابله ❊ تعريفنه وارد اولان اعتراضى دفع ايتمشدر
بعضيلر جهلى بسيط ومركبه تقسيم ايدرلر ❊ وبسيطى
علم شانندن اولان كمسنه نك عدميله تعريف ايدرلر ❊ وجهل مركبى
سيد شريفك تعريفيله تعريف ايدرلر ❊ لسانمزده بيلمديكينده
بيلمز ايله تعبير اولنور ❊ بعض اخبارده وارد اولمشدر كه ❊ جهل
كفره ❊ بياض عينك سوادينه قربندن زياده قريبدر ❊ وبعض
محققين ديديلر كه ❊ حق سبحانه وتعالى ملائكه ده عقلى بى شهوت
تركيب ايلدى ❊ وبهايمده شهوتى بى عقل ترتيب ايلدى ❊ وانسانده
ايكيسنى جمع ايلدى ❊ ايمدى عقلى شهوتنه غالب ❊ يعنى كبر
وكلوسنه مغلوب اولميان كمسنه ❊ ملائكه يه ملحق اولور
شهوتى عقلنه غالب اولان ❊ بهايمدن معدود اولور ❊ وخفى اولميه كه
اهل سنت ديرلر كه ❊ عاقل اولان كمسنه ❊ كرك صبى كرك بالغ اولسون
معرفت خالق بيچونده جهالتى عذر دكلدر ❊ زيرا ❊ وفى انفسكم
افلا تبصرون ❊ اولم ينظروا فى ملكوت السموات والارض ❊ وكاين
من آية فى السموات والارض يمرون عليها وهم عنها معرضون ❊
كريمه لرى مقتضاسى خالقك وجودينه دال اولان سموات

وارضين وما فيهـايه نظر واستدلال واجبـدر ❊ نته كه بعض
عرفاى هوشمندان

❊ وفى كل شئ له آية ❊ تدل على انه واحد ❊ وبعضيلر
❊ واذا نظرت الى السماء بنظرة ❊ فارى السماء تدل انك واحد ❊
❊ واذا نظرت الى الكواكب نظرة ❊ فعلى المكوكب للكواكب شاهد ❊
فرائدينى برآورده‌ٔ ساحل بيان ايلمشلر نابى مرحومك اشبو
قطعه سيده اعلادر

❊ كتاب كائنات اسرار حق بى دهن سويلر ❊
❊ سواد ممكنات آثار صنعى بى سخن سويلر ❊
❊ سنك كوشكده استعداد يوق ادراكنه يوقسه ❊
❊ لب جوده كمال صنعى هر برك چمن سويلر ❊

بومبحث ❊ بيت سابق شرحى ضمننده دخى مندرج اولمشيدى
قالديكه ❊ علماى كرام حضرت بارى تعالى يه ❊ ايمانك وجوب وكفرك
حرمتنده اتفاق ايلديلر ❊ لكن وجوبى قلبميدر سمعيميدر اختلاف
ايلديلر ❊ مشايخ حنفيه عقلى اولمسنه ذاهب اولديلر ❊ نته كه
حاكم شهيد منتقى نام كتابنده ❊ امام اعظم حضرتلرندن روايت
ايدركه ❊ سموات وارضين خلقنى ❊ ونفسنى وسائر مخلوقاتى
كورديكچون جهلده بركسه نك عذرى مقبول دكلدر ❊ وينه
امام اعظمدن روايت ايدركه ❊ حق سبحانه وتعالى رسول بعث
ايلمسه ❊ خلق اوزره ❊ حضرت خالق عقللريله بيلمك واجبدر
وروافض وملاحده مذهبى بودركه ❊ عقلله برشئ واجب
وحرام اولماز ❊ هرنقدر اشيانك حسن وقبحنى عقلله بيلمك
جائز ايسه ده ديللرى ﴿ وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا ﴾
كريمه سيدر ❊ زيرا بعثت رسولدن اول ❊ عذاب نفى اولنـدى
اكرعقلله وجوب وحرمت ثابت اولسه ❊ تركيله عذاب اولنمق

لازم ايدى ❊ پس ايت مرقومه ايله لازم منتفيدر ❊ كذلك
ملزومده منتفيدر ❊ انلره جواب ويريلوركه ❊ آيت مرقومه
قبل البعثه تاركدن منتفى اولان صوم وصلوة وزكوة كبى
مشروعاتدر ❊ زيرا عقل بونلرك وجوبلرينه وكيفيت عملارينه
قبل البعثه مهتدى اولمق ممكن دكلدر ❊ لكن صانع قديمك
وجودينه ووحدانيتنه ❊ انفسى وآفاقى دلائل ثابت اولوب
وعاقل رؤيت آثار صنعله ❊ صانعنى بيلمك ممكن اولمغله ❊ استدلال
واجبدر ❊ پس بركسه ده فرصت واستدلاله قدرت اولوب
لكن استدلال ايلمبوب ❊ اول حال اوزره فوت اولسه ❊ عندالله تعالى
معذور اولمازحتى بعض مفسرين ﴿ وما خلقت الجن والانس
الا ليعبدون ﴾ كريمه سنى الاليعرفون ايله تفسير ايلديلر
قالديكه ميانه ده اولان خلاف مسطورك ثمره سى ❊ كند وسنه
اصلا دعوت بالغ اولميان كمسه حقنده در ❊ عقلى موجب ايدنلره
كوره معذور دكل ❊ موجب اولميانلره كوره معذوردر ❊ بعض
شراحك بيانى بودر ❊ وبعضيلر ديديلركه ❊ البته ايمان بالله واجب
اولمغله ايمان ايلمديكى صورتده جهنمده مخلد قالور ❊ وعامهٔ مشايخ
حنفيه بونك اوزرينه در ❊ وامام اعظمك ظاهر روايتى بودركه
بيليه رك وفات ايلسه ❊ جهنمده مخلد اولور ❊ واشعرى عقلله
برشئ واجب اولماز ❊ وحسن وقبح اشياء عقلله معلوم اولور
ديرلر ❊ انلره كوره معذور اولورلر ❊ امام اعظمدن معذوريت
روايتى دخى مرويدر ❊ وآيت مرقومه ده نفى عذابى دنياده
واقع اولان عذاب استيصاله حمل ايلمشلردر ❊ وبعضيلر آيت
مرقومه ده ذكر اولنان رسول ضمننه ❊ عقلى دخى درج ايلديلر
قالديكه مخلد فى النار اولدقلرى صورتده ❊ كنار عقابيله مى معاقب
اولورلر ❊ يوقسه عقابلرى منتقصمى اولور ❊ بعضيلر ديديلركه

عقاب كفار ايله معاقب اولورلر ❊ زيرا انلر كفار ايله همحالدر
زيرا خالقه ودينه وايمانه جاهللردر ❊ بوجهتله جهالت كفردر
﴿ ولا تقولوا لمن القى اليكم السلام لست مؤمنا ﴾ كريمه سى
و (من صلى صلوتنا ودخل مسجدنا واستقبل قبلتنا فهو مسلم)
حديث شريفى احكام حقنده ❊ اولان اسلام اوزره محمولدر
وبعض اهل تحقيق ديرلركه ❊ هرنقدر جاهل ايسه ده مصدق
اولمغله عقابى منتقص اولمق جائزدر ❊ ومعتزله عندنده
عقل ايمانى وشكر نعمتى موجب ❊ وبذاته احكامى مثبتدر ❊ وقالديكه
صبى عاقل امرنده ❊ يعنى استدلال ممكن اولور حالده
اولسه ❊ كندوسنه معرفت الهى واجب اولورمى اولمازمى
اختلاف واردر ❊ شيخ ابو منصور ماتريدى ديديكه ❊ اول
صفتده اولان صبى اوزره ❊ معرفت الهى واجبدر ❊ واكثر
مشايخ عراق بو مذهبه متابعت ايتديلر ❊ لكن بعض مشايخ
ديديلركه ❊ قبل البلوغ برشى واجب دكلدر ❊ زيرا مكلف دكلدر
كذلك (رفع القلم عن ثلاث عن الصبى حتى يحتلم الحديث)
بيورلمغله ❊ صبى اوزره احكام ترتب ايلمز ❊ ماتريدى حضرتلرى
قبلى شرايعه حمل ايلديلر ❊ يعنى صوم وصلوة كبى احكام
ترتب ايلمز ❊ ابو منصورك دليلى ﴿ ان السمع والبصر والفؤاد
كل اولئك كان عنه مسئولا ﴾ كريمه سيدر ❊ زيرا
سمع مسموعاته ❊ وبصر مبصراته ❊ وقلب معقولاته مختصدر
حال بوكه سمع بصر عقلدن مستغنى دكلدر ❊ زيرا سمع حق
وباطلى استماع ايدر ❊ لكن بينلرين عقله تميز ايدر ❊ كذلك
بصر كورديكى حق وباطلى ❊ عقله فرق ايدر ❊ بوحيثيله
مدار معارف وموجب عقل اولدى ❊ بالغ ايله صبى عاقل ايسه
عقل خصوصنده مثنا وبلردر ❊ پس ناظمك لذى عقل قولى

تعميه اشارتدر اولور ❊ يعنى صبى عاقل ايمانى باللهدن عقل
واسطه سيله وجوبنده بالغ كبى ديمكدر ❊ نته كه قبل البلوغ
اسلامه كلسه ❊ بالاتفاق اسلامى ❊ كذلك ارتدادى صحيح اولور
اما صبى عاقلك ارتدادى صحيح اولميوب ❊ لكن اسلامى صحيح
اولور ❊ اما احكام شرعيه ترتبندن حسب البنيه ❊ بالغ ايله غير بالغ
بيننده فرق واردر ❊ وقالديكه بعض اهل تحقيق بيان ايلمشدركه
بركسه ميانه اسلامده نشأت ايدوب ❊ جهل وغفلت سببيله عقايدينى
تصحيح ايلماسش اولسه ❊ اول كمسه يه حكما ردتله حكم اولونور
والله الهادى الى سبيل الرشاد

﴿ وَمَا إِيمَانُ شَخْصٍ حَالَ بَأْسٍ ﴾ بِمَقْبُولٍ لِفَقْدِ الامْتِثَالِ ﴿

ما نافيه ليس معناسنه ❊ ايمان شخص اسم مرفوعيدر ❊ بمقبول
كلمه سى خبر منصوبيدر ❊ حال بأس ظرفيت اوزره منصوبدر
زمان بأس سكنده در ❊ بأس شدت ومضرت وعذاب
معنالرينه در ❊ باى تحتيه ايله يأس ديمديكى ﴿ فلم يك ينفعهم
ايمانهم لما رأوا بأسنا ﴾ كريمه سنه موافقت ايچوندر
همزه سنى الفه قلب ايلمكده جائزدر ❊ مفهوم بيت بودركه
معاينه عذاب وقتنده حادث اولان ايمان كه ❊ ايمان بأس
وايمان يأس دخى ديرلر ❊ مقبول دكلدر ❊ يعنى اول كمسه
عندالله مؤمن اولماز ❊ زيرا مقدما امر الهى يه امتثال ايدوب
ايمانه كلمدى ❊ معلوم اوله كه (ان العبد لن يموت حتى يرى
موضعه من الجنة والنار) حديث شريفى اوزره مسلم وكافر
جمله سى البته فوت اولمازدن مقدم ❊ جنت وجهنمده ❊ مصير
ومأوالرى اوله جق مكانلرين معاينه ايدرلر ❊ بعض مؤمنه
حين انتقالنده انبساط وبشاشت حصولى اكا مبنيدر ❊ پس

عمرینی کفر وضلالتده کچرمش بر کافر مرد اولور ایکن
ذکر اولنان حدیث شریف مقتضاسی لامحاله مصیرینی وکندی
ایچون تهیئه قلنان عذاب وعقوبتی معاینه ایتمکله ❊ ایمانه کلسه
ایمانی عندالله تعالی مقبول اولماز ❊ زیرا حضرت حق جل وعلا
﴿ فلم یك ینفعهم ایمانهم لما رأوا بأسنا ﴾ بیورمشدر ﴿ والذین
یؤمنون بالغیب ﴾ کریمه سی مقتضاسی ایمان غیبی ایله
مأمور اولنمغله کافر مرسومك ایمانی ایمان عینی اولور ❊ کذلك
﴿ ولیست التوبة للذین یعملون السیئات حتی حضر احدهم
الموت قال انی تبت الان ﴾ کریمه سی مقتضاسنجه مقبول
دکلدر ❊ زیرا سیئاتدن مراد کفر ❊ یاخود نفاقدر دیدیلر ❊ کذلك
فرعون خصوصنده وارد اولان ﴿ حتی اذا ادرکه الغرق قال
آمنت انه لا اله الا الذی آمنت به بنوا اسرائیل وانا من المسلمین ﴾
کریمه سی مصداقی اول آن بأسده اولان ایماننی حق جل
وعلی انکار ایدوب جوابنده ﴿ الان وقد عصیت قبل وکنت
من المفسدین ﴾ بیورمشدر ❊ اکر سؤال اولنور سه که ❊ بأسدن
مراد ذکر اولندیغی اوزره آخرته مخصوص اولان معاینهٔ
عذاب شدیدر ❊ یاخود سکرات موتدر ❊ فرعونده ایسه او حالده
ایکیسیده یوقدر ❊ زیرا معاینه ایلدیکی استیصال دنیوی ایدی
جواب ویریلورکه ❊ اولا بأس مطلقا شدت وعذابدر ❊ نهایت
اول آنده سببی معاینهٔ عذاب اولمغله ❊ مسببی سببه اطلاق اولور
والا تحت ظلال سیوفده اولان ایمان دخی ❊ مقبول اولمامق لازم
کلور ❊ ولو سلم محتملدر که ❊ اثنای غرقده مصیرینی دخی
معاینه ایتمش اوله ❊ وغرق حالتی سکرات مقامنده در ❊ قالدیکه
حضرت شیخ اکبرك وبعض اصحاب تحقیقك بو بابده نیجه
کلماتلری وار ❊ لکن بزلرك مبلغ ادراکی دکلدر ❊ وذکر اولنان

دلیله ❊ یونس علیه السلام قومنك ایمانیله اعتراض وارد اولور
زیرا ﴿ فلولا کانت قریة آمنت فنفعها ایمانها الا قوم یونس
لما آمنوا کشفنا عنهم عذاب الخزی ﴾ کریمه سی اوزره
ایمانلری بأس حالنده ایکن ❊ مقبول بدرکاه اله اولمشدر ❊ اکا
جواب ویریلورکه ❊ قوم یونسك ایمانلری بأس حالنده دکلدر
بلکه حضرت حق تعالی ❊ ایمان واطاعت ایتملری ایچون عقوبت
علامتنی ارائه ایلدی ❊ بعینه توراة امرینه امتثال ایتملك ایچون
قوم موسی علیه السلام اوزره ❊ جبل رفع اولندیغنه مماثلدر
وبعض مفسرین آیت مرقومه ده واقع ❊ الا کلمه سنی استثنایه
حمل ایتمیوب ❊ لکن معناسنه در دیدی ❊ او صورتده مفهوم شریف
ایمان قوم یونس اختیارلریله اولمغله ❊ اوزرلرندن کشف عذاب
ترتب ایلدی دیمك اولور ❊ خلاصه معلوم اولدیکه ❊ ایمان بأس
مقبول دکلدر ❊ قالدیکه توبهٔ بأس ❊ یعنی مؤمن عاصینك بأس
حالنده توبه سی مقبولدر ❊ زیرا ﴿ وهو الذی یقبل التوبة
عن عباده ﴾ کریمه سی مطلقدر ❊ مخصصی یوقدر
کذلك (ان الله یقبل التوبة مالم یغرغر) حدیث شریفی دخی
دلالت ایدر ❊ اما کافرك معرفت الهیدن بهره سی اولمامغله
ابتداء ایمان وعرفاندن محرومدر ❊ مؤمن عاصی حصه مند
معرفتدر ❊ وحالی حال بقادر ❊ البته بقا ابتدادن اسهلدر
بعض عرفا ایمان بأسی وقتنده غرس اولنوب ❊ لکن نشو ونمادن
بری اولان شجره تشبیه ایلدیلر ❊ وتوبهٔ بأسی ملایمت هوا سیبیله
ایام شتاده مثمر اولان شجره تمثیل ایلدیلر

وَمَا اَفْعَالُ خَيْرٍ فِى الْحِسَابِ ❊ مِنَ الْاِيمَانِ مَفْرُوضَ الْوِصَالِ

مالیس معناسنه نافیه در ❊ افعال خیر اسم مرفوعیدر ❊ افعالك

اضافتی موصوفك صفته اضافتی قبیلندندر ☼ مسجد الجامع کبی
بعضیلر بیانیه دردیدی ☼ فی الحساب محلا منصوب مانك
خبریدر ☼ من الایمان حساب کلمه سنه متعلقدر ☼ مفروض
الوصال ایماندن حالدر ☼ تذکیری مذکور اعتباریله در
مفهوم بیت بودرکه ☼ وصالی مفروض اولان صوم وصلوة کبی
اعمال حسنه ایماندن محسوب دکلدر ☼ یعنی ایمانك مفهومنده
داخل دکلدر ☼ هرنقدر وجودده وصالی مفروض ایسه ده
زیرا ایماندن عاری اولان اعمال صالحه ☼ معدوم مشابه سنده در
☼ معلوم اوله که ☼ وایمان المقلد بیتنك شرحنده تثبیت اولندیغی
اوزره ایمانك مفهومنده درت وجه اوزره اختلاف اولندی
بعضیلر ایماندن شطر عد ایلدیلر ☼ امام اعظم حضرتلری
عمل ایمانده داخل دکلدر دیدیلر ☼ و وجوه عدیده ایله احتجاج
ایلدیلر ☼ اولا ☼ ایمان لغتده نقل شهادتی ☼ وموارد استعمال دلالتیله
تصدیقه دیرلر ☼ وشرعده معنای آخرده نقل اولنمدی ☼ پس
تصدیق دیدیکمز ذاتنده زیاده نقصان قبول ایتمز برمعنادر ☼
مثلا مصدق تصدیقنه طاعات ضم ایلسه ☼ یاخود معاصی
ارتکاب ایلسه ☼ تصدیق ینه برحال اوزره اولوب ☼ قطعا متغیر
اولماز ☼ اکر طاعات متفاوته نك اسمی اولیدی ☼ قلت وکثرت
جهتیله متفاوت اولور ایدی ☼ بناء علیه امام رازی وسائر بعض
کبار دیدیلرکه ☼ اشبو ذکر اولنان تفسیر ایمانك فرعیدر ☼ اکر
تصدیق دینورسه تفاوت یوقدر ☼ واکر اعمالدر دینورسه
تفاوت درکاردر ☼ وجه ثانی ☼ مقدمجه بیان اولندیغی اوزره
نص واجماعله ثابت اولدی که ☼ ایمان معاینهٔ عذاب حالنده
نافع دکلدر ☼ بوصورتده بدیهیدرکه ☼ معاینهٔ عذاب حالنده
مقدور اولان انجق تصدیق واقراردر ☼ بوقسه اعمال

دکلدر ☼ وجه ثالث ☼ ایمانی اثباتدن صکره ﴿ یا ایها الذین آمنوا
کتب علیکم الصیام ﴾ کریمه سی کبی ☼ اوامر ونواهی یه
دال اولان نصوص قاطعه در ☼ وجه رابع ☼ ایمان واعمالك
متفارق اولدقلرینه دال اولان نصوصدر ﴿ ان الذین آمنوا
وعملوا الصالحات ﴾ کریمه سی کبی ☼ زیرا عملی ایمان اوزره
عطف ایمانك مغایرتنی اقتضا ایدر ☼ اکر سؤال اولنورسه که
عمل حقیقت ایمانك جزئیدر جزء ایسه کله مغایر اولمغله
عملی ایمان اوزره عطفدن ☼ عملك حقیقت ایمانده داخل اولماسی
لازم کلمز ☼ جواب ویریلورکه ☼ اکر حقیقت ایمانده غیر داخل
اولمسه تکرار بلا فائده لازم کلور ☼ واکر اعتراض اولنورسه که
تخصیص بعد التعمیم قبیلندن اولسون ☼ جواب ویریلورکه
رمزتیفه مبنی اولور ☼ شانه اعتنا کبی تصدیق ☼ یاخود اقراری
تخصیص ایلمك هر وجهله اهمدر ☼ کذلك ﴿ ومن یعمل
من الصالحات وهو مؤمن ﴾ کریمه سیده عمل ایمانده
داخل اولمدیغنه دلالت ایدر ☼ زیرا آیت مرقومه ده عمل
صحت ایمانه شرط اولدی ☼ شرط ایسه مشروطك غیریدر
وجه خامس ☼ بعضا ایمان ومعاصینك اجتماعلرینه ☼ دال اولان
آیات کریمه در ﴿ الذین آمنوا ولم یلبسوا ایمانهم بظلم ﴾ و ﴿ والذین
آمنوا ولم یهاجروا ﴾ و ﴿ وان طائفتان من المؤمنین اقتتلوا ﴾
کریمه لری کبی ☼ وجه سادس ☼ ایمانك شرط عبادات
اولدیغنه اجماعك ثبوتیدر ☼ وجه سابع ☼ اکر ایمان اسم طاعت
اولیدی یا مجموعنك اسمی یاخود بعضینك اسمی اولور ایدی
صورت اولده بعض اعمالك انتفاسیله ☼ ایمانك انتفاسی لازم
کلور ☼ بوصورتده تصدیق واقرار ایدوب ☼ هنوز صلوة وصوم
کبی عبادات اتیان ایلمیانکسه مؤمن اولمامق اقتضا ایدر

اجماع ایسه بونك خلافنه * وتصدیق واقرار عقیدنده وفات ایدن
کمسه نك مؤمن اولمسنه منعقددر * وصورت ثانیده تعیین
شرعی صادر اولمامشدر * وجه ثامن * جبریل امین ایمانی
سؤال ایلدکده حضرت رسول الله (ان تؤمن بالله وملائکته
الخ عبارتیله تصدیقدن عبارت اولدیغنی بیان ایدوب * وان تعمل
عنواتی ضم ایلمامشدر * امام مالك وشافعی واهل حدیث
واشاعره ومعتزله ذاهب اولدیلرکه * اعمال حسنه ایمانده
داخلدر * وزیاده ونقصان قبول ایدر * دعوالرینه عقلی
ونقلی احتجاج ایلدیلر * دلیل عقلی بودرکه * اکر ایمان وعمل
متفاوت اولسیدی احاد امتك * بلکه فسق وفجوره منهمك اولان
اشخاصك ایمانلری انبیای عظام * وملائکهٔ کرامك ایمانلرینه
متساوی اولمق لازم اولور ایدی * لازم ایسه قطعا باطلدر * دلیل
نقلی بو بابده وارد اولان نصوص کثیره در * واذا تلیت علیهم
آیاته زادتهم ایمانا * و * لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم * و * یزداد الذین
آمنوا ایمانا * کریمه لری کبی * وابن عمر رضی الله عنهمادن
مروی اولان (قلنا یارسول الله ان الایمان یزید وینقص قال نعم
یزید حتی یدخل صاحبه الجنة وینقص حتی یدخل صاحبه
النار) حدیثی و (لو وزن ایمان ابی بکر بایمان هذه الامة لرجح به)
حدیث شریفی کبی حنفیه طرفندن بونلره وجوه عدیده ایله
جواب ویریلور * وجه اول * مراد دوام وثبات وکثرت ازمان
وساعات حسبیله زیاده اولمقدر * وجه مرقوم امام حرمینك
کلام آتیسی مألیدر * زیرا مشار الیه دیمشدرکه * جناب
رسول الله حضرتلرینك افراد ناسه تفضلی تصدیق نبوینك
استمراری وحضرت حقك کندوسنی مخامرهٔ شکوکدن
عصمتیله در * وتصدیق امر عرض اولوب * بقاسی تجدد امثالله

اولمغله * حضرت رسول اللهده متوالیا وماعداده فترات اوزره
واقع اولمق ملابسه سی * حضرت رسول اللهده بو وجهله
اعداد ایمان ثابت اولورکه * ماعداده انك بعضی ثابت اولور
پس بو شیوه اوزره اولان زیاده متنازع فیه دکلدر * مراد
ذکر اولندیغی اوزره بحسب الازمان اولوب * لا بحسب
اصل الایمان اولمامغله * حصول مثل شیئك انعدامندن صکره
اولمغله * زیاده ترتب ایلمزدیو اعتراض وارد اولماز * مع هذا
ما نحن فیهده زیادهٔ اعداددر * وجه ثانی * زیاده دن مراد مؤمن به
زیاده سی حیثیتیله در * مثلا صحابهٔ کرام ابتدای اسلاملرنده
فی الجمله یعنی بطریق الاجمال ایمان ایدوب * اول اوانده
متعاقبا فروض متوارده اولمغله * هر فرض خاص نزولنده
ایمان ایدرلر ایدی * بو وجهله مؤمن به میانلرنده تفاوت وار ایدی
خلاصه سی بودرکه * ایمان اجمالا معلوم اولان ماده ده اجمالا
واجب وتفصیلا معلوم اولان ماده ده تفصیلا واجبدر * کثرت
وقلت جهتندن ملاحظهٔ تفاصیلده * ناس ایسه متفاوت اولمغله
بو وجهله ایمانلری زیاده ونقصان ایله متفاوت اولور * وجه ثالث
زیاده دن مراد ثمرهٔ ایمان وقلبده نورینك اشراقیدرکه * طاعاتله
متزائد ومعاصی ایله متنقص اولور * عرفانك * الایمان له اصل
وثمرة * دیدکلری بوکه اشارتدر * امام رازی توفیقنه ذاهب
اولوب دیدیکه * تصدیق طاعاتله کامل اولور * قالدیکه
ایمانك زیاده ونقصان قبول ایلمدیکنه دلالت ایدن * دلیللر
تصدیقدن عبارت اولان اصل ایمانه متصرف * وزیاده
ونقصان قبولنه دلالت ایدن دلیللر * ایمان کامله منعطف
اولور * علامهٔ تفتازانینك عقاید شرحنده * وجوه مسروده
طاعاتی ایمان کاملدن رکن عد ایدن مذهبه کوره متمشی اولماز

نته كه امام شافعی اكا ذاهبدر دیمكله * اماماله متحد اولدیلر
وبعض محققین دیدیلر كه * حقیقت تصدیقك زیاده ونقصان
قبول ایلمدیكی مسلم دكلدر * بلكه ضعف وقوت جهتیله
متفاوت اولور * بو كلام صحائف صاحبنك كلامنه قریبدر
صاحب صحایف دیمشدر كه * حق اولان بودر كه * ایمان زیاده
ونقصانه قابلدر * كرك طاعات معناسنه اولسون * وكرك
تصدیق معناسنه اولسون * طاعات معناسنه اولورسه ظاهردر
تصدیق معناسنه اولدیغی حینده تصدیق قلبله اولور كه
اعتقاد جازمدن عبارتدر * بو ایسه ضعف وشدتی قبول ایدر
قالدیكه * علم كلامده بو مبحث دخی طویل الذیل اولمغله
تفصیلاتی شرح مواقف * وشرح جوهرة التوحید كبی *
مفصلاتده مشبع ومشبعدر والسلام

ولا یقضی بكفرٍ وارتدادٍ * بعهرٍ اوبقتلٍ واختزال *

لا نافیه در * یقضی * قضادن مستقبل مجهولدر * بكفر فاعل
مقامنه قائمدر * باء الصاقیه در * لا یقضی احد بكفر سبكنده در
وارتداد معطوفدر * بعهر لا یقضی فعلنه متعلقدر * باء
سببیه در * عهر عین مهمله نك فتحی وهانك سكونیله زنا
معناسنه در * اختزال انقطاع معناسنه اولمغله * مراد قطع
اعضا وغصب اموال كبی ظلم وجنایتدر * مفهوم بیت بودر كه
بركسه یه محظورات شرعیه دن اولان زنا * وقتل نفوس
وغصب اموال كبی * افعال منهیه ارتكابیله كفر وارتداد دیله
حكم جائز دكلدر * معلوم اوله كه * كفر كلمه سی لغتده ستر وانكار
معنالرینه در * طائفهٔ كفره * حق ستر وانكار ایتدكلریچون
كافر ایله تسمیه اولندیلر * وعرف شرعده ایمان شانندن اولان

كسنه نك عدم ایمانته اطلاق اولنور * پس ایمانله بینلرنده تقابل
العدم والملكه اولور * وكفری واجب الایمان اولنلری انكاردن
عبارتدر دینلره كوره بینلرنده تقابل تضاد اولور * وكفران
اكثری نعمتده استعمال اولنور كه * شكر مقابلی اولور * وكفور
انكار دینده * وانكار نعمتده ده استعمال اولنور * وكفر قول ایله
وفعل ایله ده اولور * ایمانی معرفت ایله تفسیر ایدنلره كوره
كفر جهل بالله اولور * وایمانی طاعاتله تفسیر ایدنلره كوره
كفر معاصیدن اولور * خوارج اكا ذاهبدر * بعض علمانك
بیاننه كوره معتزله دیرلر كه * معصیت اوچ قسمدر * برقسمی
كفردر كه * جهل بالله دلالت ایدن معصیتدر * سب رسول
ومصحف شریفی قاذوراته القا ایلمك كبی * وبرقسمی * فاعلی كفر
وفسوقله متصف اولماز * وانكله متصف بالایمان اولمق ممتنع
اولماز * سفه وكشف عورت كبی * وبرقسمی * ایماندن خروجی
وكفر ایله اتصافی موجب اولماز * بلكه فسوق وفجور ایله
اتصافی مستوجب اولور * قتل عمد وزنا وشرب خمر كبی * وایمانی
تصدیقدن عبارت ایدنلره كوره * كفر تكذیبدن عبارت اولور
امام غزالینك معتبری بودر * لكن بو كه كوره مصدق ومكذب
اولمیانه كافر اطلاق اولنمامق اقتضا ایدر * متردد دین كبی لكن
توجیه اولنور كه * هر كس ایمانله وكفردن اجتنابله مأمور اولمغله
محضا ایمان امریله مؤتمر اولمدیغیچون ونظر واستدلالله ایمان
ایلمدیكیچون اطلاق اولنور * وتصدیق وتكذیب میاننده شك
اولوب شك ایسه كفر اولدیغی بی شكدر * وكفر درت نوع اوزره در
* نوع اول * كفر انكاریدر كه * قلب ولسانیله انكاردن
عبارتدر * كفر ابوجهل كبی * نوع ثانی * كفر جحودیدر كه قلبیله
بیلوب لسانیله اعتراف ایلمامكدر * كفر ابلیس ویهود كبی

نوع ثالث ❊ کفر عناددر که قلبیله بیلوب اعتراف ایدر ❊ لکن مثلبهٔ
عار در زعمیله متدین اولماز ❊ کفر ابو طالب کبی بعضیلر بوکه
کفر عنادی اطلاق ایدرلر ❊ نوع رابع ❊ کفر نفاقیدر که لسانله
اقرار ایدوب قلبیله تصدیق ایلامکدن عبارتدر ❊ کفر ابن ابی بن
سلول کبی انواعنك ارذلی بودر ❊ پس کافر ایمانی اولمیان
کمسه‌در ❊ لکن عرف واستعمالده وحدانیتی انکار واسناد شرکت
ایدنه مشرك ❊ ورسالت رسول اللهی سلب ایدنه کافر ❊ واعتقادینی
اخلال ایدوب ظاهرا ایمان اظهار ایدنه منافق ❊ وبعد الایمان
کفر طریان ایدنه مرتد ❊ وبعض کتب وادیان منسوخه ایله
متدین اولانه کتابی ❊ وقدم دهری قائل اولوب ❊ حوادثی دهره
اسناد ایدنه دهری ❊ وقطعا خالق اثبات ایلمیانه معطل ❊ ونصوصه
مغایر محض کفر اولان عقاید تبطین ایدوب ❊ ظاهرا اسلام اظهار
ایدن ملحده زندیق ❊ اطلاق اولنور ❊ ومعاصی دخی ایکی قسمدر
کبیره وصغیره‌در ❊ کبیره ابن عمر رضی الله عنهمادن مروی
اولدیغی اوزره طقوزدر ❊ شرك بالله تعالی ❊ بغیر حق قتل نفس
وقذف محصنه ❊ وزنا ❊ وفرار عن الجهاد ❊ وسحر ❊ واکل مال یتیم
وعقوق الوالدین المسلمین ❊ والحاد ❊ یعنی خروج عن مأمور
الشرع فی الحرم ❊ ابو هریره رضی الله عنه اکل ربایی ❊ وعلی
کرم الله وجهه سرقت وشرب خمری زیاده ایلدیلر ❊ وبعضیلر
اصرار اولنان گناه کبیره ❊ واصرار اولنمیان صغیره‌در دیدی
صاحب کفایه دیمشدر که ❊ کبیره وصغیره اسم اضافیلردر
مافوقنه نسبت اولنان معصیت صغیره‌در ❊ مادوننه اضافت
قیلنان کبیره‌در ❊ لاصغیرة مع الاصرار ❊ ولاکبیرة مع الاستغفار
قولی کلام اولی مؤیددر ❊ بعد هذا اهل سنت اتفاق ایتدیلر که
شرکدن ماعدا کبیره مؤمنی ایماندن اخراج ایلمز ❊ بلکه اول مؤمن

ایمانیله مطیع ❊ وفسق سببیله عاصیدر ❊ زیرا ایمانك مفهومی
اولان تصدیق کندوسیله قائمدر ❊ وحق سبحانه وتعالی آیات
عدیده‌ده مذنبین وعاصینه ❊ ایمان اسمنی اطلاق ایلمشدر
﴿ یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم القصاص فی القتلی ﴾
کریمه سنده اولدیغی کبی و ﴿ ان الله لا یغفر ان یشرك به ویغفر
مادون ذلك لمن یشاء ﴾ کریمه‌سی کبی زیرا بو آیت کریمه
دلالت ایدرکه ❊ اهل کبائردن بغیر التوبه فوت اولان کمسه
مظهر غفران اولوب ❊ لکن اهل شرك محروم اولورلر
مرجئه طائفه‌سی زعم ایدرلرکه ❊ مؤمن ارتکاب کبیره ایدرسه‌ده
فاسق وعاصی اولماز ❊ بلکه مؤمن صالحدر ❊ واکا عقاب جائز
اولماز ❊ من غیر توبهٔ فوت اولورسه‌ده ❊ زیرا مرجئه عندنده
حسنه کفر ایله نافع اولمدیغی کبی ❊ سیئه‌ده ایمانله مضر اولماز
مذهب عاطلاری باطلدر ❊ زیرا فسق وعصیان طاعتدن
خروجدر ❊ مرتکب کبائر بلکه مرتکب صغائر طاعتدن
خارج اولمغله عاصیلردر ❊ ازارقه طائفه‌سی دیدیلرکه ❊ صاحب
کبیره مشرکدر ❊ زیرا هم الله ایچون وهم غیری یعنی یا نفسی
ویاخود شیطان ایچون عمل ایدرلر ❊ بو دخی باطلدر ❊ زیرا
اصطلاح شرعده مشرك ❊ حق تعالی‌یه الوهیتده شریك اعتقاد
ایدن کمسه‌دن عبارتدر ❊ صاحب کبیره بو حالده اولمدیغی
ظاهردر ❊ وجمهور خوارج ذاهب اولدیلرکه ❊ کبیره یاخود
صغیره ارتکاب ایدن کمسه کافر اولور ❊ وبعضیلر صغیره ایله
کبیره بیننی فرق ایلدیلر ❊ جمله‌سی مرتکب کبائر جهنمده مخلد
اولور دیرلر ❊ ومعتزله مذهبی بودرکه ❊ مرتکب کبیره کافر
دگلدر ❊ زیرا مصدقدر ❊ مؤمن دخی دگلدر ❊ زیرا ایمان
مأمور اولدیغمز جمیع طاعاتی اتیاندن عبارتدر ❊ کبائردن

اجتناب ایلمك دخی جملهٔ مأمورا تدندر ❊ بو جهتله مؤمن اولمیوب
بلكه فاسق اولمغله ❊ توبه سز فوت اولورسه ❊ مخلد فی النار
اولور ❊ ومعتزله نك شبهه لرینك بری بودركه ❊ صاحب كبیره نك
فاسق اولدیغی متفق ❊ لكن كافر اولدیغی مختلف اولمغله
مختلفی ترك ایدوب ❊ متفق اخذ ایلمك واجبدر ❊ اكا جواب
ویریلوركه ❊ بو حكم بلكه متفق تركدر ❊ زیرا یا مؤمن اولور
یاخود كافر اولور ❊ بینلرنده واسطه یوقدر ❊ اتفاق دكل بلكه
برفردك قائل اولمدیغی اخذ ایلمكدر ❊ برشبهه لری بودركه
﴿ افمن كان مؤمنا كمن كان فاسقا ﴾ كریمه سی (ولا ایمان
لمن لا امانة له) حدیثی اوزره فاسق مؤمن دكلدر ❊ زیرا مؤمنه
مقابل ذكر اولندی ❊ انلره جواب ویریلوركه ❊ آیت مرقومه ده
فاسقدن مراد كافردر ❊ زیرا كفر اعظم فسوقدر ❊ وحدیث
شریف فاسقك مؤمن اولدیغنه دال اولان آیات واحادیث
دلائلیله تغلیظ ❊ ومعاصیدن زجر ❊ وخطرده مبالغه طریقه سی
اوزره وارد اولمشدر ❊ برشبهه لری ده بودركه ❊ فاسق حقنده
مال ودمك عصمتی ومسلمدن وارثیتی ومناكحه وغسل وصلوة
جنازه سی ادا ومقابر مسلمینده دفن اولنمق كبی مؤمن مطلق
احكامی ❊ وذم ولعن وامامته وقضا وشهادته عدم اهلیت كبی
كافر احكامی جاری اولور ❊ بو جهتله انلر ایچون منزله
بین المنزلتین اولوب ❊ كندیلره نه مؤمن ونه كافر اطلاق اولنور
بوكه جواب ویریلوركه اثبات ایلدیككز احكام كافر مؤمنه تجاوز
ایلمیان خواص دكلدر ❊ بلكه كافره ❊ وبعض مؤمنینه عام اولان
احكامدر ❊ وخوارجك شبهه لری ❊ عصاتك كفرینی ناطق
نصوصدر ﴿ ومن یعص الله ورسوله یدخله نارا خالدا فیها ﴾
و ﴿ بلی من كسب سیئة واحاطت به خطیئته فاولئك اصحاب النار

هم فیها

هم فیها خالدون ﴾ و ﴿ ومن لم یحكم بما انزل الله فاولئك هم
الكافرون ﴾ و ﴿ ومن یقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا
فیها ﴾ كریمه لری (ومن ترك الصلوة متعمدا فقد كفر)
حدیث شریفیدر ❊ زیرا آیتین اولیین ورابعه ❊ عاصینك مخلد
فی النار اولملرینه دلالت ایدر ❊ خلود فی النار ایسه كافره
مخصوصدر ❊ آیت ثالثه وحدیث ❊ عاصینك كافر اولمسنه دلالت
ایدرلر ❊ انلره جواب ویریلوركه ❊ نصوص مرقومه ظواهرلری
اوزره محمول دكللردر ❊ زیرا مرتكب كبیره نك عدم كفرینه
دال اولان دلائل قاطعه واردر ❊ پس آیتین اولیین كفار
مكذبین حقلرنده اولوب ❊ وآیت ثالثه نك معناسی ❊ كفرا واعنادا
حكم ایلمیان ❊ وحدیث شریفك معناسی كفره قریب اولور
دیمك ❊ یاخود استحلال اعتباریله اولمق جائزدر ❊ وآیت
رابعه دخی استحلاله مبنیدر ❊ نته كه ابن عباس اكا ذاهبدر
زیرا فی الحقیقه قصدا قتل مؤمن ❊ انجق مستحلدن صادر اولور
یاخود مشتق وموصوفه حكم حیثیتی مشعر اولمغله ❊ معنای
شریف مؤمنی ایمانی ایچون قتل ایدن دیمك اوله ❊ یاخود تقدیر
دوام معناسنده ظاهر ایسه ده بو مقامده ادله بینلرین جمع ایچون
مكث طویل مراد اوله ❊ نته كه توراتده دخی ❊ دوام معناسنه
اولان عولام لفظی مكث طویل معناسنه استعمال اولنمشدر
اگر سؤال اولنورسه كه ❊ خلودك متبادری دخی معنای تأبیددر
كذلك ﴿ وما جعلناك لبشر من قبلك الخلد ﴾ كریمه سنده
مراد معنای حقیقی اولان تأبیددر ❊ كذلك ﴿ خالدین فیها ابدا ﴾
كریمه لرنده تأبید لفظیله مؤكد اولمغله برشیئی تأكیدمدلولنی
تقویه در ❊ كذلك خلودده مقرون اولان عمومات كفاره ده
متناول اولمغله ❊ كفار حقنده خلوددن مراد تأبید اولدیغی

متفقدر ❊ پس فساق حقنده دخی معنای مرقوم اراده اولنور ❊ زیرا اراده اولنمسنه مشترکك ایکی معناسی ویاخود حقیقت ومجازینلرین جمع لازم کلور ❊ شرح مقاصدده ذکر اولندیغی اوزره ❊ انلره بو وجهله جواب ویریلورکه ❊ خلود لفظندن متبادر استعمالده شایع وذایع اولان دوام معناسی اولدیغی بی اشتباهدر ❊ لکن بعضا مکث طویل منقطعده دخی استعمال اولنور ❊ سجن مخلد ووقف مخلد کبی ❊ بو جهتله محتمل اولوب قطعی اولماز ❊ ومطلق مکث طویل معناسنی اراده ده نفی اشتراك اولمغله اولویتی ثابتدر ❊ بعده مکث طویل کرك معنای حقیقی وکرك مجازی اعتبار اولسون ❊ حق کفارده دوامله وحق فساقده انقطاعله اولمقدن اعمدر ❊ بوصورتده جمیعا اراده اولنملرنده محذوریوقدر ❊ وبوصورتده تأیید تأکید اولمیوب بلکه تقییداولور ❊ ولوسلم مراد طول مکثی تأکیددر حبس مؤبد وقف مؤبد تعبیراولندیغی کبی والسلام

ومن ینو ارتدادا بعد دهر ❊ یصر عن دین حق ذا انسلال

من کلمه سی شرطیه در ❊ ینوی نیتدن فعل مستقبلدر ❊ من جزم ایلمکله آخرندن یاء ساقط اولمشدر ❊ فاعلی من کلمه سنه راجعدر ارتدادا مفعولیدر ❊ بعد دهر ظرفدر ❊ یصر کلمه سی صار یصیردن فعل ناقصدر ❊ اسم ضمیر مستتیر من کلمه سنه راجعدر ❊ ذا انسلال خبریدر ❊ جمله سی جزائیه در ❊ علامت جزم آخرندن حرکه نك سقوطیدر ❊ اجتماع ساکنین محذوری ایچون یاء دخی ساقط اولدی ❊ عن دین حق ❊ مؤخر انسلال کلمه سنه متعلقدر ❊ صاحب انسلال سکندهدر ❊ انسلال خفیة چیقمق معناسنه درکه ❊ ترکیده صیرلمق تعبیر اولنور ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ موقتا معاذ الله تعالی

ارتداد قصد ونیت ایدن کمسنه ❊ فی الحال دیندن چیقوب کافر اولور ❊ معلوم اوله که ﴿ یا ایها الذین آمنوا ﴾ کریمه سنده آمنوا لفظی ❊ اثبتوافی الایمان ایله مفسراولمغله ❊ ایمان مأمور ایمان ثابت ومستدام اولمغله ❊ زمان استقبالده ردته نیت ایدن کمسه نیتی انده اسلامدن خارج وکفره داخل اولور ❊ زیرا نیت کفر نیت تصدیقی ازاله ایدر ❊ کذلك کفر نفسنه راضی اولمش اولور ❊ بوبابده بالاجماع کفردر ❊ وناظمك نیتدن مرادی عزم وقصددر ❊ کفری قصدایسه کفر اولمغله ❊ بالاتفاق معفو دکلدر ❊ زیرا حق سبحانه وتعالی ماعدای شرکی عفوایدر ❊ لکن سیئه یه قصد بونك خلافنه در ❊ زیرا سیئه یه قصد کرچه سیئه در (فامامن هم بسیئة ولم یعملها لم یکتب علیه شیء وان عملها کتب علیه سیئة) حدیث شریفی مقتضاسی معفودر ❊ معتزله وخوارج دیدیلرکه ❊ سیئه یه قصد دخی کفره قصد کبی معفو دکلدر ❊ وخفی اولمیه که ❊ دفتر اعماله مکتوب اولمیان قصد سیئه خاطره اولوب ❊ ارتکابی معزوم اولمیاندر ❊ یوقسه محققون دیدیلرکه ❊ معزوم اولان سیئه جریده یه کتب اولنور ❊ لکن تحت مشیت الهیده اولمغله ❊ عفوه قابلدر ❊ وقالدیکه ❊ کفرك معزوم اولمیان خطراتی ❊ خارج حیطه وسع اولمغله کفر دکلدر ❊ وتردد دخی کفردر ❊ زیرا تصدیقه منافی اولمغله متردد اولوب ❊ مؤمن قطعی اولماز ❊ بو جهتله امام اعظم حضرتلری استثنایی منع ایلدی یعنی ❊ انا مؤمن ان شاء الله دیمك جائز دکلدر ❊ بلکه انا مؤمن حقا دیمك لازمدر دیدی ❊ زیرا تصدیق امر معلومدر ❊ تحقق حینده تردد اولماز ❊ وتحققنده تردد ایدن مؤمن اولماز ❊ وجمهور معتزله وخوارج وکرامیه بحسب الاستقبال جائزدر ❊ بحسب الحال جائز دکلدر دیدیلر ❊ دلیللری بودرکه زیرا بومقامده استثناء ترك ایچوندر ❊ شك وتردد ایچون دکلدر

نته كه ﴿ لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله آمنين ﴾ كريمه سنده
فقط تبرك ايچوندر ❊ زيرا حق تعالى اوزره شك وتردد ممتنعدر ❊ كذلك
حضرت رسول الله عليه الصلوة والسلام مقابره خروجلرنده
وانا ان شاء الله بكم لاحقون ﴾ بيوردیلر استثناسی موت لحوقنده
شكه مبنى اولمديغى بى ارتيابدر ❊ بو كلامره ينه جواب ويريلور كه
انا مؤمن ان شاء الله قولى ❊ ايمانك مشيت الهى تقديريله ثبوتنه
حكمدر ❊ يوقسه فى الواقع حكم دكلدر ❊ بوايسه شكى موجبدر
وعند التبرك ❊ بو معنايى مراد ايدرسكز ❊ حاصل معنى بز ايمانمزده
تبرك ايچون شك ايده رز ديمك اولور ❊ بوايسه ظاهر الفساددر
واكر بو معنانك غيرى مراد ايسه اصلا تبرك بولنماز ❊ زيرا تبرك انجق
حكمى مشيت الهى يه تعليقده اولور ❊ حال بو كه تصرف مزبور
لفظى غير مدلولنه صرف ايلمكدر ❊ وآيت مرقومه تمسكلرينه
جواب ويريلور كه ❊ جائزدر ❊ كلام مرقوم ❊ قل تقديريله حضرت
رسول اللهه ❊ ياخود جبريل امينه مسند اولمغله ❊ معناى شريف
﴿ قل لهم لتدخلن المسجد الحرام ان شاء الله ﴾ ديمك اوله ❊ بو جهتله
استثناء حضرت رسول الله ❊ ياخود جبريل امين حضرتلرينه مستند
اولور ❊ ياخود كلام مزبور ❊ حق تعالى يه مستند اولور ❊ لكن شك
سامعه نسبتله اولور ❊ ياخود ان شاء كلمه سنده ان لفظى
اذ معناسنه حمل اولنور نته كه ﴿ وانتم الاعلون ان كنتم مؤمنين
كريمه سنده اذ كنتم معناسنه در ❊ وحديث مذكوره تمسكلرينه
جواب اولنور كه ❊ ذكر اولنان كلام نبويدن موتى مشيته تعليق
منفهم اولماز ❊ بلكه قبور مخصوصه اهلنه لحوق وانلر ايله اجتماعى
مشيته تعليق فهم اولنور ❊ بوايسه امر ممكن اولمغله ❊ شك تطرقنه
قابلدر ❊ وبحسب الاستقبال استثنايى تجويز ايدنلرك احتجاجلرى
بودر كه ❊ مفيد اولان موت دمنده باقى اولان ايمان اولوب ❊ وهر كس

انده لامحاله شك ايدر اولمغله ❊ بحسب العاقبه استثنا صحيح اولور
هر نقدر بحسب الحال صحيح اولماز سه ده ❊ بو كه جواب ويريلور كه
هر نه كونه اولور ايسه ايمانده شك (من شك فى ايمانه فقد كفر
حديثى منطوقنجه عين كفرى ❊ ياخود قرب كفرى موجبدر
كذلك شك وتردد هر نقدر بحسب الاستقبال اولور سه ده ❊ حال
شكده ضعف ايمانى مستوجب اولور ❊ زيرا اول حالده ايمان
استقبالنده شكى واقع اولبور ❊ كذلك حالده دخى شكى موهم
اولور ❊ بوندن بشقه شك وتردد طرفينى مساوى اولان ماده ده
اولور ❊ طرفك برى راجح اولدقده ❊ انده شك وترددك معناسى
يوقدر ❊ وبرشى فى الحال حاصل اولسه ❊ خلافنه دليل قائم اولمدقجه
استقبالده دخى حصولى ظاهر وغالبدر ❊ حال بو كه مؤمنه
واجبدر كه ❊ قادر اولدقجه ايمان اوزره مستمر اولمق نيتنده ثابت
اوله نته كه ﴿ ولا تموتن الا وانتم مسلمون ﴾ كريمه سى انى ناطقدر

❊ وَلَفْظُ الْكُفْرِ مِنْ غَيْرِ اعْتِقَادٍ ❊ بِطَوْعٍ رَدُّ دِينٍ بِاغْتِفَالِ ❊

ولفظ الكفر مبتدادر ❊ من غير اعتقاد ❊ جار ومجرور حال
موقعنده در ❊ بطوع كلمه سنده باء مع معناسنه در ❊ رد دين مبتدانك
خبريدر ❊ باغتفال كلمه سنده باء سببيه در ❊ اغتفال غفلتدن
افتعالدر ❊ مفهوم بيت بودر كه ❊ بركسه جهالتى سببيله كفر
اولديغنى بيلميه رك طوع واختياريله بر كلمهٔ كفر تفوه ايلسه ❊ اول
كمسه دائرهٔ اسلامدن چيقوب ظلمت آباد كفره داخل اولور
معلوم اوله كه ❊ بو مسئله دن دخى اختلاف واردر ❊ ائمهٔ بخارى
وسمرقند اتفاق ايلديلر كه ❊ جاهل طائعا كلمهٔ كفرى تفوه ايلسه
كافر اولور ❊ زيرا جهل معذور دكلدر ❊ وفتوى دخى بو قول
اوزره در ❊ پس اول كمسه يه استغفار ❊ وتجديد ايمان وتجديد

نكاح ايلمك واجب اولور ☼ بعض علما ديديلركه ☼ عامهٔ علمانك دخی قولی بودر ☼ و بعضیلردن كافر اولميه جغی مرويدر ☼ و بوقولی تصحيح ايدرلر ☼ لكن ظاهرا بعض مزبورك كلامی اول كمسه تفوه ايلديكی كلمهٔ كفر اولديغنی بيلوب ☼ ومعنا سنه اعتقادی اولمديغی صورتنه مبنيدر ☼ لكن كلمهٔ كفری تفوه ايدوب ☼ ومعناسنی بيلسه قاضيخانده ذكر اولنان اختلاف من غير ترجيح مسطور اولمغله اكا كوره طرفينده رجحان ثابت دكلدر ☼ واكر بالاعتقاد تفوه ايدرسه ☼ بالاتفاق كافر اولور ☼ واكر علی سبيل الخطاء سبق لسان واقع اولور ايسه ☼ بالاتفاق كافر اولماز ☼ لكن مؤمنه لايق اولان بودركه ☼ اولمقوله كلماته لسانی آشنا ايلميوب ☼ طبعی شوخ وبذله جوی ايسه ده ☼ دائما مساغ شرعی تحتنده اولان ☼ كلامله مأنوس اوله ☼ زيرا لسان فواحشه مألوف اولورسه ☼ اولمقوله كلمات تفوهنه مؤدی اولور ☼ قالديكه ☼ ذكر اولنان مسئله طوع واختياريله تكلم ايتديكی صورتنده در ☼ اما اكراهله تفوه ايدرسه ☼ انده تفصيل اولنمشدر ☼ اكر اكراه قتل واتلاف اعضا وايلام شديد ايله اولور ايسه كافر اولماز ☼ لكن بای حال قلبده ثبات واطمينان لازمدر ☼ اما بوصورتده عدم كفری استحسانيدر ☼ زيرا قياس كفری مقتضيدر ☼ زيرا بعض ائمه عندنده مختار اولان تصديق واقرار اولمغله ☼ لسانه كلمهٔ كفر اجراسيله اقرار ☼ انكاره مؤدی اولمغين كفر اولور ☼ واكر اكراه حبس وقيد واتلاف ماله اولور ايسه بالاتفاق كافردر ☼ ومن يكفر بالايمان فقد حبط عمله ☼ كريمه سی منطوقنجه عملی حبط اولور ☼ وزوجه سی بيننده فرقت واقع اولور ☼ تجديد ايمان ايدرسه ده ☼ امام شافعی ديمشدركه عمل انجق كفر اوزره انتقال ايدرسه باطل اولور ☼ لكن امام اعظم حضرتلری عندنده ☼ اول انده محبوطدر ☼ پس حجی وار ايسه

اعاده ايلمك واجبدر ☼ زيرا حجك وقتی آخر عمره قدر ممتددر ☼ كذلك اول وقتده اداى صلوة ايلدكدنصكره ☼ آخر وقتده اسلامه كلسه ☼ صلوة مزبورك اعاده سی واجبدر ☼ اما ايام ارتدادده واقع اولان فوائتك قضاسی اتفاقا واجب دكلدر ☼ قالديكه مؤمنه لازمدركه ☼ هر صباح ومسا تضرع ونيازايله ☼ اشبو دعای شريفه دمساز اوله ☼ اللهم انی اعوذ بك من ان اشرك بك شيئا وانا اعلم به واستغفرك مما لا اعلم وانت تعلم

﴿ وَلَا يُحْكَمْ بِكُفْرٍ حَالَ سُكْرٍ ﴾ ﴿ بِمَا يَهْذِي وَيَلْغُو بِارْتِجَالِ ﴾

لا ناهيه در ☼ يحكم مستقبل مجهولدر ومجزومدر ☼ بكفر نائب فاعلدر * حال سكر ظرفيت اوزره منصوبدر * بما يهذی كلمه سنده باء سببيه در * ماء مصدريه در * يهذی هذيا ندن مستقبل معلومدر هذيان ساقط الاعتبار اولان كلام ياخود كلام فاحشدر * يلغو لغودن مستقبلدر * عبث كلامه ديرلر * يهذی ويلغو كلمه لرينك فاعللری سكرانه راجعدر * زيرا معنا مذكور اولان مبنا مذكور معرضنده در * بارتجال كلمه سنده باء يهذی فعلنه متعلقدر * ارتجال من غير تفكر * يعنی بالبديهه تكلم معناسنه در * مفهوم بيت بودركه كيفيت خمر ايله سرخوش اولان كمسه * سكرنده كلمهٔ كفر تفوه ايلسه كفر ايله حكم اولنماز * معلوم اوله كه * سكر بر حالتدركه شارب ايله عقلی بيننه عارض اولور * بعضيلر عندنده بر سروردركه بعض اسبابنه مباشرتله عقله غالب اولوب * انسانی موجب عقليله عملدن منع * وحد سكری امام اعظم حضرتلری ارضی سمادن * ورجلی مرأه دن تمييز ايلمامكله بيان ايلدی * وامامين كلامك مختلط اولوب مستقيم اولماسيله تفسير ايلدی * مرجع بيانين واحددر سكرانك وجه مشروح اوزره عدم كفری استحسانيدر * قياس

اولان كفريدر * زيرا كلام كفرى متفوه اولدى * بناء عليه
طلاقى واقع ۞ وعتاقى وبيع شراسى صحيحدر * وجه استحسان
بودركه * سكران اول هذياناله * كفرى قصد واعتقادا يلمديكندن
بشقه عقلنده نوع خلل عارض اولمشدر ۞ وتحريم خمر بابنده
نازل اولان آيات كريمه دن ﴿ يا ايها الذين آمنوا لا تقربوا الصلوة
وانتم سكارى ﴾ كريمه سنده واو حاليه اولوب ۞ واحوال
شروط اولمغله ۞ خطاب سكارايه اولمغين مؤمن ايله تسميه
اولنملرى دليلدر ۞ سكرانك ايسه حال سكرنده ۞ كلام كفر تفوهندن
سلامتلرى نادردر ۞ حتى فقهاى عظام طلاقك وقوعنى زجره
بناء ايلديلر ۞ وآيت مرقومه نك سبب نزولى اولان وقعه دخى
عدم كفرينه دليلدر ۞ وقعه بودركه ۞ اصحابدن برى سرشار كيف
ايكن صلوة مغربده امامت ايدوب سورهٔ كافرون تلاوت ايتمكله
بالجمله لا آت نافيه يى نفيله قرائت ايلمشدر ۞ وسكرانا فوت اولسه
بحر بيكران عفو وعنايت ربانيدن قطرهٔ مغفرت رجا اولنور
﴿ انه هو الغفور الرحيم ﴾ والسلام

۞ وَمَا الْمَعْدُومُ مَرْئِيًّا وَشَيْئًا ۞ لِفِقْهٍ لَاحَ فِي يُمْنِ الْهِلَالِ ۞

ماء لبس معناسنه در ۞ المعدوم اسم مرفوعيدر ۞ مرئيا رؤيتدن اسم
مفعولدر ۞ خبر منصوبدر ۞ وشيئا معطوفدر ۞ لام لفقه تعليليه در
فقه فهم وعلم معناسنه در ۞ لاح ظهر معناسنه در ۞ جمله سى صفتدر
يمن الهلال صفتك موصوفه اضافتى قبيلندندر ۞ اخلاق ثياب
كبى فى الهلال الميمون المبارك تأويلنده در ۞ هلال اول شهردن
اوچ كيجه لكه قدر اطلاق اولنور ۞ مفهوم بيت بودركه ۞ معدومه
حال عدمنده رؤيت الهى تعلق ايلمز ۞ واكا شئ لفظى دخى اطلاق
اولنماز ۞ بو دعوايه بكا هلالدن ظاهر اولان علم دليلدر ۞ زيرا قبل

الطلوع معدوم اولمغله ۞ غير مرئى اولوب طلوع ايلدكجه تدريجى
مرئى اولور ۞ قبل الطلوع مرئى اولمديغندن ۞ معلوم اولديكه رؤيتك
انتفاسى علتك ۞ ورؤيتدن اولان شرطك ۞ يعنى وجودك انتفاسندن
ناشيدر ۞ ووجود شاهدده علت اولمغله ۞ غائبده دخى علت اولور
زيرا شاهد وغائبده علتك تبدلى ممتنعدر ۞ وخفى اولميه كه ۞ معدومك
ايكى نوعى وار ۞ برى معدوم ممتنع ۞ وبريسى معدوم ممكندر ۞ معدوم
ممتنع ۞ وجودى ممتنع وعدمى واجب اوله ۞ شريك بارى كبى
واجتماع ضدين كبى ۞ معدوم ممكن ۞ وجود وعدمى كندوسنه
نسبتله مساوى اوله ۞ نوع اوله ۞ بالاتفاق رؤيت تعلق ايلمز
وبالاتفاق شئ اطلاق اولنماز ۞ زيرا من كل الوجوه ثبوتى ممتنعدر
نوع ثانى يه ۞ قبل وجوده رؤيتك تعلقنده اختلاف واردر ۞ اهل
سنت ديديلركه ۞ معدوم ممكنه ۞ رؤيتك تعلقى ممتنعدر ۞ زيرا
علت رؤيت وجوددر ۞ وجود ايسه منتفيدر ۞ كذلك حال
عدم من حيث هو هو ۞ رؤيت وعدم رؤيتله متفاوت اولماز
معدوم ممتنعه بالاتفاق رؤيت تعلقى ممتنع اولنجه ممكن الوجود
اولان معدومه ده تعلقك امتناعى لازم اولور ۞ زيرا الحالة هذه
اودخى معدومدر ۞ سائيه ومقنعيه طائفه لرى ديرلركه ۞ عالمه
قبل الوجود ازلده ۞ رؤيت الهى تعلق ايلمشدر ۞ زيرا رؤيت
صفت الهى اولمغله ۞ سائر صفات كبى كامله اولمق لازمدر ۞ اكر
معدومه رؤيتى تعلق ايلمسه ۞ بعض صفاتنده قصور اولمق اقتضا
ايدر ۞ حضرت حق سبحانه وتعالى قصوردن منزهدر ۞ انلره
جواب ويريلوركه ۞ كلامكزه كوره مثلا ۞ اجتماع نقيضينه ده
قدرتك عدم تعلقندن نقص نطرقى اقتضا ايدر ۞ حال بوكه
فى ذاته مستحيل اولمغله تحت مقدورده داخل اولمامغله صفت
قدرتده قصور لازم كلمز ۞ كذلك حال عدمده معدومه رؤيتك

عدم تعلق نقصی موجب دکلدر ❊ ومعدوم مرئی اولسه ❊ عالمك
قدمی لازم کلور بو ایسه باطلدر ❊ کذلك ﴿ فقل اعملوا فسیری الله
عملکم و رسوله ﴾ کریمه سنده رؤیتی صیغهٔ استقباله تعبیر
بیورمغله ❊ عملرینك قبل الوجود غیر مرئی اولدیغنه دلالت ایدر
ومعدوم ممکنه شیٔ اطلاقنك جوازنده دخی اختلاف ایلدیلر
معتزله دیدیلرکه ❊ معدوم ممکن خارجده ثابت اولمغله ❊ شیٔ اسمی
اطلاق اولنور ❊ و بودعوالرینه وجوه ایله احتجاج ایلدیلر ❊ وجه
اول ❊ معدوم ممکن متمیزدر ❊ وهر متمیز ثابت اولمغله ❊ معدوم دخی
ثابتدر ❊ وجه تمیزی بودرکه ❊ زیرا بعضا معلوم و بعضا مقدور
و بعضا مراد اولمغله ❊ غیر معلومدن وغیر مقدوردن وغیر مراددن
متمیز اولور ❊ اما کبری که هر متمیزك ثبوتیدر ❊ زیرا عقل عندنده
انجق هذا وذاك مدلولی کبی ❊ اشارت عقلیه ایله متصور اولور
اشارت ایسه مشارالیهك ثبوتنی اقتضا ایدر ❊ زیرا نفی صرفه
اشارت بالضروره ممتنعدر ❊ اکا جواب ویریلورکه ❊ اکر مراد
تمیز خارجده ثبوتی اقتضا ایدر دیمك ایسه ممنوعدر ❊ اکر تمیز
بحسب الخارج اولیدی ثبوت خارجی لازم اولور ایدی ❊ واکر
مراد ذهنده ثبوتی اقتضا ایدر دیمك ایسه ❊ فائده‌یی مفید اولمدیغی
ظاهردر ❊ وجه ثانی ❊ معدوم معهود ممکندر ❊ وهر ممکن ثابتدر
زیرا امکان وصف ثبوتی اولمغله ❊ بالضروره موصوف ثابت اولور
اکا جواب ویریلورکه ❊ امکانك ثابت فی الخارج اولمق معناسنه
وصف ثبوتی اولمسی ممنوعدر ❊ بلکه اعتبار عقلی اولمغله ❊ موصوفك
عقلده ثبوتی کفایت ایدر ❊ وجه ثالث ❊ معدوم ممکنك خارجده
ثابت اولمسی محققدر ❊ زیرا مثلا سواد معدوم فی نفسه سواددر
کرك غیر موجود اولسون کرك اولمسون ❊ زیرا سواد اولمسی بالغیر
اولسه ❊ اول غیرك ارتفاعنده سوادك سواد اولمسیده مرتفع اولور

لازم ایسه باطلدر ❊ زیرا سوادك سوادیتنی موجب اولان غیرك
ارتفاعنده سواد موجودك سواد اولدیغی حالده عدم بقاسنی
مستلزم اولور بو ایسه محالدر ❊ اکا جواب ویریلورکه ❊ استلزام
مرقوم ممنوعدر ❊ سوادك وجودی سوادیتی موجب اولان غیرك
ارتفاعنده باقی اولیدی ❊ استلزام مرقوم متحقق اولور ایدی بو ایسه
ممنوعدر ❊ زیرا جائزدرکه ❊ اول غیرك ارتفاعی سوادك ارتفاعنی
موجب اولدیغی کبی ❊ وجودینکده ارتفاعنی موجب اوله ❊ زیرا
ذکر اولنان غیر سوادك وجودینه ولازمنه ده علت اولور ❊ اهل
سنت مذهبی بودرکه ❊ معدوم ممکنه شیٔ اطلاقی جائز دکلدر
زیرا شیٔ لفظی موجود ایله مرادفدر ❊ یعنی هر موجود شیٔ
وهر شیٔ موجود اولمغله ❊ مفهوملری متحد اولمق ملابسه‌سی لفظان
مترادفاندر ❊ نته که زکریا علیه السلام قصه سنده ﴿ وقد خلقتك
من قبل ولم تك شیئا ﴾ کریمه سی ناطقدر ❊ زیرا قبل الخلق یقینا
معدوم اولوب وکندودن شیٔ اسمی سلب اولندی ❊ ومعتزله‌نك
تمسك ایلدکلری ﴿ ان زلزلة الساعة شیٔ عظیم ﴾ کریمه سنده
زلزله معدوم ایکن شیٔ ایله تسمیه اولندی ❊ کذلك ﴿ انما قولنا
لشیٔ اذا اردناه ان نقول له کن فیکون ﴾ کریمه سنده قبل الوجود
شیٔ ایله تسمیه اولندی ❊ انلره جواب ویریلورکه ❊ زلزله‌یه
کذلك مراد الهی اولان غیر موجوده شیٔ اطلاقلری مایؤل
الیه اعتباریله مجازدر ﴿ انك میت وانهم میتون ﴾ قبیلندندر
شرح عقائدده علامهٔ تفتازانی دیمشدرکه ❊ اکر شیئله ثابت متحقق
مراد اولورسه حکم ضروریدر ❊ معتزله‌دن غیرینك بونده
نزاعی یوقدر ❊ زیرا معتزله معدوم ممکن خارجده ثابتدر دیرلر
واکر معدومه شیٔ اطلاق اولنماز ❊ مراد اولنورسه بحث لغوی
اولمغله شیئی موجود ایله یاخود معدوم ایله تفسیره مبنیدر ❊ وجه

محرر اوزره اساس نزاع ابتدا تعریفیدر * طوالع شارحی اصفهانی مرحومك بسطی بو وتیره اوزره درکه * اولا * معلوم خارجده متحقق اولورسه موجود * واولمازسه معدومدر * بعضیلر تقسیمی تثلیث ایدوب دیدیلرکه * خارجده متحقق اولان اکر تحقق غیره تابع اولمیوب بالنفس اولورسه موجود * واکر تحقق غیرك تحققنه تابع اولورسه حالدر * اجناس وفصول کبی * معتزله بوکونه تقسیم ایتدیلرکه * اکر معلوم فی نفسه خارجده متقرر ومتمیز اولورسه شیء وثابتدر * واکر اولمازسه منفیدر ممتنع کبی * ثابت دخی اعیانده کندی ایچون کون اولورسه موجود * واکر اولمازسه معدومدر * بو وجهله منفی یه معدوم اطلاق ایدرلر * وثابتی موجوددن اعم اعتبار ایدرلر * ومعدومی منفیدن اعم دیرلر * و بعضیلری حال دخی اثبات ایدرلر * فلاسفه نك دخی تقسیمی بشقه در وهر مذهبك مرجع مخصوصی واردر * مفصلاتده مذکوردر

❦ وَدُنیانا حدیثٌ والهَیولی ❦ عدیمُ الکَونِ فاسمَع باجتِذال ❦

دنیانا مبتدادر متکلم مع الغیر ضمیرینه مضافدر * اضافتی تحقیره مبنیدر * حدیث خبریدر * فعیل بمعنی فاعل اولمغله تذکیر وتأنیثی مساویدر * الهیولی مبتدادر * عدیم الکون خبریدر * باجتذال حال موقعندهدر * ملتبسا باجتذال تقدیرندهدر * اجتذال فرح وسرور معناسنهدر * مفهوم بیت بودرکه * دنیا که اشبو عالم کون وفسادر * جمیع اجزاسیله حادثدر * یعنی صکرهدن وجوده کلمشدر * وفلاسفه نك هیولی دیدکلری * اصل عالم اوله جقدر اصلی یوقدر * عدیم وغیر موجوددر * سن فرح قلبله بو کلامی آویزهٔ کوش هوش ایله * معلوم اوله که * دنیا فلك قمرك ما تحتیدر لکن بوراده مراد آخرت مقابلیدرکه * اشبو عالم علوی وسفلیدر

وحدوث عدمدن وجوده خروجدر * کافهٔ اهل سنت عندنده جملهٔ سموات وارضین وما فیها جمیع اجزاسیله محدثدر * معدوم ایکن ایجاد رب العالمینله موجود اولدی * وخفی اولمیه که حدوث اجسامده بحسب الفرض محتمل اولان دردتدر * وجه اول * محدث الذات والصفات اولمق * ثانی * قدیم الذات والصفات اولمق ثالث * قدیم الذات محدث الصفات اولمق * رابع * محدث الذات قدیم الصفات اولمقدر * اشبو دردنجی احتماله برفرد قائل دکلدر * لکن اوچ اولکی یه * احتمالاتده اختلاف واقع اولمشدر * احتمال اوله که ذاتا وصفاتا محدث اولمسیدر * اهل اسلام ونصاری ویهود ومجوس قائل اولدیلر * احتمال ثانی یه * حکمای متقدمیندن ارسطو وثاوفرسطس وثامسطیوس وبرقلس * ومتأخریندن ابونصر فارابی وابن سینا ذاهب اولوب دیدیلرکه * افلاك بذواتها وصفاتها المعینه قدیملردر * صفات معینهدن مرادلری * مقدار وشکل وامور قارهٔ لازمهدن * بونلرك مجراسنه جاری اولنلردر * لکن حرکات واوضاعلری حادثدر * آخر ایله مسبوقدر دیرلر * کذلك عناصر بموادها * وصور جسمیه سی بنوعها * وصور نوعیه سی بجنسها قدیمدر * بشخصها حادثدر دیرلر * زیرا هر اتصال طریان انفصالله منتفی اولمغله * اتصال آخر تحدث ایدر * واحتمال ثالثه * ارسطودن مقدم اولان فلاسفه ذاهب اولدیلر * ثالبس وانکساغورس وفیثاغورس وسقراط کبی * ومانویه وویصانیه ومرقبونیه وماهانیه وثنویه طائفهلری دخی * بو مذهب اوزره دیرلر بعده ماده نك حقیقتنده اختلاف ایلدیلر * برفرقه سی ماده جسمدر دیدیلر * ثالبس حکیم صودر * زیرا هر صورته قابلدر تکثف وانجماد ایله کندودن ارض * وتلطفله نار وهوا تکون ایلدی دیرلر * وبرفرقه سی اصل ماده ارضدر * باقی تلطفله

كنديدن حاصل اولدى ديرلر * وانكسيمالبس حكيم هوادر ديدى
ابرقليطس نار در ديدى * انكساغورس خليط غير متناهيدر
ديدى * ذيمقراطيس كرية الشكل قسمت وهميه يه قابل اجزاى
كبيره در ديدى * وهر برى مذهبنه كوره ادلهٔ واهيه ايله اثبات
قيدنده اولديلر * بو مختصر تفصيلنه محل دكلدر * وهيولى لفظ
يونانيده قطن معناسنه اولمغله * حكماء طينت عالمده استعمال
ايلديلر * بعد ذا عالمك بذواتها وصفاتها حدوثنه اهل اسلام
بوكونه استدلال ايلديلركه * عالم ديديكمز اعيان واعراضدن
عبارتدر * اعيان بنفسه قائم اولان شيئدر * جسم وجوهر كبى
اعراض غير ايله قائم اولان شيئدر * حركت وسكون ولون وصوت
كبى * اما اعيانك حدوثى ثابتدر * زيرا حادث اولمسه ازلى
اولمق اقتضا ايدر * ازلى اولديغى صورتده لامحاله ساكن اولور
زيرا ساكن اولمسه بالضروره متحرك اولور * بو ايسه ممتنعدر
زيرا حركت ازله منافى غير ايله مسبوقيت اقتضا ايدر * زيرا
ماهيت حركت غيرك فناسندن صكره برامرك حصوليدر * بو ايسه
غير ايله مسبوقيتنى اقتضا ايدر * حال بوكه ازل غير ايله لامسبوقيت
اقتضا ايدر ماهيتدر * لازم حركت اولان مسبوقيت بالغير ايله
لازم ازل اولان لامسبوقيت بالغير بينلرنده منافات واردر * ولازمك
منافاتى ملزومك منافاتنه ملزوم اولمغله * حركت وازل بيننده
منافات تحقق ايلمكين اجسامك ازلده تحركى ممتنع اولدى * زيرا
منافيان بينى جمع ايلمك ممتنعدر * ابدى اجسامك ازلده متحرك اولمسى
ممتنع اولنجه ازلده ساكن اولمسى متعين اولدى * بو صورتده اجسامك
ابدى متحرك اولمامسى لازم كلور * لازم ايسه ظاهر الفساددر
زيرا جميع اجسام فلكيه وعنصريه نك حركاتى مشاهددر
وملازمه نك بيانى بودركه * ازلده ساكن اولانك سكونى بالذاته

اولور * ياخود لغيره اولور * لذاته اولورسه سكونك انفكاكى
ممتنع اولور * لغيره اولورسه سكوننه علت اولان غير مرقوم البته
موجب اولمق لازمدر * زيرا موجب اولمزسه بالضروره مختار
اولور * مختار اولديغى صورتده فعلى محدث اولمغله مختاريت
جائز دكلدر * پس موجب اولمق متعين اولدى * بو صورتده
اول موجب يا واجب * ياخود واجبه منتهى اولور * زيرا صورت
خلافى دور وتسلسلى مستلزمدر * وجوب يا وجوبه انتها صورتلرنده
دوام موجبله سكونك دوامى لازم كلور * دوامى حينده اجسامك
ابدى عدم حركتى اقتضا ايدر * بو ايسه باطلدر * پس جسمك
ازلده متحرك * ياخود ساكن اولمسى ممتنع اولنجه ازلده وجودى
دخى ممتنع اولمغله مطلوب اولان حدوثى ثابت اولور * اما اعراضك
حدوثى بعضى مشاهده وبعضى دليل ايله ثابتدر * زيرا مثلا
ساكن متحرك اولدقده حركه نك حدوثى بالمشاهده بيلنور
وسكونك حدوثى بالدليل بيلنور * زيرا حدوث حركه ايله سكون
منعدم اولمغله عدمه قابل اولور * عدمه قابل اولان شئ ايسه
حادثدر * زيرا قديم اولسه قدم عدمه منافى اولمغله عدمى محال
اولور * وحدوث عالمه دال اولان ادلهٔ نقليه ايله كتاب وسنت
مشحوندر * وبعض كتب كلاميه ده مذهب فلاسفه تفريق
اولنميوب على الاطلاق بوكونه تقرير اولنمشدر كه * فلاسفه
طائفه سى ديرلركه * هيولى اصل عالمدر * قابلدر وقديمدر * عالم
انك صورتيدر ومقبوليدر * احدهما آخردن اصلا منفك اولماز
وتغير اعراض حادثه كسبيدر * زيرا حادث مسبوق بالعدم اولان
شئ اولمغله اعراض حادث زمانى اولور * وحدوث زمانى تقدم
ماده ومدتى اقتضا ايدر * ماده دن مرادلرى حادثه موضوع
ومحل اولان شيئدر * اكر عرض اولور ايسه * ياخود هيولادر

اكر صورت اولور ايسه ❊ ياخود متعلقيدر ❊ اكر نفس اولور ايسه وتقدم ماده اقتضاسنك دليلي بودركه ❊ چونكه حادث مسبوق بالعدم اولمغله ممكن اولور ❊ زيرا انقلاب ممتنعدر ❊ هر ممكن ايچون ايسه لامحاله امكان متحققدر ❊ وامكان وجوديدر اضافي اولمغله وعرضدر ❊ عرض ايسه محل موجود استدعا ايدر ❊ محل موجود حادث مرقومك نفسي دكلدر ❊ زيرا شيئك نفسي اوزره ❊ تقدمي لازم كلور ❊ وامر مفصلده دكلدر ❊ زيرا امكان شيئك امر منفصل ايله قيامنك معناسي يوقدر ❊ بلكه متعلق اولوركه ماده ايله مراد بودر ❊ پس ماده نك تقدمي ثابتدر ❊ وتقدم مدت اقتضاسنك وجهي بودركه ❊ حادث انجق وجودي عدم ايله مسبوق اولان شيدر ❊ عدمنك وجودي اوزره ❊ سبقي انجق زمانله متعقل اولور وبو دليللرينك مبناسي بودركه ❊ فلاسفه بالاستقراء تقدمي بش نوعه حصر ايتديلر ❊ اول ❊ تقدم بالعليه‌در ❊ حركت يدك حركت مفتاح اوزره تقدمي كبي ❊ ثاني ❊ تقدم بالطبعدر ❊ جزؤك كل اوزره تقدمي كبي ❊ ثالث ❊ بالزماندر ❊ ابك ابن اوزره تقدمي كبي رابع ❊ بالشرفدر ❊ عالمك متعلم اوزره تقدمي كبي ❊ خامس ❊ بالرتبه‌در بوتقدم بعضا حكم ترتيب و بعضك بعض اوزره ❊ تقديميله اولمغله حسي اولور ❊ وبعضا ترتيب وتقديم مذكور امور معقوله‌ده اولمغله عقلي اولور ❊ وبونلردن هربري بعضا بحسب الطبع وبعضا بحسب الوضع اولور ❊ رأسك رقبه ❊ وامامك مأموم وجنسك نوع وبعض مسائل علمك بعض اوزره ❊ تقديملري كبي ومعلومدركه ❊ عدم حادثك وجودي اوزره تقدمي ❊ انجق بالزمان اولور ❊ فلاسفه نك دليل اوللرينه جواب ويريلوركه ❊ اكر امكانله ماهيت ممكنه‌دن ❊ امكان ذاتي مراد اولنور ايسه ❊ خارجده موجود محل استدعا در ❊ امر متحقق اولمق معناسنه وجودي

اولمسي ممنوعدر ❊ واكر امكان استعدادي مراد اولورسه هر حادثك قبل الوجود امكان استعدادي ايله ممكن اولمسي ممنوعدر زيرا ماده‌سز ❊ وامور معدۀ ماده‌سز حادث اولمق جائزدر وبوكيفيت انقلاب اولماز ❊ زيرا وجوب وامتناعه مقابل اولان امكان ذاتيدر ❊ امكان استعدادي دكلدر ❊ ودليل ثانيلرينه جواب ويريلوركه ❊ تقدمك ذكر اولنديغي اوزره ❊ انواع خمسه‌ده انحصاري ممنوعدر ❊ زيرا دونكي كونك بوكونه تقدمي كه بعض اجزاي زمانك بعضي اوزره تقدميدر ❊ بالعليه وبالطبع وبالشرف وبالرتبه اولمديغي كبي بالزمان دخي دكلدر ❊ زيرا مقدم ومقدم عليه نفس زمانلردر ❊ زماني دكللردر ❊ كرچه بو جوابه‌ده اعتراض وارد اولور ❊ لكن بو قباله محلي دكلدر ❊ مفصلاته مراجعت اولنه

وَاِنَّ السُّحْتَ رِزْقٌ مِثْلُ حِلٍّ ❊ وَاِنْ يَكْرَهْ مَقَالِي كُلُّ قَالِ

ان حرف مشبهه بالفعلدر ❊ السحت اسم منسوب ❊ رزق خبر مرفوعيدر ❊ سحت ضم سينله حرام معناسنه‌در ❊ حل كسر حايله حلال معناسنه‌در ❊ وان يكره كلمه‌سنده ان وصليه‌در واوي عاطفه‌در ❊ ان لم يكره المحب وان يكره فكذا تقديرنده‌در قال كلمه‌سي قلادن اسم فاعلدر بغض معناسنه‌در ❊ مقال ايله قالي بيننده جناس ناقص واردر ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ حرام دخي حلال كبي رزقدر سوق الهيله انسانه واصلدر ❊ معتزله بونك خلافنه اولمغله راضي دكللردر ❊ معلوم اوله كه ❊ رزق اول نسنه‌دركه حق جل وعلى آني حيوانه سوق وحيوان اكل ايليه ❊ بعض معتزله رزق اول مملوكدركه ❊ اني مالكي اكل ايدر ❊ بعضيلر عندنده اول نسنه‌دركه ❊ كندوسيله انتفاعدن منع اولنميه ❊ پس اهل سنت تعريفنه كوره حرام دخي داخلدر ❊ معتزله تعريفلرينه كوره

حلاله مختص اولور ❊ واهل سنت عندنده حيوانادن هر بری
حلال وحرام رزق مقدرینی استیفا ایدر ❊ وانسان کندی رزقنی
اکل ایتامك ❊ یاخود غیرك رزقنی اکل ایتمك متصور اولماز ❊ اما
معتزله عندنده انسان کندی رزقنی اکل ایتامك ❊ وغیرك رزقنی
اکل ایتمك متصوردر ❊ وذکر اولنان اختلافك مباسی بودرکه
رزق اهل سنت عندنده دخی متغدی ایچون مقدر غدادر ❊ علامهٔ
تفتازانی دیمشدرکه ❊ رزق حضرت حقك حیوانه منتفع بهدن
سوق ایلدیکی شیٔ اولمغله انسان ودواب وسائرك رزقی داخل
اولور ❊ ومنتفع به اولمیان خارج اولور ❊ نقدرسوق انتفاع ایچون
ایسه ده ❊ زیرا برکسه برشیئه مالك ❊ وانکله انتفاعه مقتدر
اولسه ده انکله انتفاع ایلمسه اول کسه نك رزقی دکل ایمش دیرلر
سید شریف قدس سره شرح مواقفده ثبت صحیفهٔ بیان
ایلدیکی بودرکه ❊ اشاعره عندنده رزق ذی حیات اولانك
هرانتفاع ایلدیکی نسنه دن عبارتدر ❊ کرك تغدی وکرك غیری
وجه ایله اولسون ❊ وکرك مباح یاخود حرام اولسون ❊ وشرح
مقاصدده مسطوردرکه ❊ رزق حضرت حقك عباده سوق
ایدوب وانلرك اکل ایلدیکی نسنه ایله تعریف ایدنلره کوره عرفا
غیرمأکول رزق اولماز ❊ هرنقدر رزق اطلاقی صحیح ایسه ده
نته که رزقه الله ولدا صالحا دیرلر ❊ وعبدی تغلیبا بهایمه ده
تعمیم ایلمك لازمدر ❊ وانتفاع ایله تفسیر ایدنلر منتفع به مراد
ایدرلر ❊ یاخود رزقی ارتزاق معناسنه مصدر مبنی للمفعول اخذ
ایدرلر ❊ ایمدی حضرت رزاق بیچونك حیوان معینه تقدیر ایلدیکی
رزق معین سائره غدا اولماز ❊ کرك اول غدایه مالك اولسون
کرك اولمسون ❊ وانسان حلالله تغدی ایلدیکی کبی ❊ حرامله ده
تغدی ایدر ❊ اکرسئوال اولنورسه که ❊ حرام رزق اولوب ومعنای

رزقده حضرت حقه اضافت معتبر ❊ والله ذوالجلالدن غیری
رزاق ناموجود اولدیغی صورتده ❊ حق تعالی عباده حرامی
رزق تعیین ایلمك لازم ❊ وبو تقدیرده عباد اکل حرام ضمننده
عقابه مستحق اولمامق مقتضی اولور ❊ زیرا حضرت باری یه
مستند اولان شی قبیح ومرتکبی ذم وعقابه محل وجدیر اولماز
اکا جواب ویریلورکه ❊ وجه محرر اوزره اکل حرامك عقابه
استحقاقی سببنه مباشرتی وسوء اختیاری ❊ وامر الهی یه مخالفته
مبنیدر ❊ ومعتزله عندنده ذکر اولنان تعریفلری موجبنجه رزق
ملك اولمغله حرام ملك اولماز ❊ نته که ❊ ومما رزقناهم ینفقون ❊
کریمه سی اکا دالدر ❊ زیرا ومما ملکناهم یخرجون الزکوة
والصدقه معناسنه در ❊ کذلك عباد حقنه تقدیر رزق حلال
اصلحدر ❊ تقدیر حرام صورتی ظلمی مستوجبدر ❊ انلره جواب
ویریلورکه ❊ آیت مرقومه ده رزق تقدیر غدا ایله مفسردر
بوایسه تملیکك غیریدر ❊ شرح مقاصدده مسطوردرکه ❊ رزقی
ملك ایله تفسیر مطرد ومنعکس دکلدر ❊ یعنی اغیارینی مانع
وافرادینی جامع دکلدر ❊ زیرا اول تعریفه کوره ملك الهی داخل
ورزق دواب ❊ بلکه رزق عبید وآماء خارج اولور ❊ کرچه
دوابك اکل ایلدیکنه رزق اطلاقی مملوك مأکول انسانه تشبیه
طریقنه مبنی اولمغله ❊ رزق لفظی دوابه نسبت مجازدر ❊ لکن
حقیقت ومجازینی جمع خصوصا تعریفاتده مجاز استعمالی هجنتی
لازم کلور ❊ ومعتزله یه اعتراض وارد اولورکه ❊ برکسه مدت
عمرنده حرامله تعیش ایلسه ❊ حق تعالی انی مرزوق ایلمامك
لازم کلور ❊ بو ایسه ❊ وما من دابة الا علی الله رزقها ❊ نص
شریفیله باطلدر ❊ معتزله طرفندن بوکه جواب ممکندرکه ❊ حضرت
حق اول کسه یی ارزاق مباحه سوق ایلدی ❊ لکن سوء اختیاری

سببیله اندن اعراض ایلدی ❊ مثالی قتی وافردر

﴿ وَلِلدَّعَوَاتِ تَأْثِیرٌ بَلِیغٌ ﴾ ﴿ وَقَدْ یَنْفِیهِ اَصْحَابُ الضَّلَالِ ﴾

للدعوات جار ومجرور ظرف مستقر خبر مقدمدر ❊ دعوات فتح
عینله جمع دعوه درکه ❊ دعا معناسنه‌در ❊ تأثیر مؤخر مبتدا در
بلیغ صفتیدر ❊ وقد ینفیه کلمه سنده واو حالیه‌در ❊ قد تحقیق
ایچوندر ❊ ینفی نفیدن فعل مستقبلدر ❊ ضمیر تأثیره راجعدر
اصحاب الضلال فاعلدر ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ صلحا وزهاد
وعامهٔ مؤمنینک احیاء واموا تلری حقنده دعالری مؤثر ❊ وآثار
ومنافعلری متواصل اولور ❊ لکن معتزله طائفه‌سی انکار ایدرلر
معلوم اوله که ❊ دعانک تأثیری وعدم تأثیری بابنده اهل سنه ایله
معتزله میاننده اختلاف واردر ❊ اهل سنه عقیده‌لری بودرکه
مؤمنینک احیاء واموات حقلرنده دعالری مؤثردر ❊ احیاء حقلرنده دعانک
تأثیری ﴿ واذا سألك عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوة الداع
اذا دعان ﴾ و ﴿ ادعونی استجب لکم ﴾ کریمه‌لریله و (ان الدعاء
ینفع مما نزل ومما لم ینزل) حدیثیله ثابتدر ❊ واموات حقلرنده
تأثیرینک دلیلی بودرکه ❊ حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
(اهدوا امواتکم) بیوروب صحابهٔ کرام (ما الهدیة) تعبیریله
استعلاملرنده (الدعاء لهم) بیورمشلردر ❊ المیت فی قبره کالغریق
ینتظر دعوة تلحقه من ابنه او اخیه او صدیقه فاذا لحقت کان
احب الیه من الدنیا وما فیها ❊ معتزله طائفه‌سی دیرلرکه ❊ کرك
احیاء وکرك اموات حقلرنده دعانك تأثیری یوقدر ❊ احیاء
حقنده مؤثر اولمدیغنك وجهی بودرکه ❊ زیرا دعا اولنه‌جق
ماده‌یه قضای الهی تعلق ایلدیسه بلا دعاء حاصل اولور ❊ والا
دعا قضایی رد ایلمز ❊ بوکه جواب ویریلورکه (الدعاء یرد البلاء

وان الدعاء ینفع مما نزل ومما لم ینزل) حدیثی دعانک رد قضاده
تأثیرینه دلیل ساطعدر ❊ زیرا قضا ایکی نوعدر ❊ مبرمکه
محسومدر ❊ ومعلقدرکه تبدیلی بعض اسبابه منوطدر ❊ واموات
حقلرنده مؤثر اولمدیغنك وجهی بودرکه ❊ انسان ﴿ وان لیس
للانسان الا ما سعی ﴾ کریمه‌سی منطوقنجه کندی عملیله مجزی
اولوب غیرك عملیله مجزی اولماز ❊ بوکه وجوه ایله جواب ویریلور
وجه اول ❊ آیت مرقومه ﴿ والذین آمنوا واتبعتهم ذریتهم
بایمان الحقنا بهم ذریتهم ﴾ کریمه‌سیله منسوخدر ❊ وجه ثانی
آیت مرقومه حضرت ابراهیم وموسی علیهما السلام قوملرینه خاصه‌در
❊ وجه ثالث ❊ ایت مزبوره‌ده انسانله مراد کافردر ❊ اما مؤمن
بنفسه سعی ایلدیکنه ❊ وکندی ایچون غیرك سعی ایلدیکنه نائل
اولور ❊ بو وجهك تفصیلی مفصلاتده‌در ❊ وجه رابع ❊ انسان
بطریق العدل کندی مسعاسنه نائل اولوب بطریق الفضل
کندی حقنده غیرك سعی ایلدیکنه نائل اولمق جائزدر ❊ وبو بابده
وارد اولان اخبار صادقه قتی وافردر (ما من میت یصلی علیه امة
من المسلمین یبلغوا مائة کلهم یشفعون له الا شفعوا فیه ❊ و ❊ ان العالم
والمتعلم اذا مرا علی قریة فان الله تعالی یرفع العذاب عن مقبرة
تلك القریة اربعین یوما ❊ و (ما علی الارض رجل مسلم
یدعو الله بدعوة الا آتاه الله ایاها او کف عنه من الشر مثلها)
حدیث شریفلری کبی ❊ بناء علیه محققون دیدیلرکه ❊ دعای
مؤمنین اجابته قریندر ❊ هر نقدر اثری عن قریب ❊ ویاخود
مسئولنك عینیله ظهور ایلمزسه‌ده ❊ اما دعای کافرین جمهوره کوره
﴿ وما دعاء الکافرین الا فی ضلال ﴾ کریمه‌سی اوزره مردوددر
قالدیکه (ان دعوة المظلوم وان کان کافرا تستجاب) حدیث
شریفی کفران نعمته محمولدر ❊ بعض علماء اجابت دعای کافرینی

تجویز ایتدیلر ❊ نته که ابلیس علیه اللعنه نك ﴿ رب انظرنی ﴾ رجاسنه ﴿ انك من المنظرین ﴾ منطوقیله استجابت بیورلمشدر و بعضیلر دیدیلرکه ❊ دعای کافرین امور دنیایه متعلق اولورسه مستجاب اولور ❊ زیرا امور دنیاده رحمت الهی مؤمنین وکافرینه عام وشاملدر ❊ امور آخرته متعلق اولور ایسه ❊ مستجاب اولماز زیرا آخرتده رحمت الهی مؤمنینه خاصدر ❊ وخفی اولمیه که بعضا اثر دعانك فی الحال ظهور ایلمامسی ❊ وجوه عدیده یه مبنیدر وجه اول ❊ اجابت لامحاله حاصلدر ❊ زیرا اجابت دعا قضای حاجتك غیریدر ❊ زیرا اجابت دعاء عبد یاربی دیدکده ❊ حضرت حقك لبیك یاعبدی قول شریفندن عبارتدر ❊ بو ایسه هر موحد ایچون موعود موجوددر ❊ وقضای حاجت اجابتك لازمیدر که ❊ مسئولی اعطا ایلمکدر ❊ بو ایسه فی الحال و بعضا فی المآل اولور ❊ وجه آخر ❊ اجابت جهت واحده ایله اولماز ❊ بلکه جهات عدیده ایله اولور ❊ نته که (لاترد دعوة المسلم الا لاحدی ثلث اما ان یعجل له فی الدنیا واما ان یؤخر فی الاخرة واما ان یصرف من السوء بقدر مادعی) حدیث شریفی اکا دالدر ❊ وجه آخر ❊ اجابت دعا هرنقدر ﴿ اجیب دعوة الداع اذا دعان ﴾ کریمه سنده مطلق ایسه ده ﴿ بل ایاه تدعون فیکشف ماتدعون الیه ان شاء ﴾ آیت کریمه سنده مشیته تعلیقله مقید اولمغله ❊ مطلق مقیده محمول اولور ❊ وجه آخر ❊ اجابت الهی اجابت عبد ایله مشروطدر نته که ﴿ فلیستجیبوالی ولیؤمنوابی ﴾ کریمه سی اکا دلالت ایدر فلیستجیبوا عملا ولیؤمنوا بی اعتقادا عبارتیله تفسیر اولنمشدر ایمدی بوصفتله موصوف اولان مرد ❊ تحریك شفه ایلدیکی آنده دعاسی مستجاب اولور ❊ جزری علیه الرحمه دعانك اجابتی خصوصنده ثبت صحیفهٔ تحقیق ایلدیکی اوزره شروط عدیده سی

واردر ❊ مأکولات ومشروبات وملبوسات ومکسوباتده حرامدن اجتناب ❊ واخلاص وتنظیف لباس وتطهر ووضوء واستقبال قبله ❊ ودیزاوزره قعود ونافله نماز ❊ وتقدیم عمل صالح ❊ وحمد وثنا ❊ وصلوات شریفه ❊ ورفع یدین ❊ وتأدب وخشوع وتذلل ❊ واسماء حسنی ایله سؤال ❊ وانبیای عظامه ❊ وعباد صالحینه توسل ❊ وخفض صوت ❊ وکناهه اعتراف ❊ وتوبه واستغفار ❊ وادعیهٔ صحیحه اختیار ❊ وعزم واستحضار قلب ورغبت والحاح ❊ واجتهاد وتکرار ایله دعا واثم وقطیعهٔ رحمله عدم رجا ❊ وآخرنده تأمین ❊ واللرین یوزه مسح ❊ وبنه حمد وصلوات شریفه یه موقوفدر

﴿ وَفِی الْاَجْدَاثِ عَنْ تَوْحِیدِ رَبِّی ﴾ ﴿ سَیُبْلٰی کُلُّ شَخْصٍ بِالسُّؤَالِ ﴾

فی الاجداث مؤخر سیبلی کلمه سنه متعلقدر ❊ عن توحید ربی سؤاله متعلقدر ❊ اجداث جمع جدث در ❊ فتحتینله قبر معناسنه سیبلی کلمه سنده سین اداة استقبالدر ❊ یبلی بلاء لفظندن مأخوذ فعل مستقبل مجهولدر ❊ بلاء امتحان معناسنه در ❊ کل شخص نائب فاعلیدر ❊ مفهوم بیت بودرکه ❊ جملهٔ انسان فوت اولوب قبره دفن اولندقدن صکره لامحاله توحید الهیدن سؤال اولنه جقلردر معلوم اوله که ❊ سؤال قبر مسئله سیده اصول دینیه دن اولمغله وقوعنه اعتقاد ایلك فریضه دندر ❊ بو مبحثده جهمیه طائفه سیله بعض معتزله مخالفت ایلدیلر ❊ طائفهٔ مرسومه نك دلیللری بودرکه ❊ حیات وفهمدن عاری اولان جماداته سؤال محالدر کذلك ﴿ وما انت بمسمع من فی القبور ﴾ کریمه سی منطوقنجه موتایه اسماع کلام منفیدر ❊ انلره جواب ویریلورکه ❊ حضرت باری عزشانه ❊ قادردرکه موتانك جمیع اجزاسنده ❊ یاخود

بعض اجزاسنده سؤالی متعلق ٭ وجوابه مقتدر اوله جق مرتبه
نوع حیات افاضه ایلیه ٭ وآیت مرقومه ده عدم اسماع هنوز
حیات وسمع خلق اولنمدیغی تقدیره محمولدر ٭ اما خلق اولندقده
حضرت رسول وملائکه علیهم السلام اسماع ایدرلر ٭ وصحیحا
ثابتدرکه ٭ بدرغزاسنده مقتول اولان کفار ٭ امر حضرت
سید الابرار ایله برقویی یه القا اولندقدن صکره ٭ حضرت
رسول الله اول قویی اوزره واروب اول قتلانک هر برینه اسملریله
یافلان دیو ندا ایلدکدن صکره (هل وجدتم ماوعدکم الله ورسوله
حقا فانی وجدت ما وعدنی ربی حقا بئس العشیرة کنتم کذبتمونی
وصدقنی الناس) کلامیله توبیخ بیورمغله ٭ عمر بن الخطاب
رضی الله عنه یارسول الله اشباح بی ارواحه می خطاب بیوررسز
دیدکده ٭ یاعمر بنم کلامی سز انلردن زیاده ایشتمزسز انلر
ایشیدر ٭ لکن رد جوابه استطاعتلری یوقدر بیوردیلر ٭ محققین
اهل سنت دیدیلرکه ٭ کیفیت سماعلری روحک دم سؤال
منکرینده اولدیغی کبی ٭ کلا او بعضا عودتنه مبنی آذان رؤسلریله
واقع اولمشدر ٭ یاخود توجه سؤال برزخ ٭ یالکز روحه اولمق
مذهبنه کوره آذان ارواحلریله واقع اولمشدر ٭ لکن ظاهرا
وما انت بمسمع من فی القبور ٭ کریمه سنه منافی اولمغله ٭ افانت
تسمع الصم اوتهدی العمی ٭ کریمه سنه تمثیل برله توفیق ایلدیلر
یعنی کفار مرده دل اولوب کلام حقی عدم قبول ٭ وصورت صدق
وصوابی مشاهده دن نکول ایلدکلری حسبیله موتی واصم واعمی
منزلرینه تنزیل اولندی ٭ تفصیلی سیر حلبی ترجمه مزده
مسطوردر ٭ وسؤال قبر حقنده وارد اولان اخبار صحیحه رسیده
حد تواتردر ٭ اکثر ائمه تفسیرک بیانی اوزره ٭ یثبت الله الذین
آمنوا بالقول الثابت ٭ کریمه سی عذاب قبر خصوصنده

نازل اولمشدر و (استنزهوا البول فان عامة عذاب القبر منه) و (اذا قبر
المیت اتاه ملکان اسودان ازرقان یقال لاحدهما المنکر وللآخر
النکیر فیقولان له ما کنت تقول فی هذا الرجل فان کان مؤمنا فیقول
هو عبد الله ورسوله اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده
ورسوله فیقولان قد کنا نعلم انک تقول هذا ثم یفسح له فی قبره سبعون
ذراعا فی سبعین ذراعا ثم ینور له قبره ثم یقال له نم فیقول ارجع الی اهلی
فاخبرهم فیقولان نم کنومة العروس الذی لا یوقظه الا احب اهله
الیه حتی یبعثه الله من مضجعه ذلک وان کان منافقا فیقول سمعت
الناس یقولون قولا فقلت مثلهم لاادری فیقولان قد کنا نعلم انک
تقول ذلک فیقال للارض التأمی علیه فتلتئم علیه فتختلف اضلاعه
فلا یزال فیه معذبا حتی یبعثه الله من مضجعه ذلک) حدیث
شریفلری کبی ٭ بعض علماء دیدیلرکه ٭ منکر ونکیر مذنبینک
سؤاللرینه مؤکل اولان ملکلرک اسمیدر ٭ مطیعینک سؤاللرینه
مؤکل اولنلرک برینک اسمی بشیر ٭ وبرینک اسمی مبشردر ٭ وامام
سیوطی علیه الرحمه دن منقولدرکه ٭ قبرده سؤال اولنمیانلر یدی
طائفه در ٭ اول شهداء ٭ ثانی مبطون ٭ ثالث مرابطون
رابع بالخاصه ابو بکر الصدیق رضی الله عنه ٭ خامس اطفال
مسلمین ٭ سادس جمعه کونی یاخود کیجه سی وفات ایدن مؤمن
سابع ٭ هر کیجه منامدن مقدم سورۀ ملک تلاوتنه مداوم اولان
مؤمنلدر ٭ قالدیکه برکسه یی برقاچ جانور اکل ایلسه ٭ یاخود
محترق و یاخود غریقا فوت اولسه ٭ سائرلری کبی لامحاله مسئول
ومنعم ومعذب اولور ٭ بعض علماء دیرلرکه ٭ میت مادام دفن
اولنمدقجه سؤال اولنماز ٭ واکثر علما انبیای عظامک دخی مسئول
اولملرینه ذاهب اولدیلر ٭ بعضیلر خلافنه ذاهب اولدیلر ٭ ظاهر
کلاملرندن منفهم اولورکه ٭ نبی آخر ملتی اوزره اولان انبیاء

ملت متبوعه سندن سؤال اولنوب صاحب شريعت اولنلر امتى احوالندن وتبليغ احكام مأموره سندن مسئول اوله لر ❊ واطفال مسلمين سيوطيدن منقول اولان كلامه كوره مسئول دكلدر مسئوليتلرينه ده ذاهب اولديلر ❊ ومجنون حالنده بعضلر توقف ايلدى ❊ و بعضلر ادله نك عمومنه نظرا مسئوليتلرينه ذاهب اولدى ❊ وملائكهٔ كرام حقنده دخى اختلاف اولندى ❊ ابن عبدالبر رحمة الله عليه ديديكه ❊ كافر صريح مسئول اولماز ❊ بلكه من غير سؤال معذب اولورلر ❊ لكن منافقين مسئول اولورلر واطفال كفره نك سؤال ❊ وجنته دخوللرى خصوصنده امام اعظم حضرتلرى توقف ايلدى ❊ بعضلر خدام اهل جنت اولمغه ❊ و بعضلر ناره دخوللرينه ذاهب اولديلر ❊ والله اعلم بحقيقة الحال

❊ وَلِلْكُفَّارِ وَالْفُسَّاقِ بَعْضًا ❊ عَذَابُ الْقَبْرِ مِنْ سُوءِ الْفِعَالِ ❊

للكفار جار ومجرور مقدم خبر ❊ عذاب القبر مؤخر مبتدا در والفساق كفار اوزره معطوفدر ❊ بعضا كلمه سى فساقدن حالدر غين معجمه ايله اولان نسخه يه كوره ❊ مبغوضين تأويليله بنه حالدر ❊ ياخود مفعول له اولور ❊ من سوء كلمه سنده من لام جاره معناسنه در ❊ مقدر اولان ثابت كلمه سنه متعلقدر ❊ و بعض نسخه ده بعضا بدلى بقضى واقع اولمشدر ❊ فعال كسر فايله شرده وفتحله خيرده استعمال اولنور ❊ مفهوم بيت بودر كه نفخهٔ اولايه قدر جميع كفار عذاب برزخه كرفتار اولوب ومن غير توبة وفات ايدن بعض عصاة مؤمنين حقنده دخى دركار اولور معلوم اوله كه ❊ اهل سنت اتفاق ايتديلر كه قبرده سؤال ❊ وجملهٔ كفاره و بعض عصاته عذاب واقعدر ❊ معتزله دن ضرار بن عمرو ايله بعض سفهاى معاندين خلافنه ذاهب اولديلر ❊ اهل

سنتك دليلى (القبر روضة من رياض الجنة او حفرة من حفر النيران) و (نعوذ بالله من عذاب القبر) و (استنزهوا من البول فان عامة عذاب القبر منه) و (ان الميت ليعذب ببكاء اهله عليه) حديث شريفلريدر ❊ وحضرت رسول الله بركون ايكى قبر اوزرينه اوغرايوب بيور ديلركه (انهما ليعذبان وما يعذبان فى كبيرة بل لان احدهما كان لايستنزه من البول والاخر كان يمشى بالنميمة) وآل فرعون حقنده نازل اولان ❊ النار يعرضون عليها غدوا وعشيا ❊ وقوم نوح عليه السلام حقنده نازل اولان ❊ اغرقوا فادخلوا نارا ❊ كريمه لرى دالدر ❊ فاى فادخلوا تعقيبيه اولمغله ناره ادخاللرى قبل البعث اولديغى ثابتدر

❊ حِسَابُ النَّاسِ بَعْدَ الْبَعْثِ حَقٌّ ❊ فَكُونُوا بِالتَّحَرُّزِ عَنْ وَبَالِ ❊

حساب الناس مبتدا حق خبريدر ❊ بعد ظرفيت اوزره منصوبدر فاى فكونوا جزائيه در ❊ اذا كان الحساب حقا كونوا سبكنده در كونوا كوندن فعل امردر ❊ اسم مرفوعى ضميردر ❊ بالتحرز خبر منصوب مقامنده در ❊ زيرا ملابسا بالتحرز تقديرنده در ❊ تحرز صاقنمق معناسنه در ❊ وبال واوك فتحيله عبد جهتندن اولان كناهدر ❊ ظلم وقتل كبى ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ نفخهٔ ثانيه ايله جمله موتى ديريلوب عرصهٔ محشرده هركس اقوال وافعالندن حساب اولنمق حقدر اعتقادى واجبدر ❊ خلاف شريعت غرا اعمالدن احتراز ايلمكز لازمدر ❊ معلوم اوله كه ❊ اشبو بعث مسئله سيده اهل سنتك اصول معتناسندن اولمغله ❊ جمله سى بو عقيده ده متفقلردر ❊ فلاسفه طائفه سى انكار ايدرلر ❊ اهل سنت ديرلركه موتى قبوردن بعث ونشر اولنمق حق وواقعدر ❊ و بعثدن مرادلرى اجسامك ارواحله معادلريدر ❊ لكن معادك معناسنده اختلاف ايتديلر ❊ بعضلر

اعادهٔ معدومك امكاننه ذاهب اولوب ديديلركه ❊ حضرت حق جل وعلى اجزای جسميه يی بالكليه اعدام ايلدكدنصكره ❊ اعاده وافاضهٔ روح ايدر ❊ وبعضلر اعادهٔ معدومك امتناعنه ذاهب اولوب حق سبحانه وتعالى ❊ اجزای اصليه يی تفريق ايلدكدنصكره جمع واعادهٔ حيات ايدر ديديلر ❊ على كلا التقديرين بعث ومعادك ثبوتنه اتفاق ايلديلر ❊ زيرا فی ذاته ممكندر ❊ هر ممكن ايسه مقدور الهيدر ❊ وبو بابده دلائل سمعيه كثيردر ﴿ ثم انكم يوم القيمة تبعثون ﴾ و ﴿ قل يحييها الذی انشأها اول مرة ﴾ و ﴿ ايحسب الانسان ان لن نجمع عظامه بلى قادرين على ان نسوی بنانه ﴾ كريمه لری كبی ❊ دهری ❊ طائفه سی قيامتی وحشر ونشری انكار ايدرلر ❊ وافلاطون وارسطو وسقراط كبی حكمای الهيون مذهبلری بودركه ❊ معاد نفسانيدر ❊ جسمانی دكلدر ❊ زيرا انلرك عندنده نفس جوهر مجرددر ❊ جسم وجسمانی دكلدر ❊ لكن تعلق تدبير ايله جسمه متعلقدر ❊ بوجهتله بدن خراب اولدقدنصكره نفسك بقاسی جائز اولمغله معاد انجق نفسه مترتب اولور ❊ ومعاد نفسانی انلرك عندنده قطع تعلقدن عبارتدر ❊ زيرا نفسك بدنه تعلق اشغال حيوانيله اشتغالندن ناشی ❊ عالم روحانيسندن خروج اولمغله قطع تعلق ❊ عالم روحانيسنه رجوع اولور ❊ اما معاد جسمانی انلرك عندنده ممتنعدر ❊ زيرا اعادهٔ معدوم محالدر ديرلر ❊ وطبيعيون عندنده نفس مزاجدن عبارت اولمغله ❊ بعد الموت عدم بقاسی وجسمك دخی انعدامی ❊ ومعدومك امتناع اعاده سی جهتيله جسمانی ❊ ونفسانی ❊ معادی سلب ايدرلر ❊ جالينوس بو ماده ده اظهار تحير ايله توقف ايلدی ❊ زيرا انك عندنده نفس مزاجميدر ❊ يوقسه بعد فناء البدن جوهر باقيميدر ❊ ظاهر اولمامشدر اولدخی اعادهٔ معدومك امتناعنه ذاهبدر ❊ واهل سنتك حق تعالى

اجزای اصليهٔ انسانی جمع ❊ واعادهٔ حيات ايدر ❊ قوللريله معارضينك مؤاكلهٔ ناقضه لری ساقط اولور ❊ نتكه يميت الخلق اه بيتی شرحنده تفصيل اولندی ❊ بعض علما ديديلركه ❊ قرأن كريمده جسمانی وروحانی معادك هر برينه اشارت واردر ❊ اما روحانی ﴿ فلا تعلم نفس ما اخفی لهم من قرة عين ﴾ و ﴿ للذين احسنوا الحسنى وزيادة ﴾ و ﴿ رضوان من الله اكبر ﴾ كريمه لريدر اما جسمانی اكثر من ان تحصى در ❊ وبعد البعث جميع ناسك ❊ اقوال وافعاللرندن حساب ويره جكلری دخی حقدر ❊ حضرت عالم السر والخفيات ❊ هر كسك اعمالنه عالم ايكن ❊ حساب امرنده حكمتی ❊ دنياده لاابالیانه اطواردن مؤمنينی عائق اولديغندن بشقه اهل عرصاته متقينك فضائل ومناقبلرينی ❊ وعصاتك قبايح ومثالبلرين اظهار ايلمكدر ❊ اولدخی مسرت مؤمنينی تتميم ❊ وحسرت مذنبينی تكميل حكمتنه مبنيدر ❊ وبعض علما ديديلركه ❊ انبيای عظام ايچون حساب يوقدر ❊ كذلك اطفال مؤمنين ❊ وعشرهٔ مبشره ايچونده حساب يوقدر ❊ لكن نفی اولنان مناقشه حسابيدركه نيچون بويله ايلدك نيچون ايلمدك كبی ❊ وقليل وكثيرينی استقصا ايلمك كبی ❊ اما حساب عرض كه شويله ايلدك ❊ اما بن دخی عفو ايلدم ديمك ❊ انبيای عظام وصحابهٔ كرام حقلرنده دخی واقعدر وجن وملائكه نك دخی ❊ حسابلرينه ذاهب اولديلر (حتى يقتص للخلق بعضهم من بعض حتى للجماء من القرناء وحتى للذرة من الذرة) و (ليختصمن كل شیٔ يوم القيمة حتى الشاتان فيما انتطحتا) حديث شريفلری منطوقنجه ❊ سائر حيوانات دخی محاسب اوله جقلرينه ذاهب اولديلر ❊ وذكر اولنان احاديثك مقتضاسی اوزره ❊ يوم قيامتده قصاص ❊ تكليف وتمييزه توقف ايلمامكله طفل ومجنون دخی داخل قصاص اولور ❊ وحسابك وقوعی

﴿ ان الينا ايابهم ثم ان علينا حسابهم ﴾ و ﴿ اقترب للناس حسابهم ﴾ كريمه‌لری و (من نوقش فی الحساب يهلك) و (لن تزول قدم عبد يوم القيمة حتی يسئل عن اربع عن عمره فيما افناه وعن شبابه فيما ابلاه وعن ماله من اين اكتسبه وفيما انفقه وعن علمه ماذا عمل به) حديث شريفلری ناطقدر

﴿ ويعطی الكتب بعضا نحو يمنی ﴾ وبعضا نحو ظهر والشمال ﴾

يعطی عطادن فعل مستقبل مجهولدر ✻ الكتب مفعول اوليدر فاعل مقامنه قائم اولمشدر ✻ اتزان ايچون تاپی اسكان اولندی ✻ بعضا مفعول ثانيسيدر ✻ تنوينی مضاف اليهدن عوضدر ✻ بعض الناس تقديرنده در ✻ كرچه اولی اولان بعضا مفعول اول اولمق ايدی لكن اهميت مقام تقديمی اقتضا ايلدی ✻ نحو ظرفدر جهت معناسنه يمنی غير منصرفدر حبلی كبی ✻ نحوك مضاف اليهيدر وبعضا معطوفدر ✻ بنه بعض الناس تقديرنده در ✻ ظهر ظهره والشمال وشماله تقديرلرنده در ✻ مفهوم بيت بودركه ✻ بعد البعث هركسك خير وشری محتوی دفتر اعمالی كه ✻ ايام حياتنده قيد وتحريره مؤكل اولان ✻ كرام كاتبين ملكلری ثبت ايلمشيدی ✻ مؤمنلرك صاغ جانبلرندن ✻ وكافرلرك ارقه وصول جانبلرندن ويرلمسی حق وواقعدر ✻ معلوم اوله كه ✻ مطففين سوره سنك تفسيرنده ثبت صحيفهٔ صحت اولديغی اوزره ✻ بعد البعث جملهٔ خلائق حضور معنوی‌يه مثول ايلدكده ✻ كرام كاتبين نام ملكلرك خير وشر قيد ايلدكلری كتب اعمال كه ✻ مؤمنلرك عملری عليين نام ديوانده ✻ وكافرلرك عملری سجين نام ديوانده مثبتدر ✻ مؤمنلرك يمينلری طرفندن ✻ وكافرلرك شمال وظهرلری طرفندن اعطا اولنوب وهركس ✻ كندی كتابنی قرأت ايليه جكی حقدر اعتقادی جملهٔ اصول دينيه دندر ﴿ ونخرج له يوم القيمة كتابا يلقاه منشورا ﴾ ای مفتوحا ﴿ واما من اوتی كتابه بيمينه فسوف يحاسب

حسابا يسيرا ﴾ واما من اوتی كتابه بشماله فيقول ياليتنی لم اوت كتابيه ﴾ واما من اوتی كتابه وراء ظهره فسوف يدعو ثبورا ويصلی سعيرا ﴾ نص شريفلريله ثابتدر ✻ معتزله بونی دخی انكار ايدرلر ✻ زيرا حضرت حق جل وعلی عالم اولمغله ✻ عبثدر ديرلر ابطال مذهبلری سئوال بحثنده ذكر اولندی ✻ حال بوكه اعمال مهلكه اصحابنی الزامی مشتملدر ✻ ومقتضای صفت عادليتدر ✻ بعض علما ديمشدركه ✻ كتابی ظهری طرفندن ويريلان كافرك ✻ صاغ النی ملائكه‌لر كردننه بند ايدوب ✻ كتابی ظهر طرفندن صول النده ويررلر ✻ وهركس كتابنی قرأت ايلمكده حقدر ✻ شرح مقاصدده مسطوردركه ✻ عرصهٔ محشرده وقوعياب اوله جق اهوالك بريسی اشبو دفتر اعمال اعطاسيدر ✻ وبريسی هول وقوفدركه بعضلر بيك سنه ✻ وبعضيلر اللی بيك سنه مدت دردیدی ﴿ وقفوهم انهم مسئولون ﴾ كريمه‌سی انی ناطقدر ✻ وبريسی سئوال هوليدر ﴿ فوربك لنسألنهم اجمعين ﴾ كريمه سيله ثابتدر ✻ وبريسی شهود عشره‌نك شهادتلری هوليدركه ✻ لسان ويد ورجل وسمع وبصر وجلد وارض وليل ونهار وحفظهٔ كرامدر ﴿ يوم تشهد عليهم السنتهم وايديهم وارجلهم بما كانوا يعملون ﴾ و ﴿ يوم يشهد عليهم سمعهم وابصارهم وجلودهم بما كانوا يعملون ﴾ كريمه‌لری (ومامن يوم وليلة يأتی علی ابن آدم الا قال انا ليل جديد وانا فيما يعمل فی شهيد) حديثيله وبومعناده نهار حقنده اولان حديث (وجائت كل نفس معها سائق وشهيد) كريمه سيله ثابتدر ✻ وبريسی تغير الوان هوليدر ﴿ يوم تبيض وجوه وتسود وجوه ﴾ كريمه‌سی ناطقدر وبريسی سعادتله ياخود شقاوتله ندا هوليدركه ✻ بر منطوق حديث شريف هر كفهٔ ميزان عندنده برملك قائم اولوب كفهٔ خير مترجح اولدقده بلند آوازه ايله الا ان فلانا سعد سعادة لاشقاوة بعدها

ابدادیوندا ❋ وعکسنده ملك ثانی ❋ الا ان فلانا شقی شقاوة لاسعادة
بعدها ابدا ❋ دیو ندا ایلیه جکدر ❋ وذکر اولنان اهوالك اثری
﴿ تتنزل علیهم الملائکة الاتخافوا ولاتحزنوا ﴾ و ﴿ الا ان
اولیاء الله لا خوف علیهم ولاهم یحزنون ﴾ کریمه‌لری مقتضاسی
انبیاء واولیاء وصلحاء حقلرنده سلامتدر

﴿ وحق وزنُ اعمالٍ وجریْ ﴾ علی متن الصرط بلا اهتبالِ ﴾

وحق خبرمقدم ❋ وزن اعمال مبتدای مؤخردر ❋ اعمال مضاف
الیهدر ❋ تنوینی مضاف الیهدن عوضدر ❋ اعمال العباد تقدیرنده در
وجری مبتدادر ❋ خبری مقدر حقدر ❋ جمله سی معطوفدر
علی جری کلمه سنه متعلقدر ❋ متن ظهر معناسنه در ❋ بلا اهتبال
کلمه سنده حرف جری یاخود خبرمقدری ❋ حق کلمه سنه متعلقدر
جار ومجرور ❋ حال موقعنده در ❋ یاخود جری کلمه سنك خبریدر
اهتبال کذب معناسنه در ❋ مفهوم بیت بودرکه ❋ عرصهٔ حشرده
هرکسك خیر وشر عملری وزن اولنمق حقدر ❋ کذلك جملهٔ عبادك
جهنم اوزره ❋ ممدود صراط اوزرندن مرورلری حق وواقعدر
معلوم اوله که ❋ اصول دینیه مزك بریسیده عرصهٔ حشرده اعماللر
میزان عدالتله وزن اولنمقدر ﴿ ونضع الموازین بالقسط لیوم القیمة
و ﴾ فامامن ثقلت موازینه فهو فی عیشة راضیة واما من خفت
موازینه فامه هاویة ﴾ نصوصیله ثابتدر ❋ اکثر مفسرین دیدیلرکه
فی الحقیقه میزان موجوددر ❋ ایکی کفه سی وایکی لسانی واردر
معتزله بوننده انکار ایلدیلر ❋ زیرا اعمال اعراض اولمغله ❋ وزنی ممکن
دکلدر ❋ خصوصا زائل ومتلاشی اوله بلکه میزاندن مراد جملهٔ
اشیاده ثابت اولان عدلدر ❋ واکا بناء جمع صیغه سیله موازین
وارداولدی ❋ یوقسه میزان مشهور واحددر ❋ وبعضیلر دیدیلرکه

میزاندن مراد ادراك اولمغله ❋ الوانك میزانی بصر ❋ واصواتك سمع
وطعومك ذوق ❋ ومشمومك شامه ❋ وملموسك لامسه در ❋ ومعقولاتك
میزانی علم وعقلدر ❋ وبعضلری دیدیلرکه ❋ میزان برملك اسمیدر
حسناتی سیئاتله مقابله ایدر ❋ احد همادہ رجحان یاخود تساوی
ظاهر اولمق ایچون ❋ انلره جواب ویریلورکه ❋ حدیث شریف
موجبنجه وزن اولنه جق صحائف اعمالدر ❋ وجمع صیغه سی
موزونات اعتباریله در ❋ یاخود استعظام ایچوندر ❋ یاخود هرمکلف
ایچون برمیزان مخصوص ترتیب اولنور ❋ ومیزان کبیر براولور ❋ جلالت
امری ❋ وعظم مقامی اظهار ایچون ❋ بعض علما دیدیلرکه
امر الهیله حسنات اجسام نورانیه ❋ وسیئات اجسام ظلمانیه یه
تشکل ایلمکله وزن اولنه جق ینه ذات اعمالدر ❋ ومعتزله نك
بوبابده دخی عبثه ذاهب اولملری باطلدر ❋ زیرا مؤمنینك دنیاده
بوکونه اموره ایمانله ❋ آخرتده مثوباتلرینك کثرتنه واظهار عدل
وفضل الهی یه ❋ ومؤمن وکافری امتحانله ملائکه یه ارائت ❋ وهرکس
اعمالنی ادراکله عدالت الهی یه ارتضا ❋ واهل نارك حسب الاعمال
درجهٔ عذابلرین حفظهٔ جهنمه ❋ واهل جنتك سائر ملائکهٔ
کرامه ارائتی حکمتلرینه ❋ وسائر مطلع اولمدیغمز حکمتلره مبنی اوله
قالدیکه ❋ وجه مشروح اوزره ❋ هرکسك اعمالی کشیدهٔ میزان
امتحان اولدقدنصکره ❋ کفهٔ حسناتی مترجح اولنلر جنته ❋ وکفهٔ سیئاتی
مترجح اولنلر تحت مشیت الهیده اولوب ❋ مراد ایدرسه یاخود
شفاعت شفعایه مظهر اولورسه ❋ بلاعذاب اولدخی جنته ❋ ومراد
ایدرسه ❋ عصیان راجحی مقداری ❋ تعذیب ایلدکدنصکره
جنته ادخال ❋ وعندالله مرتبه سی قدر ❋ مثوبات اعطا اولنور
واکر کفتان متساوی اولورایسه ❋ اعرافده برمدت حبس وتوقیفله
تعذیب اولندقدنصکره ❋ فضل ورحمت سبحانیله جنته ادخال

اولنور * بعض سلف دیدیلرکه * اعراف جنت وجهنم بیننده
واسطه‌در * واهل اعراف * حسناتی سیئاتیله برابر اولان مؤمنلردر
لکن مرجعلری جنت اولمغله * دارالخلد دکلدر * وبعضلر اهل
اعراف اطفال مشرکیندر دیدیلر * وبعضلر زمان فترتده
وفات ایدن کسه‌لردر دیدی * واصلا سیئاتی وقطعا حسناتی
اولمیان ایچون وزن ومیزان اولماز * وعقائد دینیه‌مزک بریسی
صراطک وجودینه * وجمله‌نک اندن مرورینه ایمان ایلمکدر
حق اولیه‌که * صراط متن جهنم اوزره ممدود برجسر عظیمدرکه
قیلدن اینجه وقلیجدن کسکیندر * اولون وآخرون انک اوزرندن
مرور ایلیه‌جکدر * شرح مقاصدده مسطوردرکه * وان منکم
الا واردها * کریمه‌سنده ورودایله مراد مروردر * معتزله‌دن
قاضی عبدالجبار * واکثر معتزله انکار ایلدیلر * زیرا اول صفتده اولان
جسر اوزرندن مرور ممکن دکلدر * امکانی صورتده تعذیبدر
ومؤمنینه تعذیب یوقدر دیدیلر * بلکه مراد * سیهدیهم ویصلح
بالهم * کریمه‌سنده اشارت اولنان طریق جنتدر و * فاهدوهم
الی صراط الجحیم * کریمه‌سنده اشارت اولنان طریق جهنمدر
دیدیلر * وبعضلری دیدیلرکه * مراد ادلهٔ واضحه‌در * وعندالبعض
صلوة وزکوة کبی عباداتدر * وبعضلری عندنده اعمال ردیه‌درکه
اندن مسئول ومؤاخذ اولمرایله کویاکه * اوزرلرندن مرور وکثرتیله
طویل وقلتیله قصیر اولور * بونلره جواب ویریلورکه
صو اوزرندن مرور * وهواده طیران کبی خارق عاده قبیلندن اولمغله
اولدخی ممکندر * حضرت قادر مطلق جل شانه عبوره
قدرت خلق ایدوب * مؤمنینه تسهیل وتیسیر ایلمکله * آثار صحیحه
دلالتی اوزره * بعضسی برق خاطف وبعضسی باد وکیمسی اسب
جواد کبی کذران ایلیه * حاشیهٔ عقائدده عصام علیه الرحمه

دیمشدرکه * صراط اوزرندن عبورک تعذیب مؤمنین اولدیغنی
بعدالتسلیم جائزدرکه * مؤمنینی ذنوبدن کمال تطهیری متضمن اوله
قالدیکه * سلامت ومتانت اعتقاد بوکونه خلاف عاده مواد وامور
ایمان واعتمادایله متمیز اولمغله * نصوص بینه‌نک منطوق ومقتضالری
اوزره بومثللو امورک ذاتنه اعتقاد ایلمک واجبدر ۷

۷ تاکه آخرتده ثمرهٔ اعتقادلرینه نشکر ایدرک مظهر اولهلر

وَمَرجُوٌّ شَفَاعَةُ اَهلِ خَیرٍ ۞ لِاَصحَابِ الکَبَائِرِ کَالجِبَالِ

مرجو مقدم خبردر * رجادن اسم مفعولدر * شفاعة مؤخر
مبتدادر * اهل مضاف الیهیدر * اضافت بمعنی مندر * مفهوم بیت
بودرکه * انبیاء واولیاء وعلماء وصلحاء کبی * اخیارک روز قیامتده
جبال کبی کبائر مرتکبلرینه شفاعت ایدوب * مستحق اولدقلری
عذاب وعقابدن تخلیصه وسیله اوله‌جقلری مأمولدر * معلوم
اوله‌که * شفاعت غیرایچون علی سبیل الضراعه فعل خیری
وترک ضری سؤالدن عبارتدر * بواصلده دخی اهل سنت ایله
معتزله میاننده اختلاف واردر * اهل سنت عندنده شفاعت جائزدر
معتزله انکار ایدرلر * مناسی عفو ومغفرتک وقوعیدر * شرح مواقف
وشرح مقاصد وسائر مفصلاتک تلخیص کلاملری بودرکه * جملهٔ
اهل سنت نصوص بینه منطوقی اوزره اتفاق ایلدیلرکه حضرت
حق جل وعلا عفو وغفوردر * مطلقا صغائری وبعد التوبه
کبائری عفو ومغفرت ایدر * ومطلقا کفری تخلید فی النار
دال اولان نصوص قاطعه موجبنجه عفو ایلمز * هرنقدر عقلا جائز
ایسه‌ده * زیرا عقاب حقی اولمغله اسقاطی جائزدر * بعض علماء
اشبو جواز عقلی‌یی منع ایدرلر * زیرا غایت احسان ایله محسن
ونهایت اساءته مسیء اولنلرک بینلرینی تفرقه حکمته مخالفدر دیرلر
لکن بوکلاملرک ضعفی ظاهردر * زیرا محشرده مؤمنینه اولان

معاملهٔ مرافقت * وكفاره اولان معاملهٔ شدتدن بشقه * مدت مديده
انواع عذابله تعذيب اولنمغله تفرقه حاصل اولور * قالديكه بدون
التوبه كبائرك عفوى خصوصنده اختلاف اولندى * جمهور
اهل سنت عندنده مطلقا كبائرك بعضنى عفو * وبعضيله عذاب
ايلمك جائزدر * لكن بعضان مذكوراتك برينه ده اعتنا ايلمديلر
وبعضلرى ديديلركه * بلا توبه كبائرك عفوى بابنده قطع يوقدر
بلكه مرجو ومأمولدر * ومعتزله ديديلركه * مطلقا كبائرك عفوى
سمعا ممتنعدر * نقدر عقلا جائز ايسه ده * وبعضلرى جواز
عقليى دخى منع ايتديلر * صنف اولك تمسكلرى * فساق واصحاب
كبائرك وعيدلرينى متضمن اولان نصوصلردر * يا خصوصله در
آكل اموال ناس حقنده نازل اولان ﴿ ومن يفعل ذلك عدوانا
وظلما فسوف نصليه نارا ﴾ كريمه‌سى وزحف وتولئ جهاد ايدنلر
حقنده ﴿ ومأواه جهنم وبئس المصير ﴾ كريمه سى وحدود
مواريثى تعدى ايدنلر حقنده ﴿ يدخله نارا خالدا فيها ﴾ كريمه‌سى كبى
ياخود خلودى ناطق * وارد اولان عموماتده دخولله در * ايعدى
وعيد تحقق ايلديكى حينده * عفو وترك عقوبت دخى تحقق ايدرسه
وعيدده خلف واخبارده كذب لازم كلور * لازم باطل اولمغله
ملزوم دخى باطلدر * بوكه جواب ويريلوركه * بو بابده وارد اولان
نصوص عمومى تقديرى اوزره * وقوعه دلالت ايدر * وجوبه
دلالت ايلمز * عفو بابنده ايسه * نصوص متكثر اولمغله * عمومات
وعيددن مذنب مغفور متخصص اولور * وعفوك عدم جواز
عقليسنه ذاهب اولنلرك تمسكلرى بودركه * جواز عفو قبايحه
اغرادر * زيرا مكلف عفوك جوازينى بيلديكى صورتده * عفوه اعتماد ايله
قبايح ارتكابنه تجاسر ايدر * بو ايسه قبيح اولمغله * حضرت بارى يه
اسنادى ممتنع اولور * بوكه ده جواب ويريلوركه * اولا حسن

وقبحك عقلى اولديغى ممنوعدر * نته كه مقدما تفصيل اولندى
بعد التسليم مجرد عقوبت احتمالى * عاقلى باطل ارتكابندن زاجر
وعائق اولور * حال بوكه اولبابده عذاب وقوعنى ناطق آيات قاطعه
ووعيدات شايعه اولمغله * ترك عقوبت احتمالى نه وجهله
متصور اولور * واهل سنتك تمسكلرى * اولبابده وارد اولان نصوص
يقينيه در ﴿ وهو الذى يقبل التوبة عن عباده ويعفو عن السيئات
و ﴿ او يوبقهن بما كسبوا ويعفو عن كثير ﴾ كريمه‌لرى كبى
واجماع امت منعقد اولمشدركه حضرت رب العالمين عفو
وغفوردر * عفو ايسه انجق عقاب مستحق تركله تحقق ايدر
ومعتزله قبل التوبه صغائر ايچون * وبعد التوبه كبائر ايچون * عذاب
وقوعنى منع ايدرلر * زيرا قبل التوبه صغائر ايچون وبعد التوبه
كبائر ايچون ترك عقاب * انلرك مذهبنده واجب اولمغله * عفوك محل
ومعناسى قالمز * نهايت قبل التوبه * كبائر ايچون عقوبتك اسقاطنه حمل
اولنور * ثانيا * ﴿ ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر مادون ذلك
لمن يشاء ﴾ كريمه‌سنده مراد * مادون شرك اولمغله * كبائر وصغائره
شامل اولور * وايكى وجهله مراد قبل التوبه‌در * وجه اول * اكر
مراد قبل التوبه اولمسه * شركله مادونى بيننده فرق متوجه اولماز
لازم ايسه بالضروره باطلدر * وجه ثانى * اكر مراد قبل التوبه
اولمسه * رأى معتزله اوزره مشيته تعليق توجه ايلمز * لازم ايسه
باطلدر * زيرا حق سبحانه وتعالى * غفرانى مشيته تعليق ايلدى
بيان ملازمه بودركه * زيرا مراد قبل التوبه اولميوب * بعد التوبه اولسه
معتزله عندنده بعد التوبه غفران واجب اولمغله * مشيته تعليق متوجه
اولماز * زيرا واجبك مشيت وعدم مشيت عندنده * فعلى واجب اولور
ثالثا ﴿ وان ربك لذو مغفرة للناس على ظلمهم ﴾ كريمه‌سيدر * زيرا
على كلمه‌سى حاله دال اولور * مثلا رأيت الامير على عدل دينور

عدله ملتبس اولدیغی حالده ٭ ایمدی آیت مرقومه عبدك ظلمه
اشتغالی حالده مغفرت حصولنی اقتضا ایدر ٭ و بو اقتضاء
قبل التوبه حصول مغفرته دالدر ٭ و بو بابده آیات واحادیث
متوافردر ٭ بعد هذا اهل ملت بیضا اتفاق ایلدیلرکه ٭ انبیا و رسلك
مذنبینه شفاعتلری ثابتدر ٭ لکن معتزله مطیعین وتائبینه قصر ایدوب
وشفاعتی رفع درجات و زیادهٔ مثوباته حمل ایلدیلر ٭ اهل سنت
دیدیلرکه ٭ اهل کبائر ایچون دخی حط سیئاتده شفاعت جائزدر
یا ناره دخولدن اقدم یاخود ذکر اولنان دلائل موجبی اوزره
ناره دخولدنصکره اولور ٭ کذلك حضرت رسول علیه السلام
فاعف عنهم واستغفر لهم) و (واستغفر لذنبك وللمؤمنین والمؤمنات)
کریمه‌لرنده ذنوب مؤمنین ایچون استغفار ایله مأمور اولوب ٭ مرتکب
کبیره ده مؤمن اولمغله ٭ امتثالا للامر استغفار ایدرلر ٭ پس
حضرت رسول الله قبل التوبه صاحب کبیره ایچون استغفار ایتملریله
حق جل وعلی ﴿ ولسوف یعطیك ربك فترضی ﴾ منطوقنجه
مرضاة نبوی ضمننده شفاعتلرینی دخی قبول ایدر ٭ کذلك شفاعتی
لاهل الکبائر من امتی) حدیث شریفی دلالت ایدرکه ٭ شفاعت نبوی
مرتکب کبائره ثابتدر ٭ کرك قبل التوبه وکرك بعد التوبه اولسون
معتزله دیرلرکه ٭ شفاعت نبوینك اسقاط عذاب خصوصنده تأثیری
یوقدر ٭ واحتجاجلری بودرکه ﴿ واتقوا یوما لا تجزی نفس
عن نفس شیئا ﴾ کریمه‌سی عموم وجهیله اولمغله ٭ اسقاط عذابده
تأثیر شفاعت نبوی مؤثر اولمق مقتضای آیته منافیدر ٭ کذلك
﴿ وما للظالمین من حمیم ولا شفیع یطاع ﴾ کریمه سنده حضرت
حق جل وعلی شفیع ظالمینی علی العموم نفی ایدوب عصاة دخی
ظالم اولملریله انلره ده شفاعت اولمیه جغی مقرردر ٭ بو وجهله
عصاة حقنده شفاعت ثابت دکلدر ٭ کذلك ﴿ من قبل ان یأتی

یوم لا بیع فیه ولا خلةٌ وشفاعة ﴾ کریمه سی علی سبیل الظهور
مطلقا شفاعتك نفینه دلالت ایتمکله ٭ عصاة حقنده شفاعت
ثبوتنك عدم ثبوتی ثابتدر ٭ کذلك ﴿ وما للظالمین من انصار ﴾
کریمه سیده شفاعتك انتفاسنه دالدر ٭ زیرا شفیع دخی جملهٔ
انصاردن اولمغله ٭ ظالمینه شفیع اولمیوب ٭ عصاة ظالم اولمغله
حقلرنده شفاعت اولمیه جغی ثابت اولور ٭ ذکر اولنان احتجاجلرینه
بو وجه اوزره جواب ویریلورکه ٭ آیات مرقومه اعیان وازمانده
عام اولمامغله ٭ محل نزاعمزه شامل اولماز ٭ ولوسلم عصاة حقنده
ثبوت شفاعت نبویه دال اولان ٭ آیات مذکوره مخصصلردر
پس نفی شفاعت خاصة کفاره شامل اولمغله ٭ عصاة مؤمنین
بهره یاب فیاضهٔ شفاعت اوله جقلری ثابتدر ٭ وشفاعت خصوصنده
بش نوع بیان ایدرلر ٭ نوع اول که ٭ اعظم شفاعتدر ٭ فصل
قضا وطول ٭ وقوف ومحنتدن اراحه یه متعلقدر ٭ بو شفاعت ایچون
خلایق نبیا بعد نبی تردد واستغاثه ایدرك ٭ سید جملهٔ کائنات
علیه اکمل الصلوات حضرتلرنده متقرر اولمغله ٭ شفاعت مرقومه
حضرت ختمیت پناهه مختصدر ٭ نوع ثانی ٭ قوم مخصوصی بغیر
حساب جنته ادخال خصوصنه متعلق اولور ٭ امام نووی
علیه الرحمه قولی اوزره بو دخی حضرت رسول اللهه مختصدر
٭ نوع ثالث ٭ جهنمه مستحق اولان کسه‌لرك ٭ عدم ادخالنه متعلقدر
قاضی عیاض علیه الرحمه قولی اوزره ٭ شفاعت مرقومه حضرت
رسول اللهه مختص دکلدر ٭ نووی بو بابده تردد ایلدی ٭ سبکی
علیه الرحمه دیدیکه ٭ اختصاص مزبورك ثبوت ونفینه دائر
تصریح وارد اولمدی ٭ نوع رابع ٭ موحدیندن جهنمه داخل
اولنلرك اخراجلرینه متعلقدر ٭ بو شفاعتده انبیاء ٭ واولیاء ٭ وعلماء
وشهداء ٭ وملائکه مشترکلردر ٭ نوع خامس ٭ خلود فی النارە

مستحق اولنلرك تخفيف عذابلرينه متعلقدر * ابوطالب حقنده واقع اولان شفاعت كبى * بركون حضرت رسول عليه السلام حضورنده ابوطالب ذكر اولنمغله * حضرت عليه السلام بيورديلركه مرجودركه * حقنده شفاعتم نافع اولوب ضحضاح نارده اوله و (انا اول شافع ومشفع) حديث شريفى دخى ثبوت شفاعت نبوى يى ناطقدر * وعلمانك شفاعتى ﴿ والذين اوتوا العلم درجات ﴾ كريمه سى و (العلماء ورثة الانبياء) حديثيله ثابتدر * زيرا آيت مرقومه ده درجات شفاعتله مفسردر * وحديث مرقومده ارثى شراح عليهم الرحمه * خلقى حقه دعوت وقيامتده شفاعتله بيان ايلديلر * اللهم يسر لنا شفاعة نبيك النبيه المرتضى المصطفى

وَذُوالاِيمَانِ لَايَبْقَى مُقِيمًا * بِشُومِ الذَّنْبِ فِى دَارِاشْتِعَالِ

ذوالايمان مبتدادر * لايبقى جمله سى خبردر * مقيما لايبقى كلمه سنك ضمير فاعلندن حالدر * بشوم الذنب كلمه سنده باء سببيه در شوم الذنب با ايله مجرور لايبقى فعلنك مفعول به غير صريحيدر فى دار اشتعال مفعول فيه در * اشتعال آتش يالكلنمق معناسنه در شوم ضد سعادتدركه * اغورسزلق تعبير اولنور * ودار اشتعالدن مراد جهنمدر * بعض نسخه ده غين معجمه ايله ثبت اولنمش لكن مهملدر * مفهوم بيت بودركه * صاحب كبيره اولان كمسنه من غير توبة فوت اولوب شآمت عصيانى سببيله * جهنمه داخل اولسه كفار كبى ابدى قالميوب لامحاله خروج * وجنته دخول ايليه جكدر * معلوم اوله كه * بو مسئله ده دخى اهل سنه ايله * معتزله بينلرنده اختلاف واردر * اهل سنت مذهبلرى بودركه * مرتكب كبيره بغير توبة فوت اولوب نار داخل اولسه مخلد قالماز

معتزله عندنده مخلد اولورلر * اهل سنت ديرلركه * مرتكب كبيره مؤمندر * وهر مؤمن جنته داخل اوله جقلرى ﴿ اعدت للذين آمنوا بالله ورسله * و ﴿ وعد الله المؤمنين والمؤمنات جنات تجرى من تحتها الانهار ﴾ كريمه لرى * و (من قال لا اله الا الله بصدق قلبه لسانه دخل الجنة) حديث شريفيله وسائر آيات واحاديث صحيحه ايله ثابتدر * ايمدى صاحب كبيره نك جنته دخوللرى ثابت اولمغله * مخلد فى النار اولملرى ممتنع اولور * والا خلف وعد لازم كلور * وجنته دخولدنصكره تكرار جهنمه دخول بالاتفاق باطلدر * كذلك ﴿ فمن يعمل مثقال ذرة خيرا يره ﴾ كريمه سيله ثابتدر * زيرا مرتكب كبيره اهل ايماندن اولوب مثقال ذره خير عملنه موفق اولمشدر * خصوصا اعظم عامة خيرات اولان ايمانه مظهر اولمغله * آيت مرقومه اقتضاسى جنتده ثوابنى كورمك لازمدر * وثوابى عذابدن خلاص اولدقدنصكره كوره جكدر * زيرا بالاتفاق عقابدن اقدم ثواب يوقدر * وخلاص اولدقدنصكره ثوابى رؤيت نارده عدم خلودى موجبدر * كذلك ﴿ قل ياعبادى الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله ان الله يغفر الذنوب جميعا ﴾ كريمه سى * و ﴿ ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر مادون ذلك لمن يشاء ﴾ كريمه سيله شرك مخصوص اولمغله * ذنوبدن شركك ماعداسنده معمول به قالمشدر غفران ذنوب ايسه نارده عدم خلودى مستلزمدر * كذلك نارده تخليد اعظم عقوبات اولمغله * انجق اكا اعظم جناياتى كه * كفردر مرتكب اولان مستحق اولور * مقدما ثبوت يافته اولديغى اوزره مؤمن ارتكاب كبيره ايله كافر اولماز * زيرا كندوده نور تصديق باقيدر * مخلد فى النار اولسه عقوبت قدر جنايتدن زائد اولمق اقتضا ايدر * بو ايسه ظلم اولمغله * حضرت عادل حكيمه نسبت اولنماز

خصوصا حضرت حق جل وعلى ٭ قدر جنايتدن زياده عقوبتى
ومترتب اولديغى ظلمى ﴿ ومن جاء بالسيئة فلا يجزى الا مثلها وهم
لا يظلمون ﴾ كريمه سيله نفى ايلدى ٭ كذلك جملهٔ امت ٭ زمان
سعادتدنبرو ميتك مرتكب كبيره اولوب اولمديغى ٭ تفحص اولنميه رق
موتاى اهل قبله اوزرينه ٭ صلوة ودعا واستغفار ايله متوارث اولورلر
بلكه ٭ مرتكب كبيره اولديغى معلوملرى ايكن ٭ ينه دعا واستغفار
ايدرلر ٭ ارتكاب كبيره نك حكمى ٭ خلود فى النار اوليدى ٭ دعا
واستغفارلرى ٭ عبث وضايع اولمق اقتضا ايدر ايدى ٭ بو ايسه
باطلدر ٭ ومعتزله نك احتجاجلرى وجوه متعدده ايله در ٭ وجه اول
﴿ ومن يقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فيها ﴾
كريمه سى دلالت ايدركه ٭ قاتل متعمد مخلد فى النار اولور
كرك كافر ٭ وكرك غيرى اولسون ٭ بونك جوابى تغليظه محمول
اولديغى مقدما ذكر اولندى ٭ كذلك آيت مرقومه ده من كلمه سنك
صيغهٔ عموم اولديغى بعد التسليم ٭ بو راده عموم مراد دكلدر ٭ زيرا
تائب واصحاب صغائرك خروجى قطعيدر ٭ قاتل متعمد دخى آيات
وادلهٔ سابقه ايله ٭ خارج اولمقده مانع يوقدر ٭ عام مخصص ايسه
قطعى مفيد اولمديغى اتفاقيدر ٭ وجه ثانى ﴿ وان الفجار
لفى جحيم يصلونها يوم الدين وماهم عنها بغائبين ﴾ كريمه سى
دلالت ايدركه ٭ فرقهٔ فجاركه ٭ اصحاب كبائر اول جمله دندر ٭ نارده
مخلد اوله جقلردر ٭ زيرا ناردن غائب اولمامق نارده خلود
واستقراردر ٭ اكر خالد اولمسه لر ٭ ناردن غائب اولورلر ايدى
وناردن غيوبتلرى مقتضاى آيته منافيدر ٭ بوكه ده جواب ويريلوركه
فجاردن مراد ٭ فجورده كامللر ديمكدر ٭ انلر ايسه ﴿ اولئك
هم الكفرة الفجرة ﴾ كريمه سى منطوقنجه كفاردر ٭ وجه ثالث
كبيره مرتكبى كبيره يى ارتكابى سببيله ٭ عقابه مستحق اولور

وارتكابله عقابه استحقاقى ٭ كبيره يى ارتكابدن اقدم ٭ مستحق اولديغى
ثوابى اسقاط ايدر ٭ زيرا ثواب ٭ وعقابه ٭ استحقاق منافى اولمغله
مجتمع اولمازلر ٭ زيرا ثواب مع التعظيم ٭ منفعت خالصهٔ دائمه در ٭ وعقاب
مع الاهانه ٭ مضرت خالصهٔ دائمه در ٭ بوكه ده جواب ويريلوركه
ثواب وعقابك مفهوملرنده ٭ باخصوص عقابك مفهومنده
خلوص ودوام قيدلرى مسلم اولمامغله ٭ ثواب وعقاب منافى اولمازلر
بر وقتده معاقب اولوب صكره ٭ مثاب اولمق جائزدر ٭ ولو سلم
استحقاقينك تنافيلرى لازم كلمز ٭ زيرا من جهة الطاعه ٭ منفعت دائمه يه
ومن جهة المعصيه مضرت دائمه يه ٭ مستحق اولمق ممكندر ٭ ولو سلم
استحقاق عقابك ٭ مستحق اولان ثوابى اسقاطى عكسندن اولى دكلدر
بلكه ﴿ ان الحسنات يذهبن السيئات ﴾ منطوقى استحقاق ثوابك
عقابى اسقاطى اولى واقوادر ٭ وسيئه مثليله مجزى اولوب حسنه
اون مثليله ٭ بلكه آثار صحيحه مقتضاسى يديوزه قدر ٭ مجزى اولمق
ثابتدر ٭ بعد ذا ذكر اولنديغى اوزره مرتكب كبيره ٭ مؤمن اولمغله
بغير توبة وفات ايتدكلرى صورتده (صلوا خلف كل بر وفاجر
وصلوا على كل بر وفاجر) حديث شريفى اوزره ٭ اوزرلرينه صلوة
جنازه ادا اولنور ٭ زيرا مؤمنك ﴿ انه لا ييئس من روح الله ﴾ موجبى
هر نقدر فاسق ايسه ده ٭ رجارى منقطع اولماز ٭ روح فتح رايله
ثواب معناسنه در ٭ وبزم عندمزده ٭ عفو وعقابه قطع يوقدر ٭ بلكه
ايكيسيده مشيت الهيه ده در ٭ لكن تعذيب تقديرى اوزره مخلد
فى النار اولمالرى مقطوعدر ٭ بلكه وعد سابق الهى مقتضاسى
خروج وجنته دخول ايدرلر ٭ وخوارج دخى فاسقك مخلد فى النار
اولملرينه ذاهبلردر ٭ دليللرى بوندن اقدم بيان اولندى والسلام

وَمَا الْمَقْتُولُ مَقْطُوعًا عَلَيْهِ ٭ سِوَى ذَا عِنْدَ اَصْحَابِ الضَّلَالِ

ما نافيه‌در ❊ المقتول اسم مرفوعيدر ❊ مقطوعا عليه خبريدر ❊
فاعلی مقدر اجل كلمه سيدر ❊ سوی ذا مبتدادر ❊ ذا مقطوعيته
اشارتدر ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ مقتول اولان ميتك اجلی
منقطع دكلدر ❊ يعنی قتل اولنمسه ده اول حينده فوت اولوب
اولميه‌جغی مقطوع دكلدر ❊ بومسئله ده دخی اهل سنتله معتزله
ميا ننده اختلاف واردر ❊ عند اهل السنه مقتول اجليله يعنی مدت
عمری منقضی اولوب ❊ ووقت مقدری حلول ايتمكله ❊ وفات ايدر
يوقسه موت اجل اوزره تقدم ايلمز ❊ معتزله ديرلركه ❊ مقتول اجليله
ميت دكلدر يعنی موتی اجل اوزره تقدم ايدر ❊ قتل اولنمسيدی انفاس
معدوده سی انقضاسنه قدر تعيش ايدر ايدی ❊ احتجاجلری بودركه
اكر اجليله ميت اولسه ❊ قاتلی ذم وعقابه وديت وقصاصه مستحق
اولماز ايدی ❊ زيرا مقتولك موتی خلق الهی ❊ وكسب مقتولله دكلدر
دعوالری مذهبلری اوزره ❊ فعل قاتلده توليد موتك ضروريدر
اكا جواب ويريلوركه ❊ قاتله عقاب وقصاصك وجوبی محظوری
ارتكاب وعقبنده علی جری العاده ❊ حضرت حقك موتی خلق
ايليه‌جكی ❊ فعلی اكتساب ايلديكنه مبنيدر ❊ زيرا قتل كسبا
قاتلك فعليدر ❊ هرنقدر خلقا دكل ايسه ❊ ومعتزله بعض طاعاتك
عمری زياده ايليه‌جكنی ناطق ❊ احاديثله احتجاج ايدرلر (الصدقة
تردالبلاء وتزيد العمر) و (صلة الرحم تزيد فی العمر) حديثلری كبی
اكا ده جواب ويريلوركه ❊ حضرت حكيم مطلق ❊ جل شانه
بعض احكامی ❊ معلقا مراد ايلمشدر ❊ شخص مزبورك كرچه
مدت عمرينی مثلا يتمش سنه تقدير ايليوب ❊ لكن اوتوزينی طاعت
معهوده منوط ايلمكله ❊ اتيان ايدرسه ❊ مستحق اولوب ❊ اتيان
ايلمزسه ❊ اربعينده وداع عالم فانی ايدر ❊ واتيان وعدم اتيانی علم
ازليله معلوميدر ❊ لكن مقتضای صفت معبوديت ❊ ومبتغای غيرت

الوهيت ❊ عبوديت وطاعت اولمغله ❊ عبادی حث وتحريض حكمتنه
بنـاء اول كونه اراده ايلمشدر ❊ بوتقرير ايله تعدد اجل واهمه سی
طريان ايلمز ❊ و بعض علمـاء احاديث مرقومه ❊ خبر آحاد اولمغله
آيات قطعيه يه معـارض اولماز ديديلر ❊ بوصورتده زياده‌دن مراد
خير وبركتدركه ❊ فوز وسعادت ابديه‌يه وسيله اولان ❊ كمالات انسانيه
تكميلنه مدار اولوب ❊ هوا وهوسده رأس المال حيـاتك عـدم
اضاعتيدر ❊ ومعتزله‌دن ابوالهذيل مذهبی بودركه ❊ مقتول قتل
اولنمسيدی ❊ اول انده قتل بدلی فوت اولور ايدی ❊ زيرا اول انده
وفات ايلمسه ❊ قاتل ❊ اجل مقدر ميتی قاطع اولمق اقتضـا ايدر
بوايسه محالدر ❊ اكا جواب ويريلوركه ❊ شخص مزبورك مقتول
اولمامسی ❊ علم الهی تقديری اوزره متصور اولور ❊ زيرا حضرت
حق جل وعلی ❊ اول شخصك آن مزبورده ❊ قتل اولنميه‌جغنی
ازلده بيلور ايدی ❊ بوجهتله محاليت ثابت اولماز ❊ بعض محققين
بومسئله ده واقع نزاعی ❊ لفظی‌يه ارجاع ايلمشدر ❊ لكن علامهٔ
يمدانی سعد الدين تفتازانی تحقيقه حمل ايدر ❊ سلكوتی مرحوم بسط
ايلمشدر ❊ اهل سنتك مذهبی بودركه ❊ مقتول اجليله ميتدر عدم
قتلی تقديرده ❊ اجلنك وجود وعدمی مقطوع اولمامغله ❊ موت
وحياتندن بريله قطع يوقدر ❊ ودليللری بودركه ❊ حضرت باری
تعـالی وفق علم ❊ وارادهٔ ازليسی اوزره ❊ بلاتردد آجال عباديله
حكم ايلمشدر ❊ اكر عبدك اجلی مقطوع اولمق اقتضا ايديدی
حاشا جهل نسبتی لازم كلور ايدی و ﴿ اذا جاء اجلهم لا يستأخرون
ساعة ولا يستقدمون ﴾ نص شريفی قاطعدر ❊ اكر سؤال
اولنورسه كه ❊ اجل حلول ايلدكده ❊ استقدام متصور اولمامغله
نفينده فائده يوقدر ❊ جواب ويريلوركه ❊ لا يستقدمون جمله سی
جملهٔ شرطيه اوزره معطوف اولمغله ❊ شرطله متقيد اولماز ❊ زيرا

قيد معطوف عليه دن جزء اولديغى حينده ❊ قيد مزبورده
معطوف مشارك اولماز ❊ زيرا بوصورتده قيد معطوف عليهده
داخل اولمغله ❊ احكامندن معدود اولمازكه ❊ حتى معطوف دخى
مشارك اوله ❊ پس آيت مرقومه ﴿ لكل امة اجل فاذا جاء اجلهم
لا يستأخرون عنه ﴾ ولكل امة اجل لا يستقدمون عليه
تقديرنده اولور قالديكه ❊ تأويل مرقوم خلاف متبادر اولمغله
بعض محققين بوكونه تأويل ايلديلركه ❊ لا يستقدمون قولى
وفق التبادر ❊ لايستأخرون اوزره معطوفدر ❊ حق جل وعلى
انكله تنبيه ايلديكه ❊ اجل حلول ايلديكى وقتده اقصر مدتله
تقدم ممتنع اولديغى كبى ❊ تأخرى دخى ممتعدر ❊ نقدر تأخرى
عقلا ممكن اولورسه ده ❊ زيرا تقدير ❊ وعلم الهينك خلافى محالدر
سلكوتى عليه الرحمه ❊ مجموع شرط ❊ وجزاء اوزره عطفى
ترجيح ايلدى ❊ وبعض علما ﴿ خلق الموت والحيوة ﴾ منطوقجه
موتك وجودى المفهوم ❊ اولديغنه ذاهب اولمغله ❊ موت ميتله قائم
ومخلوق الهيدر ❊ انده عبدك تخليقا وكسبا مدخلى يوقدر ❊ ديديلر
وعدمى اولديغنه ذاهب اولنلر ❊ آيت مرقومه ده ❊ خلق لفظنى
قدر كلمه سيله تأويل ايدرلر ❊ واجل عند اهل السنه واحددر
متعيناً معتزله دن كعبى خلافنه ذاهبدر ❊ انك عندنده مقتولك
ايكى اجلى وار برى قتلدركه ❊ عبد طرفندن حاصلدر ❊ وبرى
موتدركه ❊ جانب الهيدن واصلدر ❊ حيات مقتول اجل قتلله باطل اولور
اكر قتل اولنمسيدى ❊ اجل موت حلولنه قدر ❊ تعيش ايدر ايدى
وفلاسفه ديرلركه ❊ هرحيوان ايچون اجل طبيعى اولوركه ❊ وقت
موتيدر ❊ رطوبت غريزيه سى منحلل ❊ وحرارتى منطفى اولنجه
فوت اولور ❊ وحيوان ايچون آجال اخترامیه واردر ❊ يعنى آفات
وامراض عارضه تطرقيله ❊ حياتى مخترم ومنقطع اولور ديرلر

اهل سنت عندنده بونلرك جمله سى ❊ تقدير خداوند قديره مستنددر
بومناسبتله ❊ بدبعهٔ آتيه خطور ايلمكله ثبت اولندى ❊ شيوخ
موثوقه مزك برندن ❊ شرح عقايد تدريسى خلالنده ❊ مبحث مسرود
سبقنده مسموعمز اولمشدركه ❊ ايام تحصيلمده ❊ مدرسه مزه قريب
براتمكجى فرنى وارايدى ❊ فرنجى بر ذمى ايدى ❊ هرصباح واخشام
واروب نان عزيز اشترا ايدرايدم ❊ برسنه غايتله غلا اولمغله ❊ پيشكاه
دكان ازدحام ناسله ❊ محشردن نشان اولورايدى ❊ براخشام وقتى اتمك
المق ايچون ينه دكان مزبوره واروب ❊ ايستادهٔ مقام اشترا اولدم
فرنجى بندنصكره ❊ كلنلرك حاجتلرين قضا ايدوب ❊ اصلا بكا التفات
ايلمز ايدى ❊ هرنقدر الحاح ايلدمسه ❊ امالهٔ سامعهٔ اصغا ايتمامكله
يوبازيت حسبيله ❊ پرتهور اولوب ❊ زمينده برمناسبجه سنكپاره
منظورم اولمغله ❊ فرنجى يه حواله قصديله ❊ الوب اول سنكپاره يه
ال صونديغمده ❊ هنوز برقارش مقدارى ❊ فاصله وارايكن سنكپارهٔ
مرسوم ❊ همان خودبخود قالقوب اليمه كلدى ❊ بحسب العلم اول انده
ذهنم مستجمع اولوب ❊ تكرار حوقله ايليه رك ❊ البته بونده برحكمت
واردر ديه رك ❊ اول سنكپاره يى برمحل معينه وضع ❊ بعده برمقدار دخى
صبر ايله اتمك الوب ❊ حجره مه عودت ايلدم ❊ برماه مرورندنصكره
ينه دكان مزبوره واروب كوردمكه ❊ مسفور ذمى محلنده برديكر
نصرانى جالس اولمش ❊ اولكيدن استفسار ايلديكمده خسته اولوب
لكن جانى جملهٔ اعضاسندن كشيده اولوب ❊ اون كوندركه
سينه سنده هيجان اوزره محتضردر ❊ بودكلو رهابين كلوب
قرأت انجيل ❊ وسائر كونه تدبير ايدرلر ❊ قطعا متأثر اولميوب
الحالة هذه ❊ اول حال اوزره اولمغله ❊ جمله مزه حيرت وسآمت كلمشدر
ديدكده خاطريمه ❊ سنكپاره قصه سى خطور ايلمكله ❊ همان واروب
محل مزبوردن اول سنكپاره يى اخذ ❊ وذميله برابر خانهٔ مرسومه

عزم ایلدم ❊ واقعا جان سینه سنده مضطرب اولمغله ❊ همان
اول سنکپاره یی بر وجه سهولت ❊ سینه سنه وضع ایتدیکم انده
مرد اولدی

❊ لَقَدْ اَلْبَسْتُ لِلتَّوْحِیدِ نَظْماً ❊ بَدِیعَ الشَّکْلِ کَالسِّحْرِ الْحَلَالِ ❊

لام لقد ❊ قسم محذوفه جوابدر ❊ والله لقد البست تقدیرنده در ❊
قد تحقیقیه در ❊ البست کلمه سی الباسدن ماضی متکلمدر ❊ للتوحید
کلمه سی مفعول اولیدر ❊ لام زائده در ❊ نظما مفعول ثانیسیدر
منظوم معناسنه در ❊ بدیع الشکل ❊ نظما لفظنك صفتیدر ❊ بدیع
صفت اولمغله ❊ اضافتی لفظیه اولوب ❊ واضافت لفظیه انفصال
حکمنده اولمغین ❊ نکره یه صفت واقع اولمشدر ❊ کالسحر صفت بعد
صفتدر ❊ الحلال سحرك صفتیدر ❊ ناظم علیه الرحمه ترغیب طلاب
قصدیله ❊ اشبو منظومهٔ غراسنی ❊ مدح مقامنده بیوررلر که
توحید حضرت واحد بیچون وچرایه ❊ شکل وهیئتی بدیع وزیبا
وسحر حلال آسا دلربا خلعت نظم الباسیله تزیین وترصیع ایلدم
معلوم اوله که ❊ شکل برشیٔ حدودیله محیط اولان هیئته دیرلر
وسحرك ایکی معناسی واردر ❊ بری باطلی صورت حقده اخراج
وایکنجیسی بعض معجز ومحیر اولان علم وعمل ایله ❊ نفوس شخصیه ده
تأثیردر ❊ تأثیر مذکورده ❊ یا اول شخصك عقلنی سلب ❊ یاخود
قوتی اخذ ❊ یاخود طبیعتنی تغییر ایله اولور ❊ ایکی نوعی دخی
حرامدر ❊ لکن بعض بلیغ وبدیع کلامه اطلاق اولنور ❊ غرابت
وبداعتی نفوسده مؤثر اولوب ❊ طباع وقلوب بی اختیار ❊ مستمیل
ومجذوب اولمق علاقه سیله ❊ نته که (ان من البیان لسحرا) حدیث
شریفنده واقع اولمشدر ❊ ناظم بو راده سلاست الفاظ ❊ وعذوبت
عبارات وحسن نظم وترتیبله بی اختیار ❊ کندوسنه قلوبك

مصطاد ومنقاد اولدیغی جهتله ❊ منظومه سنی ابتدا سحره تشبیه
وبعده حلال ایله توصیف ایلدی ❊ زیرا مطلق سحره تشبیه ایلسه
ذهن حرام اولان سحره متبادر اولمغله ❊ طباع اسلامه تنفر
حاصل اولور ❊ لکن حلالله موصوف اولیجق ❊ اتیان مثلندن غیری
معجز اولدیغنی افاده مراد اولدیغی ❊ مستبان اولمغله ❊ هر کس شوق
درونله راغب اولورلر ❊ بعض شراح کنایه طریقیله الباسدن
تزیین اراده ایلمش ❊ زینت الباسه لازم اولمغله ❊ کویا که ملزومی
ذکر ایدوب لازمی مراد ایتمش ❊ لکن نظم توحید ایله متزین اولور
یوقسه علی العکس اولماز ❊ بلکه تعبیر مزبور ❊ استعاره قبیلندندر
توحیدی کندی نفسنده ❊ کرامت علاقه سیله آدمی یه تشبیه ایتمکله
ستعاره بالکنایه ❊ والباسی دخی تخییل ایلدی

❊ یُسَلِّی الْقَلْبَ کَالْبُشْرَی بِرَوْحٍ ❊ وَیُحْیِی الرُّوحَ کَالْمَاءِ الزُّلَالِ ❊

یسلی کلمه سی تسلیه دن فعل مستقبلدر ❊ فاعل ضمیری نظمه
راجعدر ❊ القلب مفعولیدر ❊ جمله سی نظما کلمه سنه صفت
بعد صفتدر ❊ یاخود مبتدای محذوفه خبردر ❊ هو یسلی تقدیرنده در
کالبشری یسلی یه متعلقدر ❊ بشری کلمه سی بشارت معناسنه
مصدردر ❊ رجعی رجعت معناسنه مصدر اولدیغی کبی ❊ بای بروح
بشری یه متعلقدر ❊ روح فتح رایله راحت معناسنه در ❊ یحیی
احیادن فعل مستقبلدر ❊ ضمیری نظمه راجعدر ❊ الروح ضم رایله
مفعولیدر ❊ کالماء یحیی یه متعلقدر ❊ الزلال صفتیدر ❊ مفهوم بیت
بودر که ❊ اشبو منظومهٔ غرا ❊ قلوب اهل ایمانی مژدهٔ عظیمه کبی
ایراث طرب وراحتله متسلی ❊ ومنبسط ایدوب ❊ آب زلال کبی
روحك حیات ابدیه سنه وسیله اولور ❊ تسلیه کشف وتجلیه معناسنه در
معلوم اوله که ❊ قلب که فارسیده دل ❊ وترکیده کوکل تعبیر اولنور

مقلوبيت وقابليت ❊ وسرعت خواطر وتلون سيبيله ❊ متقلب اولديغى
ايچون قلبله تسميه اولندى ❊ صدرك يسارنده مودوع صنوبرى
الشكل مضغه در ❊ وانكله قائم اولان ❊ لطيفهٔ ربانيه كه
بصيرت ايله تعبير اولنور ❊ قلب دخى اطلاق ايدرلر ❊ بدنك صلاح
وفسادنده معول ومعتمد اولان رئيسيدر (لايسعنى ارضى ولا سمائى
ولكن يسعنى قلب عبدى المؤمن التقى الوراع) حديث قدسيسى
موجبجه جانب حقدن سعه ايله موصوف اولان ❊ اشيانك اعظميدر
ونفس انسانى يه متعلق روح حيوانينك معدنيدر ❊ حكما اكا
نفس باطنه ❊ وروح باطنه اطلاق ايدرلر (الا ان فى الجسد مضغة
اذا صلح صلح الجسد كله) حديث شريفى دخى معول عليه اولديغنه
دلالت ايدر ❊ بعض محققين ديديلركه ❊ قلبك يدى طبقه سى وار
اول ❊ صدردركه ❊ محل اسلام ومحل وسواسدر ❊ ثانى ❊ قلبدركه
محل ايماندر ❊ ثالث ❊ شغاف دركه ❊ محل محبت خلقدر
رابع ❊ فؤاد دركه محل رؤيت حقدر ❊ خامس ❊ حبة القلبدركه
محل محبت حقدر ❊ سادس ❊ سويدا دركه ❊ محل علوم
دينيه در ❊ سابع ❊ مهجه دركه ❊ محل تجلئ صفاتدر ❊ پس عند
التحقيق ❊ محل استعمالرى متفاوت اولمغله ❊ امعان دقيقه سنه
واصل اولنه ❊ وبشارت ❊ بشرهٔ وجهك تغيرينى موجب صادق
خبره ديرلر ❊ اغلب استعمالى خيرده در ❊ روح عالم امره متعلق
لطيفهٔ منشأ ثرهٔ الهى اولمغله ❊ حدى بيرون حدادراكدر ❊ خالقنى
بيلوب ومشاهده ايتمكله ❊ مظهر روحت وسرور ❊ ياخود مدار
روحت مخلوق اولديغندن ❊ روح ايله تسميه اولندى ديرلر ❊ زلال
قطعا متغير اولميان ❊ عذب وصافى صويه ديرلر ❊ ناظم عليه الرحمه
اشبو منظومه سنى ❊ قلوب جاهله يه دفع عطش جهالتله ❊ ايراث
حيات ياخود قلوب عالميه ❊ ابقاى حياتده آب زلاله تشبيه ايلدى

فَخُوضُوا فيهِ حِفظًا واعتِقادًا ❊ تَنالُوا جِنسَ اَصنافِ المَنالِ

فاى فخوضوا جزائيه در ❊ خوضوا خوض لفظندن فعل امردر
خوض شروع معناسنه در ❊ جمله سى شرط محذوفه جزادر
اذا علمت ان المنظوم يحيى القلوب فاشرعوا فيه تقديرنده در ❊ حفظا
واعتقادا تميزلردر ❊ ياخود حافظين معتقدين تأويليله حاللردر
تنالوا ❊ جواب امرده واقع اولمغله ❊ مجزومدر ❊ بومسئله ده اوچ
قول واردر ❊ اول ❊ خليل وسيبويه قوليدركه ❊ جواب امرك
جزمى نفس طلب ايله در ❊ ان شرطيه معناسنى متضمن اولديغيچون
ثانى ❊ سيرافى وفارسى قوليدركه ❊ ينه طلب ايله در ❊ لكن
شرط مقدر اولان جازمك مقامنه قائم اولديغيچون ❊ يوقسه معناى
شرطى متضمن اولديغيچون دكل ❊ ثالث ❊ جمهور نحاة قوليدركه
طلبدنصكره شرط مقدر ايله مجزومدر ❊ مثلا بومقامده ان تخوضوا
تنالوا تقديرنده اولور ❊ بعض محققين اشبو مذهبى ترجيح ايلدى
زيرا حذف وتضمن هرنقدر خلاف اصل اولمقده مشتركلر ايسه ده
تضمين معناى اصلك تغيرنى متضمندر ❊ كذلك فعلك حرف معناسنى
تضمنى مشهور دكلدر ❊ وبرشيئك نائبى ❊ اولشيئك معناسنى مؤدى اولور
طلب ايسه ❊ شرط معناسنى مؤدى اولماز ❊ منال عطاء معناسنه در
اصنافك مناله اضافتى ❊ خاتم فضة قبيلندندر ❊ جنس تعبيرنده
مبالغه اولديغى ظاهردر ❊ زيرا توحيد وايمان ❊ جملهٔ عطاياى
الهيه يه وسيله در ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ اشبو منظومهٔ غرانك
مطالعه سيله اكتفا ايتميوب ❊ بلكه ازبر واعتقادينه همت
ايليه سزكه ❊ انواع الطاف ربانى ❊ واصناف اعطاف صمدانى يه
نائل اوله سز ❊ اللهم ثبتنا على عقيدتنا الحقة الكاملة ❊ واجعلنا
مستحقا لالطافك الشاملة

وكونوا عون هذا العبد دهرا ❊ بذكر الخير فى حال ابتهال

كونوا كون كلمه سندن فعل امردر ❊ اسم مرفوعى ضميردر ❊ عون
هذا العبد خبر منصوبيدر ❊ هذا مضاف اليهيدر ❊ عبد هذانك
مضاف اليهيدر ❊ عون معين معناسنه‌در ❊ عبددن مراد نفس
ناظمدر ❊ دهرا ظرفيت اوزره منصوبدر ❊ دهر معرف اولورايسه ابد
ومدة العمر معناسنه ❊ ومنكر اولورايسه ❊ زماندن برقطعه‌يه اطلاق
اولنور ❊ امامين حضرتلرى منكر اولورسه ❊ حين معناسنه‌در
وحين مقامنه قائم اولور ديديلر ❊ وحين لفظى معرفا ومنكرا التى ماه
مدته اطلاق اولنور ❊ نتكه ابن عباس رضى الله عنهما ❊ تأتى اكلها
كل حين ❊ كريمه سنده التى ماه مدتله تفسير ايلدى ❊ لكن
حمل مزبور ❊ اعدل واوسط محامل اولمق حسبيله‌در ❊ يوقسه بعضا
وقت صلوة كبى ❊ مدت قصيره‌ده دخى استعمال اولنور ❊ نتكه
❊ فسبحان الله حين تمسون وحين تصبحون ❊ كريمه سنده
واقعدر ❊ فالديكه (لا تسبوا الدهر فان الدهر هو الله) حديثنده
مضاف محذوفدر ❊ فان خالق الدهر تقديرنده‌در ❊ ياخود نقشى ذم
وتعيير ❊ نقاشه راجع اولمغله ❊ فاعلنه مستند اولور ❊ بعض علما
دهرى اسماء حسنى جمله سندندر ديدى ❊ بذكر الخير عون كلمه سنه
متعلقدر ❊ فى حال كلمه سى ذكره متعلقدر ❊ ابتهال تضرع
معناسنه‌در ❊ تنوين مضاف اليهدن عوض اولمغله ❊ فى حال ابتهالكم
سبكنده‌در ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ دركاه الهى‌يه حضور وخضوعله
متوجه اولديغكز وقتلرده ❊ اشبو منظومه‌نك سبب نظمى اولان
عبد ضعيفه ❊ ذكر بالخير ودعا واستغفار ايله ❊ اعانت ايليه سز ❊ زيرا
(دعوة الغائب للغائب اسرع اجابة) حديث شريفى موجبنجه
عن ظهر الغيب ❊ دعا استجابته اقربدر ❊ ناظم عليه الرحمه انتقال

معناسنى متضمن اولان ❊ صبروا عنوانندن ثبات ودوام معناسنى
متضمن ❊ كونوا عنوانه عدولنده ❊ بر وقت دعا ايدوب بعده طرح
كوشهٔ نسيان ايتمامللرينه اشارت ايلمشدر رحمه الله

لعل الله يعفوه بفضل ❊ ويعطيه السعادة فى المآل

لعل حرف توقع وترجيدر ❊ لفظهٔ جلاله اسم منصوبيدر ❊ يعفوه
جمله سى خبر مرفوعيدر ❊ بفضل يعفو كلمه سنه متعلقدر ❊ بفضله
تقديرنده‌در ❊ زيرا عفو وغفران اثر فضل واحساندر ❊ ويعطى
كلمه سى اعطادن فعل مستقبلدر ❊ فاعل ضميرى مستتر اللهه
راجعدر ❊ ضمير بارز مفعول اوليدر ❊ السعادة مفعول ثانيسيدر
فى المآل يعطى‌يه ياخود سعادته متعلقدر ❊ مآل اولدن اسم مكاندر
مرجع معناسنه كه ❊ مراد آخرتدر ❊ مفهوم بيت بودركه ❊ مرجو
ومسئولدركه ❊ دعاى خيركز بركاتيله ❊ حق جل وعلى بو عبد حقيرك
سيأتنى فضل وكرميله عفو ايدوب ❊ آخرتده فوز عظيم اولان
ديدار شريفلريله ❊ مظهر سعادت ابدى ايليه ❊ اللهم اعف عنى
وعنه واعطنى واعطه السلامة الدينية ❊ والدنيوية ويسرلى
ويسرله السعادة السرمدية ❊ ناظم مرحومك سعادت آخرتى
استدعاسى (اللهم لا عيش الا عيش الاخرة) حديث شريفنه
اشارت ايلمشدر ❊ سعادت دنيوى معرض زوالده اولمغله ❊ سعادت
اطلاقنه شايان دكلدر ❊ مكركه سعادت اخروى‌يه وسيله اوله

وانى الدهر ادعو كنه وسعى ❊ لمن بالخير يوما قد دعالى

بعض نسخه‌ده ❊ وانى الحق ادعو واقع اولمشدر ❊ لكن نسخهٔ اولى
يوما مقابله سيله ارجحدر ❊ ان حروف مشبهه بالفعلدندر ❊ ضمير متكلم

متصل محل نصبده اسمیدر ❊ الدهر ظرف منصوبدر ❊ عاملی
مؤخر ادعو کلمه سیدر ❊ ادعو مستقبل متکلمدر ❊ فاعلی مضمر
انا لفظیدر ❊ جمله سی ان کلمه سنڭ محل رفعده خبریدر ❊ کنه وسعی
نزع حافضله منصوبدر ❊ بکنه وسعی تقدیرنده در ❊ وسع یای
متکلمه مضافدر ❊ کنه غایت ❊ ووسع طاقت معناسنه در ❊ لام لمن
ادعو کلمه سنه متعلقدر ❊ من اسم موصولدر صله اقتضا ایدر ❊ قد دعالی
جمله سی صله سیدر ❊ ضمیر فاعلی اسم موصوله راجعدر ❊ قد دعالی
جمله سی صله سیدر ❊ ضمیر فاعلی ❊ اسم موصوله راجعدر ❊ بالخیر
ادعو کلمه سنه متعلقدر ❊ اهتمام ایچون تقدیم اولندی ❊ یوما ظرفدر
عاملی دعی کلمه سیدر ❊ لی کلمه سی دخی دعی یه متعلقدر ❊ موصول
صله سیله محل جرده در ❊ مفهوم بیت بودر که ❊ برکسه بنم ایچون
برکون که ❊ مراد بروقتدر ❊ دعای خیر ایدرسه ❊ مدت عمرمده
نهایت قدرتمی ❊ آنڭ خیر دعاسنده افراغ ایدرم ❊ فنرجو
من الله العظیم المراحم ❊ البسیط المکارم ❊ ان یعفو عنا
وعن الناظم ❊ ویرحمنا ویرحمه ویرحم آبائنا ❊
وامهاتنا ❊ ومشایخنا ❊ واحبائنا ❊ وجمیع
المؤمنین ❊ بحرمة رسوله الامین ❊
❊ ولله الحمد ❊ اولا وآخرا ❊

قصیدهٔ نضیدهٔ امالی وشرح نادیدهٔ مرح المعالی مطلع دیوان
شوکت وشان وحسن مطلع شه بیت معدلت عنوان پادشاه جهان
وشهنشاه دوران ❊ سلطان عبدالمجید خان ❊ افندمز حضرتلرینڭ
عصر محاسن حصر ملوکانه لرنده محمد رجائی قوللرینڭ نظارت
ومعرفت عاجزانه سیله تقویمخانهٔ عامره لرنده طبع وتمثیل
وییك ایکیوز التمش التی سنه سی رجب شریفڭ اواسطنده
مجله زیب تکمیل اولنمشدر